NAZIONALE
BIBLIOTECA VITT. EMANUELE
8
15 - G
11
ROMA
M
79

Digitized by Google

A 11 a 210 F 3

Digitized by Google

Digitized by Go

VIA COMPENDII AD DEVM.

Bibliothecæ Transpont.

Per motus anagogicos, & orationes iaculatorias.

Liber Iſagogicus ad myſticam Theologiam.

AVCTORE

D. IOANNE BONA è Monte Regali Congreg. S. Bernardi Ordinis Ciſtercienſis

ABBATE GENERALI.

Romæ Typis Ang. Bernabò à Verme. 1657.
Superiorum permiſſu.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Digitized by Google

SS. DOMINO NOSTRO

ALEXANDRO VII.

SVMMO PONTIFICI.

IOANNES BONA F.

EXIGVVM hoc munus, Beatiſſime Pater, pedibus tuis aduoluere demiſsiſsima veneratione auſus ſum, poſt diuturnam fluctuantis animi trepidationem. Vt enim me alliciebat Sanctitatis Tuæ dudum nota benignitas; ita multum deterruit

Auguſtiſsimæ dignitatis, qua proximè ad Deum accedis, veneranda Maieſtas. Vicit tandem incertũ quid conſilij caperem incõparabilis clementia Tua: nã me prorſus immerentẽ,& nihil tale cogitantem è celſiſſimi throni faſtigio reſpicere, ad conſpectum Tuum euocare, & honoribus augere dignatus es; vt iam ambigere nefas ſit, quin eadẽ humanitate, qua me excipere voluiſti, & hunc minimum ingenij mei fœtum proſequaris. Accedit argumenti

San-

Sanctitas, ob quam futurũ confido, ne tibi prorſus diſpliceat hæc qualiſcunque lucubratio. Viam enim deſcribo, quã Tu feliciter cucurriſti, quam è ſpecula Apoſtolici culminis toti orbi Chriſtiano demonſtras, quam te auſpice arripient omnes, qui Diuinitatis illapſu digni fuerint. Et quia Iſagogen hic trado ad Myſticam Theologiam, felicitatis meæ erit, ſi Tuo præſidio munita in lucẽ prodeat. Paucis ſiquidem nota myſteria à profanorum crimi-

nationibus Tua auctoritate tueberis: eiſque fidem, quam imperiti abnegant, Tua experientia cōciliabis. Deus Optimus Maximus diu Te ſeruet incolumem, Sanctiſsime Pater: & Pontificium Tuum omni honore, & virtute locupleret.

Præ-

Digitized by Google

Præfatio ad Lectorem.

MVltum luctatus ſum, Chriſtiane Lector, mecum cogitans, & animo voluens, quidnam potiſſimum in hoc veſtibulo tecũ colloquerer. Diu tamen cogitanti nihil occurrit, niſi vt plurimã tibi ſalutem ex imis ſenſibus optem; quæ vtinam per hunc librum vera & æterna tibi contingat. In hoc voto ſiſtere ſatius eſt, quã te prolixa præfatione grauare: quicquid enim addidero quid erit? An fauores tuos, & laudes captem? Parce, iſta non ambio. An tuam ſaltem beneuolentiam exquiſitis verborum floſculis conciliem? Hoc non fit verbis, ſed mutuis officijs, & beneficijs. An de vſu & praxi huius opuſculi documenta præſcribam? Congererẽ inutiliter, quę infra ſuis locis vtilius leges. An materiæ vtilitatem, & præſtantiam extollam? Iam ex titulo & proſpectu intellexiſti nihil melius fore, quam citò ad Deum peruenire. An formam, ſtylum, & dicendi characterem, quod pleriq; ſolẽt, excuſem? Neglexi hæc lenocinia, Manilij verſum ſequutus, *Ornari res ipſa vetat, cõtenta doceri*. An ſtudium meum prædicẽ, & laborẽ, qui multus fuit? Pietati ſcripſi, non pompæ. An te de ſcopo inſtituti operis

ris

ris præmoneã? Fruſtra, quia in limine primi capitis deſcriptus eſt An aduerſus maledicos, & obtrectatores tuũ implorẽ patrocinium? Non eſt neceſſe, nã ſperno & fugio hoc genus hominũ; quod ſi nõ effugio, cauſa Dei hic agitur, ipſe tuebitur, & iudicabit. An pro terminis & phraſibus myſticis præmittam Apologeticon? Nec quidquam: à vocibus enim obſcuris abſtinui, vel ſi quas materia exigente intermiſcui; non mea, ſed rerũ hæc culpa eſt, quæ non aliter tractari poſſunt. An obiectiones præoccupem, quibus conuelli ſtudiũ meum poteſt, & audacia repræhẽdi? Non admittunt hæ paginæ talem lectorẽ qui velit contentionibus deſeruire, & clareſcere inimicitijs. Tum vltrò ipſe fateor me rem ſublimem, nõ mea, ſed aliena experientia edoctum ſcripſiſſe; ſicut ſcriptũ eſt, *Credidi propter quod locutus ſũ*. Addo ſolatiũ meum eſſe de perfectione diſſerere, inſtar languentium, qui cum vacent à ſanitate, de bonis eius tacere non norunt. Deniq; generoſa res eſt in altũ conari. Quę cauſa igitur mihi eſt, vt te ſine fructu hic morer? Nulla, niſi vt Deum ames, & ad eũ properes, eiuſq; gratiã mihi cõcilies: ne in ſemita immobilis hæream, dum alijs ad metã feſtinantibus viam oſtendo. Vale.

Ordo,

Ordo, & Index Capitum.

CAp.I. Scopus, & vſus libri. Pro ſcriptione, & fine ad Deum oratio. Duplex via, qua itur ad Deum. Vtriuſque diſcrimina: pag. 1.

Cap. II. Viam myſticam duplicem eſſe, actiuam & paſſiuam. Quid vtraque ſit. Cupienti ad apicē myſticæ Theologiæ peruenire omnia relinquenda: 6.

Cap. III. Myſtica Theologia quid ſit. Quomodo differat ab alijs ſcientijs. An cognita fuerit antiquis Platonicis. Eius principium, & ſcopus: 12

Cap. IV. Quæ ſint diſpoſitiones ad myſticā Theologiam: Quæ eius impedimenta: Qui ad ipſam diſcendam incapaces, qui magis idonei. Oratio & gratiarum actio: 18.

Cap. V. Quid ſit vnio myſtica: Quomodo fiat: Qui eius effectus: Quid incapacibus & ignaris conferat lectio myſticæ Theologiæ: Tranſitus ad Aſpirationes: 25.

Cap. VI. Aſpirationes, motus Anagogici, orationes iaculatoriæ quid ſint: Sententijs, & exemplis Sanctorum Patrum approbantur: De illarum præſtantia, & vtilitate: 33.

Cap. VII. Varia documenta pro vſu, & praxi Aſpirationum: 45.

Cap. VIII. Qui ſint fontes Aſpirationum, quæ materia, quis ordo: De triplici ſtatu Incipientium, Proficientium, & Perfectorum: 61.

Cap. IX. Tranſitus ab Aſpirationibus ad Contemplationem: Addita quædam de Aſpiratione paſſiua: Quid ſit Contemplatio: Eius obiectū, & cauſæ: 71.

Cap. X. Indicantur Auctores, qui de Contemplatione ſcripſerunt: Quotuplex ea ſit: Qui eius gradus & ſtatus: Exempla diutinæ probationis, & pa-

tientiæ in deſolatione : Diuiſio animæ, & potentiarum eius ſecundum myſticos Hymnus ad Deum: 85.
Cap.XI. Gemitus animæ pęnitentis pro incipientibus: 109.
Cap.XII. Pia deſideria ad vſum Proficientiũ: 125.
Cap.XIII. Suſpiria amantis animæ pro perfectis: 140.
Cap.XIV. Laudem virtutis in actione conſiſtere: Actus diuerſarum virtutum: 160.
Cap.XV. Faſciculus Aſpirationum ad Ieſum, ad Beatam Virginem, ad Cœlites vniuerſos: 178.
Cap.XVI. Aſpirationes ex Nominibus Dei, eiuſque attributis, & perfectionibus: 188.
Cap.XVII. Vitam Chriſti eſſe fontem omnium bonorum: Quomodo ex ea pij affectus elicantur: 216.
Cap.XVIII. Ex qualibet re, quæ occurrit, motus anagogicos elici poſſe: Scalæ à viſibili creatura ad inuiſibilem creatorem: 239.
Cap.XIX. Diarium & Syluula aſpirationum pro omni actione diei, & pro qualibet occaſione: 247
Cap.XX. De Amore Dei: Quid ſit Amor: Eius origo, prærogatiuæ, & proprietates: Amoris Philoſophia à quibus diſcenda: Poſſe Deum facilius amari, quam cognoſci: 283.

Cen-

Cenſura Reuerendiſs. P. Magiſtri Fratris Michaelis de Alcantara Vicarij Generalis Italiæ, & Siciliæ, & Procuratoris generalis totius Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum Sanctæ Inquiſitionis in Hiſpania Qualificatoris, & Sacræ Congregationis Indicis in Vrbe Cõſultoris.

IVſſu Reuerendiſs. P. Fr. Raymũdi Capizucchi S. A. P. Magiſtri, Ord. Prædicatorum vidi librum iſtum, cuius titulus eſt: *Via Compendij ad Deum*, Auctore Reuerendiſs. P. D. Ioanne Bona de Monteregali Congreg. S. Bernardi, Ordinis Ciſtercienſis Abbate generali, ipſumq; cum magna animi voluptate (vtinam fructu) perlegi, & preterquam nihil in eo reperi Catholicæ noſtræ Fidei, aut bonis moribus non conforme, iudico illum ſpiritualis vitæ amatoribus vtiliſsimum fore, in eo enim miro modo, ac ſingulari methodo digeſtum traditur quidquid in hac materia ſparſim congeſtum eſt à Sanctis Patribus, & alijs arcanæ huius Theologiæ profeſſoribus, quos omnes

Bonus

Digitized by Google

Bonus Auctor magno ſtudio, ac maiori experientia percurriſſe videtur, vt de illo verificari poſsit quod iuxtà Magnū Gregorium homil. 5. ſuper Ezech. de perfectis viris poſt contemplationē ſuam redeuntibus dicitur pſal. 144. *Memoriæ ſuauitatis tuæ eructabunt:* Eructat equidem, quæ dulciter hauſit, & ſapienter docet, quæ vſu didicit, ſimulque adeò efficaciter mouet, ac iucundè delectat, vt quamplures profectus ex huius Operis lectione in Dei obſequium ſperari poſſint. Quare dignisſimum cenſeo, vt typis mandetur, ac in lucem prodeat. Romæ in hoc Conuentu S. Hadriani Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis captiuorum die 26 Iulij 1657.

Fr. Michael de Alcantara.

Imprimatur ſi videbitur Reuerendiſs. P. Mag Sac. Pal. Ap.

M A Oddus Epiſc. Ierap. Viceſg.

Imprimatur. Fr. Raymundus Capiſuccus Magiſter Sacri Palatij Apoſtolici, Ord. Præd.

Via

Via Compendij ad Deum per motus anagogicos, & ignitas aſpirationes.

CAP. I. *Scopus, & vſus libri. Pro ſcriptione, & fine ad Deum Oratio. Duplex via, qua itur ad Deum. Vtriuſque diſcrimina.*

1. VITAE ſanctioris viam noſſe volentibus breui cõpendio indicare propoſitum mihi eſt, non meis, ſed veterum Patrum monitis, ac documentis. Vſus erit huius libelli, vti ſpero, non inutilis, nec iniucundus. Nam cum pleriſque longum iter ad Deum, plenumque ſentibus videatur; haurient fortaſſe animo non modicam voluptatem, cum viam ſibi facillimam, ſed vulgo ignotam, proponi animaduerterint, à qua labor abſit, & longitudo. Nec erit hæc via ſcandalum mihi docenti, & non facienti: nam, vt quidam vir ſapiens[a] ſcribit, *Docens ali-*

quis plus diſcit, & dicens ſæpè vna audit cum ijs qui ipſum audiunt: vnus eſt enim magiſter & eius qui diſcit, & eius qui audit, qui & mentem irrigat, & rationem. Dirigens ergo pedes aliorum in viam pacis, & ipſe incipiam ab omni via mala prohibere pedes meos: & cum perfecero greſſus audientium me in ſemitis Dei; ſequar ego, & exultabo ſicut gigas ad currendam viam, quæ me ad verticem montis, ad tertium cœlum, ad caliginem, in qua Deus habitat, recto itinere vel pertrahat, vel perducat.

2. Sed quia ſocordia depreſſus, & mũdi huius ſimulacra circumferens aſſurgere ad eum, qui poſuit tenebras latibulum ſuum, ſine ipſo non poſſum; orationem præmittere par eſt, vt ſcientiarum Dominus, ductorque viæ ad ſupernaturalem illapſum, lumenque arcanum cor meum aperire, & mentem eleuare dignetur.

Tu Domine, qui corda noſti omnium, dirige me [b] ad myſticorum oraculorum lucidiſſimum, indemonſtrabile, & ſummum faſtigium: vbi ſimplicia & immutabi-

tabilia Theologiæ myſteria aperiuntur in caligine ſplendidiſſima ſilentij arcana docentis,quæ in ſummè tenebricoſa obſcuritate clariſſimè ſupereluceт, & pulcherrimis ſplendoribus mentes oculis captas ſuperadimplet. Hic enim eſt ſcopus, hæc meta votorum meorum ad te peruenire principium & finem meum, & optatiſſimum centrum animæ meæ.

3. Duplex autem eſt via, per quam itur ad Deum, vt ſummi viri [c] aſſeuerant. Vnam vocant ſcholaſticam, & communem: alteram myſticam, & ſecretam. Vtraque eſt donum cœleſte deſurſum deſcendens à patre luminum, ſed multiplex inter vtramque intercedit diſcrimen. Illa humanum ſtudium, & inquiſitionem requirit, pauciſque conuenit altiori præditis literatura:hæc vbique, ſemper, & ab omnibus haberi poteſt. Illa ſpeculatiua, hæc practica: illa propriè in intellectu, hæc in voluntate ſita eſt. Illa expoſita illuſionibus, ſuperbiæ,& curioſitati,habet vnde timeat: hæc tutò ac ſimpliciter ambulat, nihil quærens præter Deum. Illa naturaliter

Digitized by Google

cum phantaſia & diſcurſu operatur: hęc ſupernaturaliter cū pura & ſimplici intelligentia. Illa à ſcientia acquiſita; hæc à donis infuſis Spiritus ſancti procedit. Illa anguſta eſt limites nō excedens humanæ ſpeculationis: hæc cor dilatat ad infinita, & omnem modum naturalis cognitionis tranſcendit. Illa longa, laborioſa, & difficilis: hæc breuis, expedita, & facillima eſt. Illa ab infimis incipiens, à prauorum ſcilicet habituum extirpatione, & tumultuantium affectionum moderatione, per ſtudium virtutum, & vitæ actiuæ officia ad apicem perfectionis aſcendit: hæc admirabili circulo ab amore incipiens ad amorem progreditur, & deſinit in amore per motus anagogicos, & flammigeras aſpirationes. *Eſt* enim *amor*, vt Plato [d] etiam cognouit, *circulus à bono in bonum perpetuò reuolutus*. Illam alibi [e], Deo duce, edocui: hanc breuiter hic tradere animus eſt. Sed iterum ad Deum preces, vt mentem, & manum dirigat, & cor amore inflammet; occulta enim ipſius melius amando, quam ratiocinando intelligun-

guntur, & explicantur.

Spiritus ſuperum decus,
Sancta ſidereæ domus
Aura labere cœlitus,
Aura ſacra, ter optimi
Dia flaminis aura.
Spiritus radians veni,
Terror agminis inferi,
Efficax hominum ſalus,
Aura ſacra, ter optimi
Dia flaminis aura.
Alma lux ſapientiæ,
Dulcis hoſpita mentium,
Cordis ardor amabilis,
Ima pectoris occupa
Igne pectus adure.
Fauſta nuntia gaudij,
Flamma pronuba gratiæ,
Sancta lux animi veni,
Aura ſacra, ter optimi
Dia flaminis aura.

Digitized by Google

CAP. II. *Viam myſticam duplicem eſſe actiuam, & paſſiuam. Quid vtraque ſit. Cupienti ad apicem myſticæ Theologiæ peruenire omnia relinquenda.*

1. OMiſſa igitur via Scholaſtica de ſola myſtica agendum eſt. Hæc, vt docet Dionyſius Cartuſianus [a] doctor extaticus; duplex eſt, actiua & paſſiua. Colligitur hæc diuiſio ex Magno Dionyſio Areopagita [b], qui ad Timotheum ſic ſcribit. *Tu verò, care Timothee, in myſticis contemplationibus, intenta exercitatione, & ſenſus relinque, & intellectuales operationes, & ſenſibilia, & intelligibilia omnia, & ea quæ ſunt & quæ non ſunt vniuerſa, vt ad vnionem eius, qui ſupra eſſentiam & ſcientiam eſt, quantum fas eſt, indemonſtrabiliter aſſurgas; ſi quidem per liberam & abſolutam, & puram tui ipſius à rebus omnibus auocationem, ad ſupernaturalem illum caliginis diuinæ radiũ, detractis omnibus & à cunctis expeditus*

tus

tus eueheris. Et alibi ita loquitur [c]. *Eſt item diuiniſſima Dei notitia, quæ per neſcientiam accipitur, ſecundum illam, quæ ſupra intellectum eſt vnionem, quãdo mens à rebus omnibus recedens, ac demum ſemetipſam deſerens, deſuper fulgentibus radijs vnitur, quibus in illo inſcrutabili ſapientiæ profundo colluſtratur*. Quibus verbis vtramque viã attingit, actiuam, quæ in noſtra ſita eſt voluntate, non tamen ſine diuini auxilij infuſo lumine, dum monet Timotheum, vt ſe diſponat ad vnionem per omnimodam abſtractionem à rebus omnibus, ſenſus relinquendo, quia non percipiunt quæ ſunt ſpiritus Dei; & omnia obiecta ſenſibilia ac intelligibilia, principia ſcilicet ſcientiarum & ratiocinationum; & ea quæ ſunt, eſſentias videlicet rerum immutabiles; & ea quæ non ſunt, res nimirum temporales, quæ propter continuam mutationem meritò dicuntur non eſſe. Sic autem expedito ab omnibus impedimentis futurum pollicetur, vt ad ſupernaturalem diuinæ caliginis radium anagogicè ſublimetur, & à Deo

trahatur: quia tunc anima diuinitus rapitur, & abſorbetur, quæ eſt via paſſiua, ſupponens præuiam viæ actiuæ diſpoſitionem.

2. D. Bernardus hanc duplicem viam tendendi ad diuinam vnionem his verbis [d] exponit. *Quidam trahuntur, qui dicere poſſunt; Trahe me poſt te. Nonnulli ducuntur, qui dicunt; Introduxit me Rex in cellam vinariam. Alij rapiuntur, ſicut Apoſtolus raptus eſt ad tertium cælum. Et primi quidem felices, qui in patientia ſua poſſident animas ſuas. Secundi feliciores, qui ex voluntate ſua cõfitentur Domino. Tertij feliciſſimi, qui in profundiſſima Dei miſericordia, quaſi ſepulta arbitrij libertate, in diuitias gloriæ in ſpiritu ardoris rapiuntur; qui ſpreto ac ſuppreſſo adminiculo rerum ac ſenſuum, non aſcenſorijs gradibus, ſed inopinatis, inſtantaneiſque exceſſibus ferũtur in Patrem.* Hæc Doctor mellifluus, qui duos priores diſpoſitioni actiuæ deputat, tertios paſſiuæ. *Deus itaque ſublimis,* verba ſunt Excellentiſſimi magiſtri Diony-

ſij

ſij Cartuſiani [e], *cum viderit mentẽ hominis ſpiritalis zelo iuſtitiæ penetratam, charitate flammigeram, puritate ac omni virtute fulcitam, ad diuina fortiter aſpirantem, mox dignantiſſimè, exuberantiſſimè, amoroſè, ac frequentiſſimè ei occurrit, ſuccurrit, cooperatur, ſeque ei communicat, manifeſtat, infundit, eam ad ſe eleuat, intra ſe rapit, deoſculatur, amplectitur, atque ſe ei intuendum, guſtandum, fruendum offert ac exhibet, habetque complacentiam magnam in ea, & tanquam amicam ac ſponſam apprehendit, fœcundat, & ſibi adſtringit.*

3. Tunc vero animæ noſtræ ſuprema portio ad Dei receptionem parata erit, vt in ſpeculo æternæ ſalutis ſummus rerum diuinarum contemplator Rusbrochius [f] admonet, cum fuerit prorſus nuda, & formis ſeu imaginibus vacua, in ſuum ſemper principium intuens. Sed quia ad hoc, teſte D. Bonauentura [g], nihil poteſt natura, modicum poteſt induſtria; parum dandum eſt inquiſitioni, multum vnctioni; parum verbo & ſcri-

pro, totum Dei dono. Moriamur ergò, & ingrediamur caliginem, imponamus ſilentium ſolicitudinibus, concupiſcentijs, & phantaſmatibus: tranſeamus cũ Chriſto crucifixo ex hoc mundo ad Patrem, vt eo viſo dicamus cũ Philippo [h], *Sufficit nobis*. *Hæc eſt vera vita*, ait Plotinus [i], *fuga ſolius ad ſolum*. Sed melius de noſtris propono. *Relinque hominem, Angelum, cœlum*, inquit Taulerus [k]; *& ipſum eſſentiale bonum, ipſam eſſentialem veritatem cape nudè in ſè ipſa; nam quicquid appoſueris, hoc ipſum tegit & excludit vnitatem.* Platonici, quos phraſibus & verbis Dionyſij Areopagitæ ſæpiſſimè vti S. Maximus [l] affirmat, nihil frequentius docent, quam nos debere omnia relinquere, vt ad Deum aſcendamus. Hinc Plato in Phœdone Philoſophiam eſſe docet animi à corpore auulſionem, à corporeis ſcilicet affectionibus ſeparationem. Eamdem veritatem cognouerunt Pythagorici, quorum vnus, cuius magiſterio ſe ſubdiderat Iuſtinus Martyr [m], ſic ipſum hortabatur; *An putas te percepti-*

pturum quicquam ad felicitatem pertinens, niſi prius animam à rebus ſenſibilibus ad intelligibiles traductā reddas aptam virtuti, ipſiuſque ſummi boni contemplationi?

4. Hæc eſt vera ſapientia à fonte omnium bonorum beatiſſima emanatione procedens, ac mentibus Sanctorū diuinitus illapſa, qua perfuſa anima, non Dei dona, ſed ipſum largitorem ſcintillantibus affectionibus, inſatiabilibus votis, vnitiuis aſpirationibus deſiderat; & ad eum ſuſpirat, donec obtineat. Huc ſuſpirabat Propheta [n], cū dicebat, *Quis dabit mihi pennas ſicut columbæ, & volabo, & requieſcam?* Quod ſi quæras, vbi vera ſit requies, ſubiungit, *Ecce elongaui fugiens, & manſi in ſolitudine.* Verbum namque ſempiternum non niſi in ſolitudine profertur, in ea inquam ſolitudine, vbi homo & à ſeipſo, & ab omni multiplicitate relictus, deſertus & exul effectus eſt. Propria Sanctorum eſt hæc ſolitudo, quorum hæc ſunt verba apud Tertullianum [o]. *Ego nihil foro, nihil campo, nihil curiæ debeo: nihil*

hil officio aduigilo, nulla roſtra præoccupo, nulla prætoria obſeruo, cancellos non adoro, ſubſellia non contundo, iura non conturbo, cauſſas non elatro, non iudico, non milito, non regno. Seceſſi de populo: imò vnicum negotium mihi eſt, nec aliud nunc curo, quam ne curem. Erat olim iſta ſententia, Nemo alij naſcitur, moriturus ſibi. Certè ad Epicuros & Zenones ventum eſt: ſapientes vocas totum quietis magiſterium, qui eam ſummæ atque vnicæ voluptatis nomine conſeruauere.

CAP. III. *Myſtica Theologia quid ſit. Quomodo differat ab alijs ſcientijs. An cognita fuerit antiquis Platonicis. Eius principium & ſcopus.*

1. HAc via quietis, ſeceſſus, & abſtractionis peruenitur ad myſticam Theologiam, ad illam videlicet indoctam ſapientiam omni ſapientia humana ſuperiorem, qua mens Deum ſuum ſine diſcurſibus agnoſcit, & quaſi contrectat, & ſine ratiocinationibus guſtat.

ſtat. Eſt autem myſtica Theologia ſecretiſſima mentis cum Deo locutio [a]. Eſt animi extenſio in Deum per amoris deſiderium [b]. Eſt motio anagogica in Deũ per purum & ſeruidum amorem [c]. Eſt cœleſtis quædam Dei notitia per vnionem voluntatis Deo adhærentis elicita, vel lumine cœlitus immiſſo producta [d]. Eſt ſapientia experimentalis, Dei affectiua, diuinitus infuſa, quæ mentem ab omni inordinatione puram per actus ſupernaturales fidei, ſpei, & charitatis cum Deo intimè coniungit [e]. Alias alij definitiones tradunt, quæ cum prædictis coincidunt. Res enim abſtruſa & difficilis, ac prorſus diuina certis finibus circumſcribi nequit, & Dialecticorum regulis concludi.

2. Liquet ex his Theologiam myſticam non eſſe propriè ſcientiam, pro vt ſcientia eſt habitus acquiſitus: ſed ſi accipiatur pro actu nihil aliud eſt quam ipſa mentis in Deum defixio, admiratio maieſtatis, ſuſpenſio animi in lumen immenſum ac æternale, feruentiſſima, quietiſſima, ac transformatiua inſpectio

Dei

Deitatis: ſi verò ſumatur pro habitu, realiter idem eſt ac præſtantiſſimum donum Spiritus ſancti, quod ſapientia nũcupatur, ſecundum altiſſimum eius gradum [f].

3. Differt à Theologia Scholaſtica, & ſymbolica, quia ſcholaſtica è caliginoſis fidei orthodoxæ principiis ſua deducit aſſertá: ſymbolica figuratas de Deo locutiones explanat: hæc puris quibuſdã & tranquillis obtutibus ſine rationis ſatagentis excurſibus diuinæ ſapientiæ arcana dignoſcit. Per ſcholaſticam diſcit homo rectè vti intelligibilibus per ſymbolicam ſenſibilibus, per hanc rapitur ad ſupermentales exceſſus. Scientiæ humanæ in valle phantaſiæ diſcuntur, hæc in apice mentis. Illæ multis egent diſcurſibus, & erroribus ſubiectæ ſunt: hęc vnico & ſimplici verbo docetur & diſcitur, & eſt merè ſupernaturalis tam in ſubſtantia, quam in modo procedendi.

4. Multa quidem de Platonicis legimus, quæ primo aſpectu perſuadere videntur eos myſticæ Theologiæ non omnino expertes fuiſſe; Eunapius enim in vita

vita Iamblichi ſcribit eum aliquãdo decem cubitis à terra eleuatum fuiſſe: & Porphirius in vita Plotini mira de ipſius contemplatione ſcribit: Proclus quoque in libris de Theologia Platonis, & ipſe Plotinus paſſim multa tradunt de mentis exceſſu, & de abſtractione à rebus ſenſibilibus ſapiẽtiæ noſtræ placitis haud diſſentanea. Auctor item diuinæ ſapientiæ ſecundum Aegyptios ſic de ſeipſo loquitur [g]: *Ego ſæpius animo contemplãs relicto corpore viſus ſum perfrui ſummo bono cum voluptate incredibili*. Sed, vt Taulerus obſeruat [h], quicquid iſti fecerint, vel dixerint, nunquam terminos naturæ tranſcenderunt. Magna enim & ſubtiliſſima ingenia ita phantaſmata extenuare potuerunt, vt ſpecies intelligibiles, quæ inde abſtrahebantur, vix cum aliqua tenui vmbra ſẽſibilitatis ſua obiecta repræſentarent. Quod ſi acuto ipſorum intellectui in rerum ſublimium contemplatione occupato phantaſmata ſe ingerebant, ipſe intellectus ſe altius eleuabat, & phantaſmatum nubes, vt ita dicam, infra ſe deſpiciebat. Hoc autem

quo-

quomodo fiat, res admodum obſcura eſt. Fromundus Libertus [i], qui de hac re acutè, vt ſolet, diſputat in ſua Philoſophia Chriſtiana, fieri hoc autumat beneficio cuiuſdam lucis interioris, de qua Valerianus Magnus Fromundo non viſus doctè ſed obſcurè diſſerit duplici libello de luce mentium. Verum de hac quid ſentiendum ſit alibi nos fuſius Deo fauente. Nam de Platonicis poſterioris æui certiſſimum eſt, quod Auguſtinus ſcribit [K], eos rerum magicarum curioſitate deprauatos fuiſſe. Antiquiores autem ſpiritu ſuperbiæ inflati, cum cognouiſſent Deum, non ſicut Deum glorificauerunt, ſed euanuerunt in cogitationibus ſuis, frigidi ſpeculatores facti, ſine fide & charitate.

5. Porrò myſticæ Theologiæ principium eſt ipſa eſſentia bonitatis, rerumque omnium cauſa ſupereſſentialis Trinitas, à qua per bonitatis redundantiam in nos effluxit, cum inæquali tamen participatione ob diuerſam hominum aptitudinem, & multorum repugnantiá cum diuinis illuſtrationibus. Dicimus ita-

itaque cum ſanctiſſimo Dionyſio [1] *Dei principalem beatitudinem, naturã Diuinitatis, principium Deificationis, ex quo Deificandi deificantur, myſticam Theologiam in ſalutem & Deificationem hominum conceſiſſe, modo ſcilicet magis immateriato, & ſpiritaliori, non extrinſecus ad diuina mouendo, ſed intelligibili ratione atque intrinſecus pura liquidaque illuſtratione diuiniſſimã ijs voluntatem irradiando.* Et hic ſcopus huius ſapientiæ eſt erga Deum & res diuinas continua dilectio, cognitio Dei perfectiſſima, & ſimplicis perfectionis eius diuina participatio atque fruitio, quæ Dei contemplatorem ſpiritali modo reficit, eiuſque animam modo prorſus ineffabili arctiſſimè cum Deo vnit, & deificat. In ipſo ſiquidem vis quædam ſuperhumana reperitur, & operatio Diuinitatis, à qua mens deificanda ſacris myſticis initiatur, & theodidactis myſtagogijs eruditur. Sed iam videndum quomodo poſſit mortalis homo ad hæc ſublimia & diuina myſteria proprijs actibus diſponi.

CAP.

Digitized by Google

CAP. IV. *Quæ ſint diſpoſitiones ad myſticam Theologiam. Quæ eius impedimenta. Qui ad ipſam diſcendam incapaces, qui magis idonei. Oratio, & gratiarum actio.*

1. AXioma certiſſimũ eſt apud ſcholaſticos debere diſpoſitionem eiuſdem ordinis eſſe cum forma, ad quã diſponit: quare cum ſupra dictum ſit myſticam Theologiam eſſe omnino ſupernaturalem, hinc euidentiſſima conſecutione deducitur prærequiri ad ipſam ſtatum quendam ſupernaturalem ipſi proportionatum. Neque enim fas eſt, teſte Dionyſio [a], myſticis Theologis quidquam operari, quod diuinis inſpirationibus vel minimum repugnet, imò nec ijſdem diſſentire, ſi diuinam appetant claritatem, & ad hanc ſanctè, ſicut decet, aſpirent. Continua igitur in rebus omnibus mortificatione opus eſt, vt ſecum ipſe non diſſideat, nec diuiſus ſit, qui ad vnum colligi cupit. Propterea pauci ſunt viri ſpirituales, & religioſi, qui huius my-

myſticæ ſapientiæ notitiam habeant; quia, vt optimè obſeruat Iacobus Aluarez [b], pauciſſimi ſunt, qui ſe ipſos fortiter abnegent, & perfectè mortificent.

2. Actus deinde ſupernaturales prærequiruntur fidei, ſpei, & charitatis, quibus mens immediatè Deum attingit: & fides quidem intellectum, ſpes memoriam, charitas voluntatem myſticè perficit & informat, vti pulchrè ac diffusè exponit Ven. Pater Ioannes à cruce in ſuis diuiniſſimis libris de Aſcenſu montis Carmeli, de nocte obſcura, & de viua amoris flamma. His accedat neceſſe eſt magnum, feruens, & inſatiabile deſiderium aſſequendæ perfectionis, ſicut dicit Sapiens [c]: *Hanc amaui & exquiſiui à iuuentute mea, & quæſiui ſponſam mihi eam aſſumere, & amator factus ſum formæ illius. Abſque dubio enim,* ait Richardus [d], *ſine ingenti exercitio, ſine frequenti ſtudio, ſine ardenti deſiderio ad perfectam ſcientiæ huius altitudinem mens non ſubleuatur.*

3. Ioannes Taulerus [e] rerum myſticarum expertiſſimus ſex homini obſeruan-

uanda præſcribit, vt ad culmen perfe-
ctionis pertingat; tria quo ad exteriora,
totidem quo ad interiora: nempe vt ve-
ſtes, & omnia exteriora illius ſimplicia
ſint, quibus nemini placere appetat, niſi
Deo: vt verba illius ſint ſuccincta, neceſ-
ſaria, ſimplicia, & de rebus diuinis: vt in
omni eius externa actione nihil appa-
reat, quod poſſit offendere intuentes.
Deinde quo ad interna neceſſarium eſt
vt illius cogitationes ſint puræ, & cœle-
ſtes: vt Deum ſolum puriſſima intentio-
ne quærat: vt quicquid illi eueniat, im-
perturbabilem animi pacem retineat.
Antonius Monelia [f] Ordinis Minorum,
vir magnus inter Myſticos, ſed ferè in-
cognitus, ſex eſſe catenas docet, quibus
ligatur anima, ne ad myſticam Theolo-
giam aſcendat. Prima eſt negligentia
circa ſpiritualia, quia homo non vult ſe
exercere & mortificare: ſecunda, eua-
gatio ſenſuum: tertia, curioſitas intel-
lectus circa ſcientias: quarta, inordina-
tus amor erga temporalia: quinta, im-
puritas in operationibus: ſexta, occupa-
tio circa exteriora. D. Bernardus [g] qua-
tuor

tuor enumerat huius aſcenſus impedimenta his verbis: *In hoc arcanum, in hoc ſanctuarium Dei, ſi quem fortè veſtrum aliqua hora ſic rapi, & ſic abſcōdi cōtigerit, vt minimè auocet, aut perturbet vel ſenſus egens, vel cura pungens, vel culpa mordens, vel ea certè quæ difficilius amouentur irruētia imaginum corporearum phantaſmata; poterit quidem hic, cum ad nos redierit, gloriari & dicere, Introduxit me Rex in cubiculum ſuum.* Eſt autem ſenſus egens nimis exigens ſenſualitas, quæ inordinatis affectuum motibus nos exagitat: cura pungens, rerum temporalium ſolicitudo: culpa mordens, prauæ conſcientiæ ſtimulus: irruentia denique phantaſmata ſunt rerum ſenſibilium, & corporearum imagines, quas vocat Auguſtinus [h] animæ noſtræ plagas per ſenſus inflictas. Hæc omnia abdicanda, & extirpanda prorſus ſunt, vt Deum inueniamus. *Quamdiu enim,* ait Richardus [i], *conſolationem ab aliqua creatura accipimus, nondum Dilectum perfectè tenemus.* Quando autem tales fuerimus,

vt

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

vt nihil prorſus terrenorum nos delectet, eodem momento, eodem puncto temporis videbimus quod cupimus, vt promittit Auguſtinus [K].

4. Cum tot igitur diſpoſitiones ad myſticam Theologiam ſint neceſſariæ, libet hic veteri ritu proclamare, Procul hinc, procul eſte prophani. Nam & Dionyſius [l] monet Timotheum, vt caueat, ne quis eorum hæc audiat myſteria, qui rebus adhæreſcunt, & nihil vltra naturalia ſupernaturaliter eſſe imaginantur: qui materialibus rebus immerſi nondum per ſtudium mortificationis, & exercitium virtutum animi candorem acquiſiuerunt: qui ambulantes in mirabilibus ſuper ſe arcana Dei ſua cognitione ſe poſſe percipere arbitrantur. His meritò occinimus cum chriſtiano Poëta [m].

En adeſt Deus. impios
Hinc procul procul arceo.
Inuiſum ſuperis genus,
Hinc abite profani.
Fumus vt fugit: obuijs
Cera cedit vt ignibus;

Sic,

Sic, intrante Deo, procul
Hinc abite profani.

Cæterũ hæc ſapientia citius ac ſublimius Idiotis ſimplicibus, qui nihil aliud quam ſalutem in timore & tremore curant, quam magnis & eruditis Theologis conferri ſolet, niſi & ipſi toto mentis affectu ſtudeant humilitati. Ita ſcribit vir eximius Bartholomęus de Martyribus Bracharenſis Archiepiſcopus [n]. Et Bernardus de hac re ſermonem habens ſic exclamat [o]. *O quiſquis curioſus es ſcire quid ſit hoc Verbo frui, para illi non aurem, ſed mentem: non docet hoc lingua, ſed gratia: abſconditur à ſapientibus & prudentibus, & reuelatur paruulis.* Similia docent alij plures ſapientiſſimi viri [p] Bonauentura, Gerſon, Victor Gelenius, Conſtantinus de Barbanſon, Franciſcus Suarez. Atque idem confirmant ſcriptis ſuis, & exemplo ſanctæ ac Theodidactæ mulieres, tres Catharinæ Senenſis, Genuenſis, & Bononienſis; Angela de Fulgineo, Gertruda, Mechtildis, Brigida, Baptiſta Vernacia, Tereſia à Ieſu, & aliæ plures.

Ita

5. Ita nimirum, æterne Deus, rex cœli, & terræ, ita fuit placitum ante te. Tu enim ſuperbis reſiſtis, & humilibus das gratiam, & cum ſimplicibus ſermocinatio tua. Confiteor tibi, Domine, quia abſcondiſti hæc à ſapientibus, & prudentibus, & reuelaſti ea paruulis. Non ſic illuxiſti inflatis cordibus ſapientum huius ſeculi, ſicut luces in mente paruulorum, & humilium humum deſerentium. Verè tu es Deus abſconditus, & lucem habitas inacceſſibilem: ſed lucem tuam copiosè illis & amanter cõmunicas, qui Ieſum crucifixum corde & corpore exprimentes animam expurgarunt ab omni labe ac ſorde voluptatum. Penetraſti animam illorum profundius & vitalius quam ſoleas, cum ſolam mentem ignotus irradias, ieiuna voluntate. Penetraſti intimè, & intelligibili tui contactu experti ſunt quam ſuauiter mulces, & mirabiliter imples hanc immenſam mentis noſtræ capacitatem. Tum ex abundantia cordis eructarunt verba, verba vtique bona, dulciora ſuper mel & fauum; ex quibus didici

dici veram ſapientiam, quæ non reperitur in ſiccis, & inſulſis libris inanium Philoſophorum, qui narrant mihi fabulationes, ſed non vt lex tua. Ita, Pater, quoniam ſic fuit placitum ante te.

CAP. V. *Quid ſit vnio myſtica. Quomodo fiat. Qui eius effectus. Quid incapacibus, & ignaris conferat lectio myſticæ Theologiæ. Tranſitus ad Aſpirationes.*

1. EO tendunt omnia, quæ de myſtica Theologia ſcribuntur, vt animam perducant ad intimam cū Deo vnionem, in qua medulla huius ſapientiæ, & ſummum eius arcanum conſiſtit. Non eſt autem hæc vnio localis, ſiue præſentiæ, qua Deus vbique eſt, nihil ſe vacuum relinquens propter ſuam immenſitatem. Non eſt vnio per gratiam ſanctificantem, qua anima à peccatis emaculata in Dei amicitiam reſtituitur, fitque diuinæ conſors naturæ. Non eſt

Digitized by Google

vnio per charitatem, de qua ſcriptum eſt [a], *Qui manet in charitate in Deo manet, & Deus in eo*. Prima enim harum vnionum conuenit etiam rebus inanimatis: ſecunda omnium iuſtorum eſt, & puerorum ante vſum rationis; fiuntque iſtæ in ſubſtantia animæ: Tertia communis eſt omnibus probis, qui Deum quidem ardentiſſimè diligunt; ſed dono contemplationis, & myſtica vnione carent. Eſt igitur alia vnio feliciſſima & arcana, inexpertis imperuia, & difficilis explicatu, quæ fit in potentijs animæ, in intellectu ſcilicet & voluntate; iſtæ enim Deum attingunt, & illi coniunguntur actionibus proprijs vitalibus: atque in iſta vnione ſumma felicitas vitæ huius conſiſtit, & quædam futuræ gloriæ prægustatio. De hac vnione non eſt meæ imbecillitatis fuſius diſſerere: immundis enim & impuris diuina attingere nefas. Legat qui dignus fuerit vberrimè de illa differentem virum doctiſſimum, & quaſi alterum Hierotheum diuina patientem, Thomam à Ieſu [b], qui ſanctorum Patrum de ea, om-

omniumque Myſticorum doctrinam aſfert, multa addens ex propria experientia.

2. In hac vnione clariſſima luce ſapientiæ perfuſus intellectus Deum reſpicit, vt quoddam totum, in quo eſt omne bonum, ita vt ab eo in aliud diuerti nequeat: voluntas autem ardentiſſimo amore conſtringitur, qui inſtar ignis erũpens omnia quodammodo abſumit, ita vt anima iam in ſe non viuat, neque actionibus naturalibus intendat, ſed toto affectu in eum tranſeat, cui arctiſſimo amplexu coniungitur. Ambæ verò potentiæ in vaſtiſſimam Diuinitatis ſolitudinem, vt ita dicam, introducuntur: vbi Pater cunctis imaginibus nudans intellectum ſupra rationem nos euehit: Filius verò vacuum intellectum infinita claritate perfundit: ſanctus autem ſpiritus immenſo ardore inflammans voluntatem omnes affectus noſtros ſecum conglutinat, quia nimirum id quod mortale in nobis eſt à vita immortali abſorbetur. Hic dicit anima, *Bonum eſt nos hic eſſe*: hic introducitur in cellam vinariam, vbi

læta bibit ſobriam ebrietatem ſpiritus: hic canit epithalamium dicens [c], *Dilectus meus mihi, & ego illi. Viuo ego* [d], *iam nõ ego, viuit verò in me Chriſtus.* Defluit hic amans anima, deficitque à ſeipſa, & velut ad nihilum redacta in abyſſum æterni amoris collabitur: vbi ſibi mortua viuit in Deo, nihil ſciens, nihil ſentiens præter amorem. Perdit enim ſe in diuina caligine, ſed ſic ſe perdere inuenire eſt.

3. O ſanctam illam animam, quæ à Deo ſingulariter viſitata, & ſupra omnia creata, ſupraque omnem operationem eleuata, mediante myſtica vnione in Deum transformatur! Quam benè illi conueniunt verba illa ſapientis [e], *Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa*? Cum enim feliciſſima vnio ſit amplexus, & deguſtatio ſummi boni; omnia bona ab ipſa, quaſi riuuli à fonte, in animam deriuantur. Hinc [f] decor, & pulchritudo, & Spiritus ſancti chariſmata, quibus mirabiliter exornatur. Hinc ſplendor lucis, & præfulgida illuſtratio, ardorque amoris, & ſuauitas ineffabilis.

Hinc

Hinc contemptus rerum omnium terrenarum, & inſatiabile cœleſtium deſiderium. Hinc perfecta Chriſti imitatio, & ex redundantia ſpiritus exultatio ſenſuum, & corporis admirabilis tranſmutatio. Hinc animæ annihilatio coram Deo, & myſtica mors: hinc feruor, languor, liquefactio, ebrietas ſpiritualis, ſilentium internum, oſculum Verbi, ecſtaſis, raptus, ſuſpenſio, & alia multa, quæ libens prætermitto, quia de his ſola vnctio illos docet, qui digni ſunt experiri.

4. Altiſſima quidem ſunt hæc myſteria, & ſupra communem hominum captum, ſed vt optimè ait Plato [g], *De rebus diuinis credendum eſt filijs Dei, etiam ſi nullas afferant rationes*. Res ſublimes & arcanas, quod ſibi notæ non ſint, quaſi falſas aſpernari; fidemque abnegare ſpectatiſſimæ probitatis viris, cũ de diuinis perceptionibus ex propria loquuntur experientia, ſtultorum eſt, & impiorum. Nec ideò inutiles æſtimandi ſunt, aut prorſus abijciendi Myſticorum libri, quod ſublimia tractent, & mi-

rabilia ſuper nos; nam hoc ſaltem ex illis diſcimus, quam longè adhuc verſemur à culmine Chriſtianæ perfectionis, nondum digni qui cum Moyſe in caliginem ingrediamur. Narrat Guilielmus Abbas S. Theodorici [h] ſibi infirmo in Monaſterio Clareuallenſi S. Bernardum etiam infirmum moraliter expoſuiſſe Canticum Canticorum: *In quo*, inquit, *cum benignè & ſine inuidia exponeret mihi, & communicaret ſententias intelligentiæ, & ſenſus experientiæ ſuæ, & multa docere niteretur inexpertum, quæ non niſi experiendo diſcuntur; & ſi intelligere non poteram adhuc, quæ apponebantur mihi, plus tamen ſolitò intelligere me faciebat, quid ad ea intelligenda deeſſet mihi.*

5. Hic ſiſto. Voces enim audio plenas querelarum, quibus à legentibus interpellor. Et vbi, inquiunt, Via compendij ad Deum, quam te initio huius tractatus oſtenſurum promiſiſti? Hactenus de myſtica Theologia, & de vnione cum Deo diſſeruiſti, opus proponens difficillimum, iter arduum, & altiſſimũ

faſti-

ſaſtigium humanis viribus inacceſſibile. Vnde meritò illud Pſalmographi [i] quiſque noſtrum vſurpare poteſt, *Mirabilis facta eſt ſcientia tua ex me, & non potero ad eam.* Quomodo enim terrenus homo terram deſpicere poterit, cœlum conſcendere, Angelorum choros tranſcendere, ad Dei ſolium accedere, quicquid eſt humanum exuere, Deo intimè vniri? Libenter quidem iſta legimus, & audimus; ſed tam arduo operi nos accingere, humana fragilitate vires denegante, non audemus. Rectè iſta; ſi ſola hominum imbecillitas attendatur: malè, ſi diuinæ gratiæ efficaciam adiuuantem reſpiciamus. Adeſt hæc omnibus, qui à Deo præuenti iter ad ipſum aggrediuntur. Aderit & mihi viam docenti, datamque fidem liberanti.

6. Dico igitur viam compendij ad Deum, ad culmen myſticæ Theologiæ, ad intimam cum Verbo vnionem eſſe motus Anagogicos, & exercitium Aſpirationum. Teſtes huius dicti affero omni exceptione maiores. Primus eſt Ioãnes à Ieſu Maria Carmelita excalceatus,

qui ita ſcribit [K]. *Concors omnium, quos legerim, ſententia eſt, ad altiſſimã Dei cognitionem & ſenſum, ſiue experimentum, aſpirationũ exercitio ita animam erigi, vt ſi hoc Angelicum exercitium miris laudibus celebratum, cæteris omnibus antepoſitum frequentet, plurimum proficiat. Habet enim tam egregiam vim exſtimulandi, & diuinis flammis vrendi, vt hoc vnum idoneis circumſtantijs ſeptum, & ſtudio virtutum armatum, ad ſummam chriſtianæ vitæ perfectionem & puritatem corda noſtra perducat. Quamuis enim dona Dei ſint vnio, raptus, fruitio, reuelatio, & illa indulgentiſſimi* Dei *interna blãdimenta, & ſolis conatibus noſtris, quãtumuis neruoſis, illa non producamus; at certè animæ ſeſe idoneè ad eas nuptias ornanti & comparanti munificentius, quam cogitare valeat, indulgentur*. Hæc Ioannes, cui alterum adiungo eiuſdem inſtituti Thomam à Ieſu [l]. *Si Sanctorum Patrum,* inquit, *aliorumque Myſticorum, qui hanc viã experti ſunt, ſententiæ credendum eſt, nullam compen-*

pendioſiorem viam, nullumue alium in Dei aſſurgendi modum faciliorẽ ac nobiliorem eo inuenies, quem ſapientiam vnitiuam, ſiue amorem vnitiuum Myſtici appellant, qui in motibus anagogicis ſiue aſpirationibus, quibus cor enititur ad Deum aſſurgere, ac illi auidiſſimè adherere, conſiſtit. Poſſem paginas latè implere aliorum teſtimonijs hanc veritatem confirmantium, præſertim Bonauenturæ [m], Henrici Harphij [n], Ioannis Gerſonis [o], Dionyſij Cartuſiani [p], Conſtantini de Barbanſon [q]; ſed pro indicta mihi breuitate duo propoſita ſufficient.

CAP. VI. *Aſpirationes, Motus anagogici, Orationes iaculatoriæ quid ſint. Sententijs, & exemplis Sanctorum Patrum approbantur. De illarum præſtantia, & vtilitate.*

1. ABaridem Hyperboreum Pythagoræ æuo nobilem, & famoſum habuiſſe ferunt aureum telum, quo vectus, vt poëtico Pegaſo, celeriter per aë-

rem volitabat, vnde dictus eſt Aethrobates, ſcandens per æthera, vt refert Iamblicus in vita Pythagoræ [a]. Sed quod genus aurei teli potentius eſt, quam alatæ & ignitæ Aſpirationes, quæ deuotam animam momento in cœlum efferunt, & penetrant vſque ad thronum Diuinitatis? *Anima, in qua habitauit ignis Dei*, ait Magnus Antonius Abbas [b], *Similis eſt aui duabus præditæ alis, quibus volat, et ſurſum per cœli aëra eleuatur. Etenim aui præ omnibus creaturis alæ peculiares ſunt: alæ verò animæ* Domino *obſequentis ſunt virtus ignis* Dei, *quibus ad cœlum ſurſum volare valet. Si autem his caruerit alis, minimè ſurſum eleuari in aëra poterit, cum ſit illius ignis expers; ſimiliſq; erit aui ſuis ſpoliatæ alis, quæ volare nequit.* Hæc Antonius, qui ſupra iam dixerat cauſam aſcenſionis Sanctorum ad Cœlum fuiſſe ignem inuiſibilem, calorem ſcilicet accenſum in cordibus eorũ. Hoc enim igne deficiente, nemo ad cœlum aſpirare, nec dum aſcendere valet.

2. Sunt autem Aſpirationes breuiſ-

ſimæ

ſimæ quædam Orationes, ſiue mente ſola, ſiue mente ſimul ac ore conceptæ, atque prolatæ, quibus debet fidelis anima in quouis loco & tempore aſſueſcere, & frequenter incumbere, cor ſuum & voluntatem ad Deum erigens die ac nocte, domi & foris, ſedens & ambulans, in quouis negotio, in quauis actione, & occupatione. Scriptum eſt enim [c] oportere ſemper orare, & nunquam deficere; ſed quia inſtabilitas naturæ noſtræ, corporis cura, & aliæ occupationes ſæpè nos diſtrahunt, hæc Angelica Aſpirationum exercitatio perpetuitatem orationis cõpenſat. Fiunt quidem in momento, & tranſeunt, ſed iugiter permanet earum fructus, & continuatur oratio continuatione boni deſiderij in charitate fundati: bonum autem deſiderium ſemper orat, quia ſemper clamat ante Deum ſinceri amoris affectus. Beati in cœlo nunquam ceſſant ab actuali amore, & cognitione Dei: nos verò hanc felicitatem continuis aſpirationibus æmulamur, dicentes cum Apoſtolo [d], *Noſtra conuerſatio in cœlis eſt*. Oratio enim eſt aſcenſus ſpiritus ad

Deum [e]; *Per quem aſcenſum*, ait S. Ioãnes Chryſoſtomus [f], *ſocietatem effugimus, quam cum brutis animantibus habemus, & cum Angelis copulamur*. Vocantur Aſpirationes, quia illis aſpiramus ad Deum, & per eas aſpirat Deus conatibus noſtris: dum verò ad Deum aſpiramus, nil niſi Deum ſpiramus; & per eaſdem feruor charitatis, non minus quã vita corporis aëris aſpiratione, ſuſtinetur. Motus quoque Anagogici, id eſt ſurſum ducentes, nuncupantur, quia illis à rebus terrenis abducimur, & ad ſuperna leuamur, ac tandem ad beatam cum Deo vnionem euehimur. Dicuntur orationes iaculatoriæ, quia inſtar iaculorum & ſagittarum velociſſimè tranſeuntium in cor diuinum tanquam in ſcopum iaciuntur, vt ab eo dona cœleſtia obtineamus. Affectus denique appellantur, quia ſunt affectiones cordis, & deſideria, ac propoſita voluntatis: nihilque aliud eſt Aſpiratio, vt eam Gelenius [g] diffinit, præterquam expeditus affectus erga Deum, vt ſummum bonum.

3. De his plura Sanctorum Patrum

do-

documenta habemus, & exempla. Auguſtinus ad Probam [h]. *Dicuntur fratres in Aegypto crebras quidem habere orationes, ſed eas tamen breuiſſimas, & raptim quodammodo iaculatas, ne illa vigilanter erecta, quæ oranti plurimum neceſſaria eſt, per productiores moras euaneſcat, atque hebetetur intentio.* Caſſianus inſtituta Monachorum deſcribens [i]: *Vtilius censẽt breues orationes, ſed creberrimas fieri. Non enim multitudine verſuum, ſed mentis intelligẽtia delectantur.* Et in collationibus [K]. *Frequenter ſed breuiter orandum eſt, ne immorantibus nobis inſerere aliquid cordi noſtro inſidiator poſſit inimicus.* Chryſoſtomus ad populum Antiochenum [l]: *Breues & frequentes orationes fieri Chriſtus, & Paulus præceperunt paruis ex interuallis. Nam ſi ſermonẽ in longum extenderis, in negligentiam frequenter lapſus multam diabolo ſubrependi facultatem dederis, & ſupplãtandi, et abducendi cogitationem ab his quæ dicuntur. Si verò continuas et crebras orationes facias, totumque tem-*

pus

pus interpolans frequentia, facilè poteris modeſtiam exhibere, et ipſas orationes cum multa facies ſolertia. Aëlredus Abbas [m]: *Hæc deuota ſuſpiria tam gratioſa ſunt in oculis eius, qui ſcrutatur renes et corda, quod non poſſit diu abſcōdere multitudinem dulcedinis ſuæ, quam abſcondit timentibus, & diligentibus ſe.* Guilielmus Abbas S. Theodorici [n]: *Hauriendus eſt ſæpè de lectionis ſerie affectus, & formanda oratio, quæ lectionem interrumpat, & non tā impediat interrumpendo, quam puriorem continuò animum ad intelligentiā lectionis reſtituat.* Huiuſmodi oratiunculas rectè appellat Tertullianus [o], *Orationes ſine agmine verborum*: & Abbas Iſaac apud Caſſianum [p] eas commendat tanquam verum ſacrificium, pingues hoſtias, pura libamina, holocauſtomata medullata. *Sunt enim*, teſte B. Laurentio Iuſtiniano [q], *opus ſpiritualis arcus, ſagittæ cōtra aduerſarios directæ, ignita vota, quæ à Chriſti militibus in cœlum corde tacito deſtinantur; eminus feriunt, celeriter emittuntur, hoſtem*

non

non ſinunt propius accedere, & aſcenſorē frequenter vnico proſternunt ictu. Rurſum Chryſoſtomus [r]: *Dic in mente miſerere mei Deus, & abſoluiſti precationem. Qui enim dicit, Miſerere, confeſſionem offert, & peccatū ſuum agnoſcit, quia lapſorum eſt miſericordiam requirere. Qui dicit, Miſerere mei, remiſſionem delictorum accepit: qui enim miſericordiam conſecutus eſt, non punitur. Qui dicit, Miſerere mei, regnum cœlorum obtinuit: quem enim Deus miſeratur, non à pœna ſolum liberat, ſed futurorum etiam bonorum poſſeſſione dignatur.*

4. Porrò hunc orandi modum exemplo ſuo nos Chriſtus Saluator edocuit. In horto enim iterabat hæc verba: *Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat à me calix iſte: verumtamen non mea, ſed tua voluntas fiat.* Et in Cruce magnos ſuſtinens cruciatus aliquam interdum ex his aſpirationibus ardentiſſimo feruore iaculabatur, dicens; *Pater, dimitte illis, quia neſciunt quid faciunt.* Deinde *Deus meus, Deus meus, vt quid dereli-*

qui-

quiſti me. Ac poſtea, *Pater in manus tuas commendo ſpiritum meum*. Nehemias [r] interrogatus à Rege, priuſquã reſponderet, mentem ad Deum ſuſtulit, ad ſolium Diuinitatis animi ſui nuntio celerrimè amandato. Iudith [t] Holofernem percuſſura apprehendit comam capitis eius, & ex corde ignitam protulit & breuiſſimã orationem dicens, *Confirma me Domine Deus in hac hora*. Sancti in cœlo requiem non habent die ac nocte dicentes [u], *Sanctus, Sanctus, Sanctus*. Baſilius [x] ſuadet peccatori, vt ad imitationem Chananeæ identidem inclamet illud, *Miſerere mei fili Dauid*. De S. Marcella ſcribit Hieronymus [y], eã ſemper cantaſſe illud Pſalmi, *In corde meo abſcondi eloquia tua, vt non peccem tibi*. S. Malachias, teſte Bernardo in eius vita, raptim quodammodo, & velut iaculum emittebat orationem. Thais olim meretrix edocta à Paphnutio Abbate ſic orabat, *Qui plaſmaſti me miſerere mei*. Caſſianus [z] vſum multiplicem huius verſiculi, *Deus in adiutorium meum intende*, elegantiſſimè cõmen-

mendat in collationibus. Ex vitis Patrũ multa hic referri poſſunt [1]. Abbas Iſaias vidit cuiuſdam Monachi orationem, dum manducaret, aſcendere inſtar ignis in conſpectu Dei. Alius quidam, dum colloqueretur cum alijs fecit centum & tres orationes. Abbas Macarius de modo orandi à quibuſdam interrogatus dixit, Non eſt opus multum loqui in oratione, ſed extendere manus frequenter, & dicere: Domine, ſicut vis & ſcis, miſerere mei. Moyſes Aethiops [2] olim princeps latronum quinquaginta quotidie orationes peragebat: Paulus Monachus trecentas: quædam Virgo ſeptingentas. Narrat Theodoretus [3] Simeonem Stylitã innumeras quotidie adorationes peregiſſe, adeo vt vnus numerauerit aliquando mille ducentas quadraginta quatuor, alias omittens, quia lapſus deſtitit numerare. Quidam Chriſtophorus Monachus [4] centies in nocte orabat. Beata Clara de Monte Falco millies quotidie Deum adorabat genua flectens, & totidem fundens iaculatorias orationes, vt teſtatur in eius vita Baptiſta Pergilius [5].

S. Fran-

S. Franciſcus tota nocte orabat hæc ſola verba repetens, *Deus meus & omnia*. Pater Didacus Martinez Peruani Regni dictus Apoſtolus quotidie dicebat ſexcentis quandoque vicibus, *Deo gratias*; & ad hoc alios hortabatur dicens, nullam orationem breuiorem eſſe, nullam Deo magis acceptam [6]. Alius quidam è Societate Ieſu Iacobus Cerrutus nomine innumerabiles actus amoris, & gratiarum actionis ſingulis diebus eliciebat, qui peruenerunt aliquando ad viginti quatuor millia: vota verò ter millies quotidie renouabat [7]. Sub regimine P. Conſalui Sylueriæ erant qui breui oratiuncula decies millies in die diuinũ auxilium inuocarent [8]. Similem orandi frequentiam æmulabantur ex eadem Societate ſuis ſcriptis notiſſimi viri Sebaſtianus Barrada, & Franciſcus Suarez [9], vt alios omittam. Non erit finis exemplorum, ſi omnium Religioſorum Ordinum percurrere hiſtorias velim, & geſta omnium Sanctorum. Recentiora quædam habet Ioannes Rho in Hiſtoria Virtutum [10].

Tanti

5. Tanti momenti eſt ad aſſequendã breui tempore perfectionem hoc exercitium, vt illud ſemper plurimi æſtimarint quotquot fuerunt viri doctrina, & ſanctitate conſpicui. Hoc enim tanquam igne in cordibus noſtris accenſo conſumuntur omnia peccata, vitia omnia deſtruuntur. Tollit id à nobis quicquid eſt terrenæ adhæſionis, quicquid deformitatis, quicquid diſſimiles nos facit Deo, & ſanctam cum illo vnionem impedit. Eo mediante vincuntur tentationes, acquiruntur virtutes, perficiuntur operationes, cœleſti lumine imbuitur intellectus, exercentur actus ſupernaturales, purificatur intentio, erigitur affectus, inflammatur voluntas, diſponitur mens ad contemplationem, & totus homo in Deum transfunditur. *Preces tacitæ multum habent acuminis*, ait Abbas Gillebertus [11], *priuatim fiunt, ſed priuata non petunt; ſubmiſſior eſt vox, ſed mẽs intenſior. Verbis non eget, nec vtitur oratio quæ puro & pleno fertur affectu.* Diuinus homo, & in ſchola amoris verſatiſſimus Franciſcus Saleſius Epiſcopus

pus Geneuenſis ſtudium orationis,& vsũ Aſpirationum vnum & idem eſſe cum myſtica Theologia doctè & luculenter oſtendit [12]. Quia ſicut Scholaſtica Theologia habet Deum pro obiecto, myſtica etiam non niſi de Deo loquitur, ſed cum triplici diſcrimine. Illa diſſerit de Deo, vt Deus eſt: hæc vt ſummè amabilis eſt. Illa de Deo loquitur cum hominibus, & inter homines: hæc de Deo cum eodem Deo, ac in ipſo Deo. Illa tendit ad Dei cognitionem, facitq; nos doctos & Theologos: hæc tendit ad amorem, & nos ardentes reddit, ac Theophilos. Principale itaque huius exercitium eſt cum Deo loqui, & ipſum Deum in fundo cordis loquentem audire ſecretis aſpirationibus & alloquijs, quæ à nemine niſi ab ipſo dicente & à Deo intelliguntur. Optimè de hac re pius Poëta [13].

Ille meos gemitus, mea ſcit ſuſpiria ſolus,
Quem fugit humani nulla latebra ſinus.
Quid clamem, mea dum ſeſe ſuſpiria rumpunt,

Non

Non niſi nos ſoli nouimus, ille & ego.
Nemo meos gemitus, vota, aut ſuſpiria nouit,
Nemo, duo niſi nos, et duo ſufficimus.

CAP. VII. *Varia documenta pro vſu, et praxi Aſpirationum.*

1. VT qui domũ moliuntur à fundamentis, ita nos documenta ſcripturi pro vſu & praxi aſpirationum à fulcro, & veluti baſi ipſarum, à Dei ſcilicet præſentia, ordiri debemus. Ab hac omnino pendet hæc Angelica exercitatio, neque enim ad abſentem aſpiramus aut preces fundimus, qui nos audire & exaudire non poſſit. Præſens eſt ille omnibus, & vbique: atque vt canit quidam Religioſus Poëta [a].

Cuncta Deus replet, Deus eſt ſupra, Deus infra,
Aethereos orbes habitat, ſub Sole, ſub aura,

Sub

Sub tellure latens, ſub Dite, ſub æquoris vnda,
Omnia plena Deo.

Romanus ſapiens ad ſuum Lucillum ſic ſcribit [b]. *Non ſunt ad cœlum eleuandæ manus, neque exorandus æditus, vt nos ad aures ſimulachri, quaſi magis exaudiri poſſimus, admittat. Prope eſt à te Deus, tecum eſt, intus eſt. Ita dico, Lucilli, ſacer intra nos ſpiritus ſedet, malorum bonorumque noſtrorum obſeruator & cuſtos: hic pro vt à nobis tractatus eſt, ita nos ipſe tractat. Bonus vir ſine Deo nemo eſt.* Præſentia itaque diuina per ſe conſiderata facillima eſt: nam quid facilius quam illum intueri, qui vbique eſt, in quo viuimus, mouemur, & ſumus? Sed attenta naturæ noſtræ corruptione, quæ per inepta & corpori iucunda vagari conſueuit, cœcutimus plerique, & lucem vbique fulgentem non videmus. Sicut homini cœco præſens eſt ſol, ſed ipſe ſoli abſens eſt: ſic omnis ſtultus & impius procul à Deo eſt; non quia Deus illi ſit abſens, ſed quia ipſe, vt potè cœcus, præſentem

non

Digitized by Google

non videt. *Magna hæc miſeria eſt*, vt ſcribit Auguſtinus [c], *cum illo non eſſe hominem, ſine quo non poteſt eſſe: in quo enim eſt, ſine dubio ſine illo non eſt, & tamen ſi eius non meminit, eumque non intelligit & diligit, cum illo non eſt*. Vt ergò cum illo ſimus, ſemper ad illum reſpiciamus, eiuſque amorem aſſiduis aſpirationibus excitemus & augeamus. Amor enim oculum mentis ita afficit, vt non niſi amatũ videre libeat. De illo quem amat ſemper cogitat homo, ſemper loquitur, ſemper ad ipſum aſpirat: & mutuò iſta fiunt, præſentia Dei ſtudium aſpirandi gignit, ipſiſque aſpirationibus eadem ſouetur, & nutritur.

2. Cum autem varij ſint modi à diuerſis ſcriptoribus [d] traditi, quibus Deum præſentem habere & concipere poſſumus; ille cæteris præferendus, qui nec caput lœdat aut imaginationem, nec ſtolidos & quaſi abſtractos in peragendis ordinarijs actionibus nos reddat, ſed potius adiuuet ad ſolita exercitia perfectius obeunda. Hic duplex eſt. Primus

con-

conſiſtit in actuali fidei exercitio circa tria: circa eius immenſitatem, qua cœlum & terram implet: circa ſcientiam infinitam, qua omnia videt & penetrat, etiam intimas cogitationes: circa eius concurſum ad omnes noſtras actiones. Per ſimplicem enim iſtarum veritatum apprehẽſionem Dei aſſiduè recordari facillimum erit: cumque hinc phantaſmata abſint, & actus imaginationis, non erit hic modus illuſionibus ſubiectus, & capitis fatigationi. Secundus multò iſto perfectior ille eſt, quo Deum non iam extra nos, ſed in abdito cordis, & in intimo ſpiritus noſtri præſentem, & in nos ſua bona effundentem puriſſimo mentis oculo intuemur. *Neſcitis*, ait Apoſtolus [c], *quia templum Dei eſtis, & ſpiritus Dei habitat in vobis?* Magna cœcitas multorum eſt, & non modica ignorantia Deum ſemper extra ſe quærentium, ac ſi procul ab illis eſſet. Nam ſi eſt in omnibus rebus, vt fides docet; procul dubio etiam in nobis eſt, magis intimus nobis quam anima corpori, qua de cauſa à Platonicis [f] *Anima mũdi* dicitur,

citur, non quaſi pars & forma ipſius, ſed tanquam perfectiſſima cauſa tribuens omnibus eſſe & operari. Tutius eſt autem Deum intra nos ipſos, quam in alijs creaturis quærere, & aſpicere; ſpecies enim externa creaturarum ita nos ſæpè detinet & rapit, vt non ſinat ad Creatorem in illis habitantem intrare. Ideò querebatur Auguſtinus [g] ſe foris Deum quæſiſſe, qui intra ipſum erat. *Mecum eras*, inquit, *& tecum non eram*. Hæc Dei præſentia Sanctæ Catharinæ Senenſi vſui erat, quæ, teſte Raimundo in eius vita, cellulam ſibi ſecretam intra ſe ipſam fabricauit, in qua iugiter cum Deo morabatur. Felix planè cubiculum, in quo anima ſeipſam abſcondit à tumultu creaturarum, & cum magna tranquillitate Deo creatori intendit. Sententia Saluatoris eſt [h], *Regnum Dei intra nos eſſe*: Regnum verò Dei eſt ipſemet Deus cum vniuerſis diuitijs ſuis. Ad ipſum igitur intra nos habitantem in fundo & eſſentia animæ ignitis aſpirationibus introuertere nos debemus, ſemper de illo cogitando, vt ad eius amplexum, & fe-

licem cum eo vnionem tandem perue-nire, ſeu perduci mereamur.

3. Semper debet anima ſancta, & veri ſponſi amica, vt docet Richardus [i], ad dilectum ſuum ſummo cum deſiderio inhiare, parata ſemper & vocanti occurrere, & pulſanti aperire. Sed in hac introuerſione & praxi aſpirationum, ſicut & in reliquis exercitijs, vulgatum illud attendere debet, *Ne quid nimis*: ne videlicet vltra vires aſſumantur, ita vt caput grauetur ex nimia attentione, vel intenſione affectus. Cauendum quoque, ne nimis extendat intellectum; ne ſi altius, quam oporteat, volare tentauerit, à ſimplicitate aberrans internis tenebris inuoluatur, ex quibus intolerabiles miſeriæ & anxietates oriri ſolent. Diſcretio hic neceſſaria eſt, & ſimplicitas cum ſuauitate coniuncta, ſicut dicit Scriptura [K], *Mel inueniſti, comede quantum ſufficit*.

4. Eliciendæ ſunt Aſpirationes non perfunctoriè & feſtinanter, ſed cum matura ſerenitate ſpiritus, & interiori harmonia; ita vt reuera ſentiat anima ſe

Deum

Deum quærere, & ipſum velle in mente ſua inuenire, non alia de cauſa, niſi vt ipſum diligat toto corde, totis viribus, tota virtute. Proderit aliquando, ex doctrina Seraphici Bonauenturæ [1], puras manus ad cœlum leuare, & ſuam interdum audire vocem: proderit ad ſubleuandam intentionem in cœlum ſuſpicere; ſed cauendum ne extra ſe vagetur ſpiritus, & ne ipſæ Aſpirationes ſola voce prolatæ ſteriles fiant, & ſine fructu. Spiritus enim fertur in Deum per anagogicos exceſſus oculo intellectus ferè clauſo, ac ſopitis eius diſcurſibus, cum ſancto ſilentio ac feruentiſſimo affectu. Quare minima pars intellectui, maxima voluntati tribuenda eſt.

5. Conuenit hoc exercitiũ illis præſertim, qui animam iam à vitijs expurgarunt, & aliqualiter in via illuminatiua, ſtudioque virtutum, & exercitio meditationis profecerunt. Poſtquam enim anima ab affectu ſeculi mentalis orationis exercitatione abducta fuerit, ita vt ſentiat diuinum in ſe ignem ſuccenſum, relicto ſtatu meditationis ad ſtatũ tran-

ſit aſpirationis, poſt quem demum ad contemplationem, & ad myſticã Theologiam pertingit. Rectè S. Nilus [m], *Si es Theologus, verè orabis; & ſi eris Theologus, & verè orabis, Theologus verè eris*. Et B. Ioannes Climacus [n], *Statum tuum oratio tua manifeſtat tibi, hanc enim Monachi eſſe ſpeculum tradunt Theologi rectiſſimè*. Sententia hæc eſt omnium Myſticorum poſt orationem vocalem & meditationem poni aſpirationes, tanquam modum orãdi perfectiorem, per quem fit tranſitus ad orationem internam, & diuinitus infuſam. De qua re legendi ſunt duo viri eximij ex Ordine Capuccinorum, Benedictus Anglus in Regula perfectionis [o], & Victor Gelenius [p] in Praxi myſticæ Theologiæ. An verò deſerendus ſit ſtatus meditationis tribus indicijs cognoſces, quæ tradit Ioannes à Cruce [q] in Aſcenſu montis Carmeli. Primum eſt, ſi iam non poſſis meditari, neque imaginationis opera vti, nec vllam ab hac re mentis refectionem, ſed potius ariditatem percipias. Secundum, ſi nec placeat,

ceat, nec gratum ſit animæ tuæ ex induſtria occupare imaginationem, & defigere in aliquo obiecto. Tertium, quando libet & placet animæ ſolam manere cum amoroſa ad Deum attentione in quadam interiori pace & quiete abſque actu ſaltem diſcurſiuo potentiarum. Tria hæc indicia ſimul ſumpta in te animaduertere debes quicumque optas à ſtatu meditationis tutò ad alium ſublimiorē progredi.

6. Requiruntur alia quædam ad hoc exercitium, puritas cordis, rectitudo intentionis, perfecta abnegatio & nuditas ab omnibus imaginibus & idolis creaturarum; fuga curioſitatum, inutilium ſermonum, humanarum conſolationum, & vanarum occupationum; deſiderium ſemper proficiendi, humilitas, mens libera, & expedita ab omni terrena delectatione; lectio ſpiritualis, collocutio de rebus diuinis; internum, externumque ſilentium, ſicut ſcriptum eſt [1], *Qui minoratur actu percipiet ſapientiā*. Quælibet vel minima inordinatio, quicumque tenuiſſimus affectus erga aliquam crea-

turam, quæuis leuior offenſa, aut exterior diſtractio, moram inijciunt animæ ad vnionem cum Deo properanti. *Quãtumcunque enim*, aut quidam vir Sanctus [f], *profeciſſe videamur ad extra in bonis ſpiritualibus, & apparentijs, ſeu in reputatione ſanctitatis, totum inane, & paruum eſt; niſi interior homo fuerit reformatus, & Deo conformis*. Conſtat autem ex his non exigi ad hanc ſapientiam acumen ingenij, & multiplicem cognitionem, ſed ſimplicitatem, & purum atque ardentem affectum, cum aſſiſtentia Spiritus ſancti, qui ſuper humiles & paruulos requieſcit. Quare multum lugendi ſunt illi, qui ſolis externis exercitijs contenti, & interiorem animæ fundum negligunt, & ſanctam cum Deo vnionem. Numquam enim ſatiari anima poterit, & ſi omnibus ſpiritualibus diuitijs abundet, niſi per amoris contactum, & intimam vnionem Deum conſequatur. *Feciſti nos Domine ad te*, inquit Auguſtinus [t], *& inquietum eſt cor noſtrum, donec requieſcat in te*: donec ſcilicet arctiſſimo tecum amo-

amoris vinculo coniungatur.

7. Solet praxis aſpirandi dura admodum, & difficilis nondum exercitatis apparere. Natura enim inſtabilis & libera, varijſque cogitationibus & deſiderijs aſſueta frœnum diuini amoris pertinaciter fugit: & quia ſtatim fructum non videt, tanquam laborem nullius momēti contemnit. Sed hoc commune eſt omnibus exercitijs, quorum initia ſemper ſunt difficilia: labor autem aſſiduus omnia vincit, & cum laudabilis conſuetudo firmiter in anima ſtabilita fuerit, quaſi in naturam tranſibit, rebuſque diuinis tam facilè intendet, quam facilè ſpirat ac viuit. Accedit gratiæ auxilium, quod aſſiduè implorare oportet: nam vt ait Chryſoſtomus [u], *Supra vires hominis eſt ſerere cum Deo colloquium, niſi adſit vis, & actus Spiritus ſancti.* Vnde ſicut ad calorem nulla propinquior diſpoſitio inuenitur, quam ipſemet calor; ita nulla ad orationem conuenientior præparatio ipſa oratione. Quod ſi anima interdum langueat, ita vt ægrè aſpirationes producat; aliqua pia medita-

Digitized by Google

tione vtendum eſt, donec cor meditando incaleſcat, & mox ad aſpirationes redeundum. Docet hoc Gelenius [x], & addit debere vnumquemque in hunc finem ſibi ipſi inſtituere colloquia plangentia ſui ipſius vilitatem, & infidelitatem circa mortificationem & virtutes: quæ ſi deſint petenda erunt ex meditationibus, & ſoliloquijs S. Auguſtini. Si verò nec meditatione, nec huiuſmodi colloquijs cor excitetur, non propterea abijcienda ſpes eſt, ſed conſtanter perſeuerandum difficulter agendo, & varias aſpirationes quamtumuis frigidè & aridè eliciendo, quo ad vſque probata fide victoria à Domino miſericorditer concedatur. Tale eſt augmentum ſanctarum exercitationum, quale & plantarum, quotidie creſcunt, quamuis id non appareat: proceſſu verò temporis creuiſſe videbis, licet ipſum non videris incrementum.

8. Cum eliciuntur Aſpirationes extendenda intentio eſt ad finem ipſarum, qui eſt animam purificare, & diſponere, aptamque reddere ad contemplationẽ, & vnionem cum Deo. Qui greſſum men-

mentis in ipſis figit, nihil agit; quia iuxta Sanctorum Patrum vulgatiſſimum, proloquium, non progredi in via Domini retrogredi eſt; & qui non aſcendit, deſcendit. Omnis fructus & finis orationis, ex ſententia Bonauenturæ y, eſt Deo adhærere, & vnum cum eo ſpiritum fieri per liquefactionem puriſſimi amoris, & ſpeculationem ſereniſſimæ cognitionis, & abſconſionem in Dei vultu ab omni mundanorum ſtrepitu, per exceſſum quietiſſimæ fruitionis; vbi omnes vires animæ & potentiæ à ſuis diſperſionibus ſimul collectæ, & in vnum verum, & ſimpliciſſimum, ac ſummum bonum fixæ, in quamdam diuinæ confortationis, & æternæ ſtabilitatis ſimilitudinē transformantur. Ad hunc finem datæ ſunt nobis à creatore vires animæ noſtræ, nō vt eas rebus terrenis mergamus, ſed vt eas ſanctis aſpirationibus ad ipſum Deū efferamus, ad quem poſſidendum conditi ſumus; & his quaſi brachijs bonum noſtrum, noſtramque felicitatem amplectamur.

9. Qui ex hac ſaluberrima exercita-

tione vberes fructus percipere cupit, nulla vnquam die, imò nulla hora, ſi fieri poſſit, eam intermittere debet. Cum enim non ſit opus continuum, ſed morulis diſcretum, omnibus ferè actibus interſeri poteſt, ſeu quis mente perſpicax, ſeu tardus ingenio ſit. Præclarè S. Ephrem [z]. *Bonum fuerit ſemper orare, & nunquam deficere, quemadmodum ait Dominus. Quare ſiue opereris, ſiue dormias, ſiue iter facias, ſiue comedas, ſiue bibas, ſiue decumbas, caue orationem tuam intermiſeris. Siue in Eccleſia fueris; ſiue domi tuæ, ſiue in agro: & ſi oues paſcas, & ædificia conſtruas, & ſi in ſymposio verſeris, ab oratione caue deſiſtas.* Olim præcepit Deus [1], vt ignis in altari ſuo ſemper arderet, quem nutriet, inquit, Sacerdos ſubijciens ligna manè per ſingulos dies. Altare autem Dei, vt magnus Gregorius interpretatur, [2] eſt cor noſtrum; in quo iubetur ignis ſemper ardere, quia neceſſe eſt ex illo ad Dominum charitatis flammam indeſinenter accendere. Sunt qui certum quotidie penſum aſpirationum à ſe exigunt,

gunt, quod vix probarim, niſi diſcretio adſit, & magiſtri ſpiritualis conſilium: affectum enim ſequi in his oportet, & impulſum Spiritus ſancti, qui certæ regulæ non ſubijcitur. Quidam cum legiſſet S. Bartholomæum Apoſtolum cẽties in die oraſſe, vt eum imitaretur, centies quotidie aſpirabat ad Deum factis ſibi quibuſdam Litanijs ex Dei nominibus & attributis: quod qualiter fieri debeat ſcribit Iacobus Aluarez 3. Vſus & vnctio plura docebunt.

10. Concludo hoc caput aliquot documentis ab his ſpecialiter obſeruandis, quibus gratia Aſpirationum à Deo conceſſa eſt. Et primò quidem ne huius doni iacturam faciant, ſe illo prorſus indignos fateantur, nec propterea inſoleſcãt, ſed vilius de ſe ſentiant, & gratiam Dei humilitatis velo occultent. Secundò caueant, ne eos contemnant, qui eiuſmodi dono carent, fieri enim poteſt vt maiorem illi charitatem habeant, & gratiores Deo ſint in ſua ſimplicitate. Tertiò aduertant, ne aliqua præuenti conſolatione ac dulcedine ſpirituali, nimium

erga illam afficiantur, ſicut ait Pſalmiſta 4, *Diuitiæ ſi affluant, nolite cor apponere*. Satius enim, & tutius eſt gloriari cum Apoſtolo in cruce Domini noſtri Ieſu Chriſti, quam in ſenſibili deuotione, & delitijs ſpiritualibus. Ceſſante autem operatione diuina, recurrant ad propriam, & gratiæ ſubtractionem patienter ferant. Quartò ita influxui diuinæ gratiæ ſatisfacere curent, vt vires corporales minimè lædantur: magno etenim periculo ſubiecta eſt ſpiritualis ingluuies, qua quis percepta gratiæ ſuauitate ſpiritum vrget indiſcretè ad maiorem feruorem, quam corpus ferat. Quintò diuinæ gratiæ abundantiam ad ſui mortificationem dirigant, & ad virtutum exercitationem; nec ita ſinant ſe deuotione abſorberi, vt opera miſericordiæ, & vitæ actiuæ officia negligant. Hæc monita Thomas à Ieſu in libris de diuina oratione tradit, exercitatis autem plura ſuggeret Spiritus ſanctus.

CAP.

Digitized by Google

CAP. VIII. *Qui ſint fontes Aſpirationum, quæ materia, quis ordo. De triplici ſtatu Incipientium, Proficientium, & Perfectorum.*

1. FOntes copioſiſſimi, è quibus elici & hauriri poſſunt quam plurimæ aſpirationes, hi ferè ſunt. Conſideratio cœleſtis patriæ, tædium huius miſeræ vitæ, deſiderium videndi Deum, diuinæ bonitatis, & miſericordiæ magnitudo, Dei ſapientia, potentia, iuſtitia, & cætera attributa, dolor de peccatis, affectus gratitudinis erga Deum, amor in Deum, zelus animarum, paſſio Saluatoris, amor Dei erga nos, diuinæ prouidentiæ admiratio, & deſiderium patiēdi pro Chriſto. His accedunt actus abnegationis, pœnitentiæ, charitatis, humilitatis, & cæterarum omnium virtutum. Quorum omnium materia deſumi poteſt vel ex proprio cuiuſque affectu & deuotione; vel ex verbis ſacræ Scripturæ, vel ex Sanctis Patribus, aliiſque piis Scriptoribus. Sacra Scriptura, maximè verò in

Pſal-

Pſalmis, huiuſmodi affectuum feraciſſima eſt: & hi cæteris præferendi, quia nihil Deo gratius eſſe poteſt, quam ſi verbis à Spiritu ſancto dictatis eum alloquamur. Sequuntur opuſcula Sanctorum Patrum, & myſticorum Theologorum, quæ vberrimam aſpirationum materiam ſuppeditant; præſertim confeſſiones S. Auguſtini, & eiuſdem ſoliloquia, Manuale, & Meditationes: opera item S. Laurentij Iuſtiniani, Dionyſij Cartuſiani, Ioannis Lanſpergij, Thomæ à Kẽpis, & Ludouici Bloſij, aliorumque recentiorum [a].

2. Thomas Maſſutius [b] triplicem librum deſcribit, vnde materia Aſpirationum deſumi poteſt. Primus liber magnus eſt valdè, ſemper apertus, omnibus viſibilis. Secundus paruus, occultus, omnino inuiſibilis, & à paucis tantummodo intelligibilis. Tertius magnus, & paruus; apertus, & clauſus; viſibilis & inuiſibilis, & ex ſe intelligibilis. Primus eſt Mundus, qui, vt ait Baſilius [c], perinde eſt ac liber literis exaratus palam conteſtans & prædicans gloriam Dei.

Huius

Huius quatuor ſunt paginæ euoluendæ, à quo factus ſit, ad quid, qua ratione, & quanta rerum varietate exornatus. Hunc verò nonnulli inutiliter legunt, vani ſcilicet & curioſi mundi ſapientes, quales fuerunt infideles, qui cum Deum cognouiſſent, non ſicut Deum glorificauerunt, ſed euanuerunt in cogitationibus ſuis: alij perniciosè, qui tanquam pueri analphabeti ſolam externam ſpeciem creaturarum reſpicientes, inde ſumunt occaſionem recedendi à Creatore, vt adhæreant creaturæ: quidam vtiliter & cum fructu ſpirituali, qui Deum in creaturis contemplantur, & in ſingulis operibus conditoris ſapientiam, bonitatem, potentiam, & reliqua attributa laudant, prædicant, admirantur. Secundus eſt conſcientia, ſiue cor noſtrum prauum, profundum, & inſcrutabile. In eo legere oportet quid fuit homo, quid eſt, quid erit: quid potuit, quid poſſit, quid poterit: quid fecit, quid nunc faciat, quid facturus ſit. Deinde obſeruandum à quo ſit ſcriptus, quæ ſint in eo ſcripta, & ad quem finem. Scriptus eſt autem à Deo,

&

& à nobis, ſed ſtylo valdè diuerſo: à Deo literis aureis inſpirationum, admonitionum, legum, & dictaminis rectæ rationis: à nobis atramento culparum, & imperfectionum. Tertius eſt ſacra Scriptura, cuius ſunt libri hiſtorici, prophetici, morales, & mixti: in quibus quot apices, tot myſteria; quot verba, tot ſunt incentiua noſtri erga Deum amoris: ſi tamen legatur eo ſpiritu, quo ſcripta eſt.

3. Quod verò ſpectat ad ordinem Aſpirationum, ille in praxi omnino promiſcuus eſt. Nimia enim amoris fœcunditas eſt, nec attendit quo ordine, qua lege, quauè ſerie erumpat. Interdum nec verba requirit, nec voces omnino vllas, ſolis ad hoc contentus ſuſpirijs: tunc præcipuè quando voluntas accenſa eſt, quia tunc, vt monet Seraphica Virgo Tereſia [d], tollendi ſunt diſcurſus intellectus, & ſtrepitus verborum, ne his tanquam lignis amoris ſcintilla opprimatur & ſuffocetur. Aliæ quidem Aſpirationes incipientibus, aliæ proficientibus, aliæ perfectis conueniunt: ſed quandoque incipiens proficientium, &

per-

perfectorum orationes aſſumit, vt diſcat ad altiora cor ſuum erigere: & iſti vice verſa incipientium aliquando induunt affectus, ne perdant humilitatem, dum ſemper habitant in excelſis. Porrò affectus incipientium ſunt horror inferni, deteſtatio peccati, timor iudiciorum & iuſtitiæ Dei, contritio, petitio veniæ, odium & contemptus ſui, ſuæ vilitatis cognitio & erubeſcentia. Proficientium, imitatio Chriſti & Sanctorum, gratitudo, perfecta abnegatio, amor virtutum, & deſiderium eas acquirendi. Perfectorum, gaudium ſpirituale, admiratio diuinæ maieſtatis, amor Dei, ingens deſiderium ſanctificationis nominis eius, & aduentus regni ipſius.

4. Triplex igitur eſt ſtatus vitæ ſpiritualis, quia vt dicit D. Gregorius [c], aliud ſunt virtutis exordia, aliud profectus, aliud perfectio. In primo ſtatu ſunt Incipientes quaſi tyronum agmen; in ſecundo proficientes, quaſi tyrocinium prætergreſſi; in tertio perfecti, quaſi milites veterani. Sanctus Maximus martyr [f] primos Seruis, medios mercenarijs,

rijs, poſtremos filijs comparat. Angelicus Doctor [g] tribus ætatibus hunc triplicem ſtatum aſſimilat, infantiæ, iuuentuti, & virilitati: vt enim docet Auguſtinus [h], *Naſcitur charitas diuina operante miſericordia, cum nata fuerit creſcit & roboratur, roborata deniq; perficitur*. Primus ſtatus purgat, ſecundus illuminat, tertius perficit: qui ſunt tres actus Angelicæ & humanæ Hierarchiæ à Dionyſio Areopagita deſcripti. S. Bonauentura [i] tres aſſignat operationes, quas iuxta hanc triplicem viam charitas in anima exercet. Primam vocat virtutis vigorem, quia mediante vigore gratiæ anima purgatur à peccatis: ſecundam veritatis ſplendorem, quia ſtudio mortificationis diuinorum cognitione anima illuſtratur: tertiam charitatis ardorem, quia vi amoris anima in Deũ transformatur. Via purgatiua purgat ac perficit ſenſus, illuminatiua rationem, vnitiua ſpiritum ſiue mentem, quæ eſt animæ ſuperior pars. Purgatiua Deo Patri appropriatur, cui potentia attribui ſolet: illuminatiua Deo Filio, tum quia
eſt

eſt ſapientia Patris, tum quia hæc via in Chriſti imitatione conſiſtit: vnitiua Spiritui ſancto, cuius proprius effectus eſt vnio per amorem. In prima cognoſcit homo ſeipſum, in ſecunda Deum, in tertia ſtudet vnioni & transformationi in ipſum: quia omnis vitæ ſpiritualis ſubſtantia ad hæc tria puncta refertur, quid ſit homo, quid ſit Deus, & qualiter hæc duo vnum per amorem efficiantur. Sicut ignis cum in lignum viride operatur, primò frigus & humiditatem tanquam obſtacula ſua expellit; deinde calorem & ſiccitatẽ immittit, veluti qualitates ad aditum ſuum neceſſarias; ac tandem intimè illi vnitur: ſic ad vnionem animæ cum Deo, primum amoliri oportet omnia impedimenta, poſtea requiſitas diſpoſitiones adferre: quibus peractis infallibiliter vnio ſubſequetur.

5. In primo purgantium ſtatu ſunt peccatores poſt conuerſionem, qui præterita peccata puniunt, & pugnant ne iterum labantur in ea; qui prauos habitus exſecant, & paſſiones interimunt. Et ideo carnem caſtigant ieiunijs, vigilijs, labo-

laboribus, aliiſque auſteritatibus; lacrymiſque & contritioni operam dant. In ſecundo proficientium illi degunt, qui terrenorum affectum deponentes puritati ſtudent, & virtutum acquiſitioni: virtus enim eſt proprium, ac verum animæ lumen. Crebris idcircò meditationibus de Chriſti virtutibus & doctrina vrgent ſemetipſos, & accendunt ad imitationem. In tertio demum illi quieſcunt, qui purgata iam mentis acie arcano nexu Deo vniri merentur, & ea pace fruuntur, quæ exſuperat omnem ſenſum. Vna ſanè eſt charitas, cui omnes iſti incumbunt, ſed gradus, & incrementa diuerſa ſunt. Contingit autem nonnunquam, Deo ſic diſponente, vt tyrones perfectorum prærogatiuis locupletentur, & ad diuinæ contemplationis altitudinem, quamuis breui mora, eleuētur: ne fortè obiecta virtutis difficultate, ac tentationum preſſura territi, ab incœpto itinere reſiliant. Sicut è contrario acerrimis tentationibus perfectiores animæ aliquando infeſtantur, Deo permittente; ne, ſicut de ſe ipſo teſtatur

cur Apoſtolus, magnitudine reuelationũ extollantur. Guſtata enim à pœnitentibus ſuauitate ſpiritus, deſipiunt illis mũdus & caro: & cum perfectus incipientium moleſtias patitur, deſpicit ſe ipſum, & impenſius laborat, ac ſi ab apice perfectionis longo admodum itinere diſtaret.

6. Sunt autem hic tria aduertenda, quæ ex dictis colliguntur. Primum, quod cum vita ſpiritualis duplex ſit, actiua & contemplatiua; ad actiuam duo priores ſtatus pertinent, tertius ad contemplatiuam. Secundum, quod amor, de quo loquimur, & in quo ſita eſt Chriſtiana perfectio, non eſt amor afficiens, ſiue affectuoſus, vt aiunt; ſed efficiens, practicus, & obedientialis, qui à proprio bono voluntatem omnino abducit, Deoque ſubijcit, eiuſque voluntati tam imperanti quam conſulenti conformem facit. Affectus quidam teneri & molles, ignaui ſunt & otioſi, & lacryma nihil citius areſcit. Si quis Dominus ſeruum habeat, qui domi otioſus ſedeat, magnificentiam eius & opes ſemper contemplans,

plans, & nihil aliud obſequij præſtet, is certè hunc ſeruum tanquam muneri ſuo ineptum arguet, & à ſeruitio amouebit. Ideò Chriſtus obſeruantiam mandatorũ præcipit, & Sancti Patres ſtudium bonorum operum ſuper omnia commendant. Ad hunc amorem practicum omnes aſpirationes dirigi debent; ex illo quippè oritur vera & ſolida deuotio, purum gaudium, atque acquiſitio virtutũ. Tertium, quod licet diſtinxerimus tres ſupradictos ſtatus penes tria officia & exercitia, puritatis ſcilicet, lucis, & amoris; non id tamen eo ſenſu intelligendũ eſt, ac ſi purgatio ad cæteros ſtatus, illuminatio ad primum & tertium, & perfectio ad duos priores non extendatur: In vnoquoque enim omnes actus hierarchici reperiuntur; & in purgatiua non ſolum emundatio à peccatis, ſed etiã notitia veritatis, & Dei amor vigent, & ſic de reliquis; tantòque excellentius iſti actus fiunt, quantò ſtatus eſt ſublimior. Idcircò tamen vnicuique ſtatui propriũ deſtinatur officium, quia illi congruentius, magiſque eſſentiale eſt, & ad ipſũ

duo

duo reliqua dirigere oportet: in primo nimirum lucem & amorem ad purgationem, in ſecundo purgationē & amorem ad illuminationem, in tertio puritatem & lucem ad amorem. Hac [K] autem actuum communicatione fit, vt & dolor ex amore dulcior ſit, & amor ex cauſis ritè perpenſis iuſti doloris ſecurior, & incitatior: cumque commiſcentur actus vnius viæ cum actibus & exercitijs alterius, incipientes ad maiora iugiter aſpirant: proficientes verò & perfecti memoriam retinent & affectum earum rerum, quæ ſunt fundamenta perfectionis, & prima principia ſanctitatis.

CAP. IX. *Tranſitus ab Aſpirationibus ad contemplationem. Addita quædā de Aſpiratione paſſiua. Quid ſit contemplatio. Eius obiectum, & cauſæ.*

1. A Spirationibus tanquam alis euehitur Anima ad feliciſſimas cū Deo nuptias, earum enim mediante

vſu,

vſu, id euenire poteſt,quod dixit Abbas Allois [a], *Quia ſi vult homo,in vna die vſque ad Veſperam peruenit ad menſuram Diuinitatis*. Sed hoc rarum,difficillimum,& vix intelligibile eſt: & nos infra de duratione ſtatus aſpirationum differemus. Nunc videndum quo pacto ab illis ad contemplationem fiat tranſitus. Reuocata ſiquidem ad interiora ſua, mediante aſpirationum actiuitate, inferioris hominis capacitate, & eleuata ad Deum mente motibus anagogicis, affectuque ſuccenſo, ſpiritus rationalis à vinculis paſſionum, & fallacijs ſeculi expeditus ad cœleſtia perluſtranda lumen internum dirigit, & ad ſtatum tranſit altiſſimæ, ac diuinæ contemplationis. *Illuxerunt*, inquit Pſalmographus [b], *coruſcationes tuæ orbi terræ; vidit, & commota eſt terra*. Sunt enim Aſpirationes quaſi ſubitaneæ illuſtrationes, quibus ſubinde coruſcantibus, terra humani cordis admiratione cœleſtium excitata, terrena relinquens ad ſuperna eleuatur. Quia verò celerrimè motiones iſtæ anagogicæ peraguntur, niſi aſpirans cogita-

gitationes impertinentes, quæ animo ſeſe ingerunt, reijciat, aliamque protinus ſubſtituat aſpirationem, cuius additione diſtractio cohibeatur, haud fieri poterit, quin mens prona ad euagationem ſtatim ad externa dilabatur, quæ ſenſibus obijciuntur. Hanc calamitatem in ſeipſo experiebatur, & ſic deplorabat Auguſtinus [c]. *Aliquando intromittis me in affectum multum inuſitatum introrſus, ad neſcio quam dulcedinem: quæ ſi perficiatur in me, neſcio quid erit, quod vita iſta non erit. Sed recido in hæc ærumnoſis ponderibus, & reſorbeor ſolitis, & teneor, & multum fleo, ſed multum teneor. Tantum conſuetudinis ſarcina digna eſt. Hic eſſe valeo, nec volo; illic volo, nec valeo, miſer vtrobique.* Satagendum eſt itaque, vt ſpiritus in ſe ipſo concluſus, atque à diſtractionibus, affectuque inordinato liber exardeſcat ſicut ignis; & ſuſpirijs ac deſiderijs piè ſcintillantibus ſeipſum benè afficiat, & Deo coniungat.

2. In hoc ſtatu aſpirationis vix vltra annum deuotus exercitator detinebitur,

Digitized by Google

vt Gelenius obſeruat [d]: ſolet enim eo ſpatio emenſo ad firmum intuitum contemplationis tranſire, vt ignem amoris intus clauſum ab inſtantaneo motu anagogico ad ampliora ſpiritualis magnitudinis ſpatia extendat. Si quis tamen gratia abundatiori à Deo præuentus, & illuſtratus fuerit, breuiſſimo tempore, & vt Myſtici nonnulli aſſeuerant [e], intra duos menſes ad magnam perueniet cõtemplationem. Vtrum verò tranſire quis debeat ab Aſpiratione ad contemplationem hoc inditio cognoſcet: ſi cõſtet experientia orationes iaculatorias ſolito ardore deſtitui, & internam diſpoſitionem ad intuitus & inhæſiones ſpirituales inclinare, quaſi ad quietem mentalem [f], non per guſtum & intuitum trãſeuntem, ſed qui permanens ſit, & perſeuerans. Sunt quidam ſpiritu vteri ſui coarctati, quaſi muſtum abſque ſpiraculo, quod laguncułas nouas diſrumpit, qui parum memores viciſſitudinis humanæ ac inconſtantis naturæ, impatientiſſimo deſiderio ad Deum feruntur, quaſi velint omnia diuina quodammodo deglutire:

Hi

Hi miſerè decipiunt ſe ipſos, quia mox fatigati deficiunt, & internam animi ſerenitatem adeò neceſſariam ad contemplationem obſcurant, & perdunt. Alij inconſultò ſtatum Aſpirationum deſerunt, ne minus proficere videantur, quã cæteri, quos legunt vel audiunt in altiori ſtatu verſari: & hi conſilio ac humilitate carentes præcipitio proximi ſunt & ruinæ, quia ſine duce viæ, ſine ope ſcilicet diuinæ gratiæ, per ignotas ſibi ſemitas iter diſſicillimum arripiunt. Alij denique ſubtilioris ingenij nudis diſcurſibus & ſpeculationibus intellectus contenti, poſſe ſe illis Deum poſſidere exiſtimant, ſine amore, qui nos ſimiles Deo facit: & hi ſimiles ſunt antiquis Philoſophis, euaneſcẽtes in cogitationibus ſuis, & colentes pro Deo ſuo phantaſmata ſua. Quælibet enim ſpeculatio intellectus eſt quid humanum, quod nos in proprio carcere vinctos detinet: amor autem eſt quid diuinum, quod nos eleuat & rapit extra nos, atque in Deum transformat. Quare Dionyſius [c] Timotheum monet, vt omnia intelligibilia

tranſcendat, & ad Caium ſcribens ait: *Diuinæ tenebræ omnem abſcondunt cognitionem, & ſi quis viſo Deo, cognouit id quod vidit, nequaquam ipſum vidit, ſed aliquid è rebus eius, quæ exiſtunt & cognoſcuntur.* Cui conſonans Maximus Martyr [f], *Vnus*, inquit, *Deus ſine principio, incomprehenſibilis, totã vim vt ſit habens per totum, notionem quando & quomodo ſit penitus repellens, vt potè nulli eorum qui ſunt ex repræſentatione naturali cognitus.* Qui putant aliter ſe poſſe Deum intelligere & contemplari, parum tuta gradiuntur via; ſolido enim fundamento pietatis deſtituti, cum naturalis de Deo oblectatio diſparuerit, ad fallaces ſeculi voluptates, miſerando lapſu, reuertentur.

3. Non eſt hoc loco omittendum, quod Ioãnes à Cruce in Flamma Amoris viua [g] ſcriptum reliquit, præter aſpirationes, de quibus hactenus diſſeruimus, eſſe aliam aſpirationem arcanam, occultam, & paſſiuam, quam Deus in anima mirabiliter producit, aſpirans illi Spiritum ſanctum, qui profundiſſimè illam

lam abſorbet, & amore ſui inflammat ſuper omnem gloriam, & ſenſum. In centro enim animæ, quæcumque illa ſit, latenter moratur Deus, ſed cum diſcrimine. In quibuſdam manet velut extraneus in aliena domo, nihil imperans, aut efficiens. In alijs libenter habitat, quaſi in propria domo, regens illam & gubernans. Talis eſt anima, in qua nullus iam appetitus, nullæ imagines, aut formæ creaturarum reperiuntur: huic enim ſe intimè Deus communicat, hanc amplectitur, in ea quieſcit, eique ſe ipſum reuelat eam excitando, & ad proportionem notitiæ Diuinitatis ipſi conceſſæ eidem aſpirat, illam replēs Spiritu ſancto, eiuſque gloria & bonitate. Cæterum hæc Aſpiratio paſſiua ineffabilis eſt, & ab illis vix intelligitur, qui ea feliciſſimè perfruuntur. Hac igitur prætermiſſa, quædam breuiter de Contemplatione, quæ ſtatum Aſpirationis ſubſequitur, pertractanda ſunt.

4. Contemplatio propria Myſticorũ functio, & optima pars humanæ vitæ, habet pro ſcopo ſuo & obiecto ipſummet

met Deum, vt D. Thomas [h] teſtatur: conſiſtit autem in viſione quadam ſuaui, quieta, & amabili veritatis æternæ, quã ſine diſcurſuum varietate ſincerè aſpicit, & penetrat, ingenti amore, atque admiratione, tantaque certitudine, & claritate, vt facie ad faciem, ſicut de Moyſe dicit Scriptura [i], Deum intueri dicatur: non quemadmodum Beati in gloria, ſed minori quodam lumine, caliginoſo, & fidei innixo, quæ ab eo valdè perficitur, & clarificatur. Ex cognitione verò accenditur amor, & viciſſim ex amore ipſa creſcit cognitio. Amor enim ignis eſt ardens & lucens, & ardens in voluntate illuminat intellectum; impellitque nos ad ibi figendos oculos, vbi eſt theſaurus, quem diligit cor noſtrum, cuius bonitas & pulchritudo cum ſit immenſa & infinita, acriores iterum amoris flammas in corde ſuccendit, ex quibus creſcit videndi deſiderium; nec vllus eſt finis, donec anima Dilecto adhæreat, & vnus fiat cum eo ſpiritus in æternum. Optimè Clemens Alexandrinus [k], *Non ceſſabit qui quærit, donec inueniat;*

cum

cum autem inuenerit admirabitur, admirans regnabit, regnans conquieſcet. Eſt igitur contemplatio, ſi latinæ vocis notionem reſpiciamus [l], rerum occultarum conſideratio, ſeu veritatis inueſtigatio: Theologicè verò accepta eſt terminus meditationis, ſiue conſiderationis, qui eſt veritatis quæſitæ & inuentæ intuitio. Auctor libri de ſpiritu & anima inter opera D. Auguſtini [m], ſic eam definit: *Contemplatio eſt perſpicuæ veritatis iucunda admiratio.* Conſonat Bernardus [n], *Contemplatio eſt verus, certuſque intuitus animi de quacũque re; ſiue Apprehenſio veri non dubia.* Aliter Richardus [o], aliter alij [p]. Breuiſſimè D. Thomas [q], *Contemplatio eſt diuinæ veritatis ſimplex intuitus.* Fuſius & clarius Iacobus Aluarez [r], *Eſt liber, perſpicax, & certus intuitus Dei ac rerum cæleſtium, admirationẽ inferens, in amorem deſinens, & ex amore procedens.* Dicitur intuitus, quia non eſt opus rationis diſcurrentis, & inquirentis veritatem, ſicut Meditatio, ſed opus intelligentiæ veritatem ſimpliciter abſque

diſcurſu inſpicientis. Liber autem vocatur ex parte hominis, quia liber eſſe debet à peccatis, ab affectibus inordinatis, & à curis ſuperfluis: ex parte actus, quia animus à rebus terrenis expeditus, quaſi auis in aëre, liberrimo motu vagatur, quocumque Deus illum fert: ex parte obiecti, quia illud nudum ab imaginibus ſenſibilibus, vel in ipſis ſibi patefactum contemplatur. Eſt etiam perſpicax, id eſt clarus, apertus, & conſpicuus, non in lumine gloriæ, ſicut in patria; ſed in lumine fidei, quam lux ſapientiæ perficit, & exacuit. Certus præterea eſt, licet non excludat fidei obſcuritatem, quia de rebus diuinis eò certiores reddimur, quò clarius eas perſpicimus. Hic verò intuitus admirationem maximam infert, quia licet obiecta, quæ contemplamur, iam nobis cognita & perſpecta ſint, tam nouo tamen, & inſolito modo proponuntur, vt ſtupenda & mirabilia videantur. Tandem contemplatio ab amore Dei incipit, & in amorem definit: tametſi enim eſſentialiter ſit actus intellectus, principium nihilo-

Digitized by Google

hilominus habet in voluntate, quia ex charitate Dei ad eius contemplationem incitamur: & quia finis correſpondet principio, finis quoque eius eſt in affectu, dum in viſione rei amatæ delectamur, & ipſa delectatio magis excitat amorẽ.

5. Multiplex eſt obiectũ, circa quod verſatur contemplatio, Deus in primis optimus maximus, vt iam ſupra dictum eſt, eiuſque infinitæ perfectiones. Deinde Chriſtus Redemptor noſter, & quicquid ad illum ſpectat: B. Virgo, Angeli, & Sancti, eorumque dotes, & beatitudo: ſtatus Eccleſiæ militantis, & eiuſdem perſecutiones & triumphi: mundus iſte viſibilis, & omnes creaturæ, quatenus perducunt nos ad Dei cognitionem, & amorem: atque vt vno verbo omnia complectar, quicquid ad meditandum aſſumitur materia eſt quoque contemplationis, niſi quod meditatio inueſtigat, contemplatio deguſtat: illa diſcurrit circa obiectum, hæc ſimpliciter intuetur. Cauſa proxima, vnde oritur, eſt Spiritus ſanctus mediantibus donis ſuis, ſapientia præſertim & intellectu. Sapientia enim

confert intellectui cognitionem altiſſimam, & ſimpliciſſimam rerum diuinarum, cum quadam mirabili ſuauitate, ſapore, atque dulcedine. Intellectus intellectui noſtro ſuperadditur, vt res fidei intimius penetret, & ſubtilius apprehendat. Scientia fidei veritates manifeſtat rationibus capacitati noſtræ accommodatis, eleuatq; ſpiritum noſtrum à creaturis ad creatorem, & ab eis cor noſtrũ auellit, docens nos aſpicere ea quæ habent à Deo, & bonum quod per illas nobis confert. Conſilium perficit mentem noſtram, vt ſe mobilem præbeat ad dictamina Dei, & vt diſcernat in quauis occaſione quid faciendum aut fugiendũ ſit. Pietas voluntatem exornat, & excitat in ea piam affectionem ad opera diuini cultus, & miſericordiæ erga proximos. Neque enim otioſa eſt contemplatio, ſed practica eſſe debet, & dirigere non ſolum ad cognitionem & amorem, verum etiã ad operandum, & exequendum quod Deus iubet. Fortitudo corroborat ad opera difficillima, vires naturæ excedentia, ita vt exeamus ab ipſa con-

contemplatione quaſi leones Dæmoni formidabiles. Timor denique imprimit cordi magnam erga Deum reuerentiam, & in proſperis atque aduerſis nos diuinæ voluntati perfectiſſimè ſubdit. Plura de his Scriptores Myſtici [ſ]. Dionyſius Richelius [t] poſt dona Spiritus ſancti tres adhuc cauſas contemplationis enumerat, feruidum ſcilicet amorem Dei, abſtractionem mentis ab omni operatione circa res creatas, & conatum mentis ad extenſionem, ac defectionem ſuam in Deo. Et amor quidem admirabili circulo cauſa ſimul eſt, & effectus contemplationis, vt ſupra in eius definitione notatum eſt. Abſtractio autem pertinet ad præparationem ipſius vt idem Dionyſius alibi [u] ſcribit. Quod verò de conatu dicit prudenter intelligendum eſt: nam contemplatio donum Dei eſt, quæ neque induſtria noſtra, neque labore comparari poteſt; quia tamen diſpoſitiuè, vt aiunt, nos circa eam aliquid agimus, ad hoc applicare conatum noſtrum debemus, vt præuijs diſpoſitionibus ad eam præparemur; abnegatione nimirum,

Digitized by Google

mortificatione, puritate vitæ, meditatione, iugi præſentia Dei, & exercitio Aſpirationum. *Status enim diuinus*, teſte Heſychio [x], *naſcitur in animo noſtro, ex continua Dei memoria, & aſſidua eius inuocatione*. Per vitam verò practicam, ſiue actiuam, vt ait Olympiodorus [y], quæ eſt veluti præuia introductio ad theoricam, peruenimus ad contemplandam diuinarum rerum ſublimitatem. Vt enim tutum non eſt cum veſte natare, ita nec cum paſſione aliqua Theologiam attingere, vt ſapienter Climacus [z] ſcribit. His igitur præparationibus ritè præmiſſis, ad fores diuinæ ſapientiæ cum magna longanimitate & conſtantia pulſare oportet, quouſque ad contemplationem ipſius, ipſa auſpice, introducamur; ac tandem ad arcanam cum Deo vnionem eleuemur, quæ eſt finis contemplationis, & huius mortalis vitæ ſuprema beatitudo.

CAP.

CAP. X. *Indicantur Auctores, qui de contemplatione ſcripſerunt. Quotuplex ea ſit. Qui eius gradus & ſtatus. Exempla diutinæ probationis, & patientiæ in deſolatione. Diuiſio Animæ, & potentiarum eius ſecundum Myſticos. Hymnus ad Deũ.*

1. QVæ de contemplatione dicenda forent, paucis verbis perſtringo. Quid enim opus pluribus? Patent fontes. Omnes Myſtici Scriptores, & qui de ea ex profeſſo agunt, Richardus Victorinus libris quinque, Dionyſius Carthuſianus libris tribus, & alijs opuſculis, Iacobus Aluarez libro quinto tertij tomi de vita ſpirituali, Ludouicus à Ponte in ſuo Duce ſpirituali, & optimè libris ſex Thomas à Ieſu; quibus addo eximiã Chriſti Heroinam S. Tereſiam. Ab his petenda quæ hic deſunt. Quod ſi aliquis cupit Myſticorum effata ſcholaſtico rigore examinare, Franciſcum Suarez conſulat in vtraque Theologia verſatiſſimum libro ſecundo de oratione; & Maximi-

ximilianum Sandæum in ſua Myſtica Theologia, & in eiuſdem Claui ſiue Onomaſtico.

2. Inter Ethnicos ſapientes plures fuiſſe diuinorum contemplationi intentos ex ſcriptis Platonicorum liquet, & ex hiſtorijs. Sed vt notat Albertus verè Magnus [a], illorum contemplatio ob contemplantium perfectionem erat, & ideò extra intellectum minimè procedebat, cuius ſolius illuſtratione poſſe ſe ad vnionem cum ſummo bono peruenire, neglecta cura voluntatis, falsò exiſtimabant. Noſtra verò propter amorem Dei eſt, & id circò ab intellectu tranſit ad affectum per amorem. Hæc diuiditur in acquiſitam & infuſam. Acquiſitam voco, quam propria induſtria, & exercitatione, ſed non ſine diuina cooperatione & gratia, acquirimus: Infuſam, quæ ex ſola gratia ſiue inſpiratione diuina promanat. Illa ab habitu fidei, alijſque virtutibus Theologicis, & moralibus procedit: hæc à dono Spiritus ſancti. Illa longa, & difficilis: hæc facilis, prompta, & ſuauis. Illa ratioci-

nati-

natiua dicitur, iſta experimentalis. Qui primam habent optimè de ea, eiuſque regulis diſcurrunt, experientia deſtituti: qui ſecundam, minus periti in ſermone ſunt; ſed in vſu,& experientia excellentiſſimi.

Diuiditur hæc etiam in puram,& mixtam. Mixta nuncupatur, quando intellectus contemplans ab operatione phantaſiæ dependet. Pura, cum ſine interuentu phantaſmatum exercetur. Hęc difficilis eſt, & admodum rara, & communiter à Scholaſticis negatur; admittitur tamen à Sanctis & Myſticis Scriptoribus, vt diffuſiſſimè probant Sandæus [b], & Thomas à Ieſu [c].

Alia diuiſio eſt in affirmatiuam & negatiuam. Approbant hanc duplicem viam Deum contemplandi plerique veterum [d], & Scholaſtici [e] docentes alia nomina dici de Deo negatiuè, alia affirmatiuè. Cum enim Deus ſit infinitus, illi attribuimus quicquid perfectionis reperitur in creaturis, ſed quia creatis perfectionibus aliqua ſemper adhæret imperfectio, hanc remouentes in Dei noti-

notitiam per negationes aſſurgimus. Vterque hic modus aptè explicatur duplici ſymbolo, pictoris & ſculptoris. Qui enim imaginem pingit, eam in tabula multorum colorum adiectione delineat: qui ſculpit, ſegmenta marmoris aut ligni paulatim demit, donec ſimulachrũ perfectum reddat. Sic cum aſſerimus Deum eſſe ſapientem, bonum, potentẽ, iuſtum, miſericordem; perfectiones ei creaturarum, velut colores iconi, adijcimus. Cum verò dicimus Deum non eſſe ens, neque vitam, neque ſapientiã, neque potentiam, neque aliquid cæterorum, eo ſcilicet modo, quo à nobis concipiuntur, quaſi ſtatuam dedolamus: & hoc eſt Deum per neſcientiam ſcire, vt S. Maximus obſeruat [f], quod eſt proprium myſticæ Theologiæ. Vtitur prædicta ſimilitudine S. Dionyſius [g], cui aliã non diſſimilem corporis veſtiti & ſpoliati affert Maximus Tyrius [h] Philoſophus Platonicus.

Rurſum diuiditur contemplatio in claram, & caliginoſam. Clara eſt Beatorum in patria. Caliginoſa Viatorum,

quæ

quæ ſublimior eſt, quam contemplatio pura, & ab ea differt per maiorem approximationem ad diuinam vnionem [i]. Caligo autem diuina, vt ſcribit primus Myſticorum magiſter [K], eſt lumen inacceſſibile, in quo Deus habitare dicitur, quod nec cerni poteſt propter excellentem claritatem, & inacceſſibile eſt ob excedentem ſuperſubſtantialis lucis effuſionem. Quare hæc contemplatio nihil aliud eſſe videtur, quam defixio mẽtis in huiuſmodi lucẽ intelligentiæ oculum reuerberantem, & ſua immenſitate ſeipſam abſcondentem.

Alia denique eſt contemplatio ſupereminens, altior quam caliginoſa, in qua Deus, non per dona Spiritus ſancti, ſed per ſe ſolus rapit ac eleuat mentem ad diuina, quæ ſic eleuata Deum attingit, non per ænigmata ſimilitudinum corporalium, ſed altiori, atque ineffabili modo. Talem fuiſſe exiſtimo Sanctiſſimi Patris noſtri Benedicti raptum [l], quando extra mundum eleuatus, quaſi ſub vno Solis radio, vniuerſum mundum collectum conſpexit. Differunt de hac pro-

ſundiſſimè Thomas à Ieſu [m], & latè Sandæus [n]: atque hanc exiſtimo elegantiſſimè deſcribi ab Auguſtino libro nono ſuarum confeſſionum, in colloquio habito cum Matre de Regno cœlorum.

3. Plures itaque, & diuerſi ſunt gradus contemplationis, quamuis ipſa vna ſit, nec facilè poſſunt certo numero cõprehendi. Multis enim modis animæ contemplanti ſe communicat Deus, & ſpiritus eius vbi vult ſpirat, & quando vult, & quomodo vult. Et quis poterit ſenſum eius aſſequi, aut quis audebit terminum ponere eius admirandis operationibus? Ideò à viris Theodidactis horum ſublimium myſteriorum explicatio petenda eſt, quibus Deus, mirabilis in Sanctis ſuis, incerta & occulta ſapientiæ ſuæ manifeſtauit.

Richardus Victorinus [o] ſex genera contemplationis enumerat, quæ doctè, copioſè, & eleganter explanat toto opere de gratia Contemplationis. Primum, inquit, eſt in imaginatione, ſecundum ſolam imaginationem. Secundum in imaginatione, ſecundum rationem. Tertium

tium in ratione, ſecundum imaginationem. Quartum in ratione, ſecundum rationem. Quintum eſt ſupra, ſed non præter rationem. Sextum ſupra rationem, & præter rationem. Duo itaque ſunt in imaginatione, duo in ratione, duo in intelligentia. Vbi notandum rationem diſtingui ab intelligentia, quod qualiter intelligendum ſit, infrà explicabitur. Hos gradus aliter ordinat Auctor libri de ſpiritu & anima, & poſt eũ Seraphicus Bonauentura [p].

D.Thomas [q] ſecutus Dionyſium [r] tres gradus contemplationis diſtinguit iuxta triplicem differentiam motus localis, circularis ſcilicet, recti, & obliqui. Anima enim quaſi circulariter mouetur cõtemplando ſenſibilia, & ex his ad ſeipsã perueniendo. Mouetur rectè, aſcendendo à ſe ad ſubſtantiam ſeparatam. Obliquè, cum ad diuinam veritatem contẽplandam eleuatur.

Iacobus Aluarez [ſ] omnia cõplectens, quæ Sancti Patres & viri ſpirituales de hac re tradiderunt, quindecim nomina ad contemplationem pertinentia quaſi

toti-

totidem eius gradus explanat, & Sanctorum ſententijs confirmat. Nomina do, explicatio apud ipſum vtilius legetur. Sunt autem iſta, Intuitio veritatis, ſeceſſus animæ ad interiora, ſilentium ſpirituale, quies, vnio, auditio loquelæ Dei, ſomnus ſpiritualis, ecſtaſis, raptus, Chriſti & Sanctorum apparitio corporalis, eorumdem apparitio imaginaria, viſio intellectualis, viſio Dei in caligine, admirabilis viſio Dei diſiecta caligine, viſio clara & intuitiua Dei, quæ licet propria ſit Beatorum in cœlo; fuit tamen, vt probabiliter quidam Theologi docent, quibuſdam ſanctiſſimis viris etiã in hac vita conceſſa.

Thomas à Ieſu, Angelorum immixtus choris, tres eorum Hierarchias, & cuiuſque Hierarchiæ triplicem ordinẽ menti humanæ applicans, tres contemplantiũ Hierarchias in nouem gradus diſtinctas conſtituit. Prima in imaginatione potiſſimum reſidet, ſecunda in intellectu, tertia in apice mentis. Prima à rerum ſenſibilium cognitione ad inuiſibilium contemplationẽ nos ducit. Primus eius gra-

gradus in mundi huius viſibilis ſpeculatione & admiratione conſiſtit. Secundus Scripturæ ſacræ intimos ſenſus profundè ſcrutatur. Tertius circa Verbi incarnationem, & omnia Chriſti myſteria occupatur: in ipſo enim ſunt omnes theſauri ſapientiæ & ſcientiæ Dei abſconditi. Secunda Hierarchia rerum inuiſibilium intuitu ad ſuperna eleuat mentem, ipſumque Deum vt vnum, & trinum intuetur. Primus gradus docet nos ad Deum aſcendere per ſuæ imaginis, animæ ſcilicet rationalis contemplationem, ſecundum dona naturalia, & gratuita, & finem eius, qui eſt gloria cœleſtis, ac felicitas Beatorum. Secundus relictis creaturis ipſum Deum, eiuſque attributa contemplatur. Tertius tranſit ab vnitate Dei, ad ſanctiſſimam Trinitatem. Tertia Hierarchia per negationes ad Deum aſſurgit, & diuinam caliginem ingreditur. Primus ipſius gradus eſt pura contemplatio ſine phantaſmatum admixtione. Secundus contemplatio Dei in caligine. Tertius vnio myſtica cum Deo.

Vi-

Victor Gelenius Treuirenſis ſummam practicam myſticæ Theologiæ in duas partes digeſtam conſcripſit, ediditq; Coloniæ anno huius ſeculi quadrageſimo ſexto; in qua ſeptem myſticos ſtatus accuratiſſimè deſcribit, per quos ſucceſſiuè tranſit anima, antequam perueniat ad culmen ſanctitatis. Primus eſt ſtatus meditationis. Secundus Aſpirationis. Tertius contemplationis modi affirmatiui & negatiui. Et hi tres modo actiuo, humano, & naturali procedunt, quãuis principio ſupernaturali innitantur, nec careant aliquando diuinis perceptionibus. Reliqui verò ſtatus ad modum operandi ſupernaturalem ſpectant, nec debet aliquis à Deo non vocatus temerè ad eos tranſire: ſunt enim hæc myſtica, & ſecretiſſima Dei dona, quæ nemo nouit, niſi qui accipit; nec accipit, niſi qui deſiderat; nec deſiderat, niſi quẽ ignis Spiritus ſancti inflammat. Eſt igitur quartus ſtatus priuationis rigoroſæ, quo diſponitur anima ad ſtatus ſupernaturales, & ideò medius cenſetur eſſe inter ſtatus naturales, & ſupernaturales,

tan-

tanquam diſpoſitio neceſſaria ad modũ operandi ſupernaturaliter. In eo ceſſant diſcurſus, & conuerſio ad phantaſmata: anima omnino expeditur, & depuratur à modo operandi humano & naturali: ſpoliatur omni ſolatio, omnibus externis exercitijs, omni ſenſibili conſolatione: omnes potentiæ in fundo animæ commorantur languentes, ac deſolatæ: deficit & obſcuratur viuacitas intellectus: actus virtutũ eſſentiali modo exercentur: nulla hic lætitia, ſed tormẽtum inexplicabile. Dicant quid ſit, qui experti ſunt. Doctor mellifluus [t] comparat hunc ſtatum morti ſpirituali, quã vocat mortem Angelorum. Rusbrochius [u] diuini ſpiritus & noſtri concertationem appellat, & quandam deſperationem: Taulerus [x] preſſuram internam: Harphius [y] languorem infernalem, & diuiſionem animæ ac ſpiritus: Barbanſonius [z] item diuiſionem naturæ ac ſpiritus: Maria Vela ſanctimonialis Ciſtercienſis [1] terribile martyrium: B. Catharina Genuẽſis [2] horribile & indicibile tormentum. Ioannes à Cruce [3] ſub noctis obſcuræ ſym-

ſymbolo eum pingit, & purgatorio aſſimilat. Thomas à Ieſu 4 purgatorium quoque eſſe dicit in via vnitiua contingens. B. Angela de Fulgineo 5 maluiſſet in inferno eſſe, quam talem priuationem ſuſtinere, quæ in ipſa mirabilis fuit. Seraphica Virgo Tereſia 6 quid pateretur in hac preſſura conſtituta, ipſa enarrat in vita, & ſcriptis ſuis. Alia aliorum effata prætermitto, & tranſeo ad alium ſtatum. Hic eſt quintus, & dicitur ſtatus myſticæ vnionis, quando à preſſura rigidæ priuationis reſpirans anima incipit reuiuiſcere, & ſpe interioris perceptionis erecta lumen & amorem ſuſcipit, in libertatem ſpiritus paulatim tranſit; & quantò amplius aſcendit, tantò facilius capacitatem ſpiritus erigit ad ſuperiora, donec à Deo ſurſum tracta perueniat ad feliciſſimã cum ipſo vnionem. Sextus eſt ſtatus Transformationis per donum Sapientiæ, per quam intelligimus, non ſubſtantialem Transformationem: Abſit, vt conſentiamus errori iam pridem dannato, quo quidam opinati ſunt animam hominis à proprio

eſſe

eſſe deſinere, & in ipſam Dei eſſentiam tranſire: ſed arctiſſimam vnionem cum ſummo bono, qua Myſticus diuinæ conſors naturæ factus modo perfectiſſimo, in eamdem imaginem transformatur de claritate in claritatem tanquam à Domini ſpiritu, ita vt in eiuſmodi felicitate perfecta ratio myſticæ poſſeſſionis inueniatur. Huius Transformationis duplex eſt modus, vnus quo ex alto ad inferiora deſcendere dicitur; alter, quo ab inferioribus ad ſuperiora aſcendit. *Charitas enim*, vt verbis vtar S. Bonauenturæ [7], *ad ſuperiora aſcendit, vt in eis requieſcat; ad inferiora tendit, vt ea ad ſe reducat: ſurſum mouetur, vt illic maneat; deorſum, vt redeat*. Porrò hic anima ſilentij myſtici quietam fruitionẽ adipiſcitur, quouſque ſpiritum ſuum ſuprà ſe in alto videat. Licet enim in ſtatu vnionis ſupremas ſpiritus fruitiones experiatur, nondum tamen plenam requiem, & appetitus ſatietatem conſecuta eſt; quia frequentèr reincidit in carentiam & ceſſationem vnionis: in hoc autem ſtatu nullam patitur diſtractionũ

moleſtiam, nullam paſſionum inordinationem, nullam gaudij ſpiritualis interruptionem. Septimus denique ſtatus eſt Sanctorum militantis Eccleſiæ, quando anima abundatiori gratia, vitæ eximia ſanctitate, dono miraculorum, alijſque gratijs, quas gratis datas vocant, à Deo illuſtratur. Huius autem ſtatus ecſtaſes, raptus, & alias mirabiles operationes reuereri oportet, & admirari, non æmulari.

4. Hi ſunt gradus & ſtatus vitæ contemplatiuæ, quos, Deo auſpice, maiori qua potui claritate & breuitate explicare conatus ſum: à ſuis enim Auctoribus fuſius & obſcurius deſcribuntur. Quæ verò ex præfatis diuiſionibus præferri debeat, non eſt meum diffinire. Hoc ſolum admoneo, quod Richardus gradus diſtinxit in ordine ad potentias, quarum miniſterio Anima contemplatur. Angelicus doctor modum reſpexit operandi. Iacobus Aluarez non tam gradus receſſet, quam effectus & proprietates contemplationis. Thomas à Ieſu in prima & media Hierarchia omnia obiecta cõple-

plectitur circa quæ verſatur contemplatio: in tertia modum tradit, quo anima ſuum primarium obiectum perfectius contemplando attingere poteſt. Tandem Victor Gelenius non gradus contemplationis, ſed vitæ myſticæ & contemplatiuæ varios ſtatus ſibi inuicem ſuccedẽtes deſcribit, methodum ſeruans & ordinem, quo ſolet Anima ab infimis ad ſuprema per media progredi. Legimus quidem aliquem nonnunquam extitiſſe, qui ab infimo ſtatu ad ſupremum ſine medio pertractus fuit: ſed hæc priuilegia ſingularia ſunt, quæ Deus omnipotens, quando vult, operatur: quæ nec trahere in conſequentiam licet, nec curiosè perſcrutari. Sapientia Dei infinita eſt, iuſtiſſima prouidentia, iudicia eius abyſſus multa. Aliquando imperfectis gratiam contemplationis largitur, quam perfectis negat: & vni dedit quinque talenta, alij duo, alij vnum. Dicam cum Auguſtino [8]: *Nemo venit ad Deum, niſi tractus. Non traheris? ora vt traharis. Quare autem illum trahat, & illum non trahat, noli velle iudicare, ſi*

non vis errare. Si Dei beneficio ad ſublimiora euectus es, cuſtodi theſaurum tuum cum humilitate, & gratiarum actione: ſi relictus es in gradu inferiori, caue tepiditatem, & negligentiam; & te perfectius ſemper exerce in meditatione & aſpirationibus; nam vt docet Ioãnes Abbas apud Caſſianum [9]: *Melius eſt deuotum in minoribus, quam indeuotum in maioribus profeſſionibus inueniri*.

5. Libet autem hic quærere & obſtupeſcere, vnde proueniat tam exiguũ eſſe numerum incumbentium myſticæ Theologiæ & contemplationi; cum ſint tamen innumeri viri pij, & religioſi, diuinæ gratiæ conſortes, & donis Spiritus ſancti præditi: creſcitque admiratio expenſa ratione habitus, qui quò nobilior eſt, eò maiorem confert potentiæ operandi facilitatem. Cum ſit ergò in omnibus iuſtis habitus ſapientiæ, quæ eſt donum Spiritus ſancti, cur è tot millibus vix vnus reperitur rerum diuinarũ contemplator? Profectò mirum eſt hoc, & poſſumus cum Propheta [10] plorare & dice-

dicere, *Viæ Sion lugent, eo quod non ſint, qui veniant ad ſolemnitatẽ.* Huius rei cauſas ſubtilius indagare, maioris otij & voluminis foret. Nonnullas breuiter attingam. Calaguritanus [11], qui hoc dubium proponit, cauſam potiſſimam eſſe putat, non ſeriò vitare leuiores culpas, nec perennem cordis alere puritatem: ſi enim hæc exquireretur, in cordibus puris facilè diuina cerneretur imago. Hæc ille veriſſimè, nam & ſapientes Ethnici hanc veritatem cognouerũt. Hierocles [12] tunc hominem poſſe fieri diuinum ait, cum exuerit quicquid humanum eſt. Muſonius apud Ariſtidem [13], *Eijce*, inquit, *quod eſt in anima mortuum, & Deum cognoſces*. Plato mentem à corpore ſeparandã aſſerit, vt Deo iungatur. Alij cauſam reijciunt in naturalem corporis, & temperamenti diſpoſitionem, ratione cuius nonnulli ad myſticas functiones inepti ſunt: nam teſte Magno Gregorio [14] ſunt quidam ita inquieti, vt ſedere cum Maria ad pedes Chriſti minimè valeant. Sed vt obſeruat ſanctæ memoriæ Epiſcopus Gene-
 uen-

uenſis [15] debent qui ſunt huiuſmodi naturam vincere ope diuinæ gratiæ, quæ omnibus inuocantibus adeſt, & volenti nihil difficile. Ludouicus à Ponte [16] aliã aſſignat rationem ſingularem Dei prouidentiam in Eccleſiæ gubernatione, in qua diuerſa officia & gradus ſunt. Quare debet vnuſquiſque ſuam attendere vocationem, & inuitantis vocem ſequi, omnia remouendo impedimenta. Præclarè Bernardus [17], *Omnes nobis cauſamur deeſſe gratiam, ſed iuſtius forſitan ipſa ſibi queritur gratia deeſſe nõnullos. Nempè res cordis eſt gratia deuotionis iſta quam quærimus, & hoc munere ipſe ſe fraudat, qui internum ei diſſimulat receptaculum exhibere.*

6. Quod ſi loquamur non ſimpliciter de contemplatione, ſed de trãſitu à modo operandi humano, & naturali ad diuinum & ſupernaturalem; aduertendum eſt non niſi poſt longam & duriſſimam probationem, quam in ſtatu priuationis ſupra deſcripto anima experitur, à Deo concedi: qua de re myſticum admonere placuit, ne diutino labore pertæſus ani-

animum deſpondeat, & à cœpto itinere retrocedat. Et ne videar temerè loqui, adfero exempla. Vbertinus de Caſali [18] quatuordecim annis laborauit, priuſquã introduci ad intimam perfectionẽ mereretur. S. Tereſia [19] octodecim annis intolerabiles anguſtias paſſa eſt. S. Franciſcus [20] per biennium grauiſſimo mœrore tabeſcebat. B. Clara de Monte Falco [21] quindecim annos huic priuationi impendit. B. Catharina Genuenſis martyrium ſuum in ſuo dialogo ipſa deſcribit. Altera Catharina Bononienſis [22] per quinque annos valdè deſolatã fuit, & à Dæmonibus exagitata. Maria Aegyptiaca [23] ſeptemdecim annis afflicta ad purum decoxit ſcoriam ſuam. B. Maria Magdalena de Pactijs [24] per annos quinque, & deinde per alios ſexdecim tantam ariditatem paſſa eſt, vt videretur à Deo derelicta. B. Henricus Suſo [25] per decennium diuina caruit cõſolatione. Balthaſſar Aluarez [26] vir eximiæ ſanctitatis è Societate Ieſu non niſi poſt ſexdecim annos in vita myſtica cũ tenebris & labore decurſos diuinæ lucis

adeptus eſt illuſtrationem. Thomas à Ieſu [27] annis pluſquam viginti laborans percipere non potuit quid ſit vnio animæ cum Deo, donec tandem diuina bonitas ei reuelauit. Quod ſi in viridi hęc facta ſunt, in arido quid fiet? Animo igitur infracto in via Domini perſeuerare oportet, & ab eius diſciplina non deficere, quia vt ait B. Laurentius Iuſtinianus [28], in bono occupatos non derelinquit, illoſque ex inſperato, & in neſciente caligine viſitare conſueuit. D. Bernardus [29] vſque ad finem vitæ hanc ſpem, & patientiã extendit, ſic enim ait: *Multi tota vita ſua ad hoc tendunt, & nũquam pertendunt; quibus tamen ſi piè, & perſeueranter conati ſunt, ſtatim vt de corpore exeunt, redditur quod in hac vita diſpenſatoriè eſt negatum: illuc perducente eos ſola gratia, quo prius tendebant ipſi cum gratia, vt conſummati in breui expleant tempora multa.*

7. Deſino, ſi prius explicauero quod ante promiſi, animæ ſcilicet & potentiarum eius diuiſionem ſecundum Myſticos, Marius Victorinus Afer [30] duas di-

diſtinguit animas in homine,duas mentes, duplicem rationem cœleſtem, & hylicam. Conſtat enim homo duplici natura corporali & ſpirituali,& ideò duplices debet habere operationes corporales, & ſpirituales; quarum ordinem & directionem in proprium finem reſpicientes Myſtici hominem animalem & ſpiritualem diſtinguunt, non per ſubſtantiam, ſed per meriti qualitatem, vt loquitur Paulinus Aquileienſis [31]. Animæ autem vires ſiue potentias in Ordine ad contemplationem ſex eſſe ſtatuit Seraphicus Bonauentura [32], nempe ſenſum, imaginationem, rationem,intellectum, intelligentiam,& apicem mentis, ſiue ſyndereſis ſcintillam. Aſſerunt quidem Philoſophi rationem, intellectum, & intelligentiam non eſſe diuerſas potentias; non tamen negant eſſe diuerſos actus, ſiue gradus intellectus. Nam vis intellectiua, in quantum eſt diſcurſiua, dicitur ratio: in quantum eſt ſimpliciter intuitiua, dicitur intellectus: in quantum eſt Diuinitatis contemplatiua per ſimplicem apprehenſionem, dicitur in-

intelligentia, quod optimè Richardus 33 obſeruat. Syndereſis verò, quæ eſt habitus rationis practicæ animæ concreatus, quo prima principia in operabilibus naturaliter cognoſcit, meritò à Myſticis apex mentis nuncupatur, & ſcintilla rationis ſiue intelligentiæ, quia per eam ſortitur anima quemdam reſpectum ad Deum immediatum, quo capax eſt ab ipſo immediatè tangi, & irradiari: & quia ſemper nata eſt in ſuperioribus figi, & ad diuina eleuari: illuſtratq; animam ſplendore cognitionis, & ardore inclinationis ad bonum eam ſuccendit. Hæc ad mentem Bonauenturæ. Alij aliter procedunt. Animam vocant ſecundum operationes partis ſenſitiuæ, & appetitiuæ: ſpiritum quoad vires rationales. Mens vel apex ſpiritus eſt nudus ac Deiformis animæ fundus, id eſt ſimplex animæ eſſentia imagine Dei inſignita. Per fundum autem intelligo animæ noſtræ ἡγεμονικὸν, ſeu principem partem, vt voce vtar Stoicorum, aliter tamen quam ipſi intelligant. Concipio enim animam tanquam vas quoddam lucidũ,

ca-

capax omnium illuminationum,& vmbrarum à rebus quibuſcunque prouehientium. Sicut autem infimum vaſis fundus vocatur omnia ſuperinfuſa ſuſtentans ac retinens: ita princeps noſtri pars, ſeu apex mentis idem ſortitur nomen. Et ſicut fundus eò magis abſconditur, quò magis repletur corporibus denſis: ita anima eò minus diuinam percipit irradiationem, quò craſſiores ſpecies rerum terrenarum Dei illuſtrationi ſuperinfundit. Cunctis verò imaginibus creaturarum euacuatis, ſimplex dumtaxat, & amabilis Dei vultus in fundo animæ apparebit. De hoc fundo plura Taulerus, & alij Myſtici paſſim. Eius quòque mentionem facit S. Diadochus Photicenſis Epiſcopus 34, qui vixiſſe creditur circa finem quarti ſeculi, quod notare volui, ne quis hanc vocem nouitatis incuſet.

8. Quoniam autem huc perueni, & hanc breuem Iſagogem myſticæ Theologiæ, Deo duce, conſcripſi; iam ad praxim Aſpirationum deſcendendum eſt, ſi prius hymnum cecinero, quo & gra-

tias primæ omnium cauſæ agam, & vires poſtulem ad ea quæ deſunt perficienda.

O Fons decori luminis, 35
O lux ſerena ſiderum,
Ignis Deus puriſſime,
Vigor perennis cordium.
Te voce ſemper, te prece,
Te mente grata, vindicem
Meæ ſalutis concinam,
A Sole Eoo ad Heſperum.
Tu ſpes mihi, tu præmium,
Tu portus es fiduciæ:
Te fretus vno pertuli
Sortis procellam turbidæ.
Inter labores aſperos
Lumen tuæ clementiæ,
Repente fulgens, vim procul
Abeſſe iuſſit Tartari.
Salue ſupernum incendium,
Clarumque mentium iubar:
Ad te reuertor, ſupplicem
Voca per ignes myſticos.
Deſcende flammæ, illabere
Cælorum ab arce fulgida,
Infunde cæco pectori
De fonte lucis lumina.

Cor,

Cor, oſſa, fibras concrema,
Venas, medullas, viſcera;
Ipſamque mentem, ac ſpiritum,
Vt totus ardeam tibi.
O ſors beata, ò gaudium,
Coniuncta cum mens Numini,
Et immemor rerum omnium,
Te diliget perenniter.
Summo Parenti Cælitum,
Natoque, & almo Flamini
Sit laus, decuſque perpetim
Nunc & per omne ſeculum.

CAP. XI. *Gemitus Animæ Pœnitentis pro Incipientibus.*

I

QVamuis expertis difficile non ſit proprijs motibus ad Deum aſſurgere, poſſitq; vnuſquiſque ex pharetra ſui cordis ſagittas orationum depromere; ne his tamen deficientibus pius Aſceta aridus reperiatur, defectuuè lignorum myſticus ignis in ara cordis extinguatur: ex ſcriptura & Sanctis Patribus ſyluulam Aſpirationum collegi, pro triplici ſtatu Incipientium, Proficientium,

tium, & perfectorum; in quarum vſu & praxi quid ſeruandum ſit, iam ſupra explicatum eſt. Habes hic eas in varias decades diſtributas, quò facilius valeant memoriæ mandari: cui ſtudio aliquot dies tribuendi ſunt. Quid enim prodeſt multas Aſpirationes in libello deſcriptas habere; niſi etiam memoriæ inſcripta, imò & inſculpta ſint, vt in promptu habeantur omni hora, & momento? Propono autem primo loco gemitus animæ pœnitentis, naturæ & doctrinæ ordinem ſequutus: quia vt perueniamus ad id quod nondum ſumus, purgare primò id quod ſumus, & lacrymis eluere debemus.

DECAS I.

1. DOmine Deus meus, ego viliſſimus ſum peccator; indignus planè, quem terra ſuſtineat. Miſerere mei, & ſalua me.

2. Domine, qui es ſummum bonum meum, quam longè per peccatum receſſi à te, & habito in regione hac longin-

Digitized by Google

ginqua miſeriarum, vbi perdidi me.

3. Pater amantiſſime, peccaui in cœlum & coram te, verè non ſum dignus vocari filius tuus, fac me obſecro ſicut vnum de mercenarijs tuis.

4. O quam pœnitet me peccaſſe, dulciſſime Deus, quam pœnitet me, quod legem tuam tranſgreſſus ſum: amplius laua me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me.

5. Domine Deus meus deteſtor peccata mea, abominor vniuerſa flagitia mea, confiteor ingratitudinem meam, & confugio ad aram miſericordiæ tuæ.

6. Ablue me Chriſte Ieſu pretioſo ſanguine tuo, & munda me ab omni peccato.

7. Sana Domine animam meam peccatis vulneratam, vnge oleo gratiæ tuæ cicatrices delictorum meorum, ne quæſo deſpicias me.

8. Domine Deus pijſſime, ab hac hora nunquam tranſgrediar legem tuam, nunquam amplius conſentire volo in aliquod peccatum: malo incurrere omnem pœnam, omnem infamiam, atque

Digitized by Google

que ipſam mortem, quam deinceps peccare.

9. O Pater amantiſſime, da mihi vt faciam fructus dignos pœnitentiæ, & puniam delicta mea debita caſtigatione.

10. Erraui ſicut ouis quæ perierat, audio tamen dulciſſimam vocem tuam: Tu fornicata es cum amatoribus multis, tamen ad me reuertere, & ego ſuſcipiã te.

DECAS II.

1. NVnc cœpi, Domine, nunc viuere incipio, non in fortitudine mea, neque in virtute brachij mei, ſed in multitudine miſerationum tuarum: confirma hoc tu, quod operatus es in me.

2. Tu, Domine, integros ſenſus, & cor docile tribuiſti mihi: ſed heu me miſerum & infelicem, quia omnibus bonis tuis abuſus ſum. Tu verò Pater miſericors peccantem reuocaſti, & à pœnis inferni liberaſti.

3. Doleo & angor vehementer ob innumera peccata mea, quibus te benignif-

gniſſimum Redemptorem offendi, diaboli ſeruum me feci, indignationem tuam prouocaui.

4. O ſi nunquam, Amantiſſime Pater, præcepta tua tranſgreſſus eſſem? ò ſi nunquam in tantam miſeriam, & calamitatem incidiſſem? ò ſi nunquam peccaſſem? ò illos felices, qui innocentiam non perdiderunt, qui baptiſmatis gratiam illibatam cuſtodierunt.

5. Statuo, ſumme Deus, in poſterum non peccare: firmiſſimè propono tua ſanctiſſima præcepta non tranſgredi; verè & ex corde decerno cum adiutorio gratiæ tuæ vniuerſam legem implere.

6. Reſpice in me, Domine, oculis miſericordiæ tuæ, dele præterita peccata mea, concede mihi per bonitatem tuam gratiam emendationis.

7. O quanta fuit hactenus ignauia mea? tempus ad pœnitentiam conceſſum perdidi, gratiam & auxilia reieci, vocibus tuis, quibus me vocabas obſurdui: & nunc, Domine, quid faciam? Pœnitet me peccaſſe, miſerere mei.

8. Eheu Domine Deus, quanta ſunt

vul-

Digitized by Google

vulnera mea, quanta infirmitas & prauitas mea, pro quibus ſanandis crucifixus es, & occiſus.

9. Deus propitius eſtō mihi peccatori: Ieſu fili Dei viui miſerere mei:

10. Dominator vitæ meæ, ecce vides quia non eſt in me bonum, nec ſanitas animæ meæ: miſer & cœcus ſum, nihil poſſum, nihil ſum ſine te.

DECAS III.

1. O Saluator pijſſime, tu ſcis quot mala commiſi, quot bona omiſi: propitius eſto mihi & ſalua me.

2. O magna domus Dei quam vilis mihi fuiſti, & quam turpiter te pro nihilo contempſi?

3. O quam iuſtè me in infernum detrudere poteras iuſtiſſimè iudex, & mihi clementer peperciſti.

4. Confiteor, Domine, me omnium quos mundus habet vitioſiſſimum eſſe; ſed nihilominus in immenſa cōfido bonitate tua. Et ſi ſunt ſuper numerum peccata mea, non eſt etiam numerus mi-

miſericordiæ tuæ.

5. Deus tu ſcis inſipientiam meam, & delicta mea à te non ſunt abſcondita. Delicta iuuentutis meæ, & ignorantias meas ne memineris.

6. Deus meus miſericordia mea, oro te per dilectum filium tuum, da mihi virtutes amplecti, vitia reijcere, terrena calcare, cœleſtia ſitire.

7. Væ tempori illi, quando te non cognoſcebam ſummum bonum animæ meæ: væ cœcitati illi, quando te non videbam.

8. Domine Deus meus, quando plenè mihi moriar, & tibi viuam? quando me ab omnibus rebus terrenis expediam? quãdo ſenſus meos & affectus plenè cohibebo, & quicquid eſt in me vitioſum frœnabo?

9. O ſi iam mundum contemnerẽ? ò ſi terrena calcarem? ò ſi quod amant mundani pro nihilo ducerem?

10. Vtinam ab omni vitio purgatus, & ab omni inordinata affectione emundatus diuino illapſu dignus eſſem, & cœleſtium chariſmatibus gratiarum.

DE-

DECAS IV.

1. MOrtifica, Dñe, paſſiones meas; cohibe illas,& moderare amore & præſentia tua, ne me perturbent; ſed magis ad id iuuent, cuius gratia eas dediſti, ad bonas ſcilicet operationes.

2. Amoue à corde meo inanes cogitationes,& verear illud euoluere in conclaui animæ meæ, vbi tu habitas, quod ſi ad notitiam hominum venturum eſſet, cogitare erubeſcerem.

3. vileſcat mihi, Domine, omnis creatura, & nihil mihi placeat, niſi tu.

4. Dulcis Ieſu, quam amabilis eſt gratia tua, quam ſuauis amicitia tua? ne quæſo abijcias me propter peccata mea.

5. Ne proijcias me Deus à facie tua, accelera precor,& ſenſus meos erue citò de luto fœcis.

6. Ablue me, Domine, pretioſo ſanguine tuo, ſana me vulneribus tuis, ſanctifica me amariſſima paſſione & morte tua.

Qui

Digitized by Google

7. Qui plaſmaſti me, & per crucem tuam redemiſti mundum, adiuua me,& miſerere mei.

8. Aperi mihi viſcera benignitatis tuæ, clementiſſime Pater, recipe me in gratiam tuam, & dimitte omnia peccata mea.

9. Da mihi, Domine, fortis & patiens tantam contritionem, quantam ſcis deberi peccatis meis. Peccaui, miſerere mei.

10. Hic vre, hic ſeca, vt in æternum parcas: hic me caſtiga, & noli in futurum reſeruare mala mea.

DECAS V.

1. PEccaui ſuper numerum arenæ maris; indignus ſum Domine miſerationibus tuis, ſed miſericordia tua ſuperat ſcelera mea.

2. Nonnè dixiſti, Domine, gaudium eſſe in cœlo ſuper vno peccatore pœnitentiam agente? exple igitur hoc gaudium in cœlis de me.

3. Tu Domine, qui non vis mortem pec-

peccatoris, ſed vt conuertatur & viuat, largire mihi vitam, qua deſtituor.

4. Veniſtinè Domine, vt iuſtos trahe-res ad te, an vt peccatores? Si peccatores, ecce me maximum omnium, trahe me ad te.

5. Miſerere mei Deus ſecundum magnam miſericordiam tuam: & ſecundũ multitudinem miſerationum tuarum, dele iniquitatem meam.

6. Aſperge me Domine ſanguine tuo, & ſuper niuem dealbabor.

7. Cor mundum crea in me Deus, deterſis ſordibus animæ meæ.

8. Redemptor animæ meæ, quamdiu auertis faciem tuam à me, & non ſuccurris gementi?

9. Ecce me filium prodigum, & prodigo deteriorem: miſerere Pater, & dona me annulo, & veſte, & dignũ fac amplexu tuo.

10. Non ſit fruſtra pro me fuſus ſanguis tuus, dulciſſime Saluator, ſed in ſalutem & vitam æternam.

D E-

Digitized by Google

DECAS VI.

1. QVouſque non mederis vulneribus meis medicorum periſſime, & clementiſſime Ieſu Chriſte? Ecce cœcus ſum ad videnda quæ recta ſunt, claudus ad obſequia tua, ſurdus ad monita, mutus ad preces, paralyticus ad opera bona: miſerere, & ſana me.

2. Sanguine tuo medere mihi Domine, & cura vulneribus tuis vulnera mea.

3. Domine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me.

4. Ecce ego ſeruus tuus ſum,& filius ancillæ tuæ, lætifica animam ſerui tui, quoniam ad te, Domine, animam meã leuaui.

5. Non mereor filij nomen,& tamen tu pater es: ſemper ſis, vt ſemper ſim filius.

6. Deus tu ſcis inſipientiam meam, & delicta mea à te non ſunt abſcondita. Vtinam non peream in inſipientia mea.

7. Dixi, confitebor aduerſum me iniuſtitiam meam Domino, & tu remiſiſti

Digitized by Google

ſiſti impietatem peccati mei.

8. Non veniat mihi pes ſuperbiæ, & manus peccatoris non moueat me.

9. Delicta quis intelligit? Ab occultis meis munda me Domine, & ab alienis parce ſeruo tuo.

10. Memento quæſo quod ſicut lutum feceris me, & in puluerem reduces me.

DECAS VII.

1. NOn intres in iudicium cum ſeruo tuo Domine, quia non iuſtificabitur in conſpectu tuo omnis viuens. Miſericordia indigeo, pacem quæro, non iudicium.

2. Vide humilitatem meam & laborem meum, & dimitte vniuerſa delicta mea.

3. Oſtendo tibi Pater immania delicta mea, quæ libentius occultarem, ſi poſſem, & obliterarem ſanguine cordis mei. Atque vtinam aboleantur vna gutta ſanguinis dilectiſſimi Filij tui, Redemptoris mei, ne appareat coram te fœditas mea.

Heu

4. Heu me Domine quia peior Dæmonibus ſum, & in natura quidem manifeſtum eſt, in moribus etiam fateor, nam video plura in me peccata, quam in illis.

5. Confiteor tibi, Deus meus, dedecora mea in laude tua: recolo coram te ſcelera mea, non quod ea amem, ſed vt amem te lumen oculorum meorum, & fons miſericordiarum.

6. Puriſſime & ſanctiſſime Deus, malo millies mori, quam te vel leuiſſimè offendere.

7. A nullo hoſte magis timeo, quam à meipſo. Quis me cuſtodiet à meipſo? Non vtique ego. Niſi enim tu cuſtodieris me, fruſtra ego vigilo ad mei cuſtodiam.

8. Veni Domine ad me, quia longè receſſi à te. Doce me venire ad te, non enim poſſum, niſi tu, qui es via, doceas me.

9. Deteſtor peccata mea, Deus meus, corde ſaluatoris mei. Sicut cor Ieſu ea fleuit, ita ea ploro & abominor.

10. Quis mihi det vt ſit magna velut

mare contritio mea, ex quo lacrymarū flumina exeant, & in illud intrent, vt iterum ac perenniter fluant?

DECAS VIII.

1. O Vbi eſtis lacrymæ, vbi dolores? Deſerite omnes, & in me tot ſcelerum reum agminatim irruite.

2. O quam bonum erat mihi ſi natus non fuiſſem: neque enim vitam mihi dediſti, vt te offenderem Deus meus.

3. O Sol mundi ocule, qui me toties peccantem aſpexiſti, vtinam me deinceps non niſi dolentem & lugentem aſpicias.

4. Contremiſcite omnes artus mei ad horrificum nomen peccati. Et vos omnes creaturæ vindicate in me creatoris offenſam.

5. O qualem Deum offendi, quam amabilem, quam amantem mei, Deum dilectionis, beneficentiæ, & bonitatis?

6. Quid iniquitatis inueni in te, ò bone Ieſu, vt tam crudeliter tam impiè agerem tecum?

O ſi

7. O ſi quod factum eſt poſſem infectum reddere? ò ſi tempus præteritum reuocare? quam libenter cum perdita innocentia vitam commutarem?

8. Pœnitet me peccaſſe Deus meus, ſemperque pœnitebit: & ſi poſſem infinito dolore dolerem quod offenderim te.

9. Conuertere Domine, & eripe animam meam, ſaluum me fac propter miſericordiam tuam.

10. Vide Domine afflictionem meam amaram nimis, quia non eſt qui auxilietur mihi, niſi tu Deus meus.

DECAS IX.

1. SIccine permittis, Domine, me indigniſſimam creaturam tuam à terra ſuſtentari? ò quanta eſt bonitas, & miſericordia tua.

2. Placare, Domine, & oſtende mihi ſerenum vultum tuum.

3. Ecce Deus tuus, anima mea, ecce qui delet peccata tua: vide quanta pro te pertulit, quanta charitate te diligit: caue ne vnquam ab eo diſcedas.

4. Hoc vnum à te peto Domine mi, exaudi me, vt non peccem, vt cognoſcam & faciam voluntatem tuam.

5. Veni Domine in cor meum, fac flagellum de funiculis, & eijce ab eo omnes profanantes domum tuam.

6. Da mihi, Ieſu benigniſſime, vnam ex tuis lacrymis, quas pro me vberrimè effudiſti, vt eam offeram Patri tuo in ſatisfactionem pro peccatis meis.

7. Recipe fugitiuum tuum, Clementiſſime Pater, pateat mihi pulſanti ianua tua, accipe me fugientem ab inimicis.

8. Mortifica & auelle à me quicquid diſplicet tibi: viuifica & augè in me quod tibi placet, tu qui mortificas, & viuificas.

9. O Pater amantiſſime, ſi vis potes me mundare. Sana animam meam, quia fateor me peccaſſe.

10. O ſi omni vitio carerem? ò ſi ſenſus ab illicitis obiectis cohiberem? ò ſi totus compoſitus intus & foris eſſem? Quando, quando ab omni labe purus ero? Quando ita expurgatus, & ordinatus, vt nihil appareat in me, quod intuen-

tuentium oculos poſſit offendere? Adiuua me Domine Deus meus, & peccatricis animæ meæ ablue ſordes.

CAP. XII. *Pia deſideria ad vſum Proficientium.*

ANima, quæ à Deo aberrauerat, poſtquam redijt in viam bonam, ſimilis eſt filijs Iſraël, quos Dominus in manu forti de ſeruitute Aegyptiaca liberauit. Sicut enim illi egreſſi de Aegypto in terram fluentem lac & mel, duce Moyſe, progreſſi ſunt: ita anima ad vlteriora procedere debet, contemptis hoſtium tentationibus ad reditum in Aegyptum ſolicitantibus, quia Dominus pro nobis pugnat, & adiutor noſter eſt, virtus noſtra, & tutiſſimum refugium; ad quem feruidis motibus cor erigere, eiuſque opem iugiter implorare debemus pijs deſiderijs, & Aſpirationibus, quæ ſtatui Proficientium ſpecialiter conueniant. Harum decades aliquot ſubijcio in vſum, & exemplum.

DECAS I.

1. ILlumina, Domine, oculos mentis meæ lumine fidei, & ſapientiæ, vt te ſemper reſpiciam tanquam exemplum mihi datum ad vitam ſanctè inſtituendam.

2. O ſi vires animæ meæ, Chriſte dulciſſime, per vires ſanctiſſimæ animæ tuæ perficeres, & reformares? Vtinam ad imaginem tuam me animo & corpore effingam.

3. Deus meus, & vita animæ meæ, quis ego ſum, & quæ domus patris mei, vt præſtares mihi tot beneficia? A te Domine, & ad te creatus ſũ: tu requies mea, tu centrum animæ meæ.

4. Bone Ieſu, ſpes mea, & refugium meum, ſaluto & veneror ſuauiſſima vulnera tua: immerge me, & abſconde in illis; imprime illa cordi meo, vt tui amore totus ardeam, & medullitus tibi compatiar.

5. Da mihi, Domine, intentionem rectam, vt ex filiali amore tuum hono-

rem,

rem, & beneplacitum in cunctis quæram. Da intentionem perfectam, vt nec ſpiritualem conſolationem exquiram, ſed in omni deſolatione tibi ſoli adhærere concupiſcam.

6. Tolle Domine à corde meo nimiũ amorem mei, & infunde perfectum tui amorem: tolle cor ſerui pigri, & minus fidelis, & da cor filij per ſanctam fiduciam in te ſperantis.

7. O ſi tui dumtaxat recordarer, te ſolum cogitarem, te ſolum diligerem?

8. O ſi ianuas ſenſuum meorum rebus mundanis occluderem, cunctiſque virtutibus ornarer, vt tibi per omnia placerem?

9. O ſi mentem meã ab omni multiplicitate expedires, ſi eam penitus in te colligeres?

10. Quæram te diligenter ſummum bonum meum, te ſolicitè cupiam immenſa pulchritudo mea, ad te velociter curram vera requies animæ meæ.

Digitized by Google

DECAS II.

1. DIſcedite à me creaturæ omnes, veſtrarum curarum me expertem relinquite, ne impediatis ſalutem animæ meæ, nec me ab aſſidua Dei memoria interpelletis.

2. Ne me permittas, Domine, in ſalebra tepiditatis hęrere, & caligine ignorationis obuolui, ſed expedi vires meas, vt ad perfectionem velociter curram.

3. In tuum pretioſum ſanguinem me totum proijcio, vt vniuerſa delicta mea, & imperfectiones abſorbeat, ac in humilitate, patientia, cæteriſque virtutibus contineat.

4. Hoc vnum volo, Domine, hoc vnũ deſidero, hoc vnum peto, vt benignis oculis reſpicias me.

5. Illumina cor meum, accende affectum, robora manus, vt eum virtutis gradum, ad quem ſum deſtinatus, per tuam miſericordiam adipiſcar.

6. Præſta Domine, vt per mei perfectam abnegationem ad perfectum tui amo-

amorem perueniam. Tu iuſſiſti vt diligam te, da quod iubes, & iube quod vis.

7. Seda precor tentationum procellis agitatam animam meam, tu qui mari terminos ponis, & dicis: Huc vſque venies, & hic confringes tumentes fluctus tuos.

8. Adorna Rex Sion thalamum animæ meæ ſponſæ tuæ, vt nihil admittat, quod non ſit honeſtum & decorum, nihilque in ea appareat, quod diſpliceat oculis tuis.

9. Vtinam, Domine Deus meus, verè mitis eſſem,& humilis corde; verè pauper, & nudus ſpiritu.

10. Ecce, Domine, conſtituo me in infimo loco infra omnem creaturam, quia peccator ſum & omnium indigniſſimus.

DECAS III.

1. OMnem voluntatem meam in tuam,Domine, transfundo: fiat voluntas tua de me & per me in tem-

pore, & in æternitate.

2. Conforma me, ſuauiſſime Ieſu, ſanctiſſimæ humanitati tuæ, & da mihi liberam ad te introuerſionem.

3. Inſtrue, dirige, & adiuua me in omnibus, vt nihil agam, nihil loquar, nihil cogitem, nihil velim, niſi quod tibi ſit acceptum.

4. Benedico & gratias ago omnipotenti clemētiæ tuæ, Domine Deus meus, nam quicquid mihi impendi potuit à largitate tua recepi ſemper inæſtimabiliter ſupra condignum.

5. Domine quid me vis facere? fac vt viuam in beneplacito tuo.

6. Da mihi, Domine, mentem tranquillam, & excita in me caſtæ dilectionis ardorem.

7. Illuceſce mihi anhelanti ad te, ne tanebræ mortis me comprehendant.

8. Quam bonum eſt pati pro Chriſto, pro Chriſto affligi, contemni, & mori?

9. Aue dulcis Ieſu, qui pro me mori dignatus es, ne permittas me damnari, quem tuo pretioſo ſanguine redemiſti.

10. O dulcis Societas ſemper eſſe cum Chri-

Digitized by Google

Chriſto: ò dulcis vita cum Chriſto viuere, cum Chriſto pati, & mori?

DECAS IV.

1. SEruiat tibi, Domine Deus, quicquid ago, quicquid loquor, quicquid cogito: omne opus meum à te incipiat, in te finiatur.

2. Seruus tuus ego ſum, da mihi intellectum Domine, vt diſcam mandata tua: nolo mei ipſius eſſe, tu libera me ab omni proprietate.

3. O quam ſuaue eſt ſedere in ſolitudine, & tacere, cum ſolo Ieſu loqui, ſolum Ieſum meditari, in quo ſunt omnia bona?

4. Planta in me, Domine, radices ſolidarum virtutum, & fac excreſcere cum viriditate boni operis, ne velut arbor infructuoſa otioſus ſim in domo tua.

5. O dulcis Ieſu fons omnium bonorum, fons vitæ & gratiæ, dirige greſſus meos in ſemitis tuis, & doce me facere voluntatem tuam.

6. Cor meum euacua ab omni crea-

ſura, & ab omni impedimento: fac vt ſim purus & ſimplex, ac totus in te defixus, vt nihil reſpiciam, nihil amem in creaturis, niſi quod tuum eſt, & propter quod creatæ ſunt.

7. Da mihi feruorem ſpiritus tui, Ieſu amantiſſime, accende in me ignem, quem veniſti mittere in terram, vt tibi ſoli placere ſtudeam, & ab omnibus propter te deſpici exoptem.

8. O vnice dilecte Ieſu, ne derelinquas me deſolatum in hoc exilio; ſed ſicut promiſiſti, ita mecum age, vt vadas, & venias iterum ad me tempore opportuno, donec finito probationis certamine aſſumas me ad te ipſum.

9. Domine virtus mea ſis in omnibus benedictus, in quibus me affligis; voluntatem tuā adimple in me, ſcio enim quod nihil potes agere iniuſtè.

10. Oro te, Deus meus, eripe diſtractum & captiuum animum meum ab omnibus concupiſcentijs, & corporalibus imaginibus, vt teipſum in me illuminata ratione inueniam, qui me ad tuā pretioſā & incorruptibilē imaginē feciſti.

DE-

Digitized by Google

DECAS V.

1. DEus meus, omne bonum meum, quando replebis me gratia, & charitate tua, vt cognoſcam quod tu ſis mihi omnia, quodque verè extra te nihil ſint omnia?

2. Orere mihi lux ſempiterna, & inclinentur vmbræ vanitatis meæ, vt ne atomus quidem me ſeparet à te, aut obumbret mihi.

3. O quam ſuauis eſt, Domine, ſpiritus tuus, & quam dulcia faucibus meis eloquia tua? vtinam ſemper eorum memor ſim ad faciendum ea.

4. Domine Deus, deſidero laudare te pro omnibus qui te ignorant, vel blaſphemant ſiue in terris, ſiue in inferno.

5. Intuere me oculis miſericordiæ tuæ, & iuſtitiam tuam longe fac à me, Deus meus, amor meus.

6. Tu ſcis, Domine, quia amo te: repelle à me quicquid diſplicet tibi.

7. Nihil habeo, quod offeram tibi, præter lacrymas contriti & amantis cordis;

Digitized by Google

dis; ſuſcipe eas, & miſce ſanguini tuo, benigniſſime Ieſu.

8. Tibi, Domine, hoc corpus nutrio, tibi conſeruo hanc vitam: vires mihi largire, vt ſeruiam tibi.

9. Vtinam efficere poſſem, dulciſſime Deus, vt omnia gaudia, quæ ſunt & erunt in mundo, non ſint niſi de te. In te enim verum gaudium, in te vera conſolatio.

10. Poſſide, bone Ieſu, cor meum, & reple illud gratia tua.

DECAS VI.

1. IN te viuam, in te moriar, ſuauiſſime Ieſu, & tam in vita quam in morte cantabo tibi, quia bonus es, & in æternum miſericordia tua.

2. Abſorbe, Domine, concupiſcentiã meam dulcedine tua, quam abſcondiſti timentibus te, ne interior guſtus vanis illectus, & deceptus ponat amarum dulce, & dulce amarum.

3. Confugiat, Domine mens mea ſub vmbra alarum tuarum ab æſtibus cogitatio-

tationum huius ſeculi, vt in te abſcondita cantet, In pace, in idipſum dormiam & requieſcam.

4. Da quæſo, Domine, cordi meo te deſiderare, deſiderando quærere, quærendo inuenire, inueniendo amare.

5. Fac me funditus mori huic mundo, & tranſeuntium rerum obliuiſci præ magnitudine timoris & amoris tui, vt nihil temporale diligam aut metuam.

6. Deduc me, Domine, in iuſtitia tua propter inimicos meos; dirige in conſpectu tuo viam meam.

7. Saluum me fac, Domine, quoniam defecit Sanctus, quoniam diminutæ ſunt veritates à filijs hominum.

8. Perfice greſſus meos in ſemitis tuis, vt non moueantur veſtigia mea.

9. Tu qui dixiſti, ſi quis ſitit veniat ad me & bibat, da ſitienti animæ meæ ſemper bibere ex te, vt ſecundum promiſſionem tuam fluant aquæ viuæ de ventre meo.

10. Expelle à me, omnipotens Deus, iactantiam mentis, & auge cordis compunctionem: minue ſuperbiam meam, & per-

Digitized by Google

& perfice in me veram humilitatem: libera me ab inſidijs inimici, & conſerua in tua voluntate.

DECAS VII.

1. COgnoſcâ te Domine virtus mea, inueniam te deſiderium cordis mei, diligam te vita animæ meæ.

2. Tibi laus, tibi gloria, tibi gratiarum actio in ſecula ſempiterna, ò beata Trinitas, pro omnibus contumelijs, quæ tibi ab impijs inferuntur.

3. Laudo te, Amor dulciſſime, & glorifico te pro omnibus, & in omnibus bonis, quæ tua glorioſiſſima Diuinitas, & beatiſſima Humanitas operata eſt in nobis per nobiliſſimum inſtrumentum cordis tui, & operabitur in ſecula ſeculorum.

4. In te proiectus ſum ex vtero, de ventrè matris meæ Deus meus es tu, ne diſceſſeris à me.

5. Dominus illuminatio mea, & ſalus mea, quem timebo? Dominus protector vitæ meæ, à quo trepidabo?

In

6. *In* manus tuas, Domine, commendo ſpiritum meum; redemiſti me Domine Deus veritatis.

7. Complaceat tibi, Domine, vt eruas me; Domine ad adiuuandű me reſpice.

8. Iudica, Domine, nocentes me, expugna impugnantes me, apprehende arma & ſcutum, & exurge in adiutorium mihi; dic animæ meæ ſalus tua ego sũ.

9. Miſerere mei Deus, miſerere mei, quoniam in te confidit anima mea.

10. Sitiuit in te, Deus, anima mea, quam multipliciter tibi caro mea.

DECAS VIII.

1. MIſerere mei Deus omnium, & oſtende mihi lucem miſerationum tuarum.

2. Benedicite omnia opera Domini Domino, laudate, & ſuperexaltate eum in ſecula.

3. Venite, audite, & narrabo, omnes qui timetis Deum, quanta fecit animæ meæ.

4. Deus in adiutorium meum intende,

de, Domine ad adiuuandum me feſtina.

5. Repleatur os meum laude, vt cantem gloriam tuam, tota die magnitudinem tuam.

6. Domine Deus virtutum quis ſimilis tibi? potens es Domine, & veritas tua in circuitu tuo.

7. Bonitatem, & diſciplinam, & ſcientiam doce me; quia mandatis tuis credidi. Doce me iuſtificationes tuas.

8. Quò ibo à ſpiritu tuo, & quò à facie tua fugiam? Si aſcendero in cœlum tu illic es, ſi deſcendero in infernum ades.

9. Ad te, Domine, leuaui animam meam, Deus meus in te confido, non erubeſcam.

10. Vidi præuaricantes, & tabeſcebã; quia eloquia tua non cuſtodierunt.

DECAS IX.

1. QVis ſimilis tui in fortibus, Domine, quis ſimilis tui? magnificus in ſanctitate, terribilis, atque laudabilis, & faciens mirabilia.

Op-

2. Opto, Domine, patiens eſſe,& humilis, & reſignatus: tu pro me ſupplere digneris quicquid mihi deeſt in his virtutibus.

3. O quam deſidero humilitatem habere? Da mihi theſaurum humilitatis tuæ, humillime Ieſu Chriſte.

4. O quantum defidero pati pro te, amantiſſime Ieſu? Tametſi induxeris omnes fluctus tuos ſuper me, lætus omnia tolerabo per gratiam tuam ob amorem tui.

5. Recordare, Domine, quia Pater meus es: ecce Anima mea nuda eſt, indue eam virtutibus tuis: ad patrē enim pertinet nudam, & pauperculam filiam veſtire.

6. Quid volo præter te Domine, aut quid mihi prodeſſent omnia ſine te? Tu ſolus ſufficis animæ meæ.

7. Quam vani ſunt homines, qui te non quærunt; quam miſeri, & auari, quibus tu non ſufficis?

8. O ſi omnium hominum, quotquot fuerunt, ſunt, & erunt, corda & voluntates ſolus haberem, vt ijs te ſummè dilige-

ligerem, vnicum bonum meum?

9. In te, Domine ſperaui, non confundar in æternum. Et ſi Angelus de cœlo aſſereret mihi, me proiectum eſſe à facie tua, non crederem illi. Et ſi tu ipſe, ſumme Deus, diceres mihi, ego in æternum te damnaui, nolo audire preces tuas. Ignoſce, Domine, in hac re non crederem tibi; ſed etiam ſi occidas me, & in inferno demergas me, ſemper in te ſperabo.

10. Da mihi, Domine, vulnera tua: abhorreo enim videre cor meum, niſi vulneribus plenum, cum te adeò crudeliter pro me videam crucifixum. Non poſſum viuere ſine vulnere, cum te vndique videam vulneratum.

CAP. XIII. *Suſpiria amantis animæ pro Perfectis.*

PErfectos appello, non ex omni parte: quis enim in hoc mundo? Imò, vt veriſſimè ſcribit Bernardus Drogoni Monacho, *Nemo perfectus eſt, qui perfectior eſſe non appetit: & in eo quiſ-*

que

que perfectiorem ſe probat, quod ad maiorem tendit perfectionem. Perfectos igitur voco, expurgatos à peccatis, ornatos virtutibus, qui in humilitate & charitate magnos iam progreſſus fecerunt, & ad intimam cum Deo vnionem feruenti affectu aſpirant. Quia verò perfectio in amore Dei conſiſtit, motus anagogici ad Perfectorum ſtatū pertinentes, ex amore potiſſimum deſumūtur, vt ex ſubiectis formulis apparet.

DECAS I.

1. O Dulcedo cordis mei, ò vita animæ meæ, ò eſſentia eſſentiæ meæ, & iucunda requies ſpiritus mei, abſtrahe me ab omnibus creaturis, vt ſolum requieſcam in te.

2. O Domine Deus meus, ſpes mea & refugium meum, ò dilecte votorum meorum, quando omnem diſſimilitudinem, & imperfectionem abſumes in me?

3. O charorum omnium chariſſime: ò ſponſe floride, ſponſe mellifl ue, quando

do me ornabis illis monilibus,quibus tibi placebo?

4. Trahe me poſt te, ſponſe dulciſſime, vt alacriter, purè, perſeueranter curram in odorem vnguentorum tuorũ.

5. Effice me hominem ſecũdum cor tuum, præpara tibi in me gratam habitationem, vt ad me venias, & manſionem apud me facias.

6. Inebria me vino charitatis tuæ, ò pulcherrime amator meus, vni me tibi intimè, & me totum tranſmuta in te.

7. O ignis increate, quando me totum concremabis flamma ardentiſſima amoris tui? quando perempta in me omni proprietate totus tuus ero?

8. O dilecte mi, quem ſolum quæro, quando mihi pulſanti, & gementi aperies? quando teipſum mihi manifeſtabis, & dices, ſalus tua ego ſum?

9. O immenſa dulcedo mea, quando me totum in te rapies, abſorbebis, & abſcondes? Quod enim eſt mari abſorbere vnam guttam, hoc tibi eſt abſorbere me.

10. O felicitas mea, ò totum & ſolum gau-

gaudium meum, quando ſublatis omnibus impedimentis introduces me in cubiculum gloriæ tuæ, & me tibi inſeparabiliter agglutinabis?

DECAS II.

1. QVæſiui vultum tuum, vultum tuum, Domine, requiram: fruſtra enim laboro, quamdiu te non quæro.

2. Nolo te ſequi, Domine, per viam conſolationum, & delectationum; ſed veri & puri amoris. Nolo id quod egreditur à te, ſed te ipſum ſolum. Te ſolum volo, te ſolum deſidero: nihil mihi extra te.

3. In te, Domine, eſt omne eſſe meũ, omnis delectatio mea, omne bonum meum: Si quid meum dico, ſi meipſum nomino, te ſolum intelligo, qui ſolus meus es, & omnis eſſentia mea in te eſt.

4. Anima mea ſicut terra ſine aqua tibi: effunde ergò, clementiſſime Deus, largam ſuper me benedictionem de rore cœli, & de pinguedine terræ viuentiũ.

Vti-

Digitized by Google

5. Vtinam dirumperes cœlos, & ad me deſcenderes, vt durities mea liquefacta deflueret, & amore tuo totus ignitus inenarrabilibus te gemitibus inuocarē.

6. Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus eſt, & cogor ibi viuere, vnde mallem abeſſe: cogor abeſſe à te, cum quo tantoperè cupio permanere.

7. O Amor quam abſconditus, quam ignotus es? Te cupio, Domine, nihil aliud. Præbe mihi cor tuum, & accipe meum.

8. O ſi poſſem velociſſimè totam terram peragrare, & clamore valido vbique vociferari, viuat amor Ieſu Chriſti: Viuat amor Ieſu Chriſti?

9. O ſuperlucida & delitioſa Trinitas vnus Deus, paſce me tuis influxibus. O ſimpliciſſimum, & iucundiſſimum bonū, ò bonum incommutabile imple me te ipſo: transfer in te originem meam: introduc me in fundum animæ meæ.

10. O charum principium meū, quando te feliciter inueniam? quando te ardentiſsimè diligam? quando me totum in te rapies? quando me totum abſorbebis, & ſine medio tibi vnies?

D E-

Digitized by Google

DECAS III.

1. QVando obdormiam, & requieſcam in te, pax mea dulciſſima? quando plenè aſpirabit mihi Diuinitatis tuæ fragrantia? quando mihi exorietur dies ſempiterna tuæ manifeſtæ viſionis.

2. Per tuum cor tranſuerberatum transfige, amantiſſime Ieſu, cor meum iaculo amoris tui, ita vt nihil terreni continere poſſit, ſed à ſola efficacia tuæ Diuinitatis contineatur.

3. Aue Ieſu ſponſe melliflue, ſaluto & veneror te omnium electorum tuorũ affectu. Excita & regè ſpiritu tuo viuifico omnes motus cordis mei.

4 O amor meus & omne gaudium meum, quando inclinabitur vmbra mortalitatis, & aſpirabit dies æternitatis? quando depoſita ſarcina corporis huius cum Sanctis tuis te perenniter laudabo?

5. Recipe me, ò floride ſponſe, inter ſuauiſſimos amplexus amoris tui, quibus

conſtrictus ſpiritus meus totus ardeat, & comburatur.

6. O bonum ſuper omne bonum, ò finis ſine fine, quando fruar te ſine modo, & ſine fine?

7. Pulcher es, dilecte mi, & amabilis valdè, non carni & ſenſui; ſed animæ credenti, mundum cor habenti, & ad inuiſibilia ſe transferenti.

8. Dominus meus, & Deus meus, amē te ſolum propter te, & nihil amem niſi in te.

9. O ſuauiſſime Cœli ſplendor adure cor meum potentiſſimo charitatis incendio: tibi viſcera mea ſacrifico, vt ea æternis flammis comburas.

10. Cupio, Domine Ieſu, vt quoties aërem ad me attraho, te ipſum cordiali affectu intra me attraham, quatenus omnes cogitationes, verba, & opera mea tuis cogitationibus, verbis, & operibus vniantur, & ſic vnita Deo Patri ad maiorem eius gloriam repręſententur.

DE-

DECAS IV.

1. DA mihi, Domine, vt te videam, ſine forma corporea, ſine ſpecie imaginaria, ſine luce creata. Trahe me poſt te extra me, & extra omnes creaturas.

2. Malo, Domine, ex voluntate tua acerbiſſimas inferni pœnas ſine fine tolerare, quam ſine te gaudijs perfrui ſempiternis.

3. Demerge, dilectiſſime mi, paruulam guttam ſpiritus mei in immenſo pelago bonitatis tuæ, demerge & abſorbe me totum in abyſſo infinitæ miſericordiæ tuæ.

4. Veni ſuſpirata quies amantis animæ meæ, vt nulli mihi dies, nullæ noctes eant ſine te, nullus mihi ſomnus ſine te: tibi ſoli viuam, & moriar.

5. Quis ego ſum, & quis es tu amor meus? Numquid non multum eſſet, ſi te permitteres à me amari? ſed & inſuper te amari præcipis, & mihi mortem ſempiternam minaris, ſi te non amo.

Digitized by Google

6. Clementiſſime Pater, ſicut tu ab omni æternitate voluiſti, antequam ego eſſem, ita fiat: charior eſt enim mihi tua gratiſſima voluntas, quam operandi libertas.

7. Quando me lætificabis in regno tuo, Domine Deus meus, clariſſimo vultu tuo? Quando omnia quæ credo, lego, & audio de te, & gloria tua clarè, & intuitiuè videbo?

8. Sileat ante te omnis creatura, Deus meus: Tu ſolus mihi loquaris, adſis, & illumines, qui es omnia in omnibus, & ſuper omnia amabilis, & glorioſus.

9. Vulnera cor meum tam potenti iaculo dilectionis tuæ, vt omnis terrena conſolatio amara mihi reddatur, & omni ſolatio creaturarum libenter caream.

10. Extingue, Domine, omnes extraneas imagines in corde meo, vt pacem nullibi, ſiue delectationem vel quæram, vel inueniam, niſi in te dulciſſime Deus meus.

Digitized by Google

DECAS V.

1. O charitas Deus meus, fac me obſecro vnum tecum, ſicut tu, & Pater vnum eſtis, & ſufficit mihi.

2. Vtinam, ſuauiſſime Ieſu, ea flamma amoris arderem, qua ardent Seraphim, qua ardet Mater tua, qua ardes tu.

3. O ſi poſſem ab omnium cordibus amorem, qui non eſt tuus, euellere, & tuum inſerere, vt amore tuo omnes arderent, & languerent?

4. Amo te Deus meus, quia Deus es. Amo te æternitas mea, quia æternus es. Amo te immenſitas mea, quia immenſus es.

5. In amoris ſignum gratulor tibi, Deus meus, diuinitatem tuam, ſimplicitatem tuam, æternitatem tuam, omneſque tuas perfectiones, quæ ita ſunt in te, vt idem ſint quod tu.

6. Vtinam omnia quæ cogitaui, quæ ſum loquutus, & operatus ex puro tui amore ſemper fuiſſent? Vtinam te ſemper amaſſem?

Digitized by Google

7. O ſi poſſem, Deus meus, retrouertere annos meos, & peractæ ætatis ſpatia amoris tui actibus replere? ò ſi te ſemper dilexiſſem, cum alia extra te dilexi.

8. Nihilum mei præceſſit me à diebus æternitatis tuæ, Deus æterne; nunc verò exulto tibi factori meo, & cupio annihilari quicquid in me terrenum eſt, vt tu ſolus viuas in me.

9. O æternitas quam clarè luces, quã blandè, quam præcisè, quam in puncto? Ad te ſecedo à mundo iſto ſenſibili: in te meum ſolatium, & recreatio eſt poſt negotia vitæ humanæ, poſt tædium vitę labentis.

10. Tu deſiderium collium æternorum, dulciſſime Ieſu: tu deſideratus cũctis gentibus: tu ſponſus, tu rex cordium: tu amor meus, & omne bonum meum.

DECAS VI.

1. TV ſcis Domine, quia, ſi poſſem, omnem tibi laudem, gloriam, & honorem tribuerẽ tibi, quibus te laudant,

dant,

Digitized by Google

dant, glorificant, & honorant omnes Angeli, & Electi tui; ſed quia impotens ad hoc ſum, ſuſcipe ſaltem deſiderium meum, & bonam voluntatem.

2. Exclude à me, Deus, omnia impedimenta gloriæ tuæ, & in eo ſtatu me conſtitue, quem aptiorem fore noſti, vt maior tibi gloria ex me proueniat.

3. Poſſideam te in medio cordis mei, beatitudo ſempiterna, poſſideam te, ſumma dulcedo animę meę.

4. Me tibi reſigno, creator meus, purè propter te ad omnia officia, loca, caſus, euentus, ſtatumque animę, & corporis, qui tibi placuerit.

5. Nihil à te peto, Domine, nihil volo, niſi pro maiori gloria tua. Quod ſi per ignorantiam, vel errorem aliud peterem, nolo exaudiri.

6. Si tibi æquale præſtatur obſequiũ; malo, Domine, deſolationem, quam conſolationem, vt pro tui amore aliquid patiar internæ afflictionis.

7. Quia ſine te nihil poſſum pati pro te, da mihi multã & magnam gratiã, vt multa & magna patiar pro amore tuo.

Digitized by Google

8. Maior es omni laude, Deus meus; & ob id gaudeo, quia quicquid obſequij omnes puræ creaturæ prȩſtare tibi quocumque modo conantur, longiſſimè impar eſt dignitati, & magnitudini tuæ.

9. Quicquid virtutum, piorum actuũ, & affectuum in libris editis & edendis deſcribitur; quicquid fieri poteſt tibi gratum & acceptum, id omne approbo, & volo, & cum gratia tua perficere cupio.

10. Vtinam poſſem, Deus meus, aliquid hoc momento efficere, quod ſummè tibi placeat. En hoc quod nunc aggredior purè ad hoc dirigo, vt maximam in eo habeas complacentiam.

DECAS VII.

1. QVæſo te, Domine, ne patiaris quidquam in me, quod non ſit vſquequaque tuum & diuinum; & ſi quid eſt, illud protinus euelle.

2. Si ſcirem, Deus meus, me fore annihilandum, adhuc tibi omni ſtudio ſeruirem; non enim tibi ſeruio propter me,

me, ſed propter te.

3. Da, bone Ieſu, vt oratio illa tua ſuam vim in me habeat, vt ſicut tu in Patre, & Pater in te eſt; ita ego tecum vnus ſim voluntate, amore, opere, moribus, & vita.

4. Extingue me, Domine, in corde omnium hominum; & cunctos homines in corde meo occide, vt mihi mundus crucifixus ſit, & ego mundo.

5. Mitte mihi Deus, quamcunque volueris afflictionem & crucem; & in omni tribulatione præſta vt reum me fatear & cognoſcam, & vt meipſum contemnam.

6. Hactenus quoſdam amaui, qui me non amabant; iam te amabo, amator æterne, qui me amaſti, antequam te nouiſſem; quem amare virtus ſumma eſt, à quo amari felicitas.

7. De profundis cordis mei clamo ad te, ſuauiſſime Deus, vt auferas à me vaniſſimum amorem corporeæ pulchritudinis, & me totum transferas ad puriſſimum amorem decoris tui.

8. Illabere, precor te, in penetralia

cordis mei, & imprime mihi ſeruo tuo dulciſſimam & admirabilem ſpeciem tuam, vt quieſcam in ſuauitate præſentiæ tuæ.

9. Veni Domine, amor meus, gaudium meum, & corona mea: veni & noli amplius tardare, ne ex nimio deſiderio ſine ſenſu efficiar.

10. Scribe, dulcis Ieſu, nomen tuum in corde meo, & amorem tuum melliſluum per iugem memoriã pectori meo inſcribe.

DECAS VIII.

1. VIncat nequitiam meã, Domine, immenſa bonitas tua, & imaginem tuam in me recognoſce, quamuis deturpatam.

2. Reuertor ad te feliciſſimum principium meũ, dulcis origo & finis meus: eſto deinceps totum ac ſolum cogitationum mearum obiectum.

3. O vnum diuinum, te ſolum deſiderat cor meum, libera me ab omni multiplicitate.

Dili-

4. Diligam te, Deus, pro dono tuo,& pro modo meo, exiguo quidem & minus iuſto; ſed non poſſum vltra quam poſſum: poterò autem plus, cum plus donare dignaberis, nunquam tamen pro vt dignus haberis.

5. O quam beati ſunt illi, qui edunt & bibunt ad menſam tuã in regno tuo, quoniam te ardenter diligunt,& te fruũtur in lætitia & exultatione. Ego autem hic fame pereo,& proiectus in cinere & caligine lumen cœli non video.

6. Sitio te clarè cognoſcere, eſurio te perfectè diligere, nec deſiderium meum adipiſci valeo. Obſecro, Domine, ſi inueni gratiam in oculis tuis, oſtende mihi faciem tuam.

7. Fac mihi, Domine, quodcunque placitum fuerit in conſpectu tuo: in manibus tuis ego ſum, & corpus meum,& ſpiritus meus: quocunque peruenero laudabo te, & exultabo vehementer.

8. Satia animam meam ad te ſuſpirantem, felicitas mea, & reple eſurientem bonis tuis.

9. Deijciantur, quæſo, omnia ſimula-

Digitized by Google

cra de throno gloriæ tuæ, vt tu ſis ſolus regnans in corde meo, nec ſim ego amplius miſerabiliter inſtabilis, & fugitiuus à te.

10. Vniat me ſibi verbum Dei, gignat ſeipſam in me ſine intermiſſione æterna ſapientia; & pro minimo mihi erit, ſi me deſpiciant cœlum, & terra, & omnia quæ in eis ſunt. Quod ſi me repuleris ab oſculo tuo, non poterunt me omnia, quæ infra te ſunt, conſolari.

DECAS IX.

1. VEni gaudium meum, lumen oculorum meorum: veni amor meus, lux incomprehenſibilis, imple omnes potentias animæ meæ intus & foris, vt nihil niſi te videam, cogitem, amem, & deſiderem.

2. Tu dixiſti Domine, Ducam eam in ſolitudinem, & ibi loquar ad cor eius. Et quid aliud eſt ſolitudo, niſi te ſolum amare, in te ſolo quieſcere?

3. O diuina ſolitudo tam concupiſcēti animo deſiderata, quando fiet iſtud,

vt

vt in te omnino quieſcam?

4. Heu me, quia non diligo te, vita animæ meæ, nam ſi verè te diligerem, ſemper te in corde haberem: ſcriptum eſt enim, Vbi eſt theſaurus tuus, ibi eſt & cor tuum.

5. Congrega nos in vnum, potentiſſime amator, data eſt enim tibi omnis poteſtas in cœlo, & in terra.

6. Trahe me poſt te, ſuauiſsime Redemptor, qui dixiſti, ſi exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipſum.

7. Accēde cor meum igne tuo, Deus meus; tu enim ignis comburens es, & facis miniſtros tuos ignem vrentem.

8. Deus meus es tu, qui infinita tua bonitate locupletiſsimus nec bonorum meorum, nec alterius cuiuſque rei indigentiam habere potes. Et in hoc gaudèo & exulto, quod nulla tibi perfectio, nec quidem per imaginationem adiungi poſsit.

9. Domine Ieſu, quantum te diligũt, qui te nouerunt? Pater tuus te diligit, Spiritus ſanctus te diligit; omnes Angeli, omnes Electi & amici tui amore tuo exar-

exardeſcunt ; & ego ſolus frigidus ero ?

10. Libera me Deus à multiloquio, quod patior intus in anima mea : non enim cogitationibus taceo, etiam ſi vocibus taceam. Multæ ſunt cogitationes meæ, quales tu noſti cogitationes hominum, quoniam vanæ ſunt. Da mihi eis non conſentire, nec immorari, ne me impediant ab amore tuo.

DECAS X.

1. O Amor, quam parum cognoſceris, & amaris? Accede ad me, ò Amor, & ſi nullibi requiem inuenis, te totum transfunde in me, æterne & ſuauiſſime Amor.

2. Semper ardeat ignis amoris tui in altari cordis mei, & in tantum creſcat incendium, vt non ſolum ſacrificium, ſed & ipſum altare comburat, & conſumet.

3. Nihil me lætificet, Domine Ieſu Chriſte, niſi tu : nihil me contriſtet, niſi culpa mea, & offenſio tuæ Maieſtatis.

4. Tu es vnicum deſiderium meum,

æter-

æterna Sapientia, tu theſaurus quem quæro, tu beatitudo ad quam ſuſpiro.

5. Quam pulcher es, dilecte mi, quã ſpecioſus in delicijs tuis? Vtinam potentiſſimus amor tuus omnem extraneum amorem in me occidat. Quicquid videro, quicquid audiero, quicquid ſenſero; tu ſolus intres, & poſſideas cor meũ.

6. O Amor potentiſſime, qui lutum transfiguras in Deum, transforma me totum in te. Nimis ſaxeum eſt cor meũ, niſi molliatur ſanguine tuo: nimis diſtractum eſt, niſi colligatur in latere tuo.

7. O æterna veritas, & vera charitas, & chara æternitas. Tu es Deus meus, ad te ſuſpiro dic ac nocte. Te amo, te diligo, & magis amare deſidero: percuſſiſti enim cor meum verbo tuo, vt amarem te.

8. Quid amore dulcius? quid ſecurius? quid ſuauius? Quare ſagittis eius non eſt transfixum cor meum? Ergonè amor tuus circundat me vndique, & neſcio quid ſit amor? cur ſic maneo inſenſibilis? cur me magis attraxit creatura, quam creator?

9. Ve-

9. Venuſtiſſime Ieſu, vita mea perẽnis, per quam viuo, & ſine qua morior, vita dulcis & amabilis; concede vt tibi iungar, te complectar, & ſuaui charitate ſoporatus in te obdormiam.

10. Quando te videbo, dulciſſime Deus? quando apparebo ante faciem tuam? quando tranſibo in admirabilem domum tuam? quando videbo te in terra viuentium? In iſta enim terra iumentorum mortalibus oculis videri non potes, ſed in regione Angelorum videbimus te, ſicuti es.

CAP. XIV. *Laudem virtutis in actione conſiſtere. Actus diuerſarum virtutum.*

NOrunt omnes, qui vel primis Philoſophiæ rudimentis imbuti ſunt, omnem vim & laudem virtutis in actione ſitam eſſe. Habitus enim virtutum, ſiue à Deo infundantur, ſiue acquirantur à nobis, data opportunitate in opus exire debent: & hoc eſt primarium eorum munus, bonæ actionis principium, &

fon-

fontem eſſe; & potentiam, quam imbuunt, diſponere ad hoc vt certius, & facilius operetur. Cauſa exigui profectus in vita ſpirituali non defectus cognitionis aut deſiderij, ſed defectus executionis eſſe ſolet. Aliud eſt ſcire multas diuitias, aliud poſſidere: nec notitia diuitem facit, ſed poſſeſſio. Actiones autem, quibus vnaquæque virtus aut generatur aut creſcit, duplices ſunt, internæ & externæ. De externis non eſt hic differendi locus, nec earum vſus ſemper occurrit. Internæ perfectiores ſunt, ſolaque mente & voluntate perficiuntur, & ideò his incumbere poſſumus omni loco, omni tempore, & in qualibet occaſione. Sunt qui vnam virtutem ſingulis menſibus ſeligunt, cui ex profeſſo incumbant, inſtituto ea de re examine particulari, quæ res neceſſaria omnino eſt proficere in ſtudio perfectionis deſiderantibus, vt fuſius explicaui in meo Horologio chriſtianæ diei. [a] Scripſit etiam de virtutis actionibus luculentiſſimum tractatum ex Scripturis & Patribus Bernardinus Roſſignolius, quem

Lectori

Lectori meo enixè commendo. Ego interim in exemplum actus ſubijcio præcipuarum virtutum per breues Aſpirationes feruentiſſimè eliciendos: qui modus ſeruari quoque poteſt in reliquarum actibus, ad vſum & praxim quotidianā, deſcribendis.

ACTVS FIDEI.

1. AVctor fidei, Ieſu Chriſte, firmiſſimè credo vera eſſe omnia, quæ te reuelante credit & docet ſancta mater Eccleſia, & pro hac aſſertione & veritate millies mori paratus ſum.

2. Auge in me fidem à te ſemel infuſam, vitamque fidei conſonam concede, vt quod mente credo moribus exprimam.

3. Teſtimonia tua, Domine, credibilia facta ſunt nimis, vtinam ſecundum ea ſemper vixiſſem.

4. Veriſsima ſunt omnia, quæ in ſacris libris, & Apoſtolicis traditionibus, ac decretis Eccleſiæ continentur: pro qua veritate tuenda vitam meam libentiſſimè offero.

5. Om-

5. Omnino verum eſt te Deum meũ vnum eſſe in ſubſtantia, & Trinitatẽ in perſonis: quod ego per medios gladios & ignes profitebor.

6. Vtinam fides tua integra ſemper, & ſincera conſeruetur, qualem tu, Domine, tradidiſti, qualem Apoſtoli prædicauerunt.

7. Credo tibi, ò ſumma veritas, & quia fides ſine operibus mortua eſt, da mihi, vt fidem meam patientia & charitate, alijſque virtutibus viuam eſſe demonſtrem.

8. Gratias ago tibi, Domine, quod mihi fidem dederis, qua te agnoſcerem, quod me Chriſtianum feceris, & Catholicæ Eccleſiæ membrum. In hac fide vixi, in eadem mori volo, atque vtinam pro eadem.

9. Credo te Deum ingenitum, Filium vnigenitum, Spiritum Sanctum ab vtroque procedentem. O credam, & fruar ſemper, quia tu Deus meus es, principium meum, & finis vltimus, & mea æterna beatitudo.

10. Credo te Dei Filium pro mea ſalute

lute carnem humanam induiſſe. Credo te paſſum pro me, & mortuum in cruce. Credo te Deum & hominem in ſacramento mirabiliter exiſtere. Credo hæc omnia, & alia, quæ de te docet Eccleſia, & credens adoro, & amo te.

11. Reuela, Domine, oculos meos, & conſiderabo mirabilia de lege tua. Quam dulcia faucibus meis eloquia tua! ſuper mel ori meo.

12. O ſi fidem poſſem annunciare in vniuerſo mundo, & omnes infideles ad Deum conuertere: quam libenter id facerem, & ſi propterea omnia tormenta ſuſtinere deberem?

13. Vtinam poſſem, Deus meus, omnium infidelium intellectibus in te credere, omnium affectu te amare, omnium viribus tibi ſeruire?

14. Diſcedite à me omnes peſſimi hæretici, filij diaboli, & peſtes animarum: vos deteſtor, & abominor, & cum Eccleſia Dei anathematizo.

15. Quæcumque docet fides adeo firmiter credo, ac ſi oculis ea viderem. Adauge, Domine, & confirma fidem meam:

meam: hac enim duce ſecurus ibo ad tribunal tuum, quacunque hora me vocaueris, quia credo & ſpero videre bona tua in terra viuentium.

ACTVS SPEI.

1. CLementiſſime Deus, tametſi multa & grauiſſima peccata commiſerim, ſpero tamen ex tua miſericordia, & ex bonis operibus gratiæ tuæ adiutorio præſtitis me gloria ſempiterna fruiturum.

2. Et ſi reus eſſem omnium peccatorum mundi, tamen in te ſperabo, maior eſt enim miſericordia tua, quam iniquitas mea.

3. Gaudeo, Domine, nihil in me eſſe, in quo confidere poſſim: lætor quod nullibi ſpes mea conſiſtere queat, niſi in te, qui ſolus es refugium meum, & firmamentum meum.

4. Dixiſti, Domine, & ita eſt; Sine me nihil poteſtis facere: quid ergò reſidui habeo, niſi vt oculos ad te dirigã, & tu, ò bonitas, adiuues me?

Adiu-

Digitized by Google

5. Adiutor meus eſto, ne derelinquas me, neque deſpicias me Deus ſalutaris meus. Tanquam prodigium factus ſum multis, & tu adiutor fortis.

6. Ad te confugio, Domine, vt per patientiam, & conſolationem ſcripturarum ſpem habeam, & in te ſperans non confundar.

7. Omnis ſpes mea, optime Ieſu, & totius fiduciæ certitudo in pretioſo ſanguine tuo mihi eſt. In ipſo reſpiro, & in ipſo confiſus ad te peruenire deſidero, non habens meam iuſtitiam, ſed eam, quæ eſt ex te.

8. Quicquid aſperum & moleſtum, mihi euenire permiſerit diuina prouidentia tua, benigniſſime pater, ſemper in te ſperabo: certus enim ſum, quia ſi in inferno demerſus fuero, inde me liberabis.

9. Magna valdè eſt miſericordia tua, Domine, & in ea ſola poſita eſt tota ſpes, & conſolatio mea.

10. Mirifica miſericordias tuas, qui ſaluos facis ſperantes in te: cuſtodi me vt pupillam oculi, ſub vmbra alarum

tua-

Digitized by Google

tuarum protege me.

11. Bonum eſt confidere in Domino, quam confidere in homine: bonum eſt ſperare in Domino, quam ſperare in principibus.

12. Domine virtutum, beatus homo qui ſperat in te. In te eripiar à tentatione,& in Deo meo tranſgrediar murũ.

13. Toto corde firmiſſimè ſpero, omnipotens Deus, me poſſe à te omnia obtinere, quæ mihi neceſſaria ſunt ad ſalutem: & quia Filius tuus, Redemptor meus omnia bona mihi promeruit, tantam in eius meritis fiduciam habeo, ac ſi bonum, quod deſidero, iam tenerem & poſſiderem.

14. Ego autem in te ſperaui, Domine, dixi, Deus meus es tu, in manibus tuis ſortes meæ.

15. O ſi citò adueniret regnum tuum, ſummum bonum meum, regnum quod ſpero, quod expecto, quod toto corde concupiſco? Vtinam citò adueniat, quia regnum omnium ſeculorum eſt, plena poſſeſſio totius felicitatis.

ACTVS

Digitized by Google

ACTVS CHARITATIS erga Deum.

1. ORo te, dulciſſime Deus, vt cordis mei principatum geras. Abſit à me, optatiſſimum bonum meum, vt aliquid amem præter te.

2. Vre me incendio decoris tui, ſpecioſiſſime princeps cordis mei, ſacrifico tibi omnia viſcera mea, & præcordia mea.

3. Viue, potentiſſime Imperator cordis mei, & dominare, ſicut decet te. O quam mihi placet, vt regnes in æternũ, & vltra.

4. Vtinam tot millia cordium quot tibi placuerunt, vel placere poſſunt, ipſe poſsiderem, vt te perfectiſsimè amarem.

5. Vtinam ſubdere tibi poſſem, amabiliſsime Domine, omnia colla filiorum Adæ, vt te ſolum requirerent, & amarent.

6. O vnice amor meus, & ſerena lux oculorum meorum, omnia mihi ſordeant, & vileſcant præter te.

O ama-

7. O amabile principium meum, & tota ſufficientia mea, nihil volo, nihil cupio præter te.

8. O quantum gaudeo quod Deus ſis, ſummè bonus, & perfectus, immenſus, infinitus, iuſtiſſimus, ſapientiſſimus, omnipotens, & incomprehenſibilis? Amo te purè propter te ipſum, & gaudeo de bonis tuis ob hanc ſolam cauſam, quia bona tua ſunt.

9. Ad te ſummum bonum toto cordis affectu feror, in immenſa bonitate tua exulto: gaudeo quod omnes Angeli, & Sancti adorent, & laudent te.

10. Vtinam poſſem amare te, quantũ amabilis es? ſed quia hoc excedit vires omnium creaturarum, vtinam ſaltem amem te, quantum poſſum, quantum debeo.

11. Reple, Deus meus, animam meam amore tuo, vt amore totus ardeam, & amore æſtuans amore moriar.

12. Quam pœnitet me quod alia extra te dilexi. Vtinam poſſem tranſactos annos reuocare, & amoris tui actibus replere?

13. O dulciſſima vita animæ meæ, vtinam deficiat in te cor meũ. Quid enim mihi eſt in Cœlo, & à te quid volui ſuper terram?

14. Vnam petij à te, Domine, hanc requiram, vt inhabitem in domo tua, omnibus diebus vitæ meæ.

15. Vtinam vltimus halitus, quo animam efflabo, halitus amoris ſit. Moriar amore tuo, Deus meus, & quia vitam ab amore nõ inchoaui, da mihi vitam amãdo finire. Vltimus vitæ actus ſit amare.

ACTVS CHARITATIS erga Proximum,

1. INſere, Domine, pectoribus noſtris tuæ dilectionis affectum, vt diligamus nos inuicem, ſicut tu diligis nos, & alter alterius onera portemus.

2. Da mihi, Domine, non diligere verbo, neque lingua, ſed opere & veritate, vt quæcumque volo vt faciant mihi homines, id faciam illis.

3. Doleo, Deus meus, quod ea hactenus non præſtiti in obſequium proximi

Digitized by Google

ximi mei, quæ tuo auxilio adiutus poteram.

4. Deteſtor quicquid iniuriæ, & offenſæ olim patraui verbo, opere, & cogitatione in proximum meum, paratus ſingulis ſatisfacere, ſi quid alicui debeo. Inſpira tu Deus, vt ſciam; & da, vt faciam.

5. Amator hominum Deus, oro te pro omnibus, qui perſequuntur, & calunniantur me; & qui me quouis modo offenderunt. Da illis ſalutem mentis, & corporis.

6. Vtinam, clementiſſime Deus, omnes peccatores reſipiſcant, & conuertantur ad te.

7. Obſecro, Domine, vt omnes, qui oppugnant Eccleſiam tuam dexteræ tuę potentia conterantur, & agnoſcant veritatem.

8. Propono, Domine, omnes iniurias & offenſas, te adiuuante, æquo animo tolerare: nec vllum vnquam hominem, quantumuis mihi infeſtum, odio habebo.

9. O ſi poſſem pro fratribus meis,

Digitized by Google

ijs præſertim, qui me aliqua iniuria, aut moleſtia affecerunt, ſanguinem fundere, quam libenter id facerem. Confirma, Domine, in me hanc voluntatem.

10. Fac obſecro, Deus meus, per viſcera miſericordiæ tuæ, vt omnes ad te cõuertantur, qui rebus terrenis adhærent, & quos voluptas carnis illexit.

11. O ſi ego poſſem omnes peccatores ab erroribus viæ ſuæ conuertere, etiam cum vitæ diſpendio id preſtarem.

12 Vtinam totus mundus in te crederet, & te cognoſceret. Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes. Omnis terra adoret te, & pſallat tibi.

13 Diligo te, Domine, toto corde, & proximum in te, & propter te.

14 De bonis omnium fratrum meorũ gaudeo, & de malis doleo, ac ſi mea forent: & mala quidem ab omnibus auertere efficaciter vellem, ſi poſſem; bona verò multiplicare.

15. Libenter, ſi poſſem, omnium indigentium neceſſitatibus ſubuenirem, eſurientibus cibum, ſitientibus potum da-

darem; reliqua item opera miſericordiæ ſpiritualia, & corporalia exercerem.

ACTVS PATIENTIAE.

1. SI oportuit te, Christe, pati, & ita intrare in gloriam tuam, quo pacto ego in illam intrabo, niſi via regia Sanctæ Crucis.

2. Cognoui, Domine, quia æquitas iudicia tua, & in veritate tua humiliaſti me.

3. Opto potius cunctos inferni cruciatus tolerare, quam tuam iuſtitiam violare.

4. Iram tuam, Domine, portabo, quoniam peccaui tibi. Quod ſi bona ſuſcepi de manu tua, quare mala non ſuſtinebo?

5. In omni aduerſitate te, bone Ieſu, recogitabo, qui talem pro me ſuſtinuiſti aduerſus temetipſum contradictionem.

6. Vtinam dignus ſim gaudẽter cum Apoſtolis tuis contumeliam, pauperiẽ, & quicquid volueris pati pro nomine tuo.

7. Quicquid laboris mihi vnquam acciderit, id propter te, Domine, patienter feram. Si tentationibus exercear; ſi mœror importunus ingruat, ſi morbi, ſi dolores, ſi quæuis tormenta contingant, omnia te iuuante fortiter tolerabo.

8. Abſit à me, Domine, vt animum deſpondeam à chriſtiana perfectione comparanda; omnes enim difficultates, te duce, ſuperabo, & in Deo meo tranſgrediar murum.

9. Abſit à me, vt amore vitæ, vel timore mortis à virtutis propoſito deſiſtā. Et ſi me oporteret vniuerſis mundi miſerijs, & calamitatibus obrui, nunquam à te recedam.

10. Imprime, fortiſſime Deus, robur magnum cordi meo: cupio enim te ſequi per omnem afflictionem, & deſolationem internam, & externam.

11 Vt iumentum factus ſum apud te, Domine Deus meus: Tu noſti onus meũ quale ſit, da mihi illud patienter ferre, vt per viam crucis extollar ad te.

12. Offero me tibi, Domine, paratum ad omnia mala æquanimiter, hilariter, ac

ac ſine vlla prorſus querimonia ſuſtinenda.

13. O ſi patientiam Sancti Iob aſſequi poſſem,& conſtantiam Sanctorum Martyrum.

14. Vtinam dignus eſſem martyrium pro te ſubire, Domine virtus mea,& firmamentum meum. Vtinam pro te viuus comburerer: vtinam aſſari cum Laurentio mererer.

15. Da mihi, Domine, diſciplinam, vt non auferas miſericordiam: cæde contumacem, vt reddas mihi promiſſam hæreditatem. Auge tormenta, ſed auge patientiam.

ACTVS HVMILITATIS.

1. O Gemma pretioſiſſima humilitas, quando te poſſidebo? quando tranquillitatem animorum tibi obſequentium habebo? quando tuo ſplendore, & pulchritudine ornatus ero?

2. Nouerim te, nouerim me, Deus meus: quoniam in te ſunt omnia bona mea, & ex me nihil ſum.

Digitized by Google

3. Hoc ex corde deſidero, bone Ieſu, hoc eligo, abiectus eſſe, & puſillus in domo mea, magis quam habitare in tabernaculis peccatorum.

4. Nolo, Domine, vt me homines laudent & honorent, quia omni laude & honore indigniſſimus ſum: volo autem ad gloriam tuam deſpici, conculcari, & tanquam canis mortuus viliſſimus reputari.

5. Latrones ipſi & ſacrilegi, ò miſericordiſſime Domine, perfectius tibi famularentur, ſi tot beneficijs, ac donis eos cumulaſſes, quibus me benigniſſimè affeciſti.

6. Peccaui, Domine, & non ſum dignus aſpicere altitudinem Cœli præ multitudine iniquitatum mearum.

7. Omnia animalia pro captu ſuo tibi, Domine, appropinquant, ſolus ego infinita vitæ meæ turpitudine à te recedo.

8. Vnde mihi hęc inſania, Deus meus, vt audeam gloriari tot peccatorũ reus, ob quæ potes hoc momento mittere me in gehennam?

9. Abijcio

Digitized by Google

9. Abijcio me, Domine propter te infra homines vniuerſos, quia vilior, & contemptibilior omnibus ſum,& pro tali haberi, ac tractari deſidero.

10. Nihil aliud volo,nihil opto,altiſſime Deus, niſi pati, & contemni pro te. da mihi claram & veram mei notitiam.

11. Indignus ſum, Domine, omnibus donis tuis ob vilitatem, & ingratitudinem meam: indignus conſortio hominum propter ſordes culparum mearum, quarum peſſima tabe vel aërem ipſum inficio.

12 Vtinam vniuerſi homines, æquiſſime Deus, miſeriam meam agnoſcerent, & deſpicerent me, ac meam mihi indignitatem exprobrarent, vt ſpernerer propter te.

13. Domine non ſum dignus calcare hoc pauimentum, per quod tranſeunt tot ſerui tui, quibus comparatus vermis ſum & non homo, opprobrium hominum, & abiectio plebis.

14. Abſit à me, Domine,vt velim ambulare in magnis, & in mirabilibus ſuper me. Magna enim eſt abyſſus fragili-

ſtatis, & nihili mei: nihil ſum, nihil poſſum ſine te.

15. Fac me, Deus, tamquam pauimẽtum mundi, vt ab omnibus conculcer, & indigniſſimè tracter, quia ſic exigunt peccata mea.

CAP. XV. *Faſciculus aſpirationum ad Ieſum, ad B. Virginem, ad Cœlites vniuerſos.*

TAmetſi oratio, vt eſt actus Religionis cultum latriæ continens, ad ſolum Deum fundenda ſit, tanquam ad primarium auctorem boni, qui illud per ſeipſum nobis conferre poteſt; certum eſt tamen ex fide catholica poſſe nos, & debere Angelos etiam, & ſanctos homines cum Deo regnantes humiliter exorare, opemque illorum deuotis aſpirationibus implorare: Licet enim Chriſtus ſit principium vniuerſale totius meriti mediator Dei & hominum; qui ſemper interpellat pro nobis; alijs tamen mediatoribus indigemus, qui pro noſtris neceſſitatibus efficaciter intercedãt. Notiſſi-

tiſſima eſt ſententia Eliphaz Themanitis ad patientiſſimum Iob: *Voca ſi eſt qui tibi reſpondeat, & ad aliquẽ Sanctorum conuertere.* Ideò operæ pretium me facturum exiſtimaui, ſi huic lucubrationi caput iſtud attexerem, quo varias aſpirationes breuiter digeſsi ad Ieſũ Redemptorem, à quo primitus omnia bona ſperanda, tum ad Virginem Beatiſſimã eius genitricem, deinde ad Angelos, & reliquos Ciues cœleſtis patriæ, vt ipſi nobis quicquid ad ſalutem, & perfectionem neceſſarium eſt ſuis precibus obtineant, pro ſua in nos pietate, & apud Deum auctoritate.

AD IESVM REDEMPTOREM.

1. IEſu ſapientia Patris, da mihi quærere & ſapere, quæ ſurſum ſunt, vt guſtem quam ſuauis es.

2. Ieſu verbum Patris vtinam audiã quid loquaris in me.

3. Ieſu Redemptor, eſto mihi in Deũ protectorem, & in domum refugij, vt ſaluum me facias.

 4. Ieſu

4. Ieſu frater primogenite, fac me tibi cohæredem in domo Patris noſtri.

5. Ieſu Fili Dei, qui pro me factus es homo, non ſit mihi graue humiliari pro te.

6. Ieſu creator meus, cor mundum in me crea, & ſpiritum rectum innoua in viſceribus meis.

7. Ieſu vita mea tibi ſoli viuat anima mea, nam mihi viuere tu es, & mori lucrum.

8. Ieſu Domine mi, poſside me ſeruum tuum, & nemo præter te.

9. Ieſu præceptor, doce me facere voluntatem tuam, vt diſcam à te quia mitis es, & humilis corde.

10 Ieſu lux mundi, illumina oculos meos, & deduc me in ſemitam mandatorum tuorum.

11. Ieſu fons vitæ, ſitiuit in te anima mea: fac me haurire aquas in gaudio de fontibus tuis.

12. Ieſu paſtor bone, propter nomen tuum deduces me, & enutries me.

13. Ieſu Saluator, ſalua me, qui veniſti quærere, & ſaluum facere quod perierat.

14. Ieſu

Digitized by Google

14. Ieſu ſponſe ſanguinum, deſponſa te mihi in miſericordia, & miſerationibus.

15. Ieſu amator ſpecioſiſsime, trahe me poſt te in funiculis charitatis.

16. Ieſu zelator animarum, cuius delitiæ eſſe cum filijs hominum, amem te ardentiſsimo amore, & cætera omnia propter te.

17. Ieſu panis vitæ, anima mea ſuſtinet te, ne dimitte eam ieiunam, vt non deficiat in via.

18. Ieſu Iudex miſericors, qui non veniſti perdere quemquam, parce mihi, & reſponde pro me.

19. Ieſu corona, & merces noſtra magna nimis, iube me numerari inter electos tuos.

20. Ieſu gloria mea, cupio diſſolui, & eſſe tecum: da mihi viuere in te, & in te mori.

AD BEATAM VIRGINEM MARIAM.

1. PRotege me, dulciſsima Virgo Maria, ſub vmbra alarum tuarũ, & non

& non recedat in æternum mellifluum nomen tuum ab ore, & corde meo.

2. Ne vnquam elongeris à me, potentiſsima Mater Dei, quia circumdederunt me vndique inimici mei.

3. Quid poſſum ſine te, Virgo beata, aut quid fiet de me, ſi auerteris faciem tuam à me?

4. Quando venies, dulciſsima Virgo, quando apparebis indigniſsimo ſeruulo tuo.

5. Spiritus tuus, ò Maria, ſuper mel dulcis, & poſſeſsio amoris tui ſuper aurum, & topazion.

6. Sētiat anima mea ſuauitatē amoris tui, & in tuis ſemper verſetur laudibus, quia vnica poſt Deum conſolatio mea tu es.

7. Compatere, Domina, animæ meæ ad te ſuſpiranti, reſpice in me, & feſtina in adiutorium meum.

8. Da mihi gratiam tuam, vt ſemper de te gaudeam, & poſt iſtud exilium te contempler in gloria.

9. Sicut filius ad ſinum matris, ita ſuſpirat ad te anima mea, ne deſpicias me

me Mater miſericordiæ.

10. Quantum deſidero videre vultum tuum, ſpecioſiſſima Virgo, aſſume me velociter ad te, & comple deſiderium meum.

11. Quis non diliget te Regina cordium, & Mater ſancti Amoris, quis non diliget te? Vtinam omnes creaturæ tibi ſeruiant, & in amore tuo viuant, ac moriantur.

12. Suſcipe cor meum, dilectiſſima Mater mea, & offer illud puriſſimis manibus tuis puriſſimo Filio tuo.

13. Gaudeo, & exulto, B. Virgo, quod Deus te amet ſuper omnia opera ſua, & de hac re ſuper omnia delector: magiſque optarem inferni pœnas, quam vt momenti ſpatio quicquam de gloria, & dignitate tua minuatur.

14. Sperent in te qui nouerunt nomen tuum, glorioſa Virgo, quoniam nõ derelinquis ſperantes in te.

15. Glorioſus vultus tuus mihi appareat in extremis, & conſolatio tua lætificet egredientem ſpiritum meum, clementiſſima Mater.

AD

AD SANCTOS ANGELOS.

1. ANgele Sancte, vitæ meæ gubernator, & cuſtos, apprehende arma & ſcutum, & exurge in adiutorium mihi.

2. Cuſtodi me ſub vmbra alarum tuarum ab inſidijs inimici, & ab omni periculo, & tentatione.

2. Adeſto mihi, beatiſſime Spiritus, doce, dirige, & protege me: cumque, finis vitæ meæ aduenerit, in extrema lucta verſanti benignè ſuccurre.

4. Septem Spiritus, qui aſtatis ante Dominum, purgate, illuminate, & perficite me: & dirigite omnia ſtudia, & actiones meas ad gloriam Dei, & animæ meæ ſalutem.

5. Eſtote mihi ſingulare ſolatium in morte, Angeli Dei, potentes virtute, qui eſtis in vita ſalutare præſidium.

6. Infundite menti meæ deificum lumen, vt abſumpta omni materia totus ardeam diuino amore.

7. Venite in adiutorium meum cœ-

leſtis

Digitized by Google

leſtis militiæ exercitus innumerabiles; & defendite me ab incurſu malignorum ſpirituum.

8. O ſupremi amatores Dei, ſuccendite me illo igne, quem Dominus Ieſus miſit in terram, & voluit vehementer accendi.

9. Fontes ſapientiæ, paſcite me cœleſti doctrina, & docete me ſcientiam Sanctorum.

10. Facite me, mentes puriſſimæ, docilem Dei, vt diſcam iuſtificationes eius; & diſcuſſis tenebris diuinum lumen inſerite menti meæ.

AD OMNES SANCTOS.

1. FElices Sancti, qui iã noſtræ mortalitatis pelagus pertranſiſtis, ſecuri de veſtra immarceſcibili gloria, ſoliciti eſtote de mea multiplici miſeria.

2. Date manus infirmo, cœleſtis patriæ Ciues, & erigite iacentem, vt conualeſcens de infirmitate fortis efficiar in bello.

5. Eripite me de aquis multis, & de

limo

limo profundi ſuſis precibus ad eum, qui dominatur poteſtati maris.

4. Impetrate mihi fidem & perſeuerantiam, ſeruire Domino in timore, & ſeruare mandata eius.

5. Clamo ad vos, potentiſſimi protectores ſalutis meæ, mittite è patria felicitatis pauculas guttas pretioſiſſimi vini charitatis veſtræ, quia aruit ſicut teſta virtus mea, & defecit præ ſiti anima mea.

6. Subuenite mihi miſero peccatori ſedenti in tenebris, & vmbra mortis, & ſoluite vincula captiuitatis meæ.

7. Liberate me à tumultuantium affectionum turba, vt ſedeam ſolitarius, & taceam, & audiam vocem Domini loquentis in ſilentio ad cor meum.

8. Eleuate me ab hac ſordida terra, vt mihi mundus crucifixus ſit, & ego mũdo.

9. Ad me reſpicite, gens illuſtriſſima, & hæreditas ſummi Dei, adhuc peregrinantem in hoc exilio, & mittite de Cœlo opem, & conſolationem.

10. Circumdate me gaudentem, & exultantem de veſtra beatitudine, & gra-

tiam

Digitized by Google

tiam impetrate virtutes veſtras imitandi, vt veſtris adiutus ſuffragijs particeps fiam veſtri gaudij, & coronæ.

Hæc in exemplum. Plura ſuggerent vſus, & affectus. Sunt autem quatuor capita, ac veluti fontes vberrimi è quibus aſpirationes ad omnes, & ſingulos æterni regni proceres peti poſſunt. Primò quidem ex titulis honoris, dignitatis, perfectionis, & diuerſarum virtutum, quæ in illis elucent. Secundò ex perceptis beneficijs, pro illis gratias agendo. Tertiò, inuocando illos, vt propitientur peccatis noſtris, eorumque remiſſionem nobis obtineant. Quartò, multiplicem miſeriam noſtram, & innumerabiles neceſsitates proponendo, vt à malis omnibus erui, cunctiſque bonis imbui, ipſorum meritis, & precibus, mereamur.

CAP.

CAP. XVI. *Aſpirationes ex nominibus Dei, eiuſque attributis, & perfectionibus.*

QVi magna mentis adepta puritate ad vnionem cum Deo aſpirare iam digni ſunt, præter affectus, quos pro perfectis ſupra deſcripſimus, alios elicere poſſunt ex diuinorum attributorum contemplatione. Ad hos enim pertinent Dei verba per os Prophetæ dicentis. *Vacate & videte quoniam ego ſum Deus.* Vacate, inquit, ab inutilibus cogitationibus, ab affectibus, & deſiderijs terrenis, & videte oculo fidei ac cõtemplationis, quoniam ego ſum Deus omnipotens, immenſus, infinitus. Rectè Sapiens: *Noſſe Deum conſummata iuſtitia eſt, & ſcire virtutem eius radix eſt immortalitatis*. Si tamen ad cognitionem accedat amor: parũ enim prodeſſet nuda Dei ſpeculatio, niſi ſimul volũtas ad eum aſſurgeret pijs affectibus & motibus anagogicis. Id qualiter fieri debeat, ſequentibus aſpirationibus breuiter indica-

dicabo, vt qui Theologica Dei notitia imbuti ſunt, dicant cum Apoſtolo. *Conuerſatio noſtra in Cœlis eſt*.

DECAS I.

1. APeri, Domine, oculos animæ meæ, vt non contenti aſpectu rerum temporalium, quas percipiunt sẽſus; aſcendant ad æterna contemplanda, quæ non videntur, teque aſpiciant Deũ inuiſibilem, qui es in omnibus, & ſuper omnia.

2. Deus immenſæ maieſtatis, verè mirabilis facta eſt ſcientia tua ex me; omnia tamen oſſa mea, omnia membra, ſenſus, & potentiæ dicunt, quia tu es Deus, & non eſt alius ſimilis tibi. Tu es meum eſſe, & mea vita; & gaudeo, quia te pluſquam me diligere debeo.

3. O ſi omnia membra mea, omnes ſenſus, & fibræ verterentur in linguas, vt hoc prædicarent toti mundo, quia tu ſolus es qui es, ac propterea omnes gentes te laudarent, & glorificarent? O ſi te omnes agnoſcerent, & diligerent pluſquã vitam

vitam ſuam , quia in te omnes viuunt , mouentur, & ſunt .

4. O pelagus omnis eſſentiæ , & exiſtentiæ, tu es ipſummet eſſe omne eſſe continens: à te omnia pendent & effluũt, & in te refluunt, & eatenus ſunt, quatenus aliquid tui eſſe participant . Me igitur deſpiciam, & omnia quæ non ſunt : te autem amabo, & tibi adhærebo, qui ſolus es .

5. Deus perfectiſsime , & cauſa omnium entium , perfice gratia tua eſſe quod mihi dediſti, vt perfectum ſit, ſicut & tuum perfectum eſt; quia ex me ipſo nihil ſum .

6. O ſubſtantia ſimpliciſsima , quæ omnia es, quam intimè te diligere, & ſuper omnia æſtimare debeo ? Tu nihil de temporibus, nihil de locis, nihil de rebus trahis . Non partibus conſtas, vt corpus : non affectibus diſtas, vt anima: non formis ſubſtas, vt omne quod factum eſt. Fac me æmulari ſimplicitatem tuam, vt in omnibus ſimplex & purus ſim, te ſolum quærens & deſiderans .

7. Tu ſolus impeccabilis es , tu ſolus habes

habes immortalitatem. Per hanc te oro, vt moriar morte iuſtorum, & à morte peccati ſemper eripiar.

8. Clarifica, Domine, mentem meã, vt cognoſcam illud eſſe, quod tu habes per tuam eſſentiam; & illud non eſſe, quod ego habeo ex me ipſo; vt ſupra duplicem hanc cognitionem, tanquam ſupra duplicem polum moueatur rota vitæ meæ, donec ad te perueniam.

9. Quam immenſa, & incomprehenſibilis eſt perfectio tua, Domine, cui nihil deeſt, & à quo omnia perfectionem accipiunt? Sim & ego perfectus, ſicut & tu perfectus es. Operare in me quod iuſsiſti, & fac me ita perfectum, vt nihil mihi deſit.

10. Deus meus & omnia, principium meum & finis vltimus, tu es mihi omnia quæ concupiſcere poſſum: tu meæ diuitiæ, meæ delitiæ, mei honores, & dignitates, ac theſauri infiniti: in te ſolo omnia habeo, omnia autem ſine te nihil ſunt mihi. Quando veniam ad te, vt in te omnia habeam?

DE-

DECAS II.

1. ILlumina intellectum meum, perfectiſsime Deus, vt in creaturis omnibus te reſpiciam earum creatorem, à quo illæ ſuam perfectionem accipiũt. Purifica affectum, vt in omnibus te amem, & quæram, qui es bonum & finis omnium.

2. O dilecte cordis mei, ſi ita me oblectat pulchritudo, & perfectio creaturarum, cur non potius pulchritudo, & perfectio tua, à qua illæ proceſſerunt? Diligam te præ omnibus, qui omnium pulchritudinem & perfectionem excedis in infinitum, nec illas diligam, niſi in te, & propter te.

3. Tu ſolus, Domine, nullum terminum habes: omnes gentes quaſi non ſint, ſic ſunt coram te. Tuam igitur infinitatem adoro, & abſque vllo termino te amare deſidero.

4. Deus immenſe, qui excelſior Cœlo es, profundior inferno, longior terra, latior mari; qui omnia reples, omnia con-

contines, omnia penetras, clarifica internos oculos meos, vt certius te videã, quam ſi te viderem oculo externo & corporeo.

5. Rex ſuperne, qui in toto tuo regno ita es per eſſentiam, vt totus aſſiſtas cuilibet parti; concede mihi, vt totus coram te ſim, tibique ſeruiam ex toto corde, ex tota mente, ex tota virtute.

6. Domine Deus, qui in omni loco contemplaris bonos & malos; acue fidem meam, vt cum ſolus ſum, me ſolum non eſſe conſiderem, teque præſenté attendens, nihil faciam tua præſentia indignum.

7. Deus meus, qui realiter intra me es, magis intimus mihi, quam ſim ego mihi ipſi; perfice in me hanc coniunctionem, quam mecum habes, addens perfectiſſimam vnionem gratiæ, & charitatis tuæ, vt vnus tecum ſpiritus efficiar in æternum.

8. Deus immutabilis, apud quem non eſt tranſmutatio, nec viciſſitudinis obumbratio, fac me immutabiliter tibi adhærere, vt ſicut tu idé ipſe es, & anni

tui non deficient, ita ego à via rectitudinis nunquam deficiam, & in amore tuo ſemper idem perſeuerem.

9. Aeterne Deus, principio carens & fine, fac me deſpicere temporalia, quæ caduca ſunt & tranſitoria, & diligere æterna, quæ ſemper tecum perdurabunt.

10. Omnes dij gentium dæmonia, tu autem, Domine, ſolus es Deus, & non eſt alius præter te. Propugna cauſam tuam, & deſtrue multitudinem idolorũ, vt omnes homines in te vnum ſint, teque vno ore laudent & glorificent. Da etiam mihi illud vnum, quod ſolum eſt neceſſarium.

DECAS III.

1. DEus inuiſibilis, quando te videbo, non per ſpeculum, & in ænigmate, ſed facie ad faciem? O ſi te cognoſcerem, ſicut à te cognitus ſum, vt ſicut tu me amas, ita te amarem? ſed quia cognitio obſcura & breuis eſt, te amabo quantum poſſum, donec te videam ſicut deſidero.

2. In-

Digitized by Google

2. Incomprehenſibilis & ineffabilis Deus, gaudeo quod ipſi ſupremi ſpiritus in tuo conſpectu quaſi cœci ſint: vincis enim omnem ſcientiam illorum, nec vlla creatura te nominare, ſicuti es, aut comprehendere poteſt. Vtinam ſaltem vires omnes intendam, & applicem ad te diligendum, quandoquidem ad comprehendendum non ſufficio.

3. Deus viuens & verus, prima & sũma veritas, verax in ſermonibus tuis, & fidelis in promiſſionibus: da mihi obſecro veritatem amare, in veritate ambulare, in te ſperare & credere, & omnem hypocriſim ac duplicitatem deteſtari.

4. Sancte Sanctorum Deus, exemplar & finis totius ſanctitatis, fateor me nullam ſanctitatem habere poſſe, niſi tu dederis; nec in ea perſiſtere, niſi tu conſeruaueris. Funda me in hac profunda humilitate, vt dignus ſim aſcendere ad altiſſimam ſanctitatem.

5. O ſumma, ſuprema, & eſſentialis bonitas, Deus meus, quam pœnitet me, quod te derelicto fonte omnium bonorum, ad bona fucata & apparentia me

conuerterim? Mirifica voluntatem meã, vt te vnicum & ſummum bonum quæram & diligam.

6. Da mihi, ò ſumma bonitas, ſummum amorem mihi poſſibilem, vt toto illo te ſummè amabilem amem. Deberem ſanè infinito amore te proſequi, quia infinitè bonus es, ſed quia incapax infiniti amoris ſum, opto ſaltem te amare ſummo conatu mihi poſſibili.

7. Totus mihi es amabilis, Dilecte mi, quia totum eſt bonum quicquid eſt in te. Vtinam ſic tibi amabile eſſet quicquid eſt in me. Aufer ab anima mea omne genus culpæ & maculæ, vt tota ſit pulchra in oculis tuis, & amabilis cordi tuo.

8. Ne permittas, bonitas infinita, vllum eſſe hominem, qui te non amet: aperi oculos odientium te; ſi enim viua fide te cognoſcerent, nunquam odiſſent.

9. Mirabilis es, Domine, in te ipſo, mirabilis in operibus tuis, mirabilis in Sanctis tuis: Tu facis mirabilia magna ſolus. Te igitur intellectus meus rerum nouarum & mirabilium indagator ſemper

per conſideret, reliqua omnia tanquam vilia & communia reijciat.

10. Cor meum & caro mea exultauèrunt in Deum viuum: licet enim horrendum ſit incidere in manus Dei viuentis ad vindictam, valdè tamen amabile eſt incidere in manus tuas, Deus viuens & vita, ad miſericordiam.

DECAS IV.

1. DEus ſcientiarum, & totius ſapiẽtiæ fons, qui omnia noſti, & nihil eſt abſconditum ab oculis tuis: ecce colloco me in infimo loco mei nihili, & meæ omnimodæ ignorantiæ; precorque humiliter, vt tribuas mihi noſſe te ipſum, & voluntatem tuam, & hæc cognitio ſufficit mihi, adiuuante me gratia tua, vt te cognitum diligam, & faciã quod à me requiris.

2. Domine diſcretor cogitationum & intentionum cordis, in cuius conſpectu nulla eſt creatura inuiſibilis, vtinam noſcas me ex nomine, vt me cognitum & tuæ prouidentiæ ſubiectũ ſciens, om-

nem mei curam & ſolicitudinem in te proijciam,

3. O altitudo diuitiarum ſapientiæ & ſcientiæ Dei, quam incomprehenſibilia ſunt iudicia tua, & inueſtigabiles viæ tuæ? Incerta & occulta huius admirabilis ſapientiæ veneror & adoro, eiuſque iuſtiſſimæ diſpoſitioni me prorſus committo.

4. Emitte, Domine, ſapientiam tuam à ſede magnitudinis tuæ, vt mecum ſit, & mecum laboret, vt ſciam quid acceptum ſit coram te omni tempore: præcedat illa omnia opera mea, comitetur me in omnibus quæ fecero, ac eò deducat, vbi clarè te videam.

5. Rerum omnium ſumme Artifex Deus, qui omnia diſpoſuiſti in numero, pondere, & menſura, iuxta exemplar in mente tua præexiſtens; fac me ita perfectum, vt ideam veræ perfectionis in te exiſtentem, quantum fieri poteſt, imiter, & exprimam in me ipſo.

6. Lux beatiſſima Deus, & lumen cordium, qui lucem habitas inacceſsibilem, & illuminas omnem hominem venien-

nientem in hunc mundum, emitte lucẽ tuam à montibus æternis, & ſplendoribus Sanctorum illumina cor meum, vt verbo & exemplo cunctis præluceam.

7. Deus, qui reuelas abſcondita, & vides in tenebris cõſtituta, da mihi abyſſum iudiciorum tuorum timere, & venerari, tuamque voluntatem in præceptis & conſilijs tuis reuelatam ſemper agnoſcere, & ſtrenuè perficere: cætera verò, quæ ad me non pertinent, nequaquam perſcrutari.

8. Oſtende mihi, Deus, magnitudinem amoris tui, vt eo cognito vehemẽter admirer, & ſecundum paruitatem meam tantæ dignationi vicem rependã.

9. Gratias tibi ago, Amantiſsime Deus, quia ab æterno dilexiſti me, & ex mera gratia tua voluiſti vt eſſem, & talis eſſem. Fateor impoſsibile eſſe, vt eo modo te diligam, quo tu me: poſſum enim benè tibi velle, ſed non aliquid dare tibi, quo tu careas. Do nihilominus tibi quod ipſe mihi largitus es, ſeruiens tibi, & pro omnibus gratias agens: quod verò tibi dare nequeo, debeo

Digitized by Google

ſuit beneficium, quod me ad imaginem & ſimilitudinem tuam condideris, ſed infinita charitas tua adhuc me voluit ad altiorem ſimilitudinem eleuare per gratiam & charitatem, vt non ſolum ſeruus, ſed amicus tuus eſſem. Vtinam hæc amicitia ex parte mea perfecta ſit, ſicut ex tua eſt perfectiſſima.

4. Vtinam ſemper te dilexiſſem, ſuper optime Deus, ex quo ſum homo, quia tu me dilexiſti ex quo es Deus. Ne differas, anima mea, Deum diligere, ama Amorem ab æterno te amantem.

5. Quam immenſa eſt charitas tua, æterne Deus, qui ſolem tuum oriri facis ſuper bonos & malos? Occlude, ſi fieri poteſt, ianuas inferni, vt nemo eò deſcendat, vbi omnes te oderunt: aperi portas Cœli, vt omnes eò conſcendant, vbi omnes te diligunt.

6. O altitudo bonitatis Dei, ò amor ineffabilis, qui vt perfectam cum homine amicitiam contraheres, illum ad Dei æqualitatem ſublimaſti? Quas tibi referam gratias pro tam eximio beneficio? laudet te ipſamet charitas tua, & bene-

DECAS VI.

1. MIſerator,& miſericors Domine, longanimis & multum miſericors, cui proprium eſt miſereri ſemper & parcere; mirifica ſuper me miſericordiam tuam, & ſecundum multitudinem miſerationum tuarum dele omnes iniquitates meas.

2. Præueniat me miſericordia tua, Domine, & ſubſequatur omnibus diebus vitæ meæ, vt liber ſim ab omni miſeria animæ, & corporis. Veniant mihi miſerationes tuæ, & viuam, & cantabo in æternum, quia tu es Deus vita mea, & miſericordia mea.

3. Iuſtus es, Domine, & rectum iudicium tuum, iuſtitia plena eſt dextera tua: Millies pro hac te laudo, precorque, vt nõ intres in iudicium cum ſeruo tuo, quia non iuſtificabitur in conſpectu tuo omnis viuens.

4. Iuſtiſſime Iudex, qui ſcrutaris Hieruſalem in lucernis, & iudicas æquitatem, vide ſi via iniquitatis in me eſt, &

deduc me in via æterna. Vlciſcere hic in omnes adinuentiones meas, vt parcas in æternitate. Libera me nunc ab omni peccato, vt in iudicio tuo ab vltione liber euadam.

5. Fortiſſime Deus, in quo omnia, & ſine quo nihil poſſum, vide infirmitatem meam, & laborem meum, & robora me virtute tua, vt meipſum vincam, & omnia quæ virtuti aduerſantur.

6. Scio, Domine, quia tu es Deus clemens, & benignus, & infinitæ patientiæ, qui diſſimulas peccata hominum propter pœnitentiam: ſuſcipe me itaque reuertentem ad te, & præſta, vt patientia tua non abutar.

7. Verè tu, Domine, ſuauis & mitis es, & multæ miſericordiæ omnibus inuocantibus te; quare precor, vt corripias me in manſuetudine, & ſuauitate tua, non autem in furore tuo; ne fortè ad nihilum redigas me.

8. Magnus es Domine, & laudabilis nimis, terribilis ſuper omnes Deos: benedicant te omnia opera tua, cœlum & terra, & quicquid in eis continetur.

Quic-

Digitized by Google

9. Quicquid eueniat mihi, Domine, ſemper laus tua erit in ore meo. Linguâ autem deficiente, omnis reſpiratio mea ſit laudis tuæ ſignificatio. corpore verò extincto, & in puluerem redacto, laudes tibi infinitas dicant minutiſſima quæque pulueris grana vſque ad extremum iudicij diem.

10. Vniuerſa propter temetipſum operatus es, Domine, tu finis omnium rerum, & non eſt alius vltimus finis preter te. Verè feciſti nos ad te, & inquietum eſt cor noſtrum, donec requieſcat in te. Tu es ciuitas, ad quam tendimus; tu portus, ad quem nauigamus; tu magnes cordis noſtri. Trahe nos igitur ad te ab hoc duriſſimo exilio, ab hoc mari procelloſo.

DECAS VII.

1. TErribilis es Domine, & magnus vehementer, & mirabilis potentia tua; feciſti enim omnia quæ voluiſti in cœlo & in terra, quia ſubeſt tibi cum volueris poſſe: imò plura infinities

nities facere potes, quam vel cogitatione ego aſſequi valeam. Robora impotentiam meam omnipotentia tua, quia ſine te nihil facere poſſum, & tu omnia operaris in me.

2. Deus liberaliſſime, gratias ago tibi ob tot inſignia opera tuæ infinitæ liberalitatis: concede vt ſim liberalis in reddendo tibi, quod à te accipio.

3. Offero tibi cor meum, ſuſcipe illud, Domine, quia melius & ſecurius apud te erit, quam apud me.

4. O Deus omnipotens, qui totam terræ molem appendis, nulli rei extra innixus, oro vt mihi nihilum meum verè agnoſcenti, tu ſolus mea ſis firmitas, & in te ſecura ſit virtus mea.

5. Benigniſſime Pater, cuius prouidentia in ſui diſpoſitione non fallitur, dirige omnes actiones meas in finem à te deſtinatum, quia in manibus tuis ſortes meæ, & ijs me totaliter committo.

6. Amantiſſime creator, qui admirãda prouidentia ſingulis proſpicis creaturis, & mihi ab æterno bona præparaſti, quibus nunc fruor; fac me ita tranſire

per

per bona temporalia, vt non amittam æterna.

7. Reſpexiſti me, Deus, ante mundi conſtitutionem, & dilexiſti me, antequã quicquam boni vel mali facerem, & ex mera tua bonitate elegiſti me in Chriſto, vt eſſem ſanctus & immaculatus. Et nunc, Domine, gratias ago pro tam inſigni beneficio, precorque, vt des mihi per bona opera certam facere vocationem meam.

8. Manus tuæ, Domine, fecerunt me, & plaſmauerunt me: da mihi intellectũ, vt diſcam mandata tua. Et ſicut eſſe quod habeo dediſti mihi, ita etiam da perfectionem, qua careo, vt opus tuum ſit omni ex parte perfectum.

9. O Sapientia Diuina, quæ ex ore Altiſſimi prodijſti, primogenita ante omnem creaturam, quæ effeciſti in cœlis, vt oriretur lumen indeficiens, largire mihi partem aliquam tuæ lucis, quæ indeficiens in me permaneat.

10. Aeterna Sapientia, cuius delitiæ creare filios hominum, & eſſe cum illis; quandoquidem me creaſti conuerſationis

Digitized by Google

nis tuæ & boni infiniti capacem, ne vacuam eſſe permittas hanc in me capacitatem, ſed age mecum familiariter, & imple me teipſa, quia tu ſola ſufficis mihi.

DECAS VIII.

1. PAter miſericordiarum, qui Electos tuos prædeſtinaſti conformes fieri Imagini Filij tui, ita me illi cōforma in ſanctitate, vt cum apparuerit, ei ſimilis ſim in gloria.

2. Benefactor immenſe, dator & conſeruator omnium bonorum, qui omnia quæ feciſti continuata quadam creatione conſeruas, & ad omnes actiones noſtras ſemper concurris; conſerua me, quoniam in te ſperaui, & fac me ſemper operari quod tibi placet, vt concurſus tuus in meum commodum ſemper cedat, & ad maiorem tui gloriam.

3. Rege me, Domine, & guberna me: ne quæſo ego meipſum regam, nec me gubernet mundus, aut caro: tu enim ſolicitus es de me, meique curam ſapientiſſimè geris, ac ſi ego ſolus eſſem

in

in mundo, qui tamen omnium ſum miſerrimus.

4. Submitto me, Domine, prouidentiæ & diſpoſitioni tuæ in tempore & in æternitate: in te proijcio omnem ſolicitudinem meam; quia non derelinquis diligentes te: & ſi quæſiero regnum Dei, & iuſtitiam eius; cætera omnia adijcientur mihi.

5. Gratias tibi ago, bonum infinitum, quia ex malis noſtris bona deducis, & permittis noſtram miſeriam, vt magis emineat miſericordia tua: Oſtende quæſo in me huiuſmodi prouidentiam, vt omnia mihi cooperentur in bonum.

6. O ſuauiſſima Dei prouidentia, quid amplius facere potuiſti? Sic nimirum dilexiſti mundum, vt Filium tuum Vnigenitum dares: Filium inquam tuum, vt ſeruum redimeres, tradidiſti. Applica nunc mihi tam copioſæ redemptionis fructus, vt per gratiam tuam redemptus, te fruar ſemper in gloria.

7. Eſto mihi, dulciſſime Ieſu, ſapientia, iuſtitia, ſanctificatio, & redẽptio, applicans mihi efficaciter pretium ſanguinis

nis tui, quem pro omnibus effudiſti.

8. Tibi gratias ago, Amantiſſime Pater, quia me vocaſti vocatione tua ſancta ad fidem tuam, & ſtatim natum per baptiſmum regeneraſti; à te autẽ auerſum miris modis ad te pertraxiſti, & gratia tua iuſtificaſti. Niſi enim tua inſpiratio me præueniſſet immeritum, iam meritis pro ſceleribus pœnis afficerer.

9. Domine Dominus noſter, quam admirabile eſt nomen tuum in vniuerſa terra! Mirabilis enim fuiſti in creatione, mirabilis in redemptione, ſed multò mirabilior in conuiuio quod paraſti nobis in dulcedine tua, in quo anima noſtra Redemptoris noſtri carnem manducat, & ſanguinem bibit. Vtinam mihi liceat hac ſalutari menſa refecto dicere cum Apoſtolo: Viuo ego, iam non ego, viuit verò in me Chriſtus.

10. Paſtor ſupreme, ſalua me ex ore leonum, & luporum infernalium, quia paraſti in conſpectu meo hanc menſam cœleſtem, aduerſus eos qui tribulãt me.

Digitized by Google

DECAS IX.

1. O Fons bonitatis, Deus animæ meæ, quis ſum ego, & quæ domus mea, vt me vocare dignatus ſis ad hunc ſublimem ſtatum Religionis? Nam cum eſſem in ſeculo ſicut vnus ex multis, claudicans in duas partes, intonuiſti de cœlo, & dediſti vocem tuam, vocem magnam & efficacem, qua de mundi deſerto eduxiſti me, & in paradiſum transtuliſti.

2. Gratias tibi, Magiſter ſupreme, quod me in diſcipulum tuum elegeris in hac ſchola perfectionis, multis alijs relictis, qui me digniores erant. Da mihi ſequi veſtigia tua, & quod docuiſti ſemper implere.

3. Adueniat regnum tuum, Rex ſempiterne, regnum æternum, quod præparaſti diligentibus te: Oſtende mihi bona, quæ promiſiſti, & ita me excita ad illa procuranda, vt ea tandem obtineam.

4. Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum? Concupiſcit, & præ ma-

magnitudine deſiderij deficit anima mea, dum cogitat de atrijs tuis. O quando veniam, vt in eis habitem, & tanta fruar pulchritudine?

5. Multa ſcio de te, Domine, ſed neſcio quid dicam. Quicquid enim dixero, quicquid cogitauero finitum eſt; tu autem immenſus es, & incomprehenſibilis, & magnitudinis tuæ non eſt finis.

6. Deus infinite, qui es Trinus in perſonis, ſed vnus in eſſentia; & ita diuinitatem communicas, vt Vnitas non lædatur; communica mihi copioſam gratiã, vt ſim tecum vnus charitate perfecta.

7. Sancte Sanctorum, Deus ſpirituũ, & cunctæ carnis, à cuius conſpectu tremit cœlum & terra, omni qua valeo virtute te benedico, quia per Eccleſiæ tuæ ſanctæ documenta in fide tua confirmaſti me.

8. Te inuoco, Beata Trinitas, vt venias in me, & templum dignum gloriæ tuæ efficias me. Perfice me Deus, qui plaſmaſti me, vſque ad plenam formam imaginis, & ſimilitudinis tuæ, ad quam feciſti me.

Deus

Digitized by Google

9. Deus immenſe, à quo omnia, per quem omnia, in quo omnia facta ſunt, cuſtodi me opus manuum tuarum in te ſperantem, & in tua ſolummodo miſericordia confidentem.

10. Domine, qui dixiſti: Non videbit me homo, & viuet, Moriar, vt te videam. Hæc eſt enim vita æterna, vt te Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum, vnum, verum, & ſolum Deum cognoſcam, & amem in ſecula ſeculorum.

DECAS X.

1. PAter immenſæ maieſtatis, principium abſque principio, qui à nullo procedis, gaudeo quod intra teipſum Verbum tuum æternum concipias, Filiumque generes adeò tibi ſimilem, vt ſit vnum & idem tecum.

2. Pater cœleſtis, à quo omnis Paternitas in cœlo & in terra nominatur, obſecro te per Filium tuum Vnigenitũ, in quo tantoperè delectaris, vt multos alios gignas filios per gratiam adoptionis, vt Paternitas tua vbique dilatetur, & reſplendeat.

Pater

3. Pater ingenite, innaſcibilis, improducibilis, ſons Deitatis, ac totius entitatis origo, ſanctifica me in veritate, vt qui à te proceſſi, in te perpetuò maneã, nec vnquam mens mea à te auertatur.

4. Fili Dei Vnigenite, qui æterna generatione à Patre procedis, ipſi coęqualis, & conſubſtantialis, fac me pro modulo meo huius ſimilitudinis, & æqualitatis aliqua ex parte participem.

5. Fili Dei, Deus de Deo, lumen de lumine, ſapientia increata, candor lucis æternæ, fac me filium lucis in hac vita, vt in æterna lumine gloriæ illuſtratus videam te glorioſum & benedictum in ſecula.

6. Splendor paternæ gloriæ, & figura ſubſtantiæ eius, qui ſummè dilectus à Patre, ipſumque Patrem ſummè diligens, ſimul cum ipſo vnica ſpiratione producis Spiritum Sanctum: emitte lucem tuam, & veritatem tuam, vt ſplendoribus tuis illuſtratus cognoſcam te, & diligam, ſicut tu diligis Patrem, & eum perfectè cognoſcis.

San-

7. Sancte Spiritus, conſolator dulcißimè, donum Altiſſimi, & vnctio Electorum, da mihi teipſum donum infinitum, vt & ego ſpiritus ſim ſicut es tu, omnis terrenæ contagionis expers; & ſanctus ſicut tu, currens inoffenſo pede viam mandatorum tuorum.

8. Spiritus Patris, à quo accipis diuinitatem, & omnipotentiam: Spiritus Filij, à quo accipis eiuſdem ſapientiam: Spiritus vtriuſque, à quibus accipis infinitum amorem, quo ſe mutuò amant; illabere menti meæ, & fac concordiam in affectibus meis, vt coniungar tibi in vno ſpiritu, & totus conuertar in ſpiritum amoris.

9. Sanctiſſime Spiritus, & amor ſuauiſſime, charitas eſſentialis, & totius charitatis principium, bonitas æterna, à qua omnia bona in nos deſcendunt; inflamma voluntatem meam feruentiſſimo tui amore, & adſtringe me tibi, ac Patri, & Filio; vt nec intellectu, nec affectu à vobis diuellar.

10. Sancta & adoranda Trinitas, Deus meus, & omne bonum meum, da te-

ipſum

ipſum mihi, & ſufficit mihi. Quid enim ei ſufficiet, cui tu non ſufficis?

CAP. XVII. *Vitam Chriſti eſſe fontem omnium bonorum. Quomodo ex ea pÿ affectus eliciantur.*

PRolixi voluminis opus foret bona omnia commemorare, quæ ex vita Chriſti velut ex fonte vberrimo,& nunquam deficiente ſcaturiunt, & perenniter fluunt. Ipſe enim Saluator noſter factus eſt nobis à Deo ſapientia, iuſtitia, redemptio, & ſanctificatio. In ipſo habemus diuitias ſalutis, theſaurum meritorum, cumulum perfectionis. Sicut Sol aſpectu ſuo lætificat, influit, illuminat, nec vnquam ceſſat operari: ita verus Sol animarum Ieſus Chriſtus iugi influxu infundit in nos, & imprimit mores ſuos, virtutes ſuas, ſuam Diuinitatem. Vitæ eius conſideratio erigit in aduerſis, in proſperis reprimit, tollit peccata, conciliat gratiam, excitat ad amorem, iuuat incipientes, dirigit proficientes, edocet perfectos. Quemadmodum vnguentarij ſem-

ſẽper olent id quod attrectant; ſic Chriſtianus, qui aſſiduè cum Chriſto verſatur, eius redolet patientiam, charitatem, humilitatem, cæteraſque virtutes, quas vitæ ſuæ ſtudioſo ſenſim inſtillat idem Dominus virtutum, cuius doctrina ſeminarium iuſtitiæ, vita ſpeculum prudentiæ & temperantiæ, mors exemplũ eſt fortitudinis. Sed quia non ſufficit Chriſti vitam meditari, niſi etiam ex ea pij & deuoti affectus eliciantur; huius rei praxim in hoc capitulo breuiter indicabo, vt auctorem fidei reſpicientes, eundem ſalutis noſtræ atque perfectionis conſummatorem habeamus.

DECAS I.

1. DOmine Ieſu Chriſte, concede mihi miſero peccatori vitam & mores tuos præ oculis mentis ſemper habere, & pro viribus imitari.

2. O charitas infinita, ò admiranda dignatio tua, Domine, vt ſeruum redimeres Filium tradidiſti.

3. Vidiſti, ſuauiſſime Ieſu, afflictio-

nem populi tui, & graue onus filiorum Adam, & tactus ſtimulis charitatis intrinſecus cogitaſti ſuper nos cogitationes pacis, & redemptionis. Nam vbi aduenit plenitudo tẽporis, viſitaſti nos oriens ex alto.

4. Deus immenſæ maieſtatis, quid eſt homo, quod memor es eius, aut filius hominis, quoniam viſitas eum? Laudent te Angeli tui ob tantum amorem, quo nos miſeros proſequeris.

5. Salue dies tot ætatibus optata, qua Deus pro nobis factus eſt homo. Salue Gabriel Archangele tanti gaudij annunciator. Salue Virgo glorioſa, in cuius caſtiſſimo vtero carnem aſſumpſit Deus.

6. O quam potens es Amor, qui ad tam infima abijcis Deum? O quam diuino diſſimilis eſt amor meus?

7. Princeps ſupreme, qui de Cœlo in terram pro mea ſalute deſcendiſti, tanto mihi charior es, quanto pro me factus es vilior.

8. Verbum incarnatum plenum gratiæ & veritatis, eadem gratia imple animam meam, vt tibi placeat.

Ver-

9. Verbum diuinum partem aliquam largire mihi lucis,& gratiarum,quas tribuiſti aſſumptæ humanitati. Deprime cor meum humilitate vſque ad infimum locum: erige gratitudine & amore ad altiſſimum gradum.

10. Chriſte Saluator, qui adhuc clauſus maternis viſceribus ad Precurſorem ſanctificandum properaſti; da mihi peccatorum veniam, & ſpiritualem in tuo obſequio lætitiam.

DECAS II.

1. IEſu amabiliſſime, qui pro me naſci in ſordenti ſtabulo voluiſti,illumina mentem meam, & voluntatem, quo tuam Natiuitatem comtẽplari valeam, & elucentes in ea virtutes imitari.

2. Cur non ardet cor meum tenerrimo tui amore, Infans formoſiſſime, qui ſalutem meam in ipſo tui ortu operari cœpiſti?

3. Vtinã Natiuitati tuæ preſens fuiſſem, dignuſque habitus, qui te ample-

ſterer, & mea tibi obſequia deferrem! Accepta, Domine, hanc voluntatem & præſta, vt quicquid poſſum, quicquid ſum tuo ſemper famulatui impendam.

4. O inaudita amoris prodigia! Dilecti mei cubile, ſtabulum eſt; deſponſationis meæ thalamus præſepe, lectus ſponſi mei fœnum, puluillus ſtramen, aula vilis ſpelunca.

5. O ſanctam Filij Dei paupertatem, omnibus mundi diuitijs pretioſiorem? hanc mihi commendabilem tuo exemplo reddidiſti, bone Ieſu, natus in ſtabulo, pannis inuolutus, qui Cœlum ſtellis, terram floribus adornaſti. Infunde cordi meo eius amorem, & da patiẽti animo eius moleſtias perferre.

6. O quantũ lugere debeo pro peccatis meis, pijſſime Ieſu, quandoquidem tu pro eis ploras. Me enim abluunt vagientis tuæ infantiæ fletus, mea delicta tuæ deplorant lacrymæ.

7. Ieſu ſapientiſſime, qui tacendo doces & vagiendo prædicas; doce me in ſilentio humilitatem tuam ſequi, tibique conformem fieri infantili ſimplicitate,

tate, & innocentiam.

8. Fortunati Paſtores, quibus ante omnes lapſus è Cœlo Deus, ſtabuloque reconditus angelica voce nuntiatur.

9. Verè gloria in excelſis Deo: nam cui gloria, niſi tibi Rex gloriæ? Trahe cor meum in excelſa, vt nunquam degenerem ab excelſis cogitationibus filiorum tuorum.

10. Da mihi, Saluator dulciſſime, quam omnibus offers bonam voluntatẽ, pacemque diuinam, vt abiecta mundi inconſtantia, & diſcordia in beneplacito tuo ſtabilis perſeuerem.

DECAS III.

1. LAudo te, Redemptor mundi, pro prima ſanguinis tui in tenerrima ætate effuſione, cum tua caro immaculata pœnam circumciſionis, quam nõ meruit, ſuſtinuit.

2. O lapſus Adæ, quã es amarus Domino meo? ego peccaui, & tu, Domine, pœnam exoluis. ego in concupiſcentia conceptus & natus ſum, & tu ſuſci-

pis in te vltionem.

3. Sponſus ſanguinis tu mihi es, qui cum voce nondum poſſis, ipſo cruore tuo clamas pro me ad Patrem; mihique tribuis arrham deſpõſationis ſanguinem tuum precioſum ſuper aurum & topazion.

4. Circumcide, Domine, omnia mẽbra & ſenſus meos ſpirituali petra, quæ tu ipſe es, & quicquid in me repereris carnale, & ſuperfluum abſcinde, & extirpa; vitamque meam diſciplinæ tuæ rigore coerce.

5. O dulciſſimum nomen Ieſu, ſuper omne nomen in Cœlo & in terra benedictum, eſto mihi ſalus & redemptio: nõ enim eſt aliud nomen hominibus datũ, in quo oporteat nos ſaluos fieri.

6. Eſto mihi, Ieſu, id quod diceris. Eſto mihi turris fortitudinis à facie inimici. Scribe nomen tuum ſalutiferum in corde meo, vt ibi maneat ſemper impreſſum, donec perducat ad æternam ſalutem.

7. Glorifico te Deus, pro primitijs gentium, & earum admirabili illuminatio-

tione ; cum eas ob oriente in perſonā trium Magorum ad fidem tuam ſecreta inſpiratione traxiſti.

8. Adoro te, Rex Regum, cum ſanctis Magis, & pro illorum muneribus offero tibi aurum paupertatis, thus obedientiæ, myrrham caſtitatis.

9. Vtinam omnes gentes te fide viua cognoſcerent, & adorarent, & tibi fideliter ſeruirent.

10. Da mihi, Domine, horum virorum fidem, & coſtantiam, vt eadem, qua illi, perſeuerantia te quæram, donec inueniam.

DECAS IV.

1. VOluiſti, Domine, præſentari in templo, & more ſeruorũ quinque ſiclis redimi: ſit benedicta immenſa charitas tua: & quia Pater tuus tē mihi tradidit quinque ſiclorum pretio, ego viciſſim trado me tibi in ſeruum̃ perpetuum. Fiat per gratiam tuam, vt nec tu me vnquam deſeras, nec ego te.

2. Benedico te, ſanctiſſime Redẽptor,

quia vt nobis veræ obedientię exemplũ relinqueres, te legalibus inſtitutis, tanquam vnus de populo, ſubdidiſti. Da mihi in omnibus perfectiſſimam obedientiam.

3. Offero tibi, Domine, par turturũ, geminam ſcilicet compunctionem; primò quidem pro peccatis, & negligentijs meis, deinde verò pro æterna felicitate, ad quam iugiter ſuſpiro.

4. Da mihi, bone Ieſu, radium aliquem illius lucis, quam Sancto ſeni Simeoni tribuiſti, cum te infantem in vlnas ſuas ſuſcepit, vt te agnoſcã, & amem, ſicut ille te nouit & amauit.

5. Sapientiſſime Ieſu, qui Sanctæ Genitrici tuæ doloris gladium, quo transfigenda erat, reuelari voluiſti; transfige animam meam gladio compunctionis, ne me diſſoluant vanæ mundi conſolationes.

6. Vix natus eras, Rex amantiſſime, cum ſubito mundus te perſequitur, & Rex Herodes ſtatim te quærit, vt perdat te. ſicut autem te caput bonorum perſecuti ſunt impij, ita & membra tua.

Da

Da mihi igitur hanc veritatem agnoſce-re, & malorum perſecutiones patienter ferre.

7. Tecum fugere, Ieſu dulciſſime, & omnia quæ mundi huius ſunt relinquere, graue mihi non erit: nam ſi tu mecum fueris, quid poterit mihi deeſſe?

8. Comitare fugientem Deum, anima mea, nec erubeſce ad hanc fugam. Glorioſum eſt & dulce pro Deo abijci, & contemni.

9. Adeſto mihi, Deus, gratia tua, vt in huius vitæ exilio, voluntati tuæ ſubiectus viuam, ſemper bonum exemplum illis præbens, cum quibus vixero.

10. Dulcis Ieſu, qui reuocatus ab Aegypto, vbi exul diu fuiſti, in Nazareth ſeceſſiſti, & Nazaræus vocatus es: da mihi leges Nazaræorum ſpiritualiter obſeruare, abſtinere nimirum ab omni amore inordinato, & nihil tangere quod poſſit maculare animam meam.

DECAS V.

1. NIhil ſcimus de te, ò Sapientia incarnata, vſque ad annũ duodecimum ætatis tuæ, & multa ſcimus. Ipſa enim taciturnitas tua clamat in cordibus noſtris, vt ſilentium tuum, & humilitatem admiremur, & imitemur.

2. Sediſti in medio Doctorum, ſapiẽtiſſime puer, interrogans prudenter, & reſpondens modeſtè, ita vt omnes mirarentur. Vtinam illic adfuiſſem, & ſermones tuos audire licuiſſet. Repete eos, Domine, in corde meo, vt fructu eorum perfruar in æternum.

3. O quam dolẽter quæſiuit te amiſſum mater tua, quam lætanter te inuenit? Da mihi exemplo tuo in his ſemper eſſe, quæ Dei ſunt, nulla habita ratione cognationis, & ſanguinis: & fac, vt te abſentem ſolicitè ſemper quęram, donec inueniam.

4. Congratulor tibi, Beatiſſima Virgo, quod dilectiſſimum tuum inueneris: ora pro me, ne vnquam illum amittam,

tam, aut ab eo diſcedam.

5. Proficiebas, dulciſſime puer, ſapientia, ætate, & gratia apud Deum, & homines; quia maiora quotidie edebas virtutis indicia. ego autem proficere opto à remiſſiori vita ad feruentem & perfectam. Da tu mihi benedictionem tuam, vt iuxta deſiderium meum creſcam de virtute in virtutem, donec ad gradum ſupremum perueniam.

6. O humilitas Chriſti quantũ confundis ſuperbiam & vanitatem meam? Tu latuiſti, Domine, & tacuiſti vſque ad trigeſimum annum, cum eſſes ſapientia æterna: ego verò ſtultiſſimus cum ſim, inaniter loqui præſumo, & apparere. Doce me viam ſolidioris humilitatis, & tuis ſemper inhærere veſtigijs.

7. Domine Ieſu, fons bonitatis & origo virtutum, qui à baptiſmo Ioannis prædicationem tuam auſpicatus es, quid tibi & baptiſmo iſti, cum ſis innocentiſſimus? Vtinam ſuperbia mea hoc tam mirabili humilitatis exemplo exterminetur.

8. Rex altiſſime, qui omnem iuſtitiã

ſic implere voluiſti, baptiza me in igne & ſpiritu, & ablue animam meam ab omni ſorde iniquitatum.

9. Imple me, Domine, Spiritu Sancto, vt eo inſpirante ſequar te in deſertum, & ſecedam ab hominibus, orationi, ieiunio, & pœnitentiæ incumbens.

10. Fortiſſime athleta, Ieſu Chriſte, qui ſtrenuè contra Diabolum dimicaſti, & eum glorioſè ſuperaſti; da mihi viriliter contra ipſum decertare; & mitte ſanctos Angelos tuos, qui me fideliter cuſtodiant, potenter adiuuent, & benignè conſolentur.

DECAS VI.

1. CONfiteor tibi Pater, Domine cœli & terræ, quia Redemptionis noſtræ myſteria abſcondiſti à ſapientibus, & prudentibus huius ſeculi, & paruulis piſcatoribus reuelaſti, vt mundi ſapientiam deſtrueres. Fac me paruulum in oculis meis, vt magnus fiam in tuis.

2. Dux ſupreme, qui omnes ad te vocas per viam crucis & abnegationis, gra-

gratiam tuam largire mihi, vt crucem meam indefeſſus portem vſque ad mortem.

3. Aliam viam, Domine, tenere nolo, quam tuam: nec aliam, quam tuam veritatem amplecti: nec aliam vitam ducere, præter eam, quam tu docuiſti. Tu es enim via, veritas, & vita.

4. Gratias ago tibi, æterne Pater, quod talem mihi magiſtrum, legislatorem, & conſiliarium dederis, cuius pręcepta & monita via tutiſſima ſalutis ſunt.

5. Aperi os tuum, Saluator mundi, & loquere ad cor meum, quia audit ſeruus tuus, deſiderans id exequi quod audierit.

6. Illumina me ſplendoribus tuis, ſuperne Magiſter, vt perfectioοem agnoſcam, quam mihi commendas: igne tuo accende, vt eam amem: potentia corrobora, vt eam quæram & aſſequar.

7. Saluator potentiſſime, qui tot miracula verbo virtutis tuę patrare dignatus es; innoua ſigna, immuta mirabilia, & animæ meæ languores ſana, eamque reſu-

reſuſcita à morte vitiorum.

8. Inclite Ieſu, lux mundi, ſalus populi, & gloria noſtra, reſpice propitius infirmitatem meam: nemo enim poteſt ſpiritualia vulnera curare, niſi tu qui ſolus es Deus.

9. Circuiſti vicos & plateas, dulciſſime Ieſu, vt peccatores conuerteres, & pœnitentibus indulgentiam conferres: fac me huius charitatis tuę participem, & miſerere mei, quoniam iniquitatem meam ego cognoſco.

10. Millies te laudo, & benedico, Ieſu ſanctiſſime, exemplar omnium virtutũ pro vita tua pauperrima, humillima, puriſſima, patientiſſima: tribue mihi miſerrimo ſeruo tuo mores tuos ſedulò meditari, & ad eorum normam omnes actus, ſermones, & geſtus meos efformare.

DECAS VII.

1. QVam immenſa fuit charitas tua, benigniſſime Redemptor, quia non ſolum pro ſalute mea vitam ærumnoſam

noſam ducere, ſed eam inſuper acerbiſſima paſſione & morte claudere voluiſti. O quam grauia ſunt peccata mea, quæ talem poſcebant ſatisfactionem?

2. Clementiſſime Pater, per paſſionem & mortem Vnigeniti tui ignoſce peccatis famuli tui. Suſcipe ſacrificium filij tui,& obliuiſcere iniuriarum nequiſſimi ſerui tui. Multò enim plura ille ſoluit, quam ſit debitum meum.

3. O paſſio Chriſti deſiderabilis, ò amabilis mors, ſana vulnera mea, & viuifica me: inflamma pectus meum, vt præ amore liqueſcat.

4. Non peto mundi diuitias,ſed tuas anguſtias, Domine Ieſu: non carnis delitias, ſed tua flagella.

5. Rogo te, dulcis Ieſu, ne ſinas vnquam me obliuiſci mortis & paſſionis tuæ; ſed præſta,vt in ea mihi ſit requies & acceſſus ad Diuinitatem.

6. Omnia vulnera tua, Domine, inſcribe cordi meo, vt tu ſolus, tuaque paſſio in eo legantur. Intra vulnera tua abſconde me.

7. Domine Ieſu, qui nos ſic amaſti, vt

vt tibi non parceres; veni, & ne differas vulnerare cor meum, vt ſolum tua vulnera ſentiam, & in ijs iugiter maneam, & requieſcam.

8. Tui dolores ſemper occupent pectus meum, vt eorum memor dicam cum ſponſa: Faſciculus myrrhæ dilectus meus mihi inter vbera mea commorabitur.

9. Dulcis Ieſu, qui tanto feruore & feſtinatione in Hieruſalem aſcendiſti, vt duriſsimam mortem pro me patereris, fac me alacrem & feruentem ad omnia quæcunque volueris pro te ſuſtinenda.

10. Saluator mundi, qui à perdito diſcipulo venditus fuiſti; ne quæſo permittas, vt pro vili pretio rerum terrenarum te ſummum bonum meum vendam & derelinquam.

DECAS VIII.

1. HVmilliſime *Ieſu*, qui ſeruili obſequio lauiſti pedes diſcipulorum tuorum, amplius laua me ab iniquitate mea, & à ſpiritu ſuperbię libera me.

O di-

2. O dilecte cordis mei, qui imminento paſſione tua perpetui amoris tui pignus immenſum reliquiſti nobis, corpus tuum ſcilicet in cibum, & ſanguinem in potum; præpara me ad hoc conuiuium, & orna animam meam virtutibus tuis.

3. O Rex ſupreme, qui nutris ſanguine tuo populum tuum, vt ſimus omnes de regio tuo ſanguine genus electū, regale ſacerdotium, gens ſancta: fac me agnoſcere genus meum, & de eo gloriari, & à moribus tuis nunquam degenerem eſſe.

4. Vt paſſio tua eſſet acerbior, amabiliſſime Ieſu, omnem lætitiam à te procul abieciſti, incipiens pauere, contriſtari, & mœſtus eſſe. & vbi dolor meus in cauſa tua & mea? Fac me ſemper memorem triſtitiæ tuæ, vt omnem anguſtiam quacumque ex cauſa mihi aduenientem pro tui nominis gloria libenter patiar.

5. O lætitia Angelorum, qui in triſtitia tua ad orationis remedium confugiſti, concede mihi miſero, vt ablacter à

lacte,

laſte, & auellar ab vberibus humanarũ conſolationum, meque totum orationi applicem, in qua ſanctiſſimam voluntatem tuam & cognoſcam, & exequar.

6. Tranſeat à te, Domine, ad me calix tuus: omnis enim amaritudo pro te deguſtata erit mihi iucundiſſima.

7. Quis mihi det dolores tuos ita ſentire, afflictiſſime Ieſu, vt vel eorum cogitatio ſanguineum à me ſudorem eliciat? Adiuua me gratia tua, vt voti huius compos efficiar.

8. Laudo & glorifico te, mitiſſime Ieſu, pro tua ineffabili manſuetudine, quam oſtendiſti à perfido diſcipulo oſculo traditus, & ab impijs comprehenſus, atque ligatus: da mihi hunc ſpiritum lenitatis, quo erga meipſum ſeuerus ſim, & erga proximum manſuetus.

9. Quam celeriter ire cogeris à tuis hoſtibus raptatus, dulciſſime Ieſu, ſed multò magis à tua charitate: ne quæſo patiaris, vt à te alacriter ſequendo deſiſtam, etiam ſi multi labores, & dolores ſubeundi ſint.

10. Ieſu innocentiſſime, qui per diuerſa

uerſa tribunalia crudeliter trahi voluiſti, victima meorum criminum; dirige greſſus meos in viam pacis, & iube me venire ad te; nam & ſi oportuerit me mori tecum, non te negabo.

DECAS IX.

1. O bone Ieſu, virtus & fortitudo animæ meæ, qui tot irriſiones, percuſſiones, & contumelias admirabili patientia toleraſti, doce me omnia mihi aduerſantia miti ſilentio vincere, & tranquillo corde ſuſcipere.

2. Piiſſime Ieſu, qui nequiſſimo latrone & homicida nocentior proclamatus fuiſti, fac me vana hominum iudicia contemnere, & opprobrium tuum ſemper præ oculis habeꝛe, falſiſque mũdi honoribus præponere.

3. Mitiſſme Ieſu, qui nudus ad columnam alligatus, & duriſſimè propter ſcelera mea flagellatus fuiſti; concede animæ meæ, vt diuturnis criminum tẽpeſtatibus iactata in hac columna portũ inueniat. Liga me ad eam in funiculis

Adam,

Adam, in vinculis charitatis.

4. Rex Chriſte, corona Sanctorum omnium, qui inaudito ſupplicio ſpinis coronatus fuiſti, & ioculari purpura indutus; fac me omnem contemptum patienter ferre, atque inglorium omnibus apparere, tuaſque ſpinas ſemper amare.

5. Benigniſſime amator hominum, qui ab iniquo iudice morte turpiſsima damnatus fuiſti, cum ſis ſpeculum innocentiæ, & ſanctitatis: quanto magis me pati oportebit ſiniſtra hominum iudicia, qui in multis tam ſæpè deliqui?

6. Proficiſcere, bone Ieſu, ligno crucis onuſtus, ſed multo magis amoris pondere preſſus, & qui dolori tuo non parcis, parce peccatis meis.

7. Iugum tuum, Domine, ſuaue eſt, & onus tuum leue; fac vt illud gaudenter portem, abnegans memetipſum, & crucem meam baiulans poſt te.

8. Suauiſsime Ieſu, qui tam inhumaniter in cruce extendi voluiſti, vt numerari poſſent omnia oſſa tua; præſta vt omnia membra, ſenſus, & potentias ad te ſemper erectas tibi amãter vniam,

&

& clauis timoris tui cruci tuæ perpetuò affixus maneam.

5. Ad te, Domine, clamantem exaudi, & qui dixiſti Apoſtolis tuis, cũ exaltatus fuero à terra, omnia traham ad mé ipſum; trahe me ad te, & excipe animã meam in foraminibus petræ, in cauernis maceriæ.

10. Agnoſco, glorioſiſsime Fili Dei, titulum tuum; tu es enim Ieſus Nazarenus Rex Iudæorum. Vtinam orbis vniuerſus hunc titulum legat, & admittat, teque omnes confiteantur Regem ſuum & Saluatorem.

DECAS X.

1. IEſu vita morientium, qui cum iã mortuus eſſes pro nobis, latus tuũ lancea aperiri voluiſti, vt accedentibus ad te facilis pateret aditus ad cor; admitte me in latus tuum, vt in eo ſit requies mea in ſeculum ſeculi.

2. O quinque Chriſti pretioſa vulnera, diuina dulcedine plena ſaluto & veneror vos: in vobis enim medicina

vitæ,

vitæ, copia gratiæ, plenitudo indulgentiæ.

3. In latere tuo latère volo, Ieſu mi crucifixe, ibi orare, ibi tractare negotia mea: quia ibi quicquid voluero obtinebo.

4. Gratias ago tibi, Saluator mundi, quia opus Redemptionis noſtræ perfectiſsimè peregiſti: perfice & in me opus quod incœpiſti, vt plena in me, & conſummata iuſtitia reperiatur.

5. Quanta duritia cordis mei? concutitur terra, diſsiliunt ſaxa, obtenebrantur cœli, moriente Domino: ſolum cor meum immotum erit, qui tantę necis cauſa fuit? Scinde illud, Domine, & frange ſanguine tuo.

6. Sepeli cor meum tecum, & abſcōme me intra vulnera tua, dilectiſsime Ieſu, vt extra te nuſquam reperiar.

7. Obſigna cor meum, Domine, & ſenſus ac facultates ſigillo charitatis tuę, vt ſic obſignatus tecum maneam in æternum.

8. O Rex gloriæ, Domine virtutum, qui poſt mortem deſcendiſti ad inferos, & iu-

& iuſtos è carcere eduxiſti, gaudeo de hoc tuo triumpho, & precor, vt omnem tartaream poteſtatem virtute tua vincere me facias.

9. O Triumphator glorioſiſsime, fac me participem paſsionis tuæ, vt ſim etiam reſurrectionis: tecum moriar, vt tecum reſurgam, & tecum tandẽ aſcendam in cœlum.

10. Rex ſempiterne, qui ſedes ad dexteram Patris, trahe me poſt te, vt illic ſemper fixum ſit cor meum, vbi tu es theſaurus meus, & gloria mea, Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.

CAP. XVIII. *Ex qualibet re, quæ occurrit motus anagogicos elici poſſe. Scalæ à viſibili creatura ad inuiſibilem Cratorem.*

1. OPtimè dictum eſt à Redemptore noſtro [a] filios huius ſeculi prudentiores eſſe filijs lucis in genere ſuo. Nam quis ex nobis, qui filiorum lucis nomine cenſemur, tantam adhibet induſtriam in ſpiritualibus bonis procurandis,

randis, quantam mundani homines in terreno lucro ex omni re ſolertiſsimè captando? Languet nimirum ſpiritus, & vigent ſenſus: & quia cœleſtia ab oculis corporalibus remota ſunt, mentem humanam vix percellunt: atque ideò plerumque fit, vt in temporalibus lynces, in æternis talpæ ſimus. Ne igitur ſeculo addicti homines ſurgant contra nos in iudicium, quod viuaciores fuerint & diligentiores in perituris diuitijs, quam nos in veris & perpetuis congregandis; varias artes excogitare debemus opes quamplurimas ſpirituales accumulandi, in omni opere ac negotio lucrum ſpirituale ſectando, & ad Deum aſpirando, qui omnium actionum noſtrarum finis eſt & principium. Id qua ratione fieri poſſit, non meis, ſed Sanctorum Patrum verbis indicabo, quò maiorem huic doctrinæ conciliem auctoritatem.

2. Diuinus Ephræm [b] hoc lucrum in oratione potiſsimum conſiſtere docet, & ait: *Bonum fuerit ſemper orare, & nunquam deficere, quemadmodum ait Dominus. Quare ſiue opereris, ſiue*

dor-

Digitized by Google

dormias, ſiue iter facias, ſiue comedas, ſiue bibas, ſiue decumbas, caue orationem tuam intermiſeris. Siue in Eccleſia fueris, ſiue domi tuæ, ſiue in agro: & ſi oues paſcas, & ſi ædificia conſtruas, & ſi in ſymposio verſeris, ab oratione caue deſiſtas. & quandocũque potueris, genua flecte; quando non potueris, mente Deum inuoca. Quod ſi orationem operi præmiſeris, & ſurgens è lecto primorum motuum tuorum initia ab oratione duxeris, aditus peccato in animam non patebit. Cõſonat Chryſoſtomus [c] dicens. *Accedamus ad Deũ, orantes omni tempore, quia nunquam contingit importunè accedere. Eũ quippe, qui cupit largiri ſemper opportunè oramus. Sicut enim reſpirare importunum omnino nunquam eſt; ita etiam non quidem petere, ſed non petere potius importunum eſt. Sicut enim reſpiratione hac iugiter indigemus, ita etiã eo, quod à Deo præſtatur, auxilio.* Idem Chryſoſtomus [d] alibi explicans Apoſtoli ſententiam dicentis: Omnia in gloriam Dei facite, varios proponit modos Deum

glorificandi in omni actione & omiſſione, ſcalamque nobis de ſingulis creaturis faciendi, qua ad Deum aſcendamus. De qua re cum prolixum habuerit ſermonem, ſic concludit. *Si voluerimus, per omnem vitam hanc ſpirituale̅ mercaturam faciemus, & ex omni re lucrum capiemus. Siue ergo precemur, ſiue ieiunemus ſiue accuſemus, ſiue condonemus, ſiue laudemus, ſiue vituperemus, ſiue ingrediamur, ſiue exeamus, ſiue vendamus, ſiue emamus, ſiue taceamus, ſiue diſputemus, ſiue aliud quid faciamus, omnia referamus ad Deum.* Hæc ille docens quomodo ex omni re motus anagogici elici poſſint, quibus ad Deum aſſurgamus. Similia tradit Magnus Baſilius.[e] *Accumbens menſæ, ora; eſitans panem, largitori gratiam rependito; bibis vinum, memento eius qui illud tibi dedit ad lætitiam & infirmitatum ſolamen; tunicam indueris, gratias agito benigno datori; ſuſpicis in cœlum, & ſiderum pulchritudinem intueris, procide Deo, & cole eum, qui omnia hæc in ſapientia creauit.* Omit-

to

to reliqua. Nam vt alterius Baſilij Seleuciæ Epiſcopi [f] verba vſurpem: *Cum Deus res creatas in morem ſcalæ adaptauerit, per eas ſui amantibus aſcenſum ad ſe extruxit.*

3. Quicquid igitur occurrit in creaturis ad laudem reducere oportet creatoris, vt piè admonet Seraphicus Bonauẽtura. [g] *Cum videris aliquos*, inquit, *in prælatione temporali, vel in dignitate conſtitutos, cogitabis hoc eſſe factum ad diuinam magnificentiam oſtendendam, & ſic in eis Dei potentiam collaudabis. Cum autem videris alios ſciẽtiæ inſiſtentes, & non ſolum creatoris, ſed etiam creaturarum occultiſſima inquirentes, & quemlibet verſiculum curioſius ordinantes, hoc eſſe factum ad manifeſtandam diuinam ſapientiã non ignores, & ſic in eis Dei ſapientiam commendabis. Cum verò videris alios temporalibus negotijs inſiſtentes, in eis diuinam laudabis prouidentiam per tales quieſcentibus prouidentem. Si aliquos videris cæteros iudicantes, diuinum iudicium time: Si pœnas infe-*

rentes, diuinam iuſtitiam cogita: ſi rigidos, diuinæ iuſtitiæ expaueſce rigorem: ſi reprehenſores, & cauſarum diſcuſſores, futuri iudicij recordare. Si verò videris prælatos circa punitionẽ malorum remiſſos, in eis diuinam miſericordiam commendabis. Si videris aliquos inſiſtere operibus charitatis & pietatis, in ipſis laudabis diuinam bonitatem, & ſuam clementiam infinitam ſe breuiter ad omnia diffundentem. Si calorem habueris, recogita erga nos Dei Patris nimiam charitatem, qua ſuum filium voluit incarnari, & pro nobis omnibus crucifigi. Si frigus habueris, ab omni æſtu miſeriæ refrigeriũ anhelabis: & ſic per ſingula diſcurrendo omnia potes & debes reducere in laudem & magnificentiam Creatoris. Hoc ſancti viri documento quaſi acuto ferro medulla ſpiritus eruitur ex omnibus rebus, quæ ſenſibus percipiuntur. In promptu enim eſt iuxta Apoſtolum [h] Omni vtenti ratione inuiſibilia Dei, per ea quæ facta ſunt, intellecta conſpicere. Quod ſi acceſſerit moralis intelligentia

rerum

rerum omnium, quæ præ manibus verſantur, iam ingens ſylua vnicuique aperitur quamplurimos affectus erga Deũ ex qualibet re eliciendi. Hanc autem intelligentiam curioſo Lectori ſuppeditabunt ex antiquis Patribus Clemens Alexandrinus, Origenes, Gregorius Magnus, Rupertus Abbas, Bernardus, Eucherius, & alij: ex recentioribus Sanctes Pagninus in Iſagoge ad myſticos ſcripturæ ſenſus, Ioannes à S. Geminiano in ſumma de exemplis & ſimilitudinibus, Hieronymus Lauretus in Sylua Allegoriarum, Petrus Berchorius in Reductorio, & Repertorio morali, & omnes ferè Interpretes Sacræ Scripturæ.

4. Philo diſſertiſſimus Iudæorum; ſcalas ad Deum eſſe creata omnia aſſeuerat. Via enim patet nobis, vt dixi, ab his quæ videmus & contrectamus, ad Opificem Deum, quem non videmus. Nemo eſt, ſi internas aures admouere voluerit, qui vocem naturæ non audiat ingenti clamore conditorem ſuum prædicantis. *Cœlum, mare, terra, & omnia quæ in eis ſunt*, ait S. Proſper, [K] *conſo-*

no ſpeciei ſuæ, ordinationiſque concentu gloriam Dei proteſtantur, & prædicatione perpetua maieſtatem ſui loquuntur auctoris. Magnus eſt liber creaturarum, in quo non ſolum vir incomparabilis Antonius Abbas, vt de eo Athanaſius refert,[l] ſed etiam mundi ſapientes ſtuduerunt. Triſmegiſtus dixit mundum eſſe librum Diuinitatis, & ſpeculum diuinorum, in quo Deus ſeipſum clarè expreſſit. Orpheus in hymnis mũdum eſſe ait muſicam admirabilem, quę prædicat, & laudat Deum: quod etiam noſter hymnographus cecinit dicens; *Cæli enarrant gloriam Dei.* Sunt Creaturæ nutus, quibus Deus ſe nobis manifeſtat, ex ſententia Auguſtini,[m] & Gregorij Papæ.[n] Sunt venæ diuini ſuſurrij, vt idem Gregorius[o] teſtatur. Sunt Choreæ, quas mater natura Numini ſtatuit, vt canit Syneſius.[p] Sunt fontes diuini amoris, vt docet Angelicus Doctor.[q] Nulli ergo dubium, quin facillimè poſſit, quicumque huic ſtudio animum applicauerit, ex aſpectu cuiuslibet creaturæ in Deum aſſurgere, & pijs affectibus

ad Creatorem aſpirare. Praxim huius exercitij mox tradam, ſi prius monuero fuiſſe quemdam virum ſanctum, qui omnia quęcumque audiebat, & videbat, ad Chriſti paſsionem referebat. Si clamor occurreret, aut tumultus, vel ictus malleorum: Si ſcalas aſpiceret, aut ligna, aut lanceas, aut clauos, aut aliud quidpiam, ex omnibus occaſionem captabat Chriſti paſsionem grato animo recolendi. Poterit autem huiuſmodi exercitatio ad totam Domini vitam extendi, adhibitis Aſpirationibus, quæ ſuperiori capite deſcriptæ ſunt.

CAP. XIX. *Diarium, & Syluula Aſpirationum pro omni actione diei, & pro qualibet occaſione.*

EX vberrima meſſe ſpicilegium faciam, cuncta enim percurrere, ex quibus elici Aſpirationes poſſunt, immenſi voluminis foret; ſed ſicut ſcriptũ eſt: *Da occaſionem ſapienti, & addetur ei ſapientia*. Primò autem præcipuas diei actiones, & exercitia propo-

nam; tum pleraque alia, quæ frequentius occurrere ſolent, vt in quolibet actu, & occaſione piorum affectuum ſylua ſemper in promptu habeatur.

Cum quis noctu expergiſcitur.

1. DEus propitius eſto mihi peccatori; educ me de tenebris & vmbra mortis, & dic de tenebris lucem ſplendeſcere.

2. Voca me, Domine, in admirabile lumen tuum; & illumina tenebras meas, tu lux filiorum lucis, tu dies qui neſcis occaſum.

3. Tuere me, Domine, ne tenebricoſa peccati caligine inuoluar: eripe me ab omni inquinamẽto carnis & ſpiritus.

4. Fiat mihi nox iſta illuminatio mea in delitijs meis, quoniam memor fui nocte nominis tui Domine.

5. In lectulo meo quæſiui per noctẽ quem diligit anima mea. Doce me, Domine, quærere te, & oſtende te quærenti.

6. Anima mea deſiderauit te in no-

ĉte, ſed & ſpiritu meo in præcordijs meis; de mane vigilabo ad te, ſplendor paternæ gloriæ.

7. Nox eſt, & alta rerum quies, ac profundum ſilentium. Amemus Deum noſtrum, anima: nam amor ſecretum optat.

8. Ardeant tibi & luceant, Deus meus, ſidera tua, & tot accende tædas amoris in corde meo, quot in cœlo ſplendent ſtellæ.

9. O ſi animus ad amoris lucernam vigil hæreret, dum ſomnũ corpus capit, itaut dicere poſſem cum ſponſa, ego dormio, & cor meum vigilat? Da mihi, Domine, cum neceſſaria ſomni quiete perpetuam amoris vigilantiam.

10. Gratias ago tibi, Deus meus, quia dum nox in ſuo curſu medium iter haberet, omnipotens ſermo tuus è regalibus ſedibus venit, vt eos illuminaret, qui ſedebant in tenebris, & vmbra mortis.

Mane cum ſurgis.

1. BEnedicta ſit Sancta Trinitas, atque indiuiſa Vnitas, Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus, cōfitebimur ei, quia fecit nobiſcum miſericordiam suā.

2. In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti crucifixi ſurgo; ipſe, qui me redemit, me cuſtodiat, protegat, atque defendat ab omni malo hodie, ſemper, & in hora mortis meæ.

3. Credo tibi, Domine mi, in te ſpero, ac toto corde te diligo: ex te enim, & in te, ac pro te ſunt omnia, Deus meus, & omnia.

4. Deus, Deus meus, ad te de luce vigilo: Sitiuit in te anima mea, quam multipliciter tibi caro mea.

5. Pater ſancte, in vnione amoris dilectiſſimi Filij tui commendo tibi hodie ſpiritum meum.

6. Offero tibi cor meum, & oro te, vt omnis cogitatio, locutio, & operatio, ac voluntas mea ſecundum beneplacitū tuum hodie dirigatur.

Laudo,

Digitized by Google

7. Laudo, glorifico, & ſaluto cor tuũ, dulciſſime Ieſu Chriſte, gratias agens pro fideli cuſtodia, qua me hac nocte protexiſti: & quia laudes pro me, & gratiarum actiones, atque omnia, quæ ego debeo Deo Patri inceſſanter perſoluis.

8. Commendo, Domine, diuinæ ſapientiæ tuæ viſum meum interiorem, & exteriorem, vt lumen cognitionis mihi largiaris, quo voluntatem tuam agnoſcere valeam, viſumque cohibeam ab omni vano & illicito obiecto.

9. Commendo auditum meum miſericordiæ tuæ, vt ab auditione mala me protegas, & intellectum tribuas ad omnia, quæ hodie auditurus ſum.

10. Commendo benignitati tuæ os meum & vocem, vt guſtum diuini ſpiritus infundas mihi, & ab omni lapſu linguæ me cuſtodias.

11. Commendo pietati tuæ manus meas, vt opera mea tuis apponas operibus, & in eis omnia mea ſanctifices, & perficias, & ab omni prauo opere me retrahas.

12. Commendo cor meum diuino a-

Digitized by Google

mori tuo, vt illud cordi tuo vnias, tuoque amore ita ſuccendas, vt nunquam deinceps de re aliqua terrena delectetur.

Dum indueris.

1. EXue me, Domine, veterem hominem cum actibus ſuis, & indue me nouum hominem, qui ſecundũ Deum creatus eſt in iuſtitia, & ſanctitate veritatis.

2. Indue, Domine, animam meam cyclade auro texta, veſteque nuptiali charitatis, quæ operiat multitudinem peccatorum meorum; & immenſis monilibus virtutum exorna me.

3. Largire quæſo animæ meæ veſtes & ornamenta, quæ eam maximè deceant, ne deformitas mea appareat coram te, & Sanctis Angelis tuis.

4. Præcinge lumbos meos, puriſſime Ieſu, cingulo caſtitatis & pudicitiæ, vt viam mãdatorum tuorum expeditè currere poſſim.

5. Fac, pie Domine, mecum quod

ſolent

ſolent mundi proceres; veſtes patientiæ & humilitatis, quæ tibi regnanti in gloria non ſunt amplius neceſſariæ, largire mihi pauperculo ſeruo tuo, qui eis maxime indigeo.

6. Te ſic præcipiente, Deus meus, corpus terrenũ terrenis veſtibus induo: non propter ornatum & ſuperbiam; ſed propter neceſſarium operimentum, & vt ex habitu ſtatus meus diſcernatur.

7. Dum ego corpori ſuas veſtes tribuo, tu Deus indue animam veſte innocentiæ, vt habitus eius laudabilis appareat coram te.

Cum manus abluis.

1. DA virtutem, Domine, manibus meis ad abſtergendam omnem maculam, vt ſine pollutione mentis & corporis valeam tibi ſeruire.

2. Amplius laua me, Domine, ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me.

3. Domine Ieſu, qui lauiſti nos à peccatis noſtris in ſanguine tuo, laua om-

nes

nes animæ meæ ſordes, & ſuper niuem dealbabor.

In ortu Solis.

1. EXorere, exorere Sol iuſtitiæ, & illuſtra ſplendoribus tuis animã meam.

2. Emitte lucem tuam, & veritatem tuam, ipſa me deduxerunt, & adduxerunt in montem ſanctum tuum, & in tabernacula tua.

3. O lux, quæ illuminas omnia, abſorbe me in charitatis abyſſum, vt videam ſemper te in te, & me in te, & cuncta ſub te: nam ſine te omnia mihi ſunt tenebræ, & nox obſcura.

4. O ſol animæ meę Deus meus, quã amabilis eſt pulchritudo tua? Amo te lumen æternũ, & ardẽtius amare deſidero.

Ante Diuinum Officium.

1. VOcabis me, Domine, & ego reſpondebo tibi, operi manuum tuarum porrige dexteram.

Do-

2. Domine in vnione illius intentionis, qua ipſe in terris laudes Deo Patri perſoluiſti, hoc tibi officium perſoluere intendo.

3. Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me ſunt nomini ſancto eius.

4. Ergonè ranuncula vilis de cœno iniquitatum egreſſa corã Domino maieſtatis perſtrepere audebo? Et quis ſum ego puluis & cinis, vt loquar ad Dominum meum?

5. Introibo in domum tuam, adorabo ad templum ſanctum tuum, & confitebor nomini tuo. In conſpectu Angelorum pſallam tibi.

6. Confiteantur tibi, Domine, omnia opera tua, & Sancti tui benedicant tibi. Pſallite Domino Sancti eius, & confitemini memoriæ ſanctitatis eius.

7. Summè deſidero laudare te, Domine Deus meus, & ſic honorem afferre tibi, quoniam tu dixiſti, Sacrificium laudis honorificabit me.

8. Accipe laudationem meam, Domine, vitulos labiorum meorum, & quia

Vir

vir pollutus labijs ego ſum, ſanctifica me, & mitte Angelum tuum, qui calculo ignito emundet os meum, & faciat me dignum laudibus tuis.

9. Illumina intellectum meum, Domine, vt corde percipiam quod ore pronuncio: transforma in te ſenſus & cogitationes meas, vt nihil præter te cogitem: affectus purifica, & voluntatem inflamma, vt te ſolum amem, & deſiderem.

10. Te laudare volo, bone Ieſu; tu ſupple pro me, quicquid minus eſt in me.

Poſt Officium.

1. GRatias tibi ago, Domine Deus, quod meas indignas orationes audire dignatus ſis, & de manu mea laudum tuarum ſacrificium ſuſcipere.

2. Vnde mihi hoc, vt inuenirem gratiam ante oculos tuos, Domine mi, qui conſolatus es me, & fiduciam præbuiſti orandi te?

3. Dimitte, Domine, ſecundum magnitudinem miſericordiæ tuæ quicquid

in

Digitized by Google

in tuo ſeruitio ſcienter, vel ignoranter peccaui; & admitti iubeas ante conſpectum maieſtatis tuę deprecationem ſerui tui.

4. Recordare fragilitatis meæ, & ignoſcens diſtractionibus meis miſerere mei Deus, & omnium, pro quibus oraui.

5. Suſcipe, benigniſſime Ieſu, obſequium ſeruitutis meæ in pijſſimum cor tuum, & illud tuis, atque Sanctorum precibus adiungens purifica, supple, perfice, & offer Deo Patri ad tuam, & Sanctorum gloriam, ad meam, & omnium ſalutem.

Ante Miſſam, vel Communionem.

1. DOmine Ieſu, in memoriam tuę paſſionis & mortis offero tibi huius Miſſæ, & omnium Miſſarum, quæ in toto mundo celebrantur, hoſtiam immaculatam ſacroſancti corporis, & ſanguinis tui.

2. Suſcipe me, Domine, cum oblatione huius hoſtiæ immaculatæ in laudem,

dem, gloriam, & beneplacitum tuum in vnione illius oblationis, qua temetipſum in ara crucis obtuliſti.

3. Memoriam feciſti mirabilium tuorum, dulciſſime Deus animæ meæ, & in eſcam vnam omnes amoris vires cõtraxiſti. Vtinam hic cibus me transformet in te, & lapideum pectus meum igne tui amoris accendat, & diſrumpat.

4. Veni, Domine, & noli tardare; reple bonis tuis eſurientem animam meam, & calice ſuauitatis tuæ inebria ſitientem.

5. Melior eſt panis tuus, quam omnes delitiæ mundi, quas ideò reſpuo & abominor: & calix tuus inebrians quam præclarus eſt?

6. Panis dulciſſime ſana palatum cordis mei, vt ſentiam ſuauitatem amoris tui. Sana me ab omni languore, vt nullam præter te amem pulchritudinem.

7. Ignis qui ſemper luces, amor qui ſemper ardes, illumina & accende me, vt citra condemnationem aſſiſtam metuendo altari tuo.

8. Ne proijcias me à facie tua cum diui-

diuiniſſimis donis tuis venientem ad te: neque me auerſeris propter nimiam indignitatem meam.

9. Quemadmodum deſiderat ceruus ad fontes aquarum, ita deſiderat anima mea ad te, Domine Ieſu, Saluator meus.

10. O manna ſuauiſſimũ, omnem habens ſaporis ſuauitatem pro cuiuſque deſiderio, recrea hodie, ac ſuauiter affice aridum palatum animæ meæ.

11. Veni obſecro, æterna ſapientia, tam potenter hodie in animam meam, vt cunctos profliges hoſtes meos, cuncta vitia conſumas, cuncta peccata remittas.

12. Ignem veniſti mittere in terram, benigniſſime Ieſu, accende illum in me, & euentila gratia tua, vt ſemper creſcat.

Ad eleuationem Hoſtiæ & Calicis.

1. PRotector noſter aſpice Deus, & reſpice in faciem Chriſti tui.

2. Amo te, & adoro toto corde & affectu. Laua me in tuo ſanguine, & da mihi

mihi pati pro amore tuo.

4. Tu Rex gloriæ Chriſte: tu Patris ſempiternus es filius.

5. Amantiſſime Ieſu, per effuſionem ſanguinis tui fac vt mundo mortuus tibi ſoli viuam, à meipſo penitus deficiens.

Poſt Miſſam, vel Communionem.

1. GRatias ago tibi, Domine Ieſu, quia me viliſſimum peccatorē admittere dignatus es ad viuificum tuæ menſæ conuiuium. Ignoſce vilitati meæ, & fac me hominem ſecundum cor tuū.

2. Saucia, Domine, cor meum vulneribus tuis, mentem meam inebria ſanguine tuo, vt quocumque me vertā ſemper te videam crucifixum, & quicquid aſpexero tuo ſanguine tinctum appareat mihi.

3. Sanctifica, Domine, animam meā, & benedictionem tuam in ea relinque. Ingredere cubiculum cordis mei, & illud poſſide in ſempiternum.

4. Reſpice in me, Pater æterne, quia

Vni-

Digitized by Google

Vnigenitus filius tuus intra viſcera mea clamat ad te.

5. Penetret amor tuus, clementiſſime Ieſu, intima mea, & omnem alium amorem expellat.

6. Transforma me totum in te, vt omnis ſubſtantia mea pereat in te, nec me amplius inueniam niſi in te.

5. Recedo modicum à te, ſed non ſine te, Domine mi, conſolatio mea, & omne bonum meum. Da mihi viuere ſemper in te, & tibi iugiter adhærere.

Ante menſam, & dum reficeris.

1. DA mihi, Domine, operari non cibum qui perit, ſed qui permanet in vitam æternam.

2. Ecce, Domine, ad menſam accedo, da mihi congruam ſeruare moderationem, ne ex indiſcreta parſimonia deficiat corpus, aut ex nimietate grauetur & inſoleſcat.

3. O quanti pauperes fame pereunt? mihi autem nihil deeſt. Gratias ago tibi Deus, qui paſcis me à iuuentute

mea,

Digitized by Google

mea, & vſque nunc.

4. Quam ſuauis es, Domine, animæ quærenti te? Vtinam nihil ſapiat, nihil dulceſcat mihi, niſi tu. Tu cibus meus, tu potus ſuauiſſimus, tu omnis delectatio mea.

5. O ſi deterior ferculorum pars mihi ſemper contingeret, ſicut decet me? Indignus enim ſum rationalis creaturæ cibis, & pane filiorum, quia iumentis inſipientibus ſimilis factus ſum propter innumerabilia & execranda peccata mea.

6. Fac me ſemper, Domine, eſurire & ſitire iuſtitiam. Sitiuit anima mea ad Deum fontem viuum, quoniam apud te eſt fons vitæ.

7. Quã dulcia faucibus meis eloquia tua? ſuper mel ori meo.

8. Dederunt in eſcam meam fel, & in ſiti mea potauerunt me aceto.

9. Præſta mihi, Domine, vt ſicut corpus terreno cibo, ita cœleſti alimonia mentem reficiam.

Poſt

Digitized by Google

Poſt menſam.

1. GLoria tibi Domine, qui me cibo ac potu neceſſario refeciſti: fac me ſemper abundare in omni opere bono.

2. Singulas buccellas, & guttas quas ſumpſi offero tibi in laudem æternam, in vnione illius amoris, quo tu Deus meus pro me factus homo cibum & potum ſumpſiſti in terris ad honorem Patris tui.

3. Parce mihi, Domine, quia temperantiæ limites tranſgreſſus ſum: da, vt deinceps omnem concupiſcentiam ſuperem, & omnia gulæ irritamenta.

Ante quodlibet opus.

1. DOmine Ieſu, da vt peragam opus iſtud ad gloriam tuam, & ſalutem meam, ſicut tibi placitum eſt.

2. Da mihi ſedium tuarum aſſiſtricē ſapientiam, vt mecum ſit, mecum laboret, vt ſciam quid acceptum ſit coram te omni tempore.

Da

Digitized by Google

3. Da mihi, Domine, ſpiritum diſcretionis, vt vera à falſis diſcernere queam; vt ſciam eligere bonum, & reprobare malum.

4. Fac vt optimum finem ſemper intendam, & omnia præuideam quæ accidere mihi poſſunt.

5. Adiuua, dirige, & conforta me, vt ſecundum te, tecum, & propter te hoc opus perficiam, quia ſine te nihil ſum, nihil poſſum.

Opere peracto.

1. DOmine Ieſu hoc opus, quod peregi cõmendo mellifluo cordi tuo emendandum ac perficiendum: tibique illud offero in vnione operum tuorum.

2. Domine, ſi quid vnquam tibi gratum feci ex gratia tua, id omne approbo & ratifico, id renouo & confirmo.

3. Quicquid neglexi offerre tibi ex actionibus meis, id hoc momento quantum poſſum compenſo, & tibi omnia propter te offero omnium Angelorum, & Sanctorum affectu.

Cum

Cum è domo, vel cella egrederis.

1. VIas tuas, Domine, demonſtra mihi, & ſemitas tuas edoce me. Perfice greſſus meos in ſemitis tuis, vt non moueantur veſtigia mea.

2. O quanti ſunt infirmi & claudi, quibus ambulare conceſſum non eſt? Gratias tibi ago, Domine, quia corpus integrum dediſti mihi, & me hactenus incolumem conſeruaſti.

3. Sequar te, Domine, quocumque ieris, quia verba vitæ æternæ tu habes.

Cum regrederis.

1. APerite mihi portas iuſtitiæ, & ingreſſus in eas confitebor Domino. Hæc porta Domini, iuſti intrabunt in eam.

2. Hæc requies mea in ſeculum ſeculi, hic habitabo, quoniam elegi eam.

3. Elegi abiectus eſſe in domo Dei mei, magis quam habitare in tabernaculis peccatorum.

Digitized by Google

Ad ſonitum Horologij.

1. BEnedicta ſit illa hora, qua Dominus noſter Ieſus Chriſtus incarnari voluit & pati pro nobis.

2. Reſpice in me, Domine, & miſerere mei præſertim in hora mortis meę: & fac me talem in hac hora, qualem me deſideras in æternitate.

3. O Deus infinitè amabilis, quam parum hactenus dilexi te? Dixi, nunc cępi. Da quod iubes, & iube quod vis.

4. Quam pœnitet me tẽporis, cuius inutiliter iacturam feci? Vtinam illud poſſem reuocare, vt in rebus tibi placitis totum inſumerem.

5. Ecce lapſa eſt hora, Deus meus & nullum in me ſentio amoris incrementum. Vtinam geminatis ignibus hanc iacturam reſarciam.

6. Quanta eſt miſericordia tua, Domine, quia me vſque ad hanc horam toleraſti? Gratias ago, & doleo, quod tam ingratus fuerim.

7. Offero tibi, æterne Pater, quicquid dixe-

dixero, fecero, cogitauero hac hora. Vtinam eam vtiliter tranſigam ad maiorem tui gloriam.

In dolore & quacumque tribulatione.

1. Faſciculus myrrhæ dilectus meus mihi, inter vbera mea commorabitur. Auge, Domine, dolores, auge afflictiones; ſed auge etiam patientiam. Hic vre, hic ſeca, vt in æternũ parcas.

2. Recordare, Domine, fragilitatis meæ, & dic Angelo percutienti, ceſſet iam manus tua. Veruntamen non mea, ſed tua voluntas fiat.

3. Tu es refugium meum, Ieſu crucifixe, in tribulationè, quæ circumdedit me: exultatio mea, erue me à circumdantibus me.

4. Si vis, Domine, omnia mala pœnæ libenter patiar pro te, ſine vlla conſolatione. Omnia volo, nihil volo.

5. Bonum mihi, Domine, quia humiliaſti me. Propter te ſuſtinui opprobrium, operuit confuſio faciem meam.

6. Gratias ago tibi Deus, quia volũ-

tas tua in me adimpletur; qua voluiſti ab æterno, vt hæc mihi euenirent. Offero ea tibi ad gloriam tuam, in vnione passionis Chriſti.

7. Tuus ſum ego, Domine, tu ſcis quid mihi expediat. Offero me tibi in omne beneplacitum tuum.

8. Gratias tibi ago, quia nos etiam inuitos rectè fingis, & per externum hominem internum purgas.

9. O Amor, ea intentione, qua pœnam iſtam de corde Dei mihi attuliſti, tibi committo; vt eam in ſumma gratitudine ibidem reconſignes.

10. Tibi, Domine, hæc omnia patior. Sit nomen tuum benedictum in ſecula, qui voluiſti hanc tribulationem venire ſuper me. Sicut placuit tibi, ita factū eſt.

In proſpero ſucceſſu.

1. NOn nobis, Domine, non nobis; ſed nomini tuo da gloriam. Fallax eſt honor mundi, fallaces huius vitæ conſolationes: Satiabor cum apparuerit gloria tua.

Val-

2. Valde quidem me conſolatur res iſta, Domine Ieſu; eam tamen nolo, niſi à te, in te, & propter te, paratus ea carere, quoties volueris.

3. Nolo, Domine, hic conſolari & felix eſſe; ſed affige me in præſenti, vt miſericordiam in fine conſequi valeam.

4. Benedictus es Domine, qui adiuuiſti me, & conſolatus es me; cum mihi minimo, & infelici nulla debeatur conſolatio, nulla proſperitas.

5. Refulge cordi meo, veritas ſũma, vt mihi ipſi vileſcam, ac omni humana conſolatione me indignum exiſtimem.

In omni tentatione.

1. Saluator mundi ſalua nos, qui per crucem & ſanguinem tuum redemiſti nos, auxiliare nobis, te deprecamur Deus noſter.

2. Confige timore tuo carnes meas, à iudicijs enim tuis timui.

3. Tu Domine, qui ad exercitiũ facis, vt ſentiam, adiuua me, ne conſentiam.

4. Excita Domine potentiam tuam &

veni, & exurge in adiutorium mihi.

5. Da mihi, Domine, patientiam & pacem, ne perdam coronam in cœlo. Tu enim dixiſti: In patientia veſtra poſſidebitis animas veſtras.

6. Inclina cor meum in teſtimonia tua, & eſto mihi turris fortitudinis à facie inimici.

7. Tu ſcis, Domine, quam libenter puram animam tibi exhiberem: ſed quia immundum vas habeo, plenum tentationibus; ipſum tibi offero quale eſt. Munda illud ſanctiſſimo ſanguine tuo, vt diuini influxus capax efficiatur, tibique in gratia acceptum fiat.

Cum te allici ſentis ad complacentiam ex pulchritudine, vel alia perfectione creaturarum.

1. ECce iſti ſunt riuuli, Domine Deus meus, qui ex te vero & increato fonte omnium bonorum dimanant: hæ ſunt guttæ inexhauſti maris tuæ ineffabilis bonitatis.

2. Auerte oculos meos, ne videant vani-

vanitatem, ne per feneſtras oculorum intret mors in animam meam.

3. Reſiſto, Domine, ſeductionibus oculorum, ne implicentur pedes mei, quibus ingredior viam tuam: & erigo ad te inuiſibiles oculos, vt euellas de laqueo pedes meos.

4. Multa feciſti tu Domine Deus meus mirabilia tua, ſed tu omnium pulcherrimus & perfectiſſimus es. Quando veniet dies, vt in te ſolo delecter.

5. Quam callidè hic lates abſconditus maledicte ſerpens, vt me tuo veneno inficias? Benedicta ſit bonitas Dei in æternum, qui mihi hoſtem hic latentẽ, & animæ meæ doloſè inſidiantem tam benignè detexit.

In tranſitu ante Eccleſiam, & in eius ingreſſu.

1. ERgonè putandum eſt, quod verè Deus habitet ſuper terram? Si cœlum, & cœli cœlorum te capere nõ poſſunt, quanto minus hæc domus?

2. Tu Domine, qui pollicitus es, ecce

ego vobiſcum ſum omnibus diebus vſq; ad conſummationem ſeculi,exaudi orationem ſeruorum tuorum orantium in templo iſto.

3. Domine in multitudine miſericordiæ tuæ introibo in domum tuam, adorabo ad templum ſanctum tuum, & confitebor nomini tuo.

4. Omnes Sancti & Sanctę Dei,quorum Reliquiæ, & imagines hic ſunt, ſaluto & veneror vos, intercedite pro me.

5. Saluete Chriſti fideles animæ,quæ hic & vbique requieſcitis; requiem æternam vobis donet,qui pro vobis paſſus eſt.

Ante Crucifixum.

1. DOmine Ieſu Chriſte per illam amaritudinem, quam ſuſtinuiſti propter me in cruce, maximè in illa hora, quando anima tua egreſſa eſt de corpore ſuo, miſerere animæ meæ in egreſſu ſuo.

2. Suſcipe me, Domine,in vlnas tuas, quas in cruce expandiſti,protege me ab hoſte maligno, & fac me participem crucis tuæ.

Ado-

3. Adoramus te Chriſte, & benedicimus tibi, quia per crucem tuam redemiſti mundum.

Cum aridus es.

PAter cœleſtis pro frigida & miſera cordis mei ariditate offero tibi feruida deſideria, & ardentiſſimum amoré dilectiſſimi filij tui, Beatæ Virginis, & omnium electorum tuorum.

Cum loquendum eſt.

IEſu fili Dei, qui coram Iudice tacuiſti, tene linguam meam, donec cogitem qualiter & quid loquar. Pone, Domine, cuſtodiam ori meo, & oſtium circumſtantiæ labijs meis.

Ante ſtudium.

DOmine Ieſu, æterna ſapientia, purga animam meam igne amoris tui, illumina intellectum, memoriam confirma, vt bonas literas diſcam, quibus te vnum ſapiam, & diligam; quia extra te quiſquis ſapit, deſipit.

Digitized by Google

Dum grata quælibet, & pulchra vides.

ECce tu pulcher es, dilecte mi, ecce tu pulcher es fons pulchritudinis: exorna ſplendore gratię animam meam, quoniam denigrata eſt ſuper carbones facies mea, propter multitudinem iniquitatum mearum. Ne ſinas me donis tuis abuti contra te.

In aſpectu rei deformis.

FActi ſunt abominabiles, ſicut ea quę dilexerunt: tolle à me Dominę peccati deformitatem.

Cum pluit.

IRriga, Domine, arentem animam meam, vt fructum boni operis reddat temporibus ſuis.

Cum ſudum eſt.

DIſſipa, Domine, à corde meo nubeculas terrenorum affectuum, & lucis tuæ radijs illuſtra animam meam. Refulge ſuper me ſol iuſtitiæ, & ſplendoribus Sanctorum illumina cor meum.

adhuc imperfectè tibi ſeruio, & tamen plantatus ſum ſecus decurſus aquarum gratiæ tuæ. Adiuua me, vt fructum afferam in patientia.

In aſpectu volucrum.

BEnedicite omnes volucres cœli Domino. Quis dabit mihi pennas ſicut columbæ, & volabo, & requieſcam? Eleua me, Domine, à terra, vt alis amoris ad te volem.

In aſpectu beſtiarum.

BEſtiæ & vniuerſa pecora laudate nomen Domini. Da mihi, Domine, cognoſcere dignitatem meam; ne fiam ſicut equus & mulus, quibus non eſt intellectus.

In aſpectu ignis.

IGnem veniſti mittere in terram, Deus meus, & ſuades mihi, vt emam à te aurum ignitum: accende tu illum in me, vt liqueſcam amore tuo.

In

In aſpectu aquæ.

ANima mea ſicut terra ſine aqua tibi, ſitit ad te fontem viuum. Irriga me, & potum da mihi in lacrymis in menſura.

In aſpectu Cæli.

O Magna domus Dei, quam vilis mihi fuiſti? Pœnitet me Domine, da mihi conſtantiam in ſeruitio tuo. Cęli Cęlorum laudate Deum. Quando aperiemini mihi, vt inueniam eum, quem diligit anima mea?

In alia quacumque occaſione.

NIhil prorſus homini occurrit, ex quo non poſſit varias ad Deum aſpirandi occaſiones elicere, quicumque ſtudet Chriſtianæ perfectioni. Nam vt ſuprafcriptis oratiunculis, & exercitijs alia quædam in exemplum adijciam; ſi tibi occurrat aliquis infidelis, orabis pro illo, & actum fidei elicies. Si cœcus, claudus, vel aliqua ægritudine affectus; eorum miſereberis, & Deo gratias ages, qui

qui membra integra tibi, corpuſque validum dedit. Tranſiens Xenodochia, ora Dominum, vt det omnibus patientiã, & conſolationem. Cum legis, audis, aut vides aliquid ad laudem Dei pertinens; gaude multò magis, quam ſi laudes tuas audires. Cum videris aliquem peccantem, vel blaſphemantem audieris, ſtatim in ſpiritu contriſtare, & Deum pro illo precare. Si angit te deſiderium placendi hominibus, cogita quod qui hominibus placent Chriſti ſerui non ſunt; & opta Deo ſoli placere. Cum recordaris alicuius peccati, elice actum contritionis. Si muſicam, & concentum audis, ora cum Cęcilia vt fiat cor tuum immaculatum, Deoque pſalle in cithara cordis, & ad gaudia Angelorum ſuſpira. Si mundi pompam vides, & hominum ſuperbiam, eam deteſtare, & dic: Vanitas vanitatum, & omnia vanitas. Ex aſpectu iudicum, principum, & prælatorum, timorem concipe diuinæ iuſtitiæ, & ora pro illis, actumque elice obedientiæ. In introitu alicuius oppidi vel ciuitatis, Angelos & Sanctos tutelares

res, quorumque imagines & reliquiæ ibi ſunt, venerare, & ora pro habitantibus. Ad imaginem quoque Angelorum & Sanctorum actum duliæ exerce, & opem eorum efflagita. Cum ſe offert imago Euangeliſtarum, vel Doctorum ſcribentium, ora & dic: *Scribite me Sancti Dei in libro afflictorum, quia affligi ſemper deſidero propter Deum: Scribite me cum Sanctis Martyribus: Scribite me in corde Ieſu, & in corde Mariæ, vt nunquem obliuiſcantur animæ meæ.* Si apparet arcus cęleſtis benedic eum qui fecit illum, & ora pro pace. Si terram excoli cernis, conſidera qua diligentia agrum animæ tuæ colere debes, & roga pro fructibus terræ. Si benè operantes conſpicis, congaude, & opta fieri eorum particeps, & ora pro tua & ipſorum perſeuerantia. Plura ſuggerent vſus, & vnctio.

Cum veſpere accenduntur lucernæ.

1. TVa nos, Domine, veritas ſemper illuminet, & ab omni prauitate defendat.

Domi-

2. Domine apud quem nihil eſt obſcurum, nihil tenebroſum; emitte lucem tuam cordibus noſtris, vt in via tua ambulantes nihil patiamur erroris.

3. Te lucem veram, & lucis auctorē deprecor, vt digneris à me tenebras depellere vitiorum, & clarificare me luce virtutum.

4. Veni cęleſtis amor, & fulgidiſſima face tua diſcute noctem ignorantię meę.

5. O amor decus, & lux virtutū omnium explica pompam radiorum tuorū in domo cordis mei, vt in lumine tuo te videam lumen æternum.

Ante ſomnum.

1. FAc me, Ieſu dulciſſime, ſuper pectus tuum requieſcere: da mihi trahere anhelitum de mellifluo corde tuo: influat ſpiritus tuus ſuauiſſimus in animam meam, qui eam abſorbeat, & inſeparabiliter ſibi vniat.

2. Tu quæſo mecum maneas, mecūque dormias hac nocte, vt dormiente corpore mens ſemper ad te vigilet, & te præſentem videat.

Deus

3. Deus creator corporis mei, & animæ reſpice me miſericordia tua, ne tenebricoſa peccati caligine inuoluar.

4. Modera ſomnum meum, Deus meus, quem ſumi præcepiſti ad corporis alleuiationem; peruigiles concede cogitationes, & mentem ſobriam, ne me grauis opprimat ſopor.

5. Peto, Domine, & deſidero, vt ſingulæ reſpirationes meæ hac nocte laudem & honorem tibi exhibeant.

6. In manus tuas commendo ſpiritū meum, redemiſti me Domine Deus veritatis.

7. Veni, Diuine Amor, & tu mihi ſomnia diſpone, vt in tuum amorem tanquam in ſomnum ſuum incumbat cor meum, & in te ſolo requieſcam nūc, & in æternum. Amen.

CAP.

CAP. XX. *De Amore Dei. Quid ſit Amor. Eius origo, prærogatiuæ, & proprietates. Amoris Philoſophia à quibus diſcenda. Poſſe Deum faciltus amari, quam cognoſci.*

1. IAm quod initio pollicitus fueram pro virium tenuitate, & ingenij captu executus ſum: nunc conſentaneũ arbitror nonnulla de diuino amore veluti corollarium appingere huic libello; via enim myſtica, cuius ſemitæ, ſicut hactenus docui, breui compendio perducunt ad Deum, ab amore principium ſumit, & finem habet in amore. Eſt autẽ Amor complacentia boni, ſiue propenſio appetitus in bonum. Eſt primus motus voluntatis omnium reliquorum affectuum principium & radix, omnibus ad omnia ingenitus, vt Platonicus Phędrus [a] ait. Eſt vehemens, & benè ordinata voluntas, vt docet Guillelmus Abbas [b]. Eſt vis animæ naturali quodam põdere ferens eam in finem ſuum; iuxta illud [c]: *Amor meus pondus meum, illo feror*

feror quocumque feror. Eſt connexio & vinculum, quo rerũ vniuerſitas ineffabili amicitia, & inſolubili vnione copulatur, vt ex hymnis Hierothei Magnus Dionyſius Areopagita [d] commemorat. Eſt circulus ſempiternus fine & principio carens, propter bonum, ex bono, in bonum, & ad bonum indeclinabili conuerſione circumiens, in eodem, & ſecundum idem & procedens ſemper, & manens, & remeans. Quicquid in ſacris literis, quicquid in libris Sanctorum continetur aut amor eſt, aut pertinet ad amorem.

2. Si eius originem quæris, non te ad ſympoſium Platonis, non ad doctas Poëtarum fabulas mittam: firmiorem enim doctrinam ab eo habemus, qui dixit [e], *Deus charitas eſt, & qui manet in charitate in Deo manet, & Deus in eo*. In ipſo puro & ſummo bono ab æterno Amor fuit quaſi ignis ſemper ardens, omnia accendens, & in ſe transmutans. Ex eo enim quod Deus ſuam infinitam pulchritudinem, & excellentiam intuetur, oritur in ipſo infinitum amoris in-

incendium, quo Pater ſeipſum & Filium à ſe genitum diligit: rurſumque Filius eamdem in Patrem reciprocat dilectionem, qua tantum illum amat, quantum amari dignus eſt, hoc eſt infinities infinitè. Hic autem mutuus amor Spiritus Sanctus eſt, æternus, immenſus, Patri & Filio coæqualis, à Deo prodiens, in Deo manens: à quo, ſicut radius à Sole, omnis amor dimanat, propter bonitatem ſuam infinitam extendens ſe, & deſcendens ad creaturas pro cuiuſque captu & meritis; & omnia denuò ad ſe reducens: quia vt à Deo exiuimus omnes, & venimus in mundum, ita mundum iterum relinquere debemus, & ad Deum redire. Nulla vox eſt, quæ Amoris dignitatem non dicam explicare, ſed nec leuiter adumbrare valeat. Nam Amor increatus ipſe Deus eſt, ineffabilis incomprehenſibilis, cuius magnitudinis non eſt finis. Amor autem creatus donum Dei eſt altiſſimum, nobiliſſimum, inenarrabile, termino carens, ac modo, quia, vt ait melliſluus Bernardus: [f] *Modus diligēdi Deū eſt diligere ſine modo.*

Quod

3. Quod ſi libeat eius effectus intueri, vt ſaltem ex illis quanta ſit eius vis & potentia dignoſcamus, iam propheticum [g] torrentem ingredimur, qui pertranſiri non poteſt. Cancellarius Pariſienſis [h] ex cantico amoris quinquaginta eius deſcripſit proprietates eroticè, & diuinè; ſed hanc lucubrationem amoris ſagitta vulneratus corporali morte concluſit, vt in patria amantium diſceret, quam imperfectè in via de Amore ſcripſiſſet. Et quomodo auſim ego in amore rudis & inexpertus eius prærogatiuas enarrare? *Quomodo*, inquit Richardus,[i] *de amore loquetur homo, qui non amat, qui vim non ſentit amoris? De alijs nempè copioſa in libris occurrit materia, huius verò aut tota intus eſt, aut nuſquam eſt*. Dicam tamen balbutiendo nonnulla, quæ in eximijs amatoribus ipſe amor operatur. Amor participatio Dei eſt, in ipſius pulchritudine & bonitate tanquam in ſua cauſa cõquieſcens, Deum mouet, vt deſcendat ad creaturas, quia ſummè ſui diffuſiuus eſt: tum viciſſim creaturas ſurſum trahit ad pul-

chrum

chrum & bonum. Simplex eſt,& multiplex;æqualis, & inæqualis: actus enim Dei ſimpliciſſimus eſt, quamuis ad infinita ſe extendat. Amantes Deo aſſimilat, ipſique iungit inſeparabiliter, & admirabili quadam Apotheoſi diuinæ naturæ conſortes efficit; quia ſibi ſimiles ſemper quærit, aut efficit; & qui amat manet in Deo,& Deus in eo. Terrenum & falſum amorem dixit Plato, eſſe animi ardorem in proprio corpore mortui, in alieno viuentis: quem effectum operari in anima diuinum amorem teſtatur Dionyſius [k] dicens; Amantes ſui iuris non eſſe,quia Amor ecſtaſim facit.Ad ipſum omnia præcepta, omnes leges, omnia conſilia reducuntur: neque muſicam ſolum docet, vt quidam aſſerit, [l] ſed omnium artium, omnium ſcientiarum, omnium virtutum actor,magiſter, principium, & finis eſt. Vnit, & refrigerat; exaltat, & humiliat; vulnerat, & ſanat; occidit, & viuificat. Leges præſcribit amantibus ipſe legis expers:modum rebus ſtatuit modi neſcius; finis eſt omnium fine carens: omnia rapit nemi-

nem

nem ſpolians: omnibus dominatur cunctis ſubiectus: ſemper quieſcit nunquam otioſus. Non deficit in aduerſis, quia nō vincitur: iniurias non rependit, quia non ſentit: morte non terretur, quia fortior illa eſt. Nullam quærit ſui cauſam, non fructum, non mercedem, ſeipſo contentus. Amat qui verè amat, quia amat: amat vt amet, & ad ſuum recurrens principium ſemper ex eo ſumit, vnde iugiter amet. Virtutes omnes nihil aliud eſſe, quam ordinem amoris aſſeruit Auguſtinus, [m] nam ſi amor deſit, quid eſt ſpes, quid fides, quid religio, quid fortitudo? Tabeſcunt omnia inſtar cadaueris, quæ hoc igne non animantur. Si habuero prophetiam, & omnem fidem, & tradidero corpus meum ita vt ardeam, charitatem autem non habuero nihil mihi prodeſt.

4. Quid ergò amore iucundius, quid ſecurius, quid nobilius? Quanta eius dignitas, & ſublimitas; quot tituli, & excellentiæ? Dicant qui experti ſunt quid ſit amorem incomparabilem eſſe, inſuperabilem, ſuperferuidum, ſemper mobilem,

bilem, inceſſabilem, actiuum, zelotem, officioſum, omnipotentem. Dicant quæ ſint eius cauſæ, quæ natura, quis ordo, qui effectus, quæ exercitia, qui gradus, quæ leges, quod initium, qui progreſſus, quis finis, quæ perfectio. Ego enim conſcius infirmitatis meæ, & imperitiæ tantæ rei maieſtatem & violare timeo, & aſſequi deſpondeo. Legendi ſunt eximij viri Bernardus, & Richardus, ille in tractatu de diligendo Deo, hic de gradibus charitatis. Legendus Harphius in fine ſuæ myſticæ Theologiæ. Addo recentiores Didacum Stellam, Iacobum Salianũ, Antonium Gaudier, Laurentium Pariſienſem Capuccinum, Ludouicum Granatenſem, Chriſtophorum Fonſecam, Ioannem Calaguritanum Carmelitanũ, & alios, qui de arte amandi Deum, & de amore Dei doctiſſima nobis ſcripta reliquerunt. Addo ſingulariter nominandũ Franciſcum Saleſium Epiſcopum Geneuenſem omni encomio ſuperiorem, cuius libri duodecim de hac re omne ferunt punctum miſcentes vtile dnlci. Nec deſunt ex ſequiori ſexu in amoris

N philo-

philoſophia ſupra cõmunem captũ excellentiſs. Thereſia, Geltrudis, Magdalena de Pactijs, tres Catharinæ Senenſis, Genuenſis, & Bononienſis; & aliæ; ex quibus plenior de Amore cognitio petenda eſt.

5. Diſcet autem amare Deum, qui frequenter ad eum aſpirauerit. His enim pijs affectibus ignis amoris accenditur, nutritur, & in magnum creſcit incendium. Dictum eſt ſupra viam ſcholaſticam longam & difficilem eſſe, myſticam verò breuem & facilem: quia nimirum multò facilius eſt Deum amare, quam cognoſcere. *Facilius*, ait Richardus, [n] *ad Deum patet ingreſſus piè pulſantibus, quam ſubtiliter perſcrutantibus. Pulſat autem qui amat, qui orat, & pulſanti aperitur*. Cui conſonans Angelicus Doctor [o] apertè fatetur Deum in hac vita plus amari, quam cognoſci: quia plus requiritur ad perfectionem cognitionis, quam ad perfectionem amoris. Ad hanc enim ſufficit, quod res ametur, prout in ſe apprehenditur: ad illam verò neceſſe eſt ſigillatim cognoſcere quicquid eſt in re, partes nimirum, virtutes, & pro-

Digitized by Google

& proprietates. Probatur hoc exemplo ſcientiarum, quas aliqui amant ob confuſam & imperfectam, quam de eis habent cognitionem; & hoc amore ad eas perfectè diſcendas incitantur. Eidem ſententiæ ſubſcribunt Abbas Vercellenſis, & alij Myſtici, quos refert, & ſequitur Seraphicus Bonauentura. [p] Nec obſtat illud Auguſtini, [q] incognita non amari, quia non amat voluntas omnino incognitum; imò vt ait Gregorius,[r] *Amor ipſe notitia eſt*. Et ſic debet intelligi commune illud Myſticorum dictũ; *Voluntas intrat, vbi intellectus foris ſtat*: quia amor menſuram cognitionis excedit, & ex tenuiſſima, atque obſcuriſſima cognitione ingens amoris flamma accenditur in voluntate, quæ ideò penetrare dicitur ſuo acumine, quo non intrat intellectus. Non diſputo, an poſſit Deus de potentia abſoluta efficere, vt voluntas amet nulla prorſus cognitione præcedente: hoc enim controuerſum eſt, nec deſunt qui partem affirmatiuam tenent: [ſ] ſed dico de lege ſaltem ordinaria non magis poſſe hominem inco-

gnitum amare, quam pingere ſuper inane. Talis quippe eſt natura voluntatis, vt aliqua ſemper cognitione indigeat, quæ facem illi præferat, & oſtendat quid appetendum. Ex his autem colligi poteſt quanta ſit mortalium inſania.[t] Amare Deum, dum ſumus in corpore, plus poſſumus, quam vel eloqui, vel cognoſcere. Amando plus proficimus, minus laboramus, illi magis obſequimur. Malumus tamen ſemper quærendo per cognitionem nunquam inuenire quod quærimus, quam amando poſſidere. Bona quidem eſt ſcientia, ſed multò melior dilectio: vtilis cognitio, ſed vtilior amor. Scientia ſine charitate inflat, & nihil prodeſt; amor verò ſine ſcientia ſufficit ad ſalutem. Poteſt homo ſcientiam habere ſine amore; at verò qui amat, quamuis ſcientijs careat humanitus acquiſitis, plura tamen diſcet, quam doceat humana ſapientia, quia illum intus magiſtrum habet, qui docet hominem ſcientiam. Optime Rogerius vir extaticus ex ordine Minorum, apud Aluarum Pelagium:[u] *Quid*, inquit, *putas*

Digitized by Google

tas erit, ſi in intimo tuo intimus ſit Deus? A quantis tenebris ad quantas duceris claritates per ſpiritum eius? Si illas, quæ in intimis illis ſiue internis ſecretis ſunt, noſſes intimas contemplationes, ſi illas lucidas illuminationes, ſi illos feruidos ſplendores, ſi illos ſimplices radios, ſi illos puros fulgores, ſi illos viuificos ardores, ſi illos pacificos ſapores, ſi illos delitioſos, imò delitioſiſſimos dulcores, ſi res incognitas & innominabiles, res tamen experimentales perfectè poſſideres. Ah homo, ſi hæc experimento noſſes, puta quia, vt ego, tenebras ferres grauiter vitæ tuæ. Quando autem erit? Putaſnè videbo? Quando, quando, quando? Omnia in mora: nimium flenda hæc dilatio. Ah, ah, ah? Quid tibi ſum ego, aut quid tu mihi, Deus meus? ſed quid non mihi eſt? Hæc verba ſilentij ſunt, nec extra ſilentium & Deum inueniri poſſunt, quia alibi non ſunt. Vis hæc ſentire? Attende quoniam nullus ſic intrat, niſi prius exceſſerit; nec deficit, niſi prius introierit; nec tranſit, niſi prius defe-

cerit; nec apprehendit, niſi prius tranſierit; nec transformatur, niſi prius apprehenderit; nec intuetur, niſi tranſformatio præceſſerit; nec ſic in illũ amorem mouetur, niſi qui intus & valde intus fuerit; nec in beato illo ſilentio quietatur, niſi qui illum beatum amorẽ mouerit. Hæc Rogerius. Beatus vir, qui ſic ſentit, ſic amat, ſic afficitur. Verè dici poteſt de diuina dilectione, quod olim de Sapientia; *Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa*, quia amor omnium bonorum fons eſt & origo. Quis igitur me ſeparabit ab amore? Tribulatio, anguſtia, fames, nuditas, periculum, gladius, perſecutio? Dicam audacter cum Apoſtolo [x] me certum eſſe, certã ſcilicet in Domino ſpé habere, quod nulla creatura poterit me ſeparare à charitate Dei, quæ eſt in Chriſto Ieſu Domino noſtro, cui cum Patre & Spiritu Sancto honor eſt, & gloria in cœlo & in terra, nunc & ſemper, & in ſecula ſeculorum. Amen.

Amice Lector.

AVctorum citationes vno aſpectu hic vide, ſi lubet. Reiectæ in hunc locum ſunt, magno tuo, & Typographorum commodo; ne tibi legenti moram, & illis faſtidium propter marginis anguſtiam afferrent. Vtere, & vale.

Digitized by Google

CAp. I. a. *Clemens Alexandrin.* I. *ſtrom.* b. *ex Dionyſio Areopag. cap.* 1. *myſt. Theologię* c. *Harph. lib.* 1. *p.* 2. *cap.* 48. & *lib.* 2. *p.* 3. *cap.* 30. & *p.* 5 *collat.* 1. *myſt. Theol. Victor. Gelenius in Summa practica myſt. Theologiæ parte* 1. *deciſ.* 1. *artic.* 3. d. *Plato in Conuiuio, vbi doctè & fusè de Amore* . e. *In mea ad Cælum Manuductione.* f. *Ex hymno elegantiſſimo Vrbani viij. ad Spiritum Sanctum* .

Cap. II. a. *Dionyſ. Cartuſ. lib. de fonte lucis art.* 14. b. *Dionyſ. Areop. myſt. Theolog. cap.* 1. c. *Idem de diu. nominib. cap.* 7. d. *Bernard ſerm.* 2. *de Aſcenſione.* e. *Cartuſ. de fonte lucis artic.* 16. f. *Io. Rusbroch. in ſpeculo æternæ ſal. c.* 8. g. *Bonauent. Itinerar. mentis cap. vlt.* h. *Ioan.* 14. 9. i. *Plotinus in fine libri vlt. Ennead. vlt.* K. *Io. Taulerus ſerm.* 3. *paſch.* l. *Maximus prologo in opera Dionyſij.* m. *Iuſtinus martyr initio Colloq. cũ Triphone.* n. *pſal.* 54. 7. o. *Tertullianus de Pallio* .

Cap.

Cap. III. a. *Dionyſ. Cartuſ. ſuper Dionyſ. myſt. Theolog.* b. *Io. Gerſon. de myſt. Theologia ſpecul. Coſid.* 28. c. *Idem Gerſon ibidem.* d. *Ioannes à Ieſu Maria myſt. Theologiæ cap.* 1. e. *Balth. Corderius Iſag. ad myſt. Theologiam Dionyſij Areopag. cap.* 2. f. *Cartuſ. ſup. myſt Theolog. Dionyſ. qu.* 3. *art.* 5. g. *Auct. diu. ſap. ſecund.* Aegyptios *lib.* 1. *c.* 4. h. *Tauler. ſerm.* 2 de S. *Ioanne Baptiſta.* i. *Fromund. philoſophiæ chriſtianæ de Anima lib.* 4. *cap.* 4 *art.* 6. 7. & *ſeqq.* K. *Auguſtinus epiſt.* 56. & *Confeſſ. lib.* 10. *cap.* 42. l. *Dionyſ. Eccleſ. Hierarchiæ c.* 1.

Cap. IV. a. *Dionyſ. cap.* 3. *cæleſtis Hierarchiæ.* b. *Iacob. Aluarez tom.* 2. *de vita ſpirit. lib.* 2. *par.* 1. *c.* 11. c. *Sap.* 8. 2. d. *Richard. de præparat. ad contempl. cap.* 79. e. *Taulerus epiſt.* 29. f. *Anton. Monelia in myſt. Theolog. Dionyſ. c.* 1. g. *Bernardus ſerm.* 23. *in Cant.* h. *Auguſtin. epiſt.* 72. i. *Rich. lib.* 4. *de contempl. cap.* 16. K. *Aug. lib.* 1. *Soliloq. de cognit. Dei & animæ*

k.14. l. Dionyſ.c.1. myſt. Theologiæ. m. Franc. Montmorencius in Paraphraſi pſalmi 67. n. Bart. de Martyrib. Compend. doc. ſpiritualis par. 2. cap. 13. §. 3. o. Bernard. ſerm. 85. in Cant. p. Bonau. de proceſſu Relig. Gerſon de myſt. Theologia ſpecul. Gelenius in praxi myſt. Theol. p. 1. deciſ. 1. art. 5. & dec. 10. art. 2. Barbanſon in ſemitis occultis diuini amoris. Suarez tom. 2. de Relig. lib. 2. de orat. c. 10.

Cap. V. a. Ioannis 4. 16. b. Thomas à Ieſu lib. 4. de diuina oratione per totū. c. Cantic. 2. 16. d. epiſt. ad Galat. cap. 2. v. 20. e. Sap. 7. 11. f. De his omnibus diffusè Harphius, Rusbrochius, Taulerus, Cartuſianus, Ludouicus Bloſius, & alij myſtici. g. Plato in Timæo. h. Guliel. in vita S. Bern. lib. 1. cap. 12. i. pſal. 138. 6. K. Ioannes à Ieſu Maria myſt. Theol. cap. 9. l. Thomas à Ieſu de diu. orat. lib. 4. c. 20. m. Bonau. c. 3. myſt. Theologiæ ipſi adſcriptæ, quæ eſt Henrici de Palma. n. Harphius myſt. Theol. lib.

2. ini

2.*initio p.* 5. o. *Gerſon.in myſt.Theologia.* p. *Cartuſian.lib.de fonte lucis.* q. *Barbanſon in ſemitis occultis par.* 1.*cap.*5.& *p.*2.*c.*3.& *Ioannes Lanſpergius initio pharetræ*.

Cap.VI. a. *Iamblichus de vita Pythag.* c.28. b. *Antonius Abbas epiſt.* 18. c. *Luc.* 18.1. d. *Ad Philipp.* 3. 20. e. *Damaſcen.lib.*1. *de fide orth.* c.14. f. *Cryſoſtom. de orando Deum lib.*1. g *Gelenius parte* 1. *deciſ.*6. *artic.*1. h. *Auguſtin.epiſt.*121. i. *Caſſian.lib.* 2.*Inſtit.c.*10.& 11. K. *Idem collat.*9 *cap.vlt.* l. *Chryſoſt.hom.*79.*ad populum.* m. *Aëlredus homil.de duob.diſcipulis.* n. *Gulielmus Abbas S.Theodorici in ep.ad Fr.de monte Dei inter opera D.Bernardi cap.*10. o. *Tertullianus de orat. cap.* 1. p. *Caſſian. Collat.*9.*cap.vlt.* q. *Laur. Iuſtinian. de inter. conflictu* c. 10. r. *Chryſoſt. hom.*4.*de Anna t.*1. ſ. 2. *Eſdræ* 2. 4. t. *Iudith.*13.9. u. *Apoc.*4.8. x. *Baſilius exhort. ad Baptiſmum.* y. *Hieron.epiſt.*16. *ad Principiam.* z. *Caſſianus coll.* 10. *cap.*10.11. *Vitæ Pa-*

Digitized by Google

trum Roſeuuidi lib. 5. libello 12. 2. *Ibidem libello* 8. 3. *Ib.lib.*9. 4. *Ibidẽ lib.* 10. 5. *Pergilius in vita B. Claræ p.*1.*c.*6. 6. *Nicolaus Lãcicius opuſc. ſpirituali vndec. cap.* 30. 7. *Ibid.* 8. *Nicol. Godignus in vita P. Conſalui l.*3.*c.*10. 9. *Ioannes Rho in hiſt. virtutum lib.*3.*cap.*8. 10. *Ibid.* 11. *Gilbert. ſerm.*23.*in Cant.* 12. *Franc.Sales de amore Dei l.* 6. *c.*1. 13. *Hermann. Hugo Piorum deſid. elegia proemiali.*

Cap. VII. a. *Bapt. Mantuanus* 3. *ſyluarum.* b. *Seneca epiſt.* 41. c. *Aug. lib.*14.*de Trinit. c.*12. d. *Scripſerunt de præſentia Dei ex profeſſo Virgilius Ceparius, Ioannes ab Angelis, Antonius Gaudier, Nicolaus Lancicius, Franciſcus Arias, Alphonſus Rodriguez t.*1. *Iacobus Aluarez t.*3. *Ludou. de Ponte in Duce ſpirituali, Thomas Maſſutius lib.* 2. *de cœleſti conuerſat. Ludouic, Pariſienſis Capucinus in Palatio diuini Amoris c.*130. *vſque ad c.*159. *& alij paſſim.* e. 1.*Cor.*3. 16. f. *Variæ ſunt*

Pla-

Platonicorum ſententiæ de Anima mundi. v. Proclum, & ex recentioribus Foxium in Timæum. Alcinoū cap.12. ac ibid. Comment. Iac. Carpentarij. Plotinum lib. 2. 3. 9. enn. 2. ac ibid. Ficinum, qui item legendus lib. 4. Platonicæ Theologiæ. g. *Auguſtin. lib. 10. Confeſſ. c. 27.* h. *Luc. 17. 21.* i. *Richard. lib. 4. de contempl: cap. 13.* K. *Prou. 25. 16.* l. *Bonauēt. ſpec. diſcipl. p. 1. partic. 2. c. 6.* m. *Nilus de oratione cap. 57.* n. *Climacus gradu 28.* o. *Bened. Anglus regul. perfect. 1. p. c. 19.* p. *Gelen. 1. p. deciſ. 4. art. 10. & dec. 6. per totam.* q. *Ioānes à Cruce Aſcenſ. montis Carmeli. l. 2. c. 13.* r. *Eccli. 38. 25.* ſ. *Gerlacus in ſoliloquijs cap. 25.* t. *Auguſt. lib. 1. Confeſſ cap. 1.* u. *Chryſoſt. lib. 2. de orat.* x. *Gelenius 1. p. deciſ. 6. art. 5.* y. *Bonau. de proceſ. Relig. proc. 7. c. 14.* z. *Ephrem. t. 1. hom. de orando Deum.* 1. *Leuit. 6. 16.* 2. *Gregor. lib. 25. moral. c. 7.* 3. *Aluarez t. 3. lib. 4. p. 3. cap. 10.* 4. *pſal. 61. 11.*

Cap. VIII. a. *Vide Iacobum Aluarez*

to. 3.

& viam vitæ æternæ Antonij Sucquet. b. *Maſſutius initio lib. 2. de cæl.conuerſ.* c. *Baſil. hom.11. exaem.* d. *Tereſia vitæ ſuæ cap.15.* e. *Greg. hom.15. in Ezech.* f. *Maximus mart. de eccl.myſtagogia c.24.* g. *D.Thom. 2.2.q.24.a.9.* h. *Aug.tract.5.in epiſt. Ioannis.* i. *Bonau. p.5. breuilogij c. 10.* K. *Henric. Morus in Methodo exercitiorum S. Ignatij §.1.*

Cap.IX. a. *Vitæ Patrum lib. 5. libello 11.* b. *pſal.76.& 96.* c. *Auguſt. lib. 10.confeſſ.c.40.* d. *Gelenius p.1.dec.6 art.7. & Candſelt de voluntate Dei p.1.cap.18.* e. *Dionyſ.c.1 myſt.Theologiæ,& ep.1. ad Caium.* f. *Maxim. mart.cent.1.cap.1.* g. *Ioann. à Cruce in flamma amoris cantu 4.* h. *D.Th. 2.2.q.180. art. 3. & 4.* i. *Exod. 33. 11.* K. *Clem.Alexandr.5.ſtrom.* l. *Cicero 1.Acad.& 4.de finibus.* m. *Auctor libri de ſpiritu & anima apud Auguſt.c.32.* n. *Bern.lib.2.de Conſid. c.2.* o. *Richard.lib.1.de Contempl.c.4* p. *V.Maximil.Sandæum myſt. Theolog.lib.1.comment.8.Suarez to.2. de*

Relig.

Digitized by Google

Relig.l.2.c.9. q. D.*Thom. 2.2. q.180. art.1.& 3.* r. *Aluarez to.3.lib.5.p.2. cap. 1.* ſ. *Agunt de donis Spiritus Sancti Rusbrochius in Regno Deum amantium. Harpius lib.3. p.1. c.10. & 11.Maſſut.de cœl.conu.lib.4. Aluarez to.3. lib.5. p. 2. c.4. Ponte in Duce ſpirit.tr.3.c.3.§.1.Bonauent.in tract.de ipſis.* t. *Dionyſ.Cartuſ.tr. de contemplatione.* u. *Idem de fonte lucis c.9.in f.* x. *Heſichius Centur. 1. c.96.* y. *Olympiodor.in eccleſ. cap.7. v.12.* z. *Ioann.Climacus gr.27.*

Cap. X. a. *Albert.Magn. lib. de adhærendo Deo c...* b. *Sandæus Theol. myſt.l.1.comm. 12.* c. *Thomas à Ieſu de Cõtempl.l.5.c.1. & ſeq.* d. *Dionyſ. Baſilius Magn. Ioannes Cypariſſiot. Auguſt. Bonau. & alij relati à Sandæo lib.cit.comment.11.* e. *Scholaſtici 1.p. qu.13. & vbi agunt de attributis in genere.* f. *S.Maximus in c.2 myſt.Theolog. Dionyſij.* g. *Dionyſius ibidem.* h. *Maximus Tyrius ſerm. 1.* i. *Th.à Ieſu de Contempl. l.5. cap.4.* K. *Dionyſ.epiſt.5.ad Dorotheũ.* l. *Gregor.*

gor.2.Dialog.c.35.m. *Th. à Ieſu de contempl lib.6.* n. *Sandæus myſt.Th. l.1.comm.*14. o. Richard.*lib.1.de gratia contempl. c.6.* p. *Bonau. itin.* 3. *æternit diſt.4.art.3.* q. D.*Thom.* 2.2. *qu.*180. *art.6.* r. Dionyſ. *c.4.* de diu. *nominib.* ſ. *Aluarez to.3. lib.5.p.3.* t. *Bernard. ſerm.52. in Cant.* u. *Rusbroch.de orn. ſpirit.nuptiar.l.2.c.59 & ſeq.* x. *Tauler. ſer.* 1. Domin. 15. *poſt Pentec.* y. *Harpius lib.* 3. *c.*13. z. *Barbanſon. ſemit.occult.p.2.c.*10. & 11. 1. *Vita Mariæ Velæ p.* 2. *c.* 43. 2.*Catharina Genuen.*Dialogi *c.*23. *Ioann.à Cruce paſſim in Aſcen. mont. Carm.* 4. *Th. à Ieſu de orat. inf.l.4. c.*19. 5. *Angela de Fulgineo vitæ c.*19. 6. *Tereſia vitæ c.* 25. & *manſione 6 c.*1. 7. *Bonau.*4. *itin. ætern.diſt.5.art.3.* 8. *Auguſt. tr.26.in Ioann.* 9. *Caſſianus coll.* 19. *cap.* 3. 10. *Thren.1.4.* 11.*Ioann.à Ieſu Maria myſt.Theol c.3.* 12. *Hierocles initio Carminum Pythag.* 13. *Ariſtides 6. ſacrorum ſermonum t.* 1. 14. *Greg.6.moral.c.17.* 15. *Sales de diu.*

amore

amore lib. 12. c. 1. 16. *Ponte* Ducis *ſpirit.tr.*3.c. 2. 17. *Bern.initio ſerm. de triplici cuſtodia.* 18. *Vbertinus de Caſali Arb.vitæ prolog.*1. 19.*Te-reſia vitæ ſuæ cap.* 30. 20. *Chronic. Minor.p.*1. *lib.*1. c. 59. 21. *Harpius lib.*2.*p.*5.*collat.*3.*in fine.* 22. *Cathar. Bononien.lib.de* 7.*armis* , & *Iacob.* Graſſetus *vitæ eius lib.*1. c.7. 23. *In vitis Patrum li.*1.24. *In vita ipſius.* 25. *Henr. Suſo vitæ ſuæ c.*23.& 32. 26. *Lud.Ponte in vita Balth.Aluar* c.2.& 13. 27. *Th.à Ieſu in præf.lib. de orat.infuſa.* 28. *Laur. Iuſtinianus de triumphali Chriſti agone cap.* 17. 29. *Bern.ſer.*3.*de Circumciſ.*30.*Mar. Victor. in fi. lib.*1. *adu. Arium.* 31. *Paulinus Aquileien. in libello adu. Felicem Vrgelitanum,& Elipantum Toloſanum epiſcopos.* 32. *Bonau.iti-nerar. mentis in* Deum *c.*1. 33. *Ri-chard.lib.*1.*de Contempl.c.*9. 34.*Dia-doc.de perfect.cap.*26. & 33. 35. *Ex libello meorum Carminum nondum impreſſo.*

Cap. XIV. 2. *In meo Horologio Chri-*

ſtianæ

ſtianæ diei ſectione 2.§.27.*&* *ſect*.3 §.2.

Cap.XVIII. a. *Luc*.16.8. b. *Ephrem.t*. 1.*hom.de orando* Deum. c. *Chryſoſt*. *hom*.23.*in Matth*. d *Idem orat*. *Kalendis habita t*. 5.e. *Baſilius Magn*. *hom.in S. Iulittam mart*. f. *Baſilius Seleuc.orat*.1.g. *Bonau.in ſtimulo amoris c*.10. h. *ad Roman.c*. i. *Philo lib.de præmijs*. K. *Proſper lib*.2. *de vocat. gentium* c.1. l. *Athanaſius in vita S.Antonij*. m. *Auguſt lib*.2.*de libero arb.c*.17. n, *Gregor.lib*.26.*moral.c*. 8. o. *Idem ibid.lib*.5.*c*.20. p.*Syneſius hymno* 3. q. *D.Thom.opuſc*.61

Cap.XX. a. *Plato in Phędro*. b. *Guilliel.Ab.S.Theodorici l.de Amore c*.7 c. *Auguſtinus lib*.13. *confeſſ. cap*. 9. d. Dionyſ.*de diu.nominib.cap*.4.e. 1. *Ioann*.4.16. f. *Bernard.initio lib. de diligendo* Deum. g. *Ezech*. 47. 5. h. *Ioann.Gerſon. ſuper. Cantic* i. *Richard.de grad.charit.c*.1. K. *Dionyſ. c*.4.*diu.nom*. l. *Plutarchus in opuſculis*. m. Auguſt.*lib.de morib.Eccleſiæ*. n. Richard *l.c.c*.3. o. D.*Thom*. 1.

2.qu.

2.q.27. *art.2.ad* 2. p. *Bonau.itinere* 5.*ætern. diſt.*5. q. *Auguſt. de Trinit. lib.*8.c.4.& *l.*10. c.2. r. *Gregor. hom.* 27.*in* Euangelia.ſ.*Paludanus,Ochamus, Thomas de* Argentina, & *alij citati à Sandæo lib.*2. *myſt. Theolog. vbi hanc quæſtionem diffusè tractat comment.*6.*exercitat.*25.*vſque ad* 30. *Vide etiam* Aluarez *to.*3.*de orat.lib.* 4.c.8. t. *Picus Mirandul.lib.de ente & vno* c.5. u. *Aluarus Pelagius de planctu* Eccleſiæ *lib.* 2. *cap. penultimo.* x. *ad* Roman.8.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

DE SACRIFICIO MISSAE

TRACTATVS ASCETICVS.

Continens Praxim attentè, deuotè, & reuerenter celebrandi.

AVCTORE
D. IOANNE BONA
CONGREG. REFOR. S. BERNARDI
Ordinis Ciſtercien. Abbate, Sac.
Congreg. Indicis, Rituum,
Indulgentiarum, & S. Of-
ficij Conſultore.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

ROMAE,
Typis Fabij de Falco. MDCLVIII.

Sumptibus Ioannis Caſoni.

Superiorum permiſſu.

Digitized by Google

Digitized by Google

AD SACERDOTES DE VSV ET SCOPO HVIVS LIBELLI

Præmonitio.

PAVCIS te in hoc veſtibulo ſiſtam, quiſquis es Chriſti Sacerdos, qui hanc meam lucubrationem euoluere dignaberis, ut in ea edenda propo-

 ſitum

ſitum meum, eiuſque ſcopum & vſum noſcas. Cum primum Sacerdotio initiatus fui, illud protinus animo verſare cœpi, quam ardua res eſſet ſuſcepto miniſterio ritè fungi, & ipſum Dei Filium pro meis & aliorum peccatis incruento ſacrificio quotidie immolare. Actus igitur conſcientiæ ſtimulis Sanctorum Patrum, & recentiorum ferè omnium, qui de Miſſa ſanctè celebranda aliquid ediderunt, ſcripta percurrens, plura ex illis documenta excerpſi, quibus in vnum congeſtis, paucisque de meo additis, hoc opuſculum compoſui, quod amicis impellentibus multos poſt annos publici iuris facio. Et primo quidem de ipſo Sacrificio, eiuſque valore & fructibus quædam generaliter præmitto. Secundò de his ago,

quæ

quæ ad ritè & piè celebrandum Sacerdoti neceſſaria ſunt. Tertiò de antecedentibus Miſſæ celebrationem, & de proxima ad eam præparatione. Quartò de ipſa celebratione. Demùm de his, quæ ſacro abſoluto facienda ſunt.

Inſerui aliquot orationes & exercitia pro me, meique ſimilibus adhuc in limine perfectionis hærentibus, quibus ſi quis aſſueuerit, à diſtractionibus præſeruari, Deique amore ſuccendi facilè poterit. Alios autem, qui in altiori gradu ſunt conſtituti, ſublimiores exercitationes Spiritus ſancti vnctio docebit.

Porrò hæc exercitia non eo conſilio deſcripta ſunt, vt ſingulis diebus à Sacerdote rem diui-

nam

Digitized by Google

nam acturo peragantur : ſed legendus aliquoties libellus eſt, donec documenta in eo tradita bene animo percipiantur, & voluntas pijs affectibus imbuatur : tum ea quiſque ſeliget, quibus ſe magis affici ſenſerit; & quoties celebrare voluerit, aliqua ex illis pro ſuo arbitrio, & deuotione aſſumet.

Terret quoſdam prolixitas, ſed inexpertos, qui tandem vſu & exercitatione edocti, quæ prius ardua & operoſa putabant, expeditiſsima eſſe, minimique negotij experiuntur. Velocius enim mens operatur quam lingua ; & quæ non niſi longo ſermone explicari poſſunt, vnico mentis actu concipiuntur. Plura docebit vſus, Deo iuuante, cuius gratia vt mihi & omnibus, qui hoc meo labore vti voluerint, vberrimè

rimè aſpiret, enixè deprecor; ſed mihi præcipuè, ne fortè cum alijs prædicauerim, ipſe reprobus efficiar.

DE

DE SACRIFICIO MISSAE TRACTATVS ASCETICVS.

CAP. I.

Quædam præmittuntur de ipſo Miſſæ Sacrificio.

§. I.

Quale Sacrificium ſit Miſſa.

QVAMVIS in lege veteri plura fuerint ſacrificia, in noua tamen vnicū eſt, quod omnium legalium hoſtiarum differentiam tantò perfectius complectitur, quantò excellentior, Deoque acceptabilior eſt victima, quæ in eo immolatur. Eſt igitur Miſſa ſacrificium latreuticum, ſiue honorarium oblatum Deo ad ſummum & ſupremum cultum atque honorē ipſi exhibendum, tanquam primo principio & vltimo fini no-

ſtro, in proteſtationem infinitę eius excellentiæ, dominij, & maieſtatis; noſtræque ab eo dependentiæ, ſeruitutis, & ſubiectionis. Eſt Euchariſticum in gratiarum actionem pro omnibus beneficijs naturæ, gratiæ, & gloriæ collatis & conferendis ab ipſo Deo, vt ſummo benefactore. Eſt Propitiatorium & ſatisfactorium pro peccatis & pœnis debitis; applicat enim omnibus, pro quibus offertur, vim & virtutem ſacrificij crucis; imò eſt idem ſacrificium quo ad ſubſtantiam, eadem hoſtia, idem principalis offerens, licet diuerſo modo offeratur. Ideò verò propitiatorium dicitur, quia hac oblatione placatus Dominus gratiam & donum pœnitentiæ peccatoribus non ponentibus obicem concedit: Pœnas item peccatis debitas relaxat, quia per ipſum applicatur ſacrificium Chriſti, qui pro peccatis totius mundi in cruce ſatisfecit. Eaſdem pœnas remittit defunctis exiſtentibus

in

in Purgatorio, quia ad eum quoque finem à Chriſto inſtitutum eſt; vt conſtat ex poteſtate, quæ confertur Sacerdotibus in ordinatione, offerendi pro viuis & defunctis: nec poteſt hoc effectu carere, quia ex parte ipſorum nullus obex eſſe poteſt. Porrò in illis, pro quibus tantum offertur, ſiue viuis, ſiue defunctis, tanta erit pœnæ remiſſio, quantam Chriſtus ex ſua miſericordia taxauit. Licet enim res, quæ offertur ſit infiniti valoris, noſtra tamen oblatio non niſi finitum habet effectum, vt communiter docent Theologi. In ijs verò qui ſimul etiam offerunt, augetur pro cuiuſque affectu & deuotione. Denique quia Chiſtus non ſolum nobis remiſſionem peccatorum, ſed alia quæcunque beneficia promeruit, idcircò hoc ſacrificium eſt etiam omnium bonorum impetratorium, ſpiritualium quidem primò & per ſe, temporalium verò ſecundariò, & quatenus ad ſpiri-

Digitized by Google

tualia conducunt. Sed quia ex ſe vim habet dumtaxat impetrandi in genere, vt aliquid determinatum impetretur, debet ad illud offerentis intentio ſpecialiter applicari. Ad impetrandum autem pro Eccleſia, ſemper interuenit eiuſdem Eccleſiæ intentio, præſertim quo ad ea quæ in orationibus Miſſæ à Deo petuntur: nam ipſa quoque Eccleſia eſt offerens in perſona ſui Miniſtri.

§. II.

De his qui offerunt hoc Sacrificium.

PRimum & præcipuum inter offerentes locum obtinet Chriſtus, qui ſolus potuit acceptabile ſacrificium offerre Patri, quod quia quotidie offert per Sacerdotes miniſtros ſuos, ideò dicitur ſacerdotium habere ſempiternum, ſicut ſcriptum eſt; *Tu es ſacerdos in æternum ſecundum ordinem Melchiſedech.* Non ſolum autem ex eo eſt offerens quod illud inſtituerit, quodque

que

que ei vim totam ex meritis ſuis cōtulerit; ſed ex eo præcipuè quod ſacerdos in perſona eius, & tanquam Miniſter ac legatus ipſum repræſentans ſacrificat, vt conſtat ex verbis conſecrationis, non enim dicit, Hoc eſt corpus, vel Hic eſt ſanguis Chriſti; ſed, Hoc eſt corpus meum, Hic eſt ſanguis meus. Chriſtus igitur, ſimul cum ſacerdote idem ſacrificium Deo Patri pro hominibus offert: & ex eius perſona, cuius puriſſima ſanctitas & dignitas infinita eſt, ſemper hoc ſacrificium mundum eſt & gratum Deo, quamuis à Miniſtro peccatore offeratur.

Alter offerens eſt ipſa Catholica Eccleſia, cuius ſacerdos Miniſter eſt, & in ea omnes fideles nō excommunicati, qui etiam aliqua ratione ſunt offerentes per ſacerdotem non tanquam per Miniſtrū, ſed tanquam per Legatum ſeu mediatorem. Nam ſicut tota Reſpublica dicitur agere quicquid eius no-

nomine Legatus ſuus agit : ſic oẽs Catholici dicuntur ſacrificare, quia ipſorum nomine in perſona totius Eccleſiæ ſacerdos ſacrificat. Non tamen omnes eodem modo: ſed quidam habitualiter tantum, illi nimirum qui nec adſunt ſacrificio, nec cogitant de illo; quia tamen vniti ſunt toti Eccleſiæ per charitatem, cenſentur habitualiter idem facere quod illa facit. Alij caſualiter, iubendo & curando vt quis ſacrificet, quod maximè contingit in dantibus ad hoc eleemoſinam. Alij demum actualiter, qui ſacrificio actu interſunt.

Tertius offerens & proprius miniſter huius ſacrificij eſt ſacerdos legitimè ordinatus, cuius tam firma & immobilis poteſtas eſt, vt etiam in hæreſim lapſus, ſuſpenſus, depoſitus, degradatus, ſiuè excommunicatus validè hoc ſacramẽtum conficiat & offerat, licet illicitè, dummodò legitimam materiam & formam adhibeat.

Nec

Nec valor ſacrificij minuitur, & ſi ſacerdos peſſimus, aut ab Eccleſia præciſus ſit: non enim fructus ex qualitate Miniſtri, ſed ex Chriſti inſtitutione dependet.

§. III.

De vi effectiua huius Sacrificij.

DVplex ſpectari poteſt in hoc ſacrificio vis effectiua, vna quam dicunt Theologi ex opere operato, independenter à merito & dignitate Miniſtri: altera quam vocant ex opere operantis, dependenter nimirum ab ipſo operante, eiuſque merito & bonitate; atque ab ipſo pretium, & virtutem accipiens. Primum effectum ex opere operato plures Theologi docent nec ſacerdotem percipere vt offerens eſt, nec fideles quatenus ſunt offerentes, ſed quatenus pro ipſis offertur: hunc enim effectum ſacrificium iſtud non habet niſi pro ijs pro quibus eſt in-

ſtitutum, & eo modo quo inſtitutum fuit: eſt autem inſtitutum vt pro hominibus offeratur, & vt illis dumtaxat proſit, pro quibus offertur: cumque ſit applicatiuum virtutis ſacrificij Crucis, non cauſat niſi in ſubiecto, cui talis virtus applicatur; id autem fit ab offerente, qui determinat oblationem pro tali perſona. Conſtans ſemper fuit Catholicorum ſententia habere hoc infallibiles & determinatos effectus ex opere operato, niſi ille pro quo offertur obicem ponat, remiſſionem videlicet alicuius pœnæ peccatis iam remiſſis debitæ, vel donum alicuius gratiæ præuenientis ad obtinendā commiſſorum remiſſionem. Quod verò attinet ad vim impetratiuam eam non eſſe infallibilem quotidiana probamus experientia, non enim omnia quæ petimus, & propter quæ ſacrificium offertur, ſemper impetramns. Prouenit hoc ex na-

natura impetrationis , quæ requirit libertatem in dante, adeò vt poſſit pro ſuo arbitrio negare vel concedere quæ petuntur. Petimus enim propoſito aliquo motiuo, quo putamus poſſe Deũ moueri ad aliquid faciendum, ſed ex eo non arctatur, vel propter pactũ vel propter inſtitutionem ad concedendum. Deinde non impetramus, niſi voluntas noſtra, reſpectu rei, quam petimus, ſit conformis voluntati Chriſti, quæ cum nobis ignota ſit, ei non poſſumus nos conformare. Certum nihilominus eſt non carere ſacrificium hoc effectu, quia tametſi id præciſè Deus non concedat quod poſtulamus; aliud tamen tribuit, quod hic & nunc magis iudicat expedire.

Quo ad alterum effectum ex opere operantis duo ſunt capita, ex quibus augeri poteſt. Primum eſt bonitas & dignitas ope-

grantis procedens ex habitu gratiæ ſanctificantis & virtutum, quę gratiæ annexæ ſunt: nam quò ſanctior eſt ſacerdos & gratior Deo, eò magis acceptabiles erunt eius preces, & oblationes. Secundum eſt actualis deuotio, qua ſacrificium offertur: nam quo maior illa eſt, eò amplius ipſum prodeſt. Sicut enim alia opera bona à iuſto facta eò magis ſunt meritoria & impetratoria, pluſque valent ad ſatisfactionem & remiſſionem pœnæ, quo perfectiùs & feruentiùs fiunt: ita hoc ſacrificium ſiue ſpectetur vt eſt ſacrificium, ſiue vt eſt ſacramentum, quò feruentiùs peragitur & ſuſcipitur; eò magis augetur meritum, magiſque prodeſt pro ſe offerentibus & ſuſcipientibus, & illis pro quibus offertur. Ideò ſatagere debet ſacerdos, vt ſit Deo valdè gratus, & continua virtutum heroicarum exercitatione creſcat

apud

Digitized by Google

apud illum in gratia & ſanctitate, ſemperque celebret cum ingenti feruore & deuotione: ſic enim fiet, vt tam ipſe quam alii pro quibus offert, plures & efficaciores ſacrificij effectus ex opere operantis conſequantur.

§. IV.

De valore, & fructibus Sacrificij.

QVamuis nonnulli ex Theologis exiſtimarint hoc ſacrificium ex opere operato valorem ſiue efficaciam intenſiuè infinitam habere, eò quod ſit idem quo ad ſubſtantiam cum ſacrificio crucis, reſque oblata, corpus ſcilicet & ſanguis Chriſti, ſit infiniti pretij, & ipſe Chriſtus principalis offerens ſit perſona infinita; certior tamen & communior ſententia eſt non niſi finiti valoris eſſe. Potiſſima huius Aſſertionis ratio ex Chriſti Domini voluntate deſumitur, qui

noluit hoc ſacrificium ordinare ad fructum intenſiuè infinitum conferendum: ſicut de facto rebelles Angeli non ſunt redempti, quia Chriſtus merita ſuæ paſſionis noluit illis applicare. Alia ratio eſt quia ad infinitam ſacrificij efficaciam: præter hoſtiæ & principalis offerentis infinitatem, requiritur etiam eius infinitas à quo immediatè offertur. Cum igitur ſacerdos immediatus offerens ſit finitæ dignitatis, valor etiam ſacrificij quo ad actualem influxum & efficientiam finitus erit, quia actio illa à ſuppoſito finito immediatè producitur: & in hoc differt à ſacrificio crucis ſacrificium noſtrum, quia illud fuit immediatè à ſuppoſito infinito, ideòque fuit actio ſecundum eſſe morale infinita, & Deo Patri infinitè grata. Fauet huic doctrinæ communis fidelium ſenſus, qui plura pro ſe & ſuis ſacrificia offerri curant, quod certe

tè non facerent, ſi infinitam in ſingulis efficaciam agnoſcerent. Poſſent etiam ſacerdotes unico ſacrificio ſexcentis obligationibus ſatisfacere, quod Eccleſiaſtiſtica vetant decreta. Fruſtra pro vno defuncto tot multiplicarentur ſacrificia, quia vnum ſufficiens eſſet ad omnes animas liberandas. Miſſa denique cuiuslibet ſacerdotis ſacrificium Chriſti in cruce æquaret, quod ideò vnicum fuit, quia valoris infiniti: neque conſiderandum eſt id quod in ſacrificio continetur tanquam ens quoddam naturale agens ſecundum ſummum gradũ virtutis ſuę, ſed ut ens liberum, cuius operatio tantam habet efficaciam, quantam habere vult ipſum agẽs principale Chriſtus Redemptor noſter, qui hoc incruento ſacrificio vult nobis applicari finitum tantum & limitatum fructum ſuę paſſionis. Habet igitur ſacrificium efficaciam finitam in ordine

ne

Digitized by Google

ne ad omnes ſuos effectus, excepta vi impetratiua, quam ideò infinitam eſſe omnes fatentur, quia non conſiſtit in aliquo quod producatur à ſacrificio, ſed in excellentia & intrinſeca dignitate ipſius, quatenus obiectiuè mouet Deum ad id quod petitur concedendum, quamuis ſemper non concedat, niſi cum iudicat ſaluti noſtræ expedire vt concedatur.

Si verò loquamur de infinitate extenſiua, an ſcilicet ſacrificium pro multis oblatum æquè ſingulis proſit, ſicut vni prodeſſet, ſi pro eo tantummodo offerretur, grauis quæſtio eſt præmiſſa diſtinctione fructuum Miſſæ diffinienda. Eſt igitur triplex portio valoris Miſſæ, ſeu triplex fructus, generalis, ſpecialis, & medius. Primus pertinet ad omnes fideles, ſecundus eſt proprius celebrantis, tertius ſubeſt diſpoſitioni ſacerdotis, vt applicet cui voluerit. Primus ex eo prouenit quod gene-

neraliter pro omnibus fidelibus viuis & defunctis offertur, eſt enim idem quo ad ſubſtantiam cum ſacrificio crucis, quod pro omnibus oblatum eſt, & ex canone conſtat debere ſacerdotem pro omnibus applicare, pro Papa, pro Epiſcopo, pro Rege, totaque Eccleſia militante & purgante, & non poteſt nõ applicare, cum ſit ab ipſa Eccleſia ad hoc ſpecialiter deputatus. Quo circa hic fructus ad omnes fideles extenditur, qui ab Eccleſiæ vnitate non ſunt præciſi, & non ponunt obicem, & ſic poteſt eſſe quodammodò extenſiuè infinitus, oẽſque & ſinguli, ſi per ipſos non ſtet, integrum fructum percipere poſſunt, ac ſi vnus tantum eſſet. An autem hic fructus non ſolum impetrationem, ſed etiam ſatiſfactionem includat, controuerſum eſt. Secundus in hoc fundatur, quia ſacerdos offert etiam pro ſe ipſo, *offero*, inquit, *pro innumerabilibus peccatis, & offenſionibus, &*

ne-

Digitized by Google

negligentijs meis. Debet enim, vt ait Apoſtolus, *quemadmodum pro populo, ita etiam pro ſemetipſo offerre pro peccatis*. Prouenit autem ſacerdoti fructus, quatenus ab ipſo vt publico miniſtro offertur; & ideò non eſt alteri applicabilis, nã dum offert pro ſe illis verbis, *pro peccatis & offenſionibus meis*, eo ipſo ſibi applicat, ſibi verò applicatum non eſt alteri applicabile. Tertius colligitur ex natura ſacrificij, quod ita inſtitutum eſt vt pro hominibus offeratur, ac proptereà illis prodeſſe debet, pro quibus offertur. De hoc fructu medio cõmunis ſententia eſt non eſſe infinitum extenſiuè, ſed eo magis in ſingulis minui, quo magis extenditur. Debet autem ſacerdos hunc fructum illi applicare, pro quo ſpecialiter celebrare tenetur ratione beneficii, eleemoſinæ, præcepti ſuperioris, vel alio quocunque titulo; idque ante Miſſam, vel ſaltem in Miſſa ante conſecrationem,

nam

Digitized by Google

nam ſi eſſentia Miſſę in ſola conſecratione conſiſteret, vt plerique ſentiunt, applicatio poſt illam facta nihil valeret, ſacrificio quo ad ſubſtantiam iam conſummato.

§. V.

Quæ praxis ſeruanda in applicatione Miſſæ.

QVia diximus ſacrificij fructum debere à ſacerdotibus applicari, operæ pretium erit ex communi & magis recepta Theologorum ſententia praxim aliquam ſiue methodum huius applicationis præſcribere, quæ ipſis ſacerdotibus vſui ſit, ne eos labi in re tanti momenti & muneri ſuo deeſſe contingat. Et primò quidem obſeruandum eſt ſacerdotem multiplici nomine hoc ſacrificium offerre, nomine Chriſti primi & pręcipui offerentis ex cuius meritis ſacrificij valor emanat, & ex cu-

ius

ius voluntate maximè pendet eiuſdem applicatio: nomine item Eccleſiæ, cui meritorum ſuorum & ſatisfactionum diſpenſationẽ Chriſtus commiſit: deinde nomine proprio, quatenus libera ſua voluntate offert, ſibique aut aliis pro ſuo arbitrio applicat: nomine tandem aliorum fidelium, qui ſimul cum ipſo, ſiue per ipſum interno affectu offerre dicuntur, illorum videlicet qui Miſſæ inſeruiunt & aſſiſtunt, vel pro ea celebranda eleemoſinam largiti ſunt. Porrò Chriſtus & Eccleſia ſacrificij fructuum quoties offertur, participes eſſe volunt omnes fideles, dummodò capaces ſint, & nullus in eis obex reperiatur: nec vlla requiritur ex parte ſacerdotis celebrantis applicatio, vt communis hic fructus in omnes diffundatur. Omnium autem fructuum pars quædam notabilis, Chriſto ſic volente & diſponente, relicta eſt liberæ applicationi, & determinationi tam ipſius ſa-

ſacerdotis celebrantis tamquam Miniſtri & myſteriorum eius diſpenſatoris, quam aliorum ſimul cum eo offerentium, quod ex cōmuni Eccleſiæ conſenſu morem fidelium approbantis, quo expetunt hoc ſacrificium pro ſe peculiariter offerri, manifeſtum eſt, fruſtra enim id facerent, ſi omnis eius fructus iam applicatus eſſet, nec vllus per ſacerdotis intentionem applicandus ſupereſſet. Sacerdos verò in huius ſacrificii actione alijs cum ipſo offerentibus ſuperior eſt, & ideò fructuum applicatio ab eius intentione præcipuè pendet, nam cum ſit actus poteſtatis ordinis, eius ſubiacet voluntati. Sed quanta & qualis ſit portio fructus, quam Chriſtus Dominus voluit ſiue generatim ad omnes fideles, ſiue ſpeciatim ad hos vel illos ſecundum intentionem particularem ſacerdotis celebrantis deriuari, incertum omninò eſt: neque enim ſacra ſcriptura, nec eccleſiæ traditio, nec con-

concilia, aut Patres quidquam de hac re tradiderunt aut diffinierunt. Ideò ſatis eſt quod ſacerdos tantum de fructu ſacrificij iuxta deuotionem, ſiue obligationem ſuam his aut illis applicare velit, quantum Chriſtus Dominus ipſi applicandum conceſſit.

Obſeruandum ſecundò quod vt ſacerdos ſacrificij fructum validè applicet neceſſaria eſt eius intentio, qualem requiri aiunt Theologi vt aliquod ſacramentum validè conficiatur. Quapropter habitualis ſufficiens non eſt; actualis optima atque laudabilis; ſed non neceſſaria: ſufficit enim virtualis, illa nimirum quæ ab actuali prouenìens & non reuocata adhuc remanet ſecundum ſuam virtutem. Debet autem hęc intentio ipſam ſacrificij actionem concomitari, & eſſe certa, & determinata, nec effectum ſacrificij ſuſpenſum relinquere, quia non poteſt à futura condi-

ditione pendere. Quod ſi ſacerdos fructum ſacrificii nemini applicet, vel ille pro quo offert eius capax non eſt, aut eo non indiget, manet fructus in Theſauro Eccleſiæ. Vnde in tali caſu optimum fore cẽſent Theologi conditionatam habere voluntatem, & alium ſubſtituere, qui eo fructu potiatur. Optimum quoque aliquibus viſum eſt, quod ſacerdos, qui pro pluribus offerre intendit, eos ſpecialiter & nominatim exprimat, non generaliter & in confuſo, quia ſingulis minus prodeſſet; ſuum enim effectum producit, ſecundum modum quo applicatur, perfectior autem applicatio eſt, cum omnes ſigillatim nominantur. Ad ſcrupulos denique euitandos, qui circa applicationem oriri poſſunt, debet ſacerdos reiectis incertis opinionibus ſacrificij fructus primò & principaliter illi applicare, pro quo celebrare tenetur ratione beneficij, eleemo-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

moſinæ, promiſſionis, aut ſpecialis obligationis. Tum ſine eius prę-iudicio & in quantum licitè poteſt, alijs item applicare poterit ſibi charitate aut alia quauis ratione peculiariter coniunctis, ſeu commendatis, ſuam intentionem intentioni Chriſti ſummi ſacerdotis perfectè conformando, & ſubmittendo: ſic enim poterit tuta conſcientia ex infinito & nunquam exhauriendo theſauro meritorum & ſatisſactionum Chriſti, cuius diſpenſator eſt conſtitutus, partem aliquam in plures deriuare, quæ ex ſumma & ineffabili Dei miſericordia non niſi vberrima ſperari poteſt.

Digitized by Google

CAP. II.

De requiſitis in Sacerdote ad ritè & piè celebrandum.

§. I.

De puritate vitæ.

QVOD olim Dauid de templi ædificatione, id ſibi ſacerdos de diuini ſacrificij oblatione, & ſumptione dictum putet: *Opus grande eſt, neque enim homini præparatur habitatio, ſed Deo*. Ad Deum igitur acceſſurus, vt ipſius Dei vnigenitum Filium incruentè ſacrificet, cum timore & tremore tantum opus aggrediatur, probetque ſeipſum, & præuijs diſpoſitionibus præparet ad vberrimos ſacrificij fructus percipiendos. Sunt autem tres præcipuæ diſpoſitiones, quæ in ſacerdote requiruntur, Puritas vitæ, Rectitudo intentionis, & actualis deuotio. Puritas vitæ in duobus cō-

ſiſtit.

ſiſtit : Primum ut ſit mundus ab omni peccato non ſolum mortali, ſed etiam veniali deliberato & ſciẽter admiſſo, atque ab omni affectu erga ipſa peccata venialia. Leuia ſiquidem peccata omninò vitare nequimus; at ipſorum affectum penitus ex animo euellere & poſſumus & debemus, adeò vt nulli voluntate & affectu inhæreamus. Alterum vt conetur omni ſtudio eſſe purus & ſanctus & ornatus omni virtute, ſibiq. propterea illud peculiariter dictum exiſtimet, *Qui iuſtus eſt iuſtificetur adhuc, & ſãctus ſanctificetur adhuc.* Rectè Chryſoſtomus, *Quo non opportet eſſe puriorem tali fruentem ſacrificio? quo ſolari radio non ſplendidiorem manum carnem hanc diuidentem? os quod igne ſpirituali repletur: linguam quæ tremendo nimis ſanguine rubeſcit? Cogita quali ſis inſignitus honore, quali mẽſa fruaris: quod Angeli videntes horreſcunt, neque liberè audent intueri propter emicantem inde ſplendorem, hoc*

hoc nos paſcimur, huic nos [vnimur; & facti ſumus vnum Chriſti corpus & vna caro. Docet S. Thomas proprium effectum huius ſacramenti eſſe hominem in Deum trãsformare, & ipſi per amorem aſſimilare. Qua ergò fide debet eſſe imbutus, qua ſpe roboratus, qua ſuccenſus charitate, qua præditus innocentia, qui talem victimam quotidie immolat, Deumque ſuſcipit, & in ipſum myſticè transformatur? Quod ſi diſpoſitio, vt aiunt Philoſophi, eiuſdem rationis eſſe debet cum forma ad quam diſponit: diuina procul dubio diſpoſitio neceſſaria erit, vt recipiatur cibus diuinus; vita ſic inſtituta, vt diuina ſit & ſuperhumana, & mundanæ atque carnali prorſus oppoſita. Qui ſic viuit, ſecedit à creaturis, & ſoli Deo adhęret; ſolus Deus in intellectu eius eſt, ſolus in voluntate, ſolus in colloquijs, ſolus in operibus. Nihil in illo quod ſapiat mũdum, quod carnem redoleat &

ſenſum : ſeipſum odio habet, corpus ſuum iugi mortificatione crucifigit, diuitias ſpernit, honores fugit, amat neſciri & pro nihilo reputari. Diſcutiat ergo vitam ſuam ſacerdos, & ſi talem nequaquam eſſe, ſed adhuc terrenam deprehenderit, in diuinam transferre ſatagat ſedula virtutum exercitatione. Huc etiam pertinet externa corporis & veſtium munditics, grauitas & maturitas, quæ Presbyterum hoc eſt ſeniorem deceat; taliſque compoſitio totius hominis, vt omnes ex ſolo ipſius aſpectu ædificentur.

§. II.

De rectitudine intentionis.

SEcunda ſacerdotis diſpoſitio ad celebrandum eſt rectitudo intentionis, virtutis enim laudem vel vitij notam à fine, quem intendimus, actiones noſtræ ſortiuntur. Intentio autem vt recta ſit, non ſolum

Digitized by Google

ſolum excludit omnem finem malum, & alienum ab ipſa ſacrificij inſtitutione, ſed etiam vetat ad ipſum accedere ex ſola conſuetudine ſine actuali tanti miſterij conſideratione, & præuia preparatione. Sacerdos itaq. celebraturus diligẽter attendat quo fine moueatur, an propter damnabile lucrum, aut aliquod temporale motiuum, non cæleſtem panem, ſed terrenum quærens; non animæ ſalutem, ſed corporis emolumentum: ne ſacrificio pro mundi vita inſtituto in ſui perniciem abutatur. Finem ſibi præfigat excelſum, cæleſtem, ſupernaturalem, qui Dei gloriam reſpiciat, propriam ſalutem & perfectionem, ac proximi vtilitatem. Huc dirigat ſuam intentionem, vt per hanc victimam ſalutarem purgetur à peccatis, à languoribus animæ curetur, & ab ingruentibus malis protegatur: vt ab aliqua tentatione, & aduerſitate eripiatur: vt aliquod beneficium impetret, &

Digitized by Google

de perceptis gratias agat: vt virtutes, augmentum gratię, & donum perſeuerantiæ obtineat: vt pro varijs proximorum neceſsitatibus, & pro requie defunctorum Deum interpellet; & vniuerſam Eccleſiam ei commendet: vt cultum latriæ Deo exhibeat, ſanctiſque honorem & venerationem: vt Chriſti paſſionem & mortem commemoret, ſicut ipſe præcepit dicens, *Hoc facite in mei commemorationem*: vt emendatus ab omni inquinamento carnis & ſpiritus ſeipſum Deo cōiungat, & inſeparabiliter vniat, cum ipſo conſummatus in vnum. Ex his & alijs huiuſmodi motiuis intentionem ante Miſſam dirigere oportet iuxta formulam infra tradendam. Non eſt autem hoc loco prętermittendum quoſdam eximiæ ſanctitatis & doctrinæ viros ſemper memores incertitudinis vitę quotidie hac intentione corpus & ſanguinem Chriſti in Miſſæ ſacrificio ſuſcepiſſe, vt ſi eos contin-

geret

gereṫ ea die mori, Viaticum illis foret ad vitam æternam. Multum verò hoc proderit ſacerdoti ad mortis & æternitatis memoriam ſedulò renouandam.

§. III.

De actuali deuotione.

TErtia diſpoſitio in actuali deuotione conſiſtit, quam vt in ſe excitet ſacerdos, ſatagere debet primò, vt quicquid de hoc ineffabili myſterio, cæleſtiumque chariſmatum theſauris in eo reconditis ſacroſancta docet Eccleſia, ſublimiſſima eorundem æſtimatione. Verbis enim conſecrationis ab eo prolatis, panis in corpus, & vinum in ſanguinem Chriſti tranſubſtantiatur, atque ibi adeſt ſub ſpecierum uelamine illud puriſſimum Chriſti corpus, quod pro ſalute noſtra cruci affixum fuit: adeſt ſanguis; qui pro nobis effuſus eſt: a-

deſt anima glorioſa, in qua ſunt omnes theſauri ſapientiæ & ſcientiæ Dei: adeſt Chriſtus verus Deus & verus homo, mirabilis in maieſtate ſua, qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos & ſæculum per ignẽ. Neceſſaria ſecũdò eſt ad excitandã deuotionem humilitas, quæ præ cæteris virtutibus in huius ſacramenti inſtitutione maximè enituit. Chriſtus enim cum in forma Dei eſſet exinaniuit ſemetipſum, & ſub exiguis ſpeciebus panis & vini corpus ſuum & ſanguinem atque Diuinitatem concluſit, ſeipſum exponens ſceleratorum hominum iniurijs, qui pleni immunditijs ad ipſum accedere, eumque pollutis manibus contrectare præſumunt. Par igitur eſt ſacerdotem tantam humilitatem imitari, & in ſuum nihilum reſilire, ac nihil de ſe præſumere. Sola humilitas eſt, quæ dignè nos præparat ad tantum hoſpitem ſuſcipiendum. Nulla noſtra diſpoſitio, nulla induſtria,

nulla

nulla virtus; ſed ſola Dei gratia nos dignos reddit: quare noſtram debemus indignitatem agnoſcere, & ſoli diuinæ miſericordiæ inniti. Tertiò, quia Chriſtus huius menſæ delicias acerbiſſima ſua paſſione nobis promeruit, ſanctos ſacerdotes legimus ignem deuotionis in ſe ſolitos ſuccēdere, ieiunijs, flagellationibus, cilicijs, & alijs huiuſmodi cruciatibus; quos imitari & nos debemus Agno pro nobis occiſo noſmetipſos immolantes, ſilentio, ſolitudine, abſtinētia, ſenſuum cuſtodia, non omiſſis exterioribus caſtigationibus iuxta cuiuſque vires & conditionem. Multum denique prodeſt ad deuotionem ingens fames, feruens deſiderium, atque ardentiſſimus amor huius angelici panis, ad quem ſumendum nos amantiſſimè inuitat Dominus dicens: *Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati eſtis, & ego reficiam vos*. Quod ſi deſit hoc deſiderium, illud ſaltem deſi-

Digitized by Google

derare, & à Domino petere debemus feruentiſſimis amoris actibus; *deſiderium enim pauperum exaudiet, & animam eſurientem ſatiabit bonis.*

CAP. III.

Variæ cõſiderationes ante Miſsã.

§. I.

Quanta ſit ſacerdotum dignitas, & quanta debeat eſſe ſanctitas.

NVLLA eſt inter homines dignitas, nulla excellẽtia, cui poſſit ſacerdotalis ſublimitas cõparari. Omniũ Principum fulgorẽ ſuperat, omniũ Regum poteſtatem excedit; illorum enim auctoritas circa temporalia & terrena verſatur, ſacerdotis autem potentia etiam ad æterna & cæleſtia extenditur, pro quibus comparandis omnes Principes & Reges ad ſacerdotes confugere, opem eorum implorare, ſeque illis ſubijcere non erubeſcunt. Ideò ab Apoſtolo dictus eſt

Digitized by Google

ſacerdos ab hominibus aſſumi, *vt offerat dona & ſacrificia*; ac ſi ſuper alios eleuatus communem hominum conditionem antecellat, quaſi mediator Dei & hominum *in his quæ ſunt ad Deum* conſtitutus. A Malachia item propheta Angelis æquiparatur his verbis: *Labia ſacerdotis cuſtodient ſcientiam, & legem requirent ex ore eius, Angelus enim Domini exercituum eſt*. Imò ex poteſtate quam habet abſoluendi à peccatis, & conficiendi corpus & ſanguinem Chriſti, etiam Angelis ſuperior eſt; & vt ait Nazianzenus orat. 1. quædam illi diuinitas ineſt, alioſq. efficit Deos. Hęc te ſedulò conſiderare oportet, quicunque es Chriſti ſacerdos, ne ad te pertineat Pſalmographi ſententia dicentis; *Homo cum in honore eſſet, non intellexit, comparatus eſt iumentis insipientibus, & ſimilis factus eſt illis*. Nihil in te terrenum ſit, nihil commune cum populo. Sit Angelica conuerſatio,

tura, vita diuina, mores illibati. Quid turpius quàm honor ſublimis, & vita deformis; ſancta profeſſio & illicita actio? Vide igitur quàm dignè actio reſpondeat nomini, mores dignitati. Quod ſi ſacerdotes antiquæ legis iuſſit Deus ſanctos eſſe, vt incenſum & panes propoſitionis conuenienter offerrent; quantò maiorem ſanctitatem ineſſe tibi oportet, qui filium Dei quotidie offers & ſuſcipis? Et ſi ſolet corpus ciborum quibus nutritur qualitatibus imbui, æquum ſanè eſt, vt Chriſti in Euchariſtia exiſtentis, quo ſingulis diebus veſceris, conditiones imiteris, & virtutes perfectè exprimas. Latet Chriſtus ſub exiguis ſpeciebus, nec vllo ſe ſpecioſo indicio manifeſtat: tu quoque Dei dona abſconde, & ama neſciri, ac pro nihilo reputari. Ille ibi manet peccatorum, infidelium, ac etiam beſtiarum iniurijs expoſitus: tu ſimiliter cunctis ſubiectus eſto,

atque

atque in omni contemptu & opprobrio patientiam ſerua . Ille omnes ſeipſo paſcit ſine vlla perſonarum acceptione : & tu erga omnes liberalis eſto , ſitque ſincerus in te animarum zelus ſine vllo humano reſpectu . Ille diuiſis ſpeciebus nec læditur nec diuiditur : tu etiam pacatum animũ ac omninò imperturbabilem in omni difficultate conſerua . Ille nullum detrectat locum , & in eo ſtat, in quo collocatur à quouis ſacerdote quãtumuis ſcelerato : tu pari ratione ad omnia loca & officia indifferens eſto , nec vllum onus recuſes quod tibi à ſuperioribus imponatur . In hoc denique ſacramento ſubſtantia panis & vini deſinit eſſe , & ſola remanent accidentia: & tu eodem modo in te debes annihilare omnem terrenam ſubſtantiam , omnes ſcilicet affectus inordinatos , gloriæ appetitum , praua deſideria , dictamina huius mundi , & quicquid perfectioni cõtrariũ eſt.

Digitized by Google

§. II.

De excellentia huius Sacrificij.

CVm ſacrificium ſit primarium Religionis munus, planè decebat vt Chriſtiana Religio, qua nulla perfectior & ſublimior eſſe poteſt, nobiliſſimum haberet ſacrificium, cuius excellentia ex multis capitibus colligi poteſt. Primò ex eo quod in illo offertur, qui eſt Chriſtus Dominus, verus Deus & verus homo: & quia nihil excelſius illo eſt, ideò ratione ipſius actio ipſa ſacrificãdi omnes humanas actiones excedit, etiã actus ſanctorũ in Cęlis Deum amantium. Cauendum ergò ne noſtra irreuerentia & indeuotione tam magnæ rei oblationem dehoneſtemus. Et ſi Deus olim ſacerdotibus præcepit, *Mundamini qui fertis vaſa Domini*, quantò maiori puritate nos enitere debemus, qui puriſſimum Chriſti corpus, & pretioſiſſimum ſanguinem

Deo

Deo offerimus? Secundò ex perſona cui offertur, qui eſt ſolus Deus. Nulli enim ſanctorum, nec ipſi B. Virgini offerri poteſt, ſed ex ipſa intrinſeca rei natura conuenit ſoli Deo, quia per ſacrificium teſtificamur Deũ eſſe primum principium & vltimum finem noſtrum, & ſupremum Dominum omnium rerũ, cui in ſignum noſtræ ſubiectionis aliquod ſenſibile offerimus ad ſignificandum per rem ſenſibilem oblatam ſacrificium internum, quo anima ſe offert Deo ſicut principio ſuæ creationis, & ſicut fini ſuæ beatificationis. Hoc autem nec ipſe Deus per abſolutam ſuam potentiam efficere poteſt, vt alicui creaturę conueniat. Tertiò ex ipſa conſecratione, qua panis & vinum in corpus & ſanguinem Chriſti tranſubſtantiantur, manentibus accidentibus ſine ſubiecto. Eſt autem hæc actio omninò ſupernaturalis, quæ nullo modo pendere poteſt ab aliqua potentia creata tan-

quam

quam à cauſa principali , quia ſolus Deus efficit tranſubſtantiationem. Quartò ex valore ipſius ſacrificij, qui eſt infinitus ſicut merita & paſſio Chriſti, ac proindè æquè placet Deo, ac mors eius in cruce, licet effectus finitus ſit. Quintò ex fine propter quem, cæteris omnibus abolitis inſtitutum fuit, vt nimirum per ipſum Deo creatori noſtro cultum latriæ tribuamus, noſtramque ſeruitutem & ſubiectionem humillimè teſtificemur: vt dignas ei gratias perpetuò agamus pro vniuerſis beneficijs eius: ad auxilia diuinæ gratiæ, eiuſque protectionis, excitationis, & directionis impetranda: ad obtinendam peccatorum veniam: ad iram Dei placandam, & imminentia flagella auertenda: ad ſuccurrendum omnium viuorum & defunctorum neceſſitatibus, quæ ſunt penè infinitæ. Porrò ex his clariſſimè conſtat nullam poſſe maiorem in hac vita, aut præſtabiliorem actionem

à mor-

à mortalibus exerceri, quam offerre Deo hoc ſacrificium. Ideò nullus ſeù Rex, ſeu Pontifex eſſet, qui Sacerdotem celebrantem quacunque ex cauſa accerſere, cœptumque ſacrificiũ interrũpere auderet. Quia verò Sacerdos hoc ſacrificium peragit in perſona Chriſti, ita ſe gerere debet, ne quid in ipſo ſit quod Chriſti perſonam dedeceat: ſicut legatus Regis perſonam ſuſtinens ſummoperè cauet, ne quid indecorum, & ſuo munere indignum committat.

§. III.

De eiuſdem neceſſitate.

DEbet ſacerdos ſollicitè conſiderare quam ſit neceſſarium hoc ſacrificium, quo ſummoperè indigent & qui ſunt in hoc mundo & qui in purgatorio, hi vt citiùs liberentur, & ad perennem felicitatem perueniant: illi vt continuis Dei præſidijs adiuuentur. Ad ipſum

enim

enim ſpectat, tanquam ad legatum totius orbis, omnium petitiones ad Deum ferre, omnium neceſſitates ſpirituales & corporales eidem exponere, & ſingulis obtinere quod ſingulis proſit ad ſalutem. Sunt autem neceſſitates ſpirituales primū peccata, quibus pleniſſima ſunt omnia regna mundi in quouis ferè hominum ſtatu & conditione. Deinde ſunt tentationes internę & externę à corrupta natura, à ſenſibus & membris, ab extrinſecis abiectis rerum & perſonarum, à volubilitate liberi arbitrij, à dæmonibus oriri ſolitæ, eæque innumeræ & ſuperatu difficiles. Sunt denique occaſiones extrinſecæ malorum ad peccata allicientes domi & foris, & hinc perpetua pericula æternę damnationis. Neceſſitates corporales ſunt etiam innumerabiles, quibus omnes vel premuntur, vel ſunt obnoxij: morbi videlicet, bella, perſecutiones, lites iniuſtæ, inimicitiæ, odia, calumniæ, contumeliæ,

liæ, paupertas, mendicitas, amiſſiones bonorum, exilia, carceres, inſidiæ, doli, fraudes, pugnę ciuiles & domeſticę, iurgia, detractiones, & multiplices iniuriæ dominorum, ſeruorum, vicinorum, æqualium, quæ paſſim inferri ſolent manifeſtè vel occultè. Sunt igitur in magna neceſſitate Catholici malè viuentes, qui peccati mortalis nexibus irretiti computreſcunt in fæcibus ſuis: omnes quoque infideles, Hęretici, Schismatici, Iudæi, Pagani, & Turcę, qui veri Dei cognitione carentes in tenebris viuunt: neque hi omnes à ſtatu adeò infelici naturæ uiribus emergere poſſunt, niſi reſpiciens deſuper Pater miſericordiarum potenti virtute eos excitet & præueniat. Iuſti itē tepidi, & imperfecti, & alij etiam feruentes quibus continuum imminet periculum cadendi in peccatum mortale & gratiam diuinam amittendi, cum ſit tanta deprauatæ naturæ fragilitas, tanta carnis rebellio,

Digitized by Google

lio , tanta dęmonis rabies ; tanta vis prauorum habituum , tanta mundi corruptela . Sunt & alij ſine numero ſupraſcriptis calamitatibus preſſi : Quidam enim ope diuina indigent ad aliquam tentationem ſuperandam , alij ad aliquam virtutem acquirendam , ſiue ad aliquem actum ſupernaturalem eliciendum . Quidam in mari ſunt, alij in via non ſatis tuta . Hic verſatur inimicitijs , ille calumniam patitur : nonnulli paupertate , alij morbis , ſcrupulis , litibus , ære alieno, alijſque calamitatibus affliguntur . Multi ſunt in periculo mortis conſtituti , à qua pendet æternitas, quos modo prorſus inexplicabili torquent & cruciant peccata commiſſa , bona omiſſa, temporalia quæ relinquunt, æterna ad quæ properant . Grauiſſimam denique neceſſitatem patiũtur animę defunctorum in carcere Purgatorii detentæ , quarum tota ſpes in ſuffragijs noſtris ſita eſt ,

cum

cum ipſæ pro ſe nec ſatisfacere, nec quicquam poſſint impetrare. Horũ omnium infinita multitudo ſupplices manus extendit ad ſacerdotem miſerabili eiulatu clamans & deprecans, vt partem aliquam diuini auxilij ſingulis impetret, porrectis in Miſſa ſupplicibus eorum libellis, quos ſeriò & feruenter, magnoque affectu æterno Patri commendare debet. Turpe enim eſſet in conſpectu tantæ maieſtatis diſtractione vel hæſitatione inſulsam reddere legationem, & tanti ponderis negotia frigidè ac perfunctoriè pertractare.

§. IV.

Qua reuerentia celebrandum ſit.

DVplex eſt reuerentia, interna & externa. Interna in timore & tremore, in humilitate & cõpunctione cordis conſiſtit. Ad externã pertinẽt totius hominis cõpoſitio & grauitas, omniumque cærimo-

moniarum ac præſcriptorum rituum obſeruantia. Quanta verò cura adhibenda ſit, vt hoc auguſtiſſimum ſacrificium omni veneratione ac reuerentia celebretur, facilè intelliget ſacerdos, ſi ex vna parte cõſiderauerit nullum opus ſanctius ac diuinius à Chriſti cultoribus tractari poſſe, quam hoc ipſum tremendum myſterium: ex altera verò perpẽdat maledictũ vocari in ſacris literis qui facit opus Dei negligenter. Quod ſi Regem alloquuturus magno metu ſtat coram illo, nec audet oculos ab eo diuertere: quanto maiori trepidatione, humilitate, ac ſolicitudine, in conſpectu diuinę maieſtatis aſtare oportet, tota mente in ipſum Deum intenta, qui non ſolum externum aſpectum, ſed intima etiam animi penetralia intuetur? Quid turpius & pœna dignius, quam quod peccator ſacro altari irreuerenter aſſiſtat, vbi ſancti metuunt, pauent Angeli, tremunt Poteſtates, & ſupremi Spiritus

Digitized by Google

tus faciem ſuam velant præ verecundia & confuſione? accedit nox ad lucem , infirmus ad omnipotentem , ſeruus ad Dominum, creatura ad Creatorem , et non formidat nõ contremiſcit ? Proderit etiam ad excitandum reuerentiæ affectum, conſideratio gaudij , quod S. Trinitas & omnes cælites ex deuota & reuerenti Miſſæ celebratione percipiunt : tum quia id ſacrificium teſtamẽti loco à Chriſto relictum eſt, in pignus amoris quo ſuos in finem dilexit : tum quia eſt mortis illius commemoratio , qua intercedente peccata noſtra deleta ſunt , homines redempti , ſancti ſaluati, & nos qui viuimus innumeris beneficiis cumulamur . Cauendum ergò ne quid ſacrificans admittat, quod iſtã minuat lætitiam Dei & ſanctorum, quę ex huius ſacrificij ſuauiſſimo odore promanat . Ad eandem denique reuerentiam comparandam, debet ſacerdos ſolerter præmeditari quam ſapienter & exactè S. Ec-

Digitized by Google

cleſia diuinitus edocta totius ſacrificii ordinem, modum, & apparatum præſcripſerit & inſtituerit. Nam primò culpas veniam precando confitetur: tum Deum laudat & adorat, eique de acceptis beneficiis gratias agit: opem diuinam ſibi & aliis implorat: nec vllum officii genus prætermittit, quod poſſint mortales ſanctè cum Deo exercere. Iungit autem cum his externam conformationem, habitumque corporis maximè decentem & religioſum: vel ſtat vel flectit genua, aperto ſemper capite, manibus modo iunctis, modò protentis, & in cælum ſublatis, quæ omnia aptiſſima ſunt ad reuerentiam in ipſo celebrante & in aſtantibus conciliandam. Nec quocunque modo, ſed præſtantisſimo Deũ alloquitur: ſecretò enim loquitur & veluti ad aurem, ſicut amicus cum amico. Loquitur non ſuo, ſed totius Eccleſiæ nomine, & à Deo auditur tanquam gerens perſonam

pu-

Digitized by Google

publicam, nulla habita ſui ratione, ſiue bonus ſiue malus ſit. Loquitur in publica celebritate coram vniuerſa cæli curia, & hominibus qui adſtant: atque ideò in ſolemni confeſſione, quæ Miſſę pręmittitur, & ſanctos & populum appellat; & in Præfatione Deum precatur, vt voces ſuas cum Angelorum vocibus admitti iubeat. Loquitur cum Chriſto Domino, qui in ſacramento præſens eſt, eiuſque preces ſimul cum ipſo æterno Patri pręſentat. Verba tandem, quæ loquitur non ipſe ſuo ingenio compoſuit; ſed uel à Chriſto tradita ſunt, vel in ſacris literis à Spiritu ſancto dictata, vel ſanctorum Patrum & conciliorum auctoritate comprobata: quare nihil proferre poteſt quod non ſit Deo gratiſſimum & ſummè acceptum. Totis itaque viribus conari debet, vt tam ſanctum miniſterium quam maxima fieri poteſt reuerentia & ſanctitate exequatur: & depoſitis terræ ſordibus Angelica puritate eluceſcat.

Aliæ

Digitized by Google

§. V.

Aliæ conſiderationes ad pios affectus in celebrante excitandos.

VIx fieri poterit vt non attentè, deuotè, & reuerenter celebres, quiſquis es Chriſti ſacerdos, ſi fide viua hanc veritatem perceperis, & intimo ſenſu apprehenderis, te ipſum Chriſtum offerre, vnigenitum Dei filium, ſaluatorem & iudicem tuum. Sed huic veritati magnum momentum ex hoc accedit, quod perfectiorem Chriſti humanitatem nunc in Miſſa Deo offers, quã ipſe obtulerit in vltima cœna. Nam primò Chriſtus mortalem obtulit, tu immortalem: ille paſſibilem, tu impaſſibilem. Secundò nunc eadem offertur cum plena pro nobis ſatisfactione, omnia ſiquidem ipſius merita eiuſdem morte completa ſunt. Tertiò quia humanitas Chriſti & ſi à principio ſanctificata fuit in vnione hypoſtatica, cum tamen in paſſione oblata eſt Deo,

no-

nouam acquiſiuit ſanctificationem, vt hoſtia ſcilicet tunc actualiter exhibita, & nunc offertur in Miſſa hac noua ſanctificatione exornata. Adde quod Chriſtus mirabiliori modo in ſacramento exiſtit quam in cælo. Totum enim eius corpus in totis ſpeciebus eſt, & totum in qualibet minima earum parte ſine quantitate coëxtenſa ad locum; ita vt eius præſentia nec quidem à ſupremis ſpiritibus per principia naturalia naturaliter videri poſſit. Sũt & alia innumera mirabilia, quæ ſatius eſt venerari quam enarrare. Nam vt reliqua prætermittam, quis dignè poterit explicare, vel ſaltem animo concipere, quam magnum beneficium ſit, quod mediante hoc ſacrificio cælum in terris quadam anticipatione poſſident homines, dum ante oculos habent, manibuſque contrectant ipſum cæli & terrę conditorem? Hoc ſedulò cõtẽplare & erubeſce, quod adeò tepidè, & irreuerenter hęc tremen-

da myſteria audeas celebrare.

Extende cogitationem tuam per vniuerſum mundum, quam malè vbique Deo ſeruiant homines, quot peccata committant: quam pauci ſint Religioſi qui perfectioni ſedulò incumbant: quam multi qui in rebus vanis & otioſis iugiter occupati vix vnquam de Deo cogitãt & loquuntur. Ideò tactus dolore cordis intrinſecus ardorem & affectum vehementiſſimum in te excita erga Dominum Deum, quem plerique mortalium vel non agnoſcũt, vel ſpernunt: tum ſacrificium ea deuotione offerre ſatagas, vt Dominus ſi fieri poſſit, eius ſuauitate, quam habet etiam ex opere operantis, quodammodo recreatus, eorum omnium obliuiſcatur, quæ contra ſanctiſſimam ipſius voluntatem ab hominibus perpetrantur. Ex altera vero parte in cælum animo aſcẽde, & conſidera quanto feruore cælites vniuerſi Deum ament, & quam ſuaui harmonia ipſius laudes

vno

vno ore decantent. Iunge te illis, & ſimiles elice amoris ac laudum, affectus: ſed caue, ne vocis tuę ac morum cacophonia Beatorum, dulciſſimè concinentium concentum perturbes.

Cum hoc ſacrificium Chriſti paſſionem & mortem repræſentet, veluti quędam imago & actio tragica eſt, non verbalis, quales ſunt Poëtarum Tragœdię, ſed realis & ſubſtantialis, exprimens incruentè paſſionem illam & mortem cruentam, ex qua omnia bona tua & aliorum, omneſque theſauri diuinę gratiæ profluxerunt. Solerter itaque aduerte, quam feruida deuotione tanti boni repræſentatio à te fieri debeat. Sunt ſpectatores huius Tragœdiæ SS. Trinitas, Humanitas Chriſti in cælo, Angeli, & Animæ beatæ: caue ne quid ineptum, vel indecens in te appareat, quod Dei ac cæleſtium ciuium puriſſimos oculos poſſit offendere. Id verò aſſequeris, ſi perpetuam in te

ipſo corporis afflictionem, & paſſionum mortificationem expreſſeris, viuamque memoriam in te conſeruaueris acerbiſſimorũ Chriſti cruciatuum, quos hoc ſacrificio commemoras & repræſentas; & eoſdem alijs propoſueris morum ac vitę ſeueritate.

CAP. IV.

De his quæ Miſſæ celebrationem proximè antecedunt.

§. I

De neceſſitate Præparationis.

ANTE *orationem*, ait ſapiens, *præpara animam tuam, & noli eſſe quaſi homo qui tentat Deum.* Quod ſi Deũ tentare atque ad iracundiam prouocare dicitur, qui ipſum audet in oratione interpellare, non præmiſſa diligenti & accurata præparatione: quanto magis eundem ſua temeritate & audacia irritabit, qui

Vni-

Digitized by Google

Vnigenitum ſuū illi offerre, ipſumque ſuſcipere imparatus præſumet? Et ſi Rex aut Princeps magnæ potentiæ tibi, ò Sacerdos, ſignificaſſet, vt illi hoſpitium craſtina die parares, quanta ſolicitudine expurgare domum & ornare ſatageres, totam etiam noctem ducens inſomnē, ne quid ille veniens incompoſitum & indecorum reperiret? Nunc verò Rex regum, & Dominus dominantium mandat tibi per Prophetam dicens, *Præparare Iſraël in occurſum Dei tui*, quia ecce ego veniam, & manebo in medio tui. Vide ergò & conſidera quanta diligentia thalami tui tergere ſordes debeas, quali apparatu ipſum ornare, quo dignus fias à tanto hoſpite viſitari. Talem ſe Deus exhibebit animæ tuæ, qualem ſe illa præparauerit ei: quantumque tu appoſueris ad diligentiam, tantum ille adiiciet ad gratiam. Vetus parœmia eſt, *Adoraturi ſedeant*, qua paratum purgatumque animum

ad Deum afferre monemur. Quidam etiam Ethnicus ait, *Dimidiũ facti, qui cœpit, habet:* in ſingulis enim actionibus id in primis curandum eſt, vt rectè ordiamur. Omniũ autem optima præparatio, & magis neceſſaria illa eſt, quæ in puritate & ſanctitate vitæ conſiſtit; cum quicquid agis, quicquid cogitas, quicquid moliris ad hunc ſcopum refers, vt viuas vita diuina, teque dignum reddas hoc cæleſti conuiuio. Sicut enim fructus frequentis celebrationis in hoc præcipuè attenditur, vt quotidie creſcas in humilitate, patientia, mundi contemptu, & charitate: ita vera præparatio in hoc ſita eſt, vt quotidie aliquid vitij deponas, aliquid virtutis acquiras, donec poſſis cum Apoſtolo dicere, *Viuo ego, iam non ego, viuit verò in me Chriſtus.* Et illis quidem, qui Deo iugiter adhærentes mentem habent rebus diuinis exercitatam, non erit difficile ſanctioris vitæ incremento

ſe

ſe ad dignè celebrandum rectè diſponere: alijs verò, quorum maior numerus eſt, qui minus idonei sũt ad animum ſurſum erigendum, varia Sancti Patres documenta pręſcribunt, quibus adiuti ad Deum accedant tali cura, & diſpoſitione, quę tanto myſterio digna ſit. Quædam ex his iam ſupra à nobis tradita ſunt: alia infra explicabuntur.

§. II.

De præmittenda confeſſione ſacramentali.

FOrmidabilis eſt, & non ſine horrore audienda Apoſtoli cõminatio dicentis: *Quicunque manducauerit panem hunc, vel biberit calicem Domini indignè, reus erit corporis & ſanguinis Domini.* Quare celebrare volenti reuocandum eſt in memoriam eiuſdem præceptum, *Probet autem ſeipſum homo, & ſic de pane illo edat, & de calice bibat; qui enim manducat & bibit indignè,* iu-

Digitized by Google

iudicium ſibi manducat & bibit. Et quidem probatio omninò neceſſaria eſt, vt nullus ſibi conſcius mortiferæ labis ad ſacrificandum præſumat accedere non præmiſſa ſacramentali confeſſione quantumuis ſibi contritus videatur; alioquin panem vitæ in mortem & condemnationem accipiet. Vt verò ex hoc diuino conuiuio, quod ſanctis animabus inexplicabiles prębet delicias, mens abundantius reficiatur, non ſolùm à mortalibus, ſed etiam a venialibus culpis, & ab omni terreno affectu eam expurgare oportet, & puram ac vacuam Deo exhibere gratiæ ſuæ donis implendam, & exornandam. Hac de cauſa boni ſacerdotes, quos te imitari par eſt, vel quotidie, vel alternis diebus, vel bis ſaltem in hebdomada animo verè contrito ad confeſſionem ſolent accedere, omneſque malorum radices euellere conantur, atque omnem vel leuiſſimam maculam abſtergere. Quod ſi nihil

hil ſacramento pœnitentiæ expiandum occurrat, intenſum nihilominus contritionis actum de totius vitæ delictis elicere non omittes, quia cor contritum & humiliatum Deus non deſpiciet.

In ipſa autem confeſſione vitanda prolixitas, & nimia diligentia in leuioribus culpis recenſendis: ſatius enim eſt intimè de ijs dolere, & per deuotam cordis ad Deum conuerſionem eas expiare, quam in ijs ad inſtar hiſtoriæ ſine propoſito emendationis, ſicut vt plurimum contingit, enarrandis immorari. An verò expediat quotidianas imperfectiones in confeſſione explicare, vt ſtatus pœnitentis notior ſit Cõfeſſario, non eſt vna Magiſtrorum ſpiritualium ſententia; tutior tamen & communior eſt oportere eas extra ſacramentum manifeſtare. Cauendus item multorum error, qui ſe prolixè de ijs accuſant, quæ peccata non ſunt, vt de prauis habitibus; & paſſionibus

& de circumſtantiis impertinentibus; quod ſint ſuperbi, iracundi, & proni ad malum; quod Deum non amauerint ex tota cordis intenſione, & alia eiuſdem generis multa, de quibus & aliis ad confeſſionem pertinentibus ſuadeo vt omninò legatur tractatus S. Bonauenturæ de modo confitendi, & puritate conſcientiæ. Confeſſioni autem duplex præparatio præmittenda, remota & proxima. Remota in hoc conſiſtit, vt per vigilem cordis cuſtodiam, profundam tui cognitionem, & exactam diſcuſſionem, eam comparare ſtudeas conſcientiæ teneritudinem & puritatem, quæ commiſſos defectus ſtatim ſentiat, & fideliter memoriæ ſuggerat. Deinde aſſueſces actum contritionis frequentare, & quotidianum examen ſic inſtituere, ac ſi ſtatim confiteri deberes. Proxima aliquot actus complectitur: nam primò gratiam efficacem petere debes omnia peccata agnoſcendi, de-

te-

teſtandi, & emendandi : tum in memoriam reuocanda quęcunque ab vltima confeſſione commiſſa ſunt: Demum de ſingulis actum doloris elicies cum firmo conſtantique propoſito ab his deinceps abſtinendi, & ſatisfaciendi. Quod ſi peccata leuiora ſint, quia omnia corrigere propter humanam fragilitatem difficile eſt, propones ſaltem & conaberis, quoties ad confeſſionem accedis, aliquod ex his deponere, in quod frequentius labi ſoles.

§. III.

Modus confitendi.

QVandoquidem huius ſacramẽti pars eſſentialis eaque pręcipua eſt dolor & contritio ob admiſſa facinora, huic maximè inſiſtes, præmiſſa breui cõſideratione alicuius motiui eiuſdem contritionis, qualia hæc ſunt. 1. Grauitas peccatorrm, quibus offen-

ditur Deus, cuius bonitas infinita nec leuiſſimè quidem lœdenda foret, etiam ob ſalutem totius mundi. 2. Atrociſſima damna, quæ tam in iſta quam in altera vita ex peccato oriuntur. 3. Inſcrutabilitas iudiciorum Dei ſæpe ingratos deſerentis, & tepidos euomentis. 4. Breuitas & incertitudo temporis gratiæ, quo poteſt offenſa Dei expiari. 5. Memoria ęternitatis, eiuſque interminabilis durationis. 6. Inæſtimabilis dignatio Dei, qui tanta paſſus eſt, vt te à peccatis liberaret. 7. Magnitudo beneficiorum tibi à Domino collatorum, pro quibus turpiſſimum eſt non te gratum benè viuendo exhibere. 8. Sublimitas æterni præmij, & facilitas mediorum ad illud acquirendum. 9. Infinita amabilitas Dei infinito obſequio propter ſe digniſſimi, quia ipſe eſt ſummum bonum, qui te amore incomprehenſibili proſequitur.

Hæc motiua ſi attentè conſideraueris

Digitized by Google

raueris, facilè poteris ſummam in te contritionem excitare. Sic autem diſpoſitus ad pedes confeſſarii accedes, quaſi ad lauacrum ſanguinis Ieſu Chriſti, in quo te ab omnibus inquinamentis tuis dealbandum fore confides. Duos ibi ſacerdotes adeſſe putabis, viſibilem vnum, alterum inuiſibilem, qui penetralia cordis intuetur. Ideò humillimè quaſi filius prodigus reſipiſcens benedictionem petes, & gratiam benè confitendi, præmiſſaque generali confeſſione actum contritionis renouabis. Tum magna interiori & exteriori reuerentia, quanta Iudici ſolet à reo exhiberi, peccata tua ſacerdoti, qui Chriſtum Iudicem repręſentat, confiteberis nudè, ſincerè, humiliter, non ex habitu & conſuetudine plorās coram Deo flagitia tua cum rubore & confuſione. Dum verò ſacerdos profert verba Abſolutionis, iterum actum contritionis elicies, teque à Chriſto ceu filium

pro-

prodigum oſculo excipi, noua ſtola ornari, amplexu coſtringi putabis, additis ab eodem illis verbis, *Remiſſa ſunt tibi peccata tua, iam amplius noli peccare.* Quare gratias ei ages dicens cum Propheta: *Nunc cœpi*, & incipies ab illa hora vitam ſanctius inſtituere.

Poſt confeſſionem id quod impoſitū tibi fuerit pro ſatisfactione ſtatim perſolues, Deoque offeres in vnione paſſionis Chriſti, & ſatisfactionum omnium ſanctorum. Deinde examinabis an vera fuerit contritio elicita, an intima cordis penetrauerit, an diligentem diſcuſſionem præmiſeris, an culparum grauitatem agnoſcas, an aliquid prætermiſeris, an tibi ex ignauia ignoſcas, an teipsū arguas, & ad feriò pœnitendum impellas.

Ora-

Digitized by Google

§. IV.

Oratio ante confeſſionem, & actus contritionis.

AD te, Piiſſime Ieſu, refugium meum & conſolatio mea, ad te mœrens & triſtis venio recogitans tibi annos meos & delicta mea in amaritudine animę meæ. Ad te verba doloris effundo miſericordiam tuam implorans, vt facias opus tuum, quod eſt miſereri & parcere, tollens peccata mea, quę ſunt maxima miſeria mea. Ne deſpicias voces & ſingultus ouis perditæ & filii prodigi ad tuam pietatem redeuntis de regione longinqua, non enim lætaris in perditione morientium, qui vt ego non morerer, mortem ſubire dignatus es. Vermis terræ retribui tibi mala pro bonis: & heu quot mala & quam grauia peccata pro tantis & tam eximiis bonis. Et tamen loqueris ad ſponſam tuam præuarica-

tri-

tricem animam meam , poſtquam fornicata eſt cum amatoribus multis , vt reuertatur ad te & ſuſcipies eam , quia miſericordia tua ſuper omnia opera tua ; & maior eſt bonitas tua , quam iniquitas mea. Surgo igitur & venio ad te corde contrito & humiliato : venio vt lauer , ò fons æternæ vitę, ad quem ſitio ſicut ceruus ad fontes aquarum : venio vt illuminer, ò lux mea, & amem te , & confitear aduerſum me iniuſtitiam meam . Emitte lucem tuam & veritatem tuam , & illumina mentem meam , vt omnia mala mea quæ commiſi , & bona quę omiſi diſtinctè cognoſcam , & integrè confitear ; nec me permittas computreſcere in ſordibus meis , tu qui omnium miſereris, & nihil odiſti eorum quæ feciſti . Fac me aſſueta mala relinquere , & tibi placitis operibus occupari , vt vbi abundauit delictum , tua gratia ſuperabundet : & ſicut fuit ſenſus meus vt errarem à te , decies tantum

ite-

Digitized by Google

iterum conuerſus requiram te. Doleo benigniſſime Ieſu, de omnibus & ſingulis peccatis meis, eaque deteſtor ſuper omnia mala, non ſolum arido & imperfecto corde meo, ſed corde etiam & affectu omnium verè pœnitentium, ex gratuito tui amore, quia Deus es infinito amore digniſſimus: firmiterque propono quælibet potius ſubire mala, quam iterum peccato conſentire. Exactiſſimè item confiteri volo, tibique & proximo integrè ſatisfacere, atque omnes peccandi occaſiones deinceps euitare. Quicquid verò mihi deeſt, suppleat mors tua, ſanguis tuus, & ſuperabundantia merita tua, quibus fretus veniam obtinere ſpero, & gratiam mores meos corrigendi, & in bono vſque ad finem perſeuerandi. Et nunc, Domine, qui dediſti mihi cognoſcere flagitia mea, perfice contritionem meam, & perduc ad finem ſatisfactionem meam. Vre me igne amoris tui, & ſepera à me quic-

quicquid diſplicet maieſtati tuæ. Purifica omne quod tibi placet in me, vt in te viuã non in me; & in te moriar ac propter te, ſaluator meus, Qui viuis & regnas in ſęcula ſæculorum. Amen.

§. V.

Oratio poſt Confeſſionem.

GRatias ago tibi Domine Pater & dux vitæ meę, quia non ſecundum peccata mea feciſti mihi, ſed ſuperexaltaſti miſericordiam judicio, & proieciſti in profundum maris omnia delicta mea. Atque vtinam poſſem tantam in me contritionem excitare, quantam habuerunt pro peccatis ſuis ſanctus Propheta Dauid vir ſecundum cor tuum, S. Petrus Princeps Apoſtolorum, ac reliqui pœnitentes: quam libenter totus in lacrymas diffluerem, donec lauarentur iniquitates meæ, & oſtenderes mihi placatum vultum tuum! Sed facta eſt anima

mea

Digitized by Google

mea ſicut terra ſine aqua tibi, & aruit ſicut teſta virtus mea: cumque omni virtute deſtitutus ſim, hoc ſolum habeo reſidui, vt oculos meos extollam ad Redemptorem meum, eiuſque lacrymas offeram tibi, quas ille pro me vberrimè effudit, vt ijs placatus aperias mihi ianuas miſericordiæ tuæ, & ſuſcipias me ſeruum fugitiuum venientem ad te, & ab inimicis fugientem. Reſpice in me & miſerere mei, Domine patiens & miſericors, loquere ad petram cordis mei, & percute virga virtutis tuæ, vt fluant aquæ cõpunctionis, aquæ ſalutares, quibus ſanabitur, & dealbabitur anima mea. Confirma hoc quod operatus es in me, tibique grata & accepta ſit confeſſio mea, atque omnem eius defectũ ſuppleat pietas & miſericordia tua. Miſericordiam tuam imploro, & veniã poſtulo cum inuiolabili propoſito deinceps non peccandi, & ſtudio virtutum ſedulò incumbendi, te mihi vires ſubmini-

Digitized by Google

miniſtrante, qui non deſeris ſperantes in te. Ne patiaris me diutius vagari poſt vanitatem vitæ huius, tranſeunt enim dies & dies, anni & anni, & ecce nihil proficio. Conuertere ergò & deprecabilis eſto ſuper me indigniſſimum ſeruum tuum, & noli ſic attendere malum meum, vt obliuiſcaris bonum tuũ: nam ſi ego commiſi vnde me damnare potes, tu non amiſiſti vnde me ſalues, & recipias in gratiam tuam, Deus meus adiutor meus, Qui viuis & regnas in ſęcula ſęculorum. Amen.

§. VI.

Directio Intentionis ante Miſsam.

DEus cæli & terræ infinitè amabilis & omnium bonorum fons indeficiens, ego N. omnium notarum miſerrimus peccator, & Eccleſiæ tuæ miniſter indigniſſimus, ante thronum gloriæ tuæ humi prouolutus, quam maximo poſ-

ſum

ſum amoris , reuerentiæ , & deuotionis affectu , volo & intendo hodie ſacroſanctum Miſſæ ſacrificium altiſſimæ Maieſtati tuæ,cui ſoli debetur, iuxta ritum S. Romanæ Eccleſiæ offerre, & ex nunc offero,vna cum omnibus ſacrificiis tibi placitis quotquot à principio mūdi oblata ſunt, & vſque ad finem offerentur: ſimulque pretium ſanguinis & cunctos labores ac cruciatus Redemptoris noſtri; omnia merita Sanctiſſimę & immaculatæ Genitricis eius; omnium Sanctorum virtutes, totiusque militantis Eccleſiæ laudes & preces . In vnione illius admirabilis ſacrificii quod idem Vnigenitus tuus in vltima cœna inſtituit & in cruce conſummauit factus ſacerdos ſuæ victimæ , & victima ſui ſacerdotij: affectu ac nomine eiuſdem , totiuſque Eccleſiæ ſuæ ſanctæ, & omnium mecum quocunque modo offerentium : ex puro tui amore,ac deſiderio tui beneplaciti sēper & in omnibus perficiendi.Ad

tuam

uam maximam laudem, & cultũ, & gloriam: in proteſtationem ſupremæ tuæ excellentiæ, dominii tui in omnes creaturas, & noſtræ ſubiectionis & dependentiæ à te: in cultum latriæ tibi ſoli debitum, ſimul cum adorationibus tibi gratiſſimis eiuſdem Chriſti filii tui, B. Virginis, omniumque Angelorum & Sanctorum. In memoriam vitæ, paſſionis, & mortis præfati Domini noſtri, & in obedientiam eiuſdem mandati, quo pręcepit vt idẽ in eius commemorationem faceremus. Ad honorem & augmentum gloriæ Deiparæ Virginis, omniumque Angelorum & Sanctorũ, eorum præſertim quorum hodie feſtiuitas celebratur. In gratiarum actionem pro vniuerſis beneficiis tuis, quę mihi indigniſſimo peccatori, cunctiſque hominibus, & omni creaturæ conferre dignatus es. In propitiationem & ſatisfactionem pro peccatis totius mundi, & pro meis ſpecialiter, de qui-

bus

bus doleo, quæque deteſtor & abominor ſuper omne deteſtabile, quia tibi maximopere diſplicent cum firmo propoſito emendationis. Et quia hoc ſacrificium vim impetratoriam infinitam habet, offero illud pro meis, & omnium viuentium, ac defunctorum neceſſitatibus: & primò quidem fructum quem poſſum & debeo illi principaliter applico, pro quo celebrare intendo, & ſi fortè contingat eum non indigere, vel non eſſe capacẽ, opto & volo hunc fructum ad N. deriuari: cum applicatione Indulgentiarum mihi vel tali defuncto. Secundariò autem ſine eius prçiudicio, pro quo offerre primariò teneor vel intendo, offero pro omnibus mihi peculiariter commẽdatis, pro N. & N. pro tali gratia obtinenda, & pro cunctis viuentibus atque defunctis, pro quibus me indignum famulum tuum legatione apud te fungi voluiſti, vt defunctis requiem indulgeas, viuiſque gratiam

Digitized by Google

tiam concedas tibi ſeruiendi, & in amore tuo vſque in finem perſeuerandi. Amen.

§. VII.

Deprecatio pro omnium neceſſitatibus.

MEmento Domine per viſcera miſericordiæ tuæ, per merita Filii tui, quem pro nobis oblatum nunc denuò offero, per merita B. Virginis & omnium Sanctorum; memento Eccleſiæ tuæ ſponſæ tuæ, auge in ea puritatem fidei & munditiem ſanctitatis, & labore virorum Apoſtolicorum dilata eam toto orbe terrarum. Conſerua eam quietam & tranquillam, & portæ inferi non præualeant aduerſus eam. Hoſtium eius elide ſuperbiam, & gentes à fide alienas veritatis tuæ ſplẽdore colluſtra, ne pereant tot imagines tuæ, pro quibus pretioſus Filii tui ſanguis effuſus eſt. Da Summo Pontifici noſtro N. cor docile, da Spiritus ſancti

ͼti abundantiam, vt populo ſibi commiſſo verbo & exemplo præluceat. Intende oculos pietatis tuæ in vniuerſos Eccleſiæ Præſules & Paſtores, & fac eos ſuper gregem ſibi commiſſum fideliter excubare. Adeſto Parochis & Presbyteris, & omni clero, vt nulli præbeant ſcandali occaſionem, diligant puritatem, & ea ſequantur quæ pacis ſunt. Eſto propitius omnibus Religioſis, quos ſeparaſti tibi in hæreditatem de vniuerſis populis terræ: da illis continuum in virtute profectum, votorumque ac regularum exactiſſimam obſeruantiam. Da huic domui bonorum temporalium ſufficientiam, & ſpiritum excita in Prælatis noſtris, & in cunctis feruorem accende. Suſcita in Eccleſia tua ſtrenuos operarios, qui eam verbo fideliter paſcant, & exemplo confirment. Da eis rectam mentis intentionem, zeli ſinceritatem, contemptum ſui, animi robur, virtu-

tis conſtantiam. Effunde miſerationes tuas, Domine Princeps Regum terræ, in omnes Reges & Catholicos Principes, eiſque tribue in obedientia fidei & Eccleſiæ perſeuerantem famulatum, ſubditorum curam, iuſtitiæ zelum, mutuam pacem, & obſeruantiam mandatorum tuorum. Tuum etiam auxilium cunctis Magiſtratibus prębe, vt pacata gubernatione ſubiectos regant, te in omnibus iudicijs ſuis timeant, tibique iugiter placere contendant. Da omni ſtatui Eccleſiæ abũdantiam gratiæ tuæ, vt vnuſquiſque in ea vocatione, in qua vocatus eſt, tibi dignè & laudabiliter famuletur. Da Virginibus caſtitatem, Deo dicatis continentiam, coniugatis ſanctimoniam, pœnitentibus indulgentiam, viduis & orphanis ſuſtentationem, pauperibus protectionem, peregrinantibus reditum, nauigantibus portum: iuſtis perſeuerantiam, bonis vt meliores fiant,

tepi-

tepidis vt ferueſcant, malis & peccatoribus, qualem me dolens eſſe confiteor, vt conuertantur. Conſerua cælum in ſalubritate, terram in fertilitate, fructus in maturitate, mundum in prouidentia omni ex parte ſufficienti. Reſpice omnes ægrotos, afflictos, tentatos, agonizantes, & in aliquo periculo vel neceſſitate conſtitutos, & da illis auxilium remedium, conſolationem, prout expedit ad gloriam tuam & illorum ſalutem. Supplex item oro te, benigniſſime Deus, pro omnibus inimicis meis, quos intimè diligo: pro ijs qui me offenderunt, vel quos ego offendi aut ſcandalizaui, vt eis in omnibus benefacias, & pectora eorum ſancto igne tuæ charitatis ſuccendas. Miſerere omniũ pro quibus orare debeo, vel qui ſe commendauerũt indignis orationibus meis, omniũ præcipuè conſanguineorum, affinium, amicorum, & benefactorum meorum N. & N. Exaudi

preces & vota ipſorum, & ſubue-ni eorundem ad te clamantium neceſſitatibus. Oro te quoque pro tali re & negotio N. N. vt felicem exitum ſortiatur, ſi ſaluti noſtrę profuturum eſſe cognoſcis. Memento etiam Domine Rex æterne, cui omnia viuunt, animarum omnium fidelium defunctorum præſertim N. & N. ſuper quas inuocatum eſt nomen tuum. Extingue earum ardorem optato rore miſericordiæ tuæ, & citò purgatas in conſpectu tuo admitte. Pro me ipſo tandem infeliciſſimo peccatore clementiam tuam humillimè imploro, vt per virtutem huius ſacrificij vniuerſa peccata mea dimittas mihi, quæ multiplicata ſunt ſuper numerum arenæ maris. Audi ſanguinem Filij tui altius clamantem quam ſanguis Abel, & in virtute huius oblationis miſerere ſerui tui ſecundum magnam miſericordiam tuam. Dirige me in via tua, & doce me

facere

facere voluntatem tuam. Auge in me fidem, ſpem, charitatem, & reliquas virtutes ſtatui meo neceſſarias. Da terrena deſpicere, & amare cæleſtia. Poſſide me iugiter ſecundum beneplacitum tuum, vt te in omnibus & vbique inueniam, donec per felicem mortem ad te merear peruenire. Amen.

§. VIII.

Specialis oblatio ſacrificij quatenus eſt Latreuticum.

SAncta Trinitas vnus Deus, rerum omnium principium & finis, cuius potentia, ſapientia, bonitas, & magnitudo incomprehenſibilis eſt, toto corde & corpore proſtratus adoro te; tibique hodie ſacrificium offerre intendo corporis & ſanguinis Domini mei Ieſu Chriſti purè propter te, ad maiorem tui gloriam, in proteſtationem ſupremi Dominij tui in omnes creaturas, & noſtræ ſubie-

ctionis ac omnimodæ dependentiæ à te: in recognitionem infinitæ tuę perfectionis, beatitudinis, & gloriæ, omniumque operum tuorum, quæ ſummoperè gaudeo à nulla creatura dignè poſſe æſtimari, niſi à te Pater omnipotens, æterne Deus, & ab Vnigenito tuo Saluatore noſtro, qui tecum & cum Spiritu ſancto vnus eſt Deus, vnus eſt Dominus: quem ideò tibi in ſacrificium laudis offero tua infinita maieſtate digniſſimum, in cultum latriæ tibi ſoli debitum, cum omnibus obſequijs, laudibus & adorationibus, quibus te olim glorificauit in terris: vna cum meritis, laudibus, & adorationibus Beatiſſimæ Virginis Mariæ, omniumque Angelorum, & Sanctorum. Quis enim ego ſum vermiculus terræ, & opprobrium hominum, vt audeam faciem meam leuare ad te, & aſpicere altitudinem cæli? Chriſti igitur Filij tui, & omnium electorum meritis onuſtus accedo

ad

Digitized by Google

ad te, eorumque nomine & affectu abiicio me corpore & ſpiritu ante thronum Diuinitatis tuæ, vt intelligat vniuerſus orbis me eſſe opus manuum tuarum, & tanquam nihilum ante te. O quam gratum & iucundum mihi foret per omnes vndique regiones omnes homines videre in genua prouolutos te adorare! Sed quia plerique te non cognoſcunt, vel cognitum non venerantur, pro his quoque te adoro, teque humillimè deprecor, vt hanc oblationem Filii tui ſuſcipere digneris in ſupplementum peccatorum & blasphemiarũ, quibus perditi mortales te offendunt ſiue in terra, ſiue in inferno. Tibi gloria in ſæcula. Amen.

§. IX.

Oblatio ſacrificij quatenus eſt Eucharisticum.

GRatias ago tibi Domine Deus omnium bonorum fons

& origo pro maximis & innumerabilibus beneficiis tuis, pro quibus omnibus & ſingulis infinita tibi & interminabilis gratiarum actio ſingulis momentis temporis & æternitatis deberetur; ſed quia minor ſum ſine vlla comparatione minimo beneficiorum tuorum, nec vlla creatura reperiri poteſt, quæ tuæ inexhauſtæ bonitati dignas valeat referre gratias: Vnigenitum Filium tuum tibi vnicè dilectum diuinæ maieſtati tuę in ſacrificium euchariſticum humillimè offero, vna cum omnibus obſequiis, laudibus, & gratiarum actionibus ipſius ac Beatiſſimę Matris eius, omniumque Sanctorum & electorum tuorum. Specialiter autem gratias tibi hoc ſacrificio perſoluere intendo ex totis pręcordiis meis propter magnam gloriam tuam, proque omni gaudio quod tu teipſo beatus intra te percipis perenni & interminabili fruitione ex æterna generatione Filij

lij tui; & à te atque ab eo proceſſione Spiritus ſancti, & ex perfectionibus tuis, quarum non eſt numerus, & quas nemo comprehendere poteſt. Pro omnibus item miſericordijs & mirabilibus tuis, quę per Filium tuum extra te operatus es, & ſemper operaberis. Pro eiuſdem Incarnatione, & pro inexhauſtis ſapientiæ, ſcientię, meritorum, & gloriæ theſauris, quos in sactiſſima eius Humanitate abſcondiſti: proque illa ſingulari pietate, qua eum mihi in Patrem, ac Doctorem; in Ducem ac Redemptorem conceſſiſti; & pro omni fructu vitæ, paſſionis & mortis eius. Pro immēſis gratiarū opibus, quas Beatiſſimæ eiuſdem Genitrici Virgini Mariæ contuliſti, quam mihi quoque in parentem, aduocatam, & protectricem largiri dignatus es: pro eius electione, immaculata conceptione, admirabili maternitate,glorioſa in cælum aſſumptione, omnique gratia, &

gloria, qua illam in terra & in cælo honorificaſti: & pro omnibus beneficijs, quæ ipſa intercedente toti terrarum orbi, eiuſque deuotis clientibus contuliſti & conferes in perpetuum. Pro innumerabilibus Angelorum exercitibus, quorum numerum tu ſolus noſti, qui eos creaſti prerogatiuis ſingularibus exornatos ad tui gloriam & noſtrum ſubſidium. Pro eximijs donis quibus Sanctos & electos tuos cumulaſti, illos præſertim quos hodie S. Eccleſia veneratur, quorum meritis & doctrina ipſam Eccleſiam ædificaſti, hæreſes & ſchiſmata contriuiſti, & omnes fideles illuminaſti. Pro maximo gratiarum munere, quibus eos reples, quos ad apicem perfectionis efficaciter trahis, & ad dulciſſimam familiaritatem tuam admittis. Pro inexplicabili patientia, qua peccatores toleras, ad te inuitas, & auxilia illis neceſſaria ſuppeditas vt conuertantur. Pro

ſin-

ſingulis beneficiis, quæ omnibus viatoribus, amicis & inimicis meis, fidelibus & infidelibus, cunctiſque creaturis ſenſibilibus & inſenſibilibus contuliſti. Pro gratijs gratis datis ad Eccleſiæ vtilitatem, quas licet non omnes ſingulis dederis, dediſti tamen vt ſint in omnibus, vt quod ſinguli in ſe non habent, in aliis habeant; ſpiritus enim tuus diuidit ſingulis pro vt vult. Pro infinito amore, quo me proſequutus es eligens me ante mundi conſtitutionem, vt ſim ſanctus & immaculatus in conſpectu tuo: quodque tempore præfinito ex abyſſo nihili eduxeris me, & naſci feceris in Eccleſia tua, extra quam non eſt ſalus. Quod me dono tuæ gratiæ per baptiſma ditaueris, & animam meam præclariſſimis virtutũ habitibus exornaueris: quod perpetuo aſſiſtiſti mihi conſeruans me, & præſeruãs à multis periculis & aduerſitatibus admirabili tua prouidentia: quod

Angelum ad mei cuſtodiam deputaueris, qui perpetuus cogitationum, & operationum mearum inſpector eſt, dirigens me occultis inſpirationibus ad ſalutem. Pro maxima miſericordia, qua me redemptum pretioſo ſanguine Filii tui è ſeculo nequam eripuiſti, & cum in peccatis iacerem excitaſti illuſtratione tua, & vocaſti in admirabile lumen tuum in locum ſanctificationis, diſſimulans peccata mea propter pœnitentiam. Pro ſublimiſſima ſacerdotii dignitate, ad quam me prorſus immerentem euexiſti: & pro multis præclariſſimis donis naturæ & gratiæ, quæ mihi ſingulariter contuliſti. Quod mihi tot media ad ſalutem, totque virtutis inſtrumenta ſuppeditaueris, quod toties me cuſtodieris ne peccarem, occaſiones ſubtrahens, & prauas ſanans affectiones; quod cum aliquando me tentari permiſiſti, vim tamen & fortitudinem reſiſtendi miſeri-

cor-

ricorditer tribuere dignatus ſis præueniens me in miſerationibus tuis. Quod victum & veſtitum,& alia neceſſaria ad decentiam ſtatus mihi copioſè præbueris: quodque omnia propter me regere & conſeruare non deſinas. Quod vt validius me traheres ad te aliquot mihi corporales ęgritudines, anguſtias animi, & aduerſitates immiſiſti, ac mirabili viciſſitudine conſolationum & deſolationum erudiens me,ne in proſperis extollar, aut in aduerſis deficiam. Quod per viam mandatorum tuorum deduxeris me, dans ſcire, velle,& operari quod bonum eſt; vt per bona opera certam faciens,te adiuuante, vocationem meam, præparata electis tuis gloria perfruar in æternum. Hęc & alia multa feciſti mihi Domine Deus meus, vita & dulcedo animæ meæ, de quibus optabile mihi foret ſemper loqui, ſemper cogitare, ſemper tibi gratias agere: ſed imperfectum meum

vi-

Digitized by Google

viderunt oculi tui. Quis enim ego ſum filius iræ, & abyſſus tenebroſa, vt tantis beneficiis par eſſe poſſim? Calicem igitur ſalutaris accipiam, & hoc tibi ſacrificium pro me & omnibus immolabo, vt de perceptis hac digniſſima victima gratias exhibentes beneficia potiora ſumamus. Amen.

§. X.

Oblatio ſacrificij quatenus eſt propitiatorium.

PRocido coram te, Domine, cum tremore & rubore grauiſſima onuſtus flagitiorum meorum ſarcina: nec mea ſolum, ſed & totius populi peccata coram te porto, quia me pro omnibus legatione fungi iuſſiſti, vt quod illi pro ſe non poſſunt, ipſe tanquam mediator merear impetrare. Sed quâ fiducia pro culpis alienis intercessor veniam ſeruus nequiſſimus innumerabilium ſcelerũ reus, qui

qui pro tot beneficiis à te ſuſceptis grauiſſimas tibi iniurias & offenſas retribui, bonitatem tuam contemnens, & iuſtitiam vilipendens? Iniquitates meæ diuiſerunt inter me & te, & peccata mea abſconderunt faciem tuam ne exaudires. Veruntamen ecce reuertor ad te dolens & moerens quod offenderim te: & quia nullum extat pretium, quo infinitę bonitati tuæ offenſæ condignè ſatisfacere valeamus, niſi pretium Sanguinis dilectiſſimi Filii tui Domini noſtri Ieſu Chriſti, ipſum tibi offero hoſtiam placationis ſufficientiſſimã pro meis ac totius mundi peccatis, vt mihi, & N. N. atque omnibus peccatoribus veram contritionem concedas, meque & illos à reatu pœnarum miſericorditer abſoluas, per acerbiſſimam paſſionẽ & mortem eiuſdem Filii tui, quem ſemel in cruce oblatum nunc denuo offero. Ibi enim inuenio meritorum eius mare magnum & ſpatio-

tioſum, quo demergantur omnia peccata noſtra: ibi infinitum ſatisfactionum theſaurum, quo omnia debita noſtra remiſſione obtēta expungantur. Eſto itaque placabilis ſuper multitudinem iniquitatum noſtrarum, & audi Sanguinem Filii tui clamantem ad te non vindictam, ſed veniam & miſericordiam. Attende Domine, & ignoſce dolentibus & pœnitentibus. Da gratiā emendationis, & in bono perſeuerantiam, & cantabimus laudes tuas in ſęcula ſęculorum. Amen.

§. XI.

Oblatio ſacrificij atenus eſt impetratorium.

[illegible]ia ineffabili tua pietate & miſericordia me indigniſſimum famulum tuum [illegible] fungi apud te voluiſti pro [illegible] hominibus viuis & de[illegible] offero tibi, Clementiſſime

me Pater, hoc tremendum ſacrificium, quod vim impetratoriam infinitam habet, pro ſingulorum neceſſitatibus & indigentiis, vt per paſſionem & mortē Ieſu Chriſti Saluatoris noſtri eorum voces & ſingultus miſericorditer audire, & partem aliquam auxilij tui ſingulis largiri digneris. Attende itaque & exaudi pro ſingulis deprecantem, nec auertas faciem tuam à me propter innumerabilia peccata mea; non enim in iuſtificationibus meis, ſed in perſona Eccleſiæ tuæ, & tibi vnicè dilecti Filii ad te loqui præſumo. Miſerere omnium quos feciſti, Domine, & reple eos ſcientia ac fide tua, vt lauderis cum hęreditate tua. Da omnibus fidem viuam, & ardentiſſimum in te amorem, & ne claudas ora canentium te. Effunde miſericordiam tuam in gentes quę te non nouerunt, Turcas, Mauros, Idololatras, Iudęos, Hęreticos, Schiſmaticos, obſcura nocte infideli-

delicatis ſepultos ; vindica eos ab erroribus, & illumina corda illorum, vt te cognoſcant, & Ieſum Chriſtum quem miſiſti. Diſſipa conſilia impiorum ; ne quicquam officiant regno tuo, & propagationi glorię tuæ ; & libera fideles tuos de manibus filiorum alienorum. Sanctifica Eccleſiam tuam, quam plantauit dextera tua : aufer ab ea omnia ſcandala, diſſentiones & ſchiſmata ; vt tandem aliquando fiat vnum ouile & vnus Paſtor. Da Summo Pontifici noſtro, cunctiſque Pręlatis vt oues ſibi commiſſas fideliter paſcant fructu orationis, exemplo bonæ conuerſationis, verbo prædicationis, ſubſidio charitatis. Sit perpetua in illis oneris ſibi impoſiti conſideratio, & ſacerdotio fungantur ſine reprehenſione. Reforma omnes Eccleſiaſticos ordines, vt & ipſi luceant coram hominibus, ſitque in eis virtutum decus, ſplendor ſanctitatis. Reduc omnes Religio-

ligio-

Digitized by Google

ligiones ad feruorem & perfectionem, in qua fuerunt inſtitutæ, da ſuperioribus zelum diſciplinæ, ſubditis obedientiam, vt profeſſione ſua omnes digni inueniantur. Da Prædicatoribus vocem virtutis, vt è cœno peccatorum quam plurimos educant, & ad timorem & amorem tuum perducant. Illumina ſapientia tua omnes Reges, & Principes, cunctoſque Magiſtratus vt ſubditis ſibi populis iuſtitiam fideliter adminiſtrent, pacem diligant, Eccleſiam venerentur, mandata tua cuſtodiant, & de hoſtibus ſanctæ fidei te protegente triũphent. Defende fideles tuos à fame, peſte, & bello, à perſecutionibus & calumnijs, à cunctis periculis & aduerſitatibus, ab omni neceſſitate corporali & ſpirituali, ab omni anguſtia & calamitate: & illos adiuua quos affligi & tribulari permiſiſti, vt omnes ſibi miſericordiam tuam ſentiant adfuiſſe. Ne ſinas eos labi, qui in periculo

lo

Digitized by Google

lo & occaſione peccandi verſantur: eoſque conſerua quos gratiæ tuæ pretioſiſſimo munere locupletaſti. Adeſto agonizantibus, vt vera contritione purgati & amore tuo ſuccenſi diaboli inſidias euadant, & à damnatione perpetua liberentur. Memento tot miſerabilium peccatorum, qui in foueam peccati mortalis infeliciter lapſi ſine ope tua inde emergere non poſſunt, & da illis auxilium efficax, vt ſurgant & reſipiſcant. Omnibus item inimicis noſtris charitatem & dulcedinem tuam benignus infunde; & libera nos à malorum inſidijs. Da illis quos ego offendi aut ſcandalizaui veniam peccatorum & veram emendationem. Omnes autem amicos & benefactores, conſanguineos & affines noſtros illuſtra gratia tua, ſuccende amore tuo, vt te ſolum quærant, te ſolum diligant, omnique tempore opera illorum plena inueniantur in oculis tuis. Da huic Congrega-

tioni;

tioni, ad quam me vocare dignatus es, bona ſpiritualia & temporalia, noſque & illa adminiſtra & dirige, vt cultus tuus & animarum ſalus hic ſemper vigeat, creſcat, & perſeueret. Cuſtodi omnes mihi commiſſos & commendatos, & pro quibus orare debeo, præcipuè verò N. & N. rege, & ſalua eos iuxta beneplacitum tuum, vt nemo ex illis pereat. Succurre omnibus, pro quibus me orare tu vis, & ego neſcio: protege ſeruos tuos omnes, qui te maximè diligunt, quamuis eorum numerum & nomina ignorem: iuſtis autem tepidis & imperfectis auge fidem, ſpem, charitatem, auge feruorem, vt ad culmen perfectionis citò perueniant. Reſpice benignis oculis animas in Purgatorio detentas illas præſertim quæ ſuffragiis noſtris magis indigent, & da illis requiem ſempiternam. Mei deniquè memento omnium miſerrimi & indigniſſimi, qui gratiæ tuæ auxilio tanto

ma-

maiori præ cæteris egeo, quanto infirmior ſum & impotentior. Extingue in me omnia terrena deſideria, & ignem tui amoris accende. Dirige me in veritate tua, & da finalem perſeuerantiam, Per Chriſtum Filium tuum, cui tecum & cum Spiritu ſancto eſt laus & honor in ſęcula ſęculorum. Amen.

§. XII.

Actus diuerſarum virtutum ante Miſſam.

FIDEI.

QVis mihi det, ſuauiſſime Ieſu, vt ſub candido ſpecierum ſacramentalium velamine vultum tuum intueri poſſim, in quem deſiderant Angeli proſpicere? Quis mihi det vt pateant mihi fontes ſaluberrimi quinque vulnerum tuorum, quæ oculis fidei in tuo corpore cerno, fontes aquarum viuentium in ablutionem pec-

ca-

Digitized by Google

catricis animæ meæ ? O venæ ſalientes in vitam æternam effundite ſuper me aquam gratiæ, quæ ſitim meam satiet, vt gaudio repletus, & fide viua imbutus exclamē cum Thoma Apoſtolo, *Deus meus & Dominus meus*. Credo enim firmiſſima fide te in auguſtiſſimo ſacramento corporis & ſanguinis tui verè præſentem eſſe Deum meum, & Dominum meum; & pro hac aſſertione millies mori paratus ſum. Credo inquam quod in hoc ſacramento corpus tuum glorioſiſſimum verè adeſt, ſole ſplendidius, electum ex millibus, cum ea integritate, pulcritudine, maieſtate, qua in cælo exiſtit, & qua nulla maior concipi poteſt. Ibidē eſt ſanguis olim pro noſtra omniumque ſalute effuſus. Ibi eſt anima omni gratia & ſapientia plena, in qua ſunt omnes theſauri virtutum & ſcientiæ Dei. Ibi denique latet Diuinitas tua, Verbum ſcilicet omnipotens, per quod Pa-

ter

ter dicit omnia: & quia tu in Patre, & Parer in te eſt, adeſt etiam Pater te Verbum ſuum generans; adeſt & Spiritus ſanctus vtriuſque nexus & amor. Hoc eſt compendium omnium mirabilium tuorũ, hoc ſummum prodigium omnium creatarum mentium captum excedens, hæc veritas infallibilis, quã te largiente per gladios & ignes profitebor.

S P E I.

In te ſolo ſpem meam colloco, dulciſſime Ieſu, quia tu ſalus & virtus mea, tu refugium & firmamentum meum, tu fons omnium bonorum. Quomodo enim auderem hoc tremendum ſacrificium Deo Patri offerre, teque in eo ſuſcipere, niſi fiduciam tu mihi præberes, qui me tuo ſanguine redemiſti? De tua igitur benignitate confiſus accedo ad te, vt ouis morbida ad Paſtorem; vt infirmus ad Me-

Medicum, vt reus morti obnoxius ad Aduocatum; vt tu me foueas, protegas, corrobores, & ſanes. Abyſſus nihili mei abyſſum inuocat bonitatis tuæ, nam licet peccata mea plurima & grauiſſima ſint, ea tamen nihil ſunt, quamuis plura & grauiora forent, ſi cum miſericordia tua, & pretio ſanguinis tui conferantur. In ipſo repoſita eſt tota fiducia mea, & gaudeo quod nihil in me ſit, in quo poſſim confidere. Miſerere mei, & ſalua me, qui nunquam deſeris ſperantes in te.

CHARITATIS.

O Quanta vis amoris cor tuum ſuccendit, Amantiſſime Ieſu, cũ trãſiturus de hoc mundo ad Patrem menſam paraſti nobis habentem omne delectamentum, & oẽm ſaporem ſuauitatis. Grande quidem fuit & admirabile opus amoris tui, quod naturam noſtram aſſumere dignatus ſis; ſed longè

prȩſtantius & mirabilius eſt, quod corpus tuum in cibum, & ſanguinem in potum reliqueris: in illo ſiquidem noſtram ſuſcepiſti humanitatem, in hoc tuam largiris Diuinitatem. Sic totum theſaurum gratiæ tuȩ in nos effudiſti, vt immenſa hac dilectione præuenti amoris vicem tibi rependere totis viribus ſatagamus. Amo itaque te vnicum meum ſolatium in hoc exilio, vnica ſpes languentis animæ, vnica mea felicitas, & ſummum bonum quo in terris frui licet. Amo te toto corde, tota mente, tota virtute: atque vtinam omni momento te feruentius ſemper amarem! Hoc eſt ardens deſiderium meum, huc feruntur gemitus mei, & ſuſpiria cordis mei. Ad te enim trahis omnes vires animȩ meȩ, dum teipſum transfundis in me: dum quantum fieri poteſt me ſimilem tui facis: dum eſurientem animam meam nō cibo aliquo terreno, ſed pretioſo corpore & ſan-

ſanguine tuo nutris, ſatias, & ſaginas. Pro hac tua ineffabili largitate amo te, Deus meus, & vt nunquam ceſſem amare te, amorem meum teipſo inflamma, qui eſca & pabulum amoris es. O ignis iugiter ardens, & nunquam deficiens, vre renes meos & cor meum, vt ardeant amore tui. Ignem veniſti mittere in terram, accende illum & euentila, vt ſemper creſcat. Te enim amabo, ſi amandi vires præbueris, & eo amplius amabo, quo vberiorem amandi gratiam infuderis: numquam tamen te amabo, vt dignus es.

DESIDERII.

QVemadmodum deſiderat ceruus ad fontes aquarũ, ita deſiderat anima mea ad te, Saluator meus Domine Ieſu: deſiderat, inquam, anima mea accedere ad te, teque offerre Deo Patri, ac de fontibus ſaluationis tuę vinum lætificans in gaudio haurire. Sitio

Digitized by Google

enim Domine, laſſatus in via iniquitatis, ſitio te Deum meum, venam aquarum viuentium, ſitio ſanguinem tuum, quem mihi in potum mirabiliter tribuiſti. Ad te venio, & clamo poſt te; liberator meus, eſuriens & ſitiens: miſerere mei fili Dauid, & da mihi panem tuum, da vinum quod miſcuiſti; vt refocilletur anima mea. Atque vtinam poſſem omnium Sanctorũ affectus & inflammata deſideria habere, teque ſemper ſitire fontem vitæ, fontem ſapientiæ, fontem æterni luminis, torrentem voluptatis. Vtinam te ſemper eſuriat cor meum panem Angelorum, refectionem animarum ſanctarum; & dulcedine ſaporis tui repleantur viſcera animæ meæ. Renuit conſolari anima mea, donec ſuſcipiam te omne bonum meum, Domine Ieſu, quē ſolũ ardētiſſimè cōcupiſco cũ omni affectu & deuotione omniũ electorum tuorum tecum epulantium in menſa tua, quo-

rum

rum diuitias offero tibi in ſupplementum inopiæ meæ. Eſto tu ſolus gaudium meum tranquillitas mea, refectio mea & theſaurus meus, in quo mẽs mea quieſcat. Nihil deſiderẽ extra te, & omnia mihi vileſcãt præter te Deus meus dulcedo mea, & vnicum cẽtrum cordis mei.

GRATITVDINIS.

QVis sũ ego bonitas infinita, vt me ſacris altaribus aſtare volueris, tibique offerre de donis tuis sãctũ ſacrificium hoſtiam immaculatam? Vnde inueni hanc gratiam in oculis tuis vt oſtenderes in me diuitias miſericordiæ tuæ? Venite & audite omnes Angeli & Sancti Dei, & narrabo vobis quanta fecit Dominus animę meæ. Nam cum eſſem abiectus in domo mea, de puluere erexit me, & conſtituit me cum Principibus populi ſui vt comederem panem & biberem vinum in menſa ſua omnibus die-

bus vitæ meæ. Quas ergo tibi gratias agam, Clementiſſime Ieſu, Saluator Mundi, aut quid retribuam tibi pro omnibus quæ tribuiſti mihi? Verè enim de te ſpõſo Eccleſiæ illud Canticorum intelligitur. *Si dederit homo omnem ſubſtantiam domus ſuæ pro dilectione, quaſi nihil deſpiciet eam.* Tu omnia quæ habes mihi largitus es, corpus, ſanguinem, animam, & diuinitatem tuam: & ſi ego tribuem tibi omnem ſubſtantiam domus meæ, corpus, animam, & libertatem cum omnibus quæ nunc habeo vel habere poſſum, hoc quaſi nihilum reputabitur comparatione immenſi, & inæſtimabilis doni tui. Tantum tibi debeo, quantum ipſe vales, qui infinitus es: quare debitum meum omnem meam facultatem excedit. Audeo tamen rogare te, quia benignus, & miſericors es, & tu noſti paupertatem meam, audeo rogare te, ne deſpicias munuſculum quod tibi

offero

offero in ſimplicitate cordis mei dicens cum ſponſa, *Dilectus meus mihi, & ego illi*. Nam ſicut tu totum te mihi tradidiſti in nutrimẽtum animæ meæ; ita ego me totum ſeruituti tuę conſecro, & quicquid habeo, quicquid sũ, quicquid poſsũ tibi penitus trado, vt me totum tibi vendices, nec quicquam mei mihi patiaris ſupereſſe.

TIMORIS.

AD menſam cõuiuij tui à te vocatus & inuitatus, Domine Ieſu, ſummũ bonũ meũ & felicitas ſempiterna, parere quidem vocanti vellem, teque amanter & deuotè ſuſcipere; ſed contremiſco valdè, cum meam intueor fœditatem, contremiſco à voce Apoſtoli tui dicentis: Si quis manducauerit panem hunc & biberit calicem Domini indignè, reus erit corporis & ſanguinis Domini. Mira enim res eſt, & portento ſimillima. Paſcor

cæleſti pane, quo ſaturari poſſunt infiniti mundi: potor præclariſſimo vino, quo ardentiſſima Angelorum ſitis extinguitur; & fame ac ſiti areſco: omne cæli gaudium intus fero, & terrę illecebris irretiri non deſino, vanaque ſolatia a creaturis emendico: ad Deum excelſum, fontem omnium bonorum quotidie accedo, & ſub ſpecie panis & vini ipſum quotidie ſumo; & non ſolum nõ rapior cum Paulo in tertium cælum, ſed terræ totus adhæreo, omniſque mea ſolicitudo terræ famulatur & corpori, nulla cælo. Hæ ſunt anguſtiæ, quę me vndique premunt, hæc conſternatio mea magna nimis. Vereor enim ne quod in ſalutem conſtituiſti, in iudicium & condemnationem accipiam. Nunquid ergo fugiam à facie tua cum impio Cain, aut abſcondam me cum Adamo, eo quod nudus ſim, & audierim vocem tuam? Abſit. Scio enim quia maior eſt miſericordia tua,

quam

quam miſeria mea : maior eſt clementia tua, quam iniquitas mea. Si fœdus, ſi infirmus, ſi nudus ſum : tu me potes mundare, ſanare, veſtire. Ad te igitur cum timore, & tremore confugio, vt me veſtias, ſanes, & purifices. Abſtrahe cor meum à cęteris omnibus extra te, in quibus nihil eſt niſi vanitas & afflictio ſpiritus. Sentiat mens mea dulcedinem præſentiæ tuæ : guſtet quam ſuauis es, vt amore tuo capta nihil quærat extra te, Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.

HVMILITATIS.

IMmenſe, tremende, potentiſſime, & incomprehenſibilis Deus, quis es tu, & quis ſum ego; vt digneris venire ad me, mecum epulari, & manſionem apud me facere? Heu quanta eſt dignatio tua, quanta miſeria & ingratitudo mea? Tu Rex regum & Do-

minus dominantium, qui reſpicis terram & facis eam tremere: tu fons ſanctitatis, coram quo Angeli nō ſunt puri: tu Sol claritatis æternę, qui lucem habitas inacceſſibilem: ego verò animal immundū, omnium calamitatum ludibrio expoſitum, inſanis perturbationum motibus agitatum: omni vanitati ſubiectum, vas contumelię, filius iræ, & tenebrarum. Et quomodo poteſt lucis tuæ ad tenebras meas eſſe conuentio? Quomodo præſumam ad te accedere vermiculus terræ, in quo nullus ordo, ſed ſempiternus horror inhabitat? Qua fiducia coram te apparebo, iuſtiſſime Iudex, ante cuius conſpectum columnæ cæli contremiſcunt? Longè enim receſſi à te, qui tamen vbique es, & miſerabilis anima mea, quam tibi in baptiſmate deſponſaueras, fornicata eſt cum amatoribus multis, te repudians Creatorem & Redemptorem, vt fallacibus creaturis adhęreret. Tu

me

me ſegregaſti ex vtero matris meę, & vocaſti per gratiam tuam, vt lucerem coram hominibus doctrinæ & vitæ ſplendore: ego verò in tenebris vixi, non ſapiens quæ tua ſunt, ſed quæ ſuper terram. Tu paraſti mihi menſam in dulcedine tua, & ſuſpiraui ad ollas carnium Aegypti. Tu potaſti me ſanguine tuo, & conuerti me ad poculum Babylonis. Verumtamen ego loquar ad te, cum ſim puluis & cinis. Reſpice ſeruum tuum & ſuſcipe me, quem tam amanter inuitas ad te. Iam enim cognoui, quia ſine te nihil ſum, nihil poſſum: & extra te non eſt ſalus nec vita. Proiice ergo poſt tergum tuum omnia peccata mea, & amplectere me, quamuis indigniſſimum gratia tua, ad te reuertentem, iuxta verbum Prophetæ tui dicentis: *Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum Deus non deſpicies.*

Digitized by Google

§. XIII.

Commemoratio Dominicæ Paſſionis ante Miſsam.

SAepè dictum eſt in hoc incruẽto ſacrificio cruentum illud, quod ſemel in Cruce peractum eſt, non verbis ſed re ipſa repreſentari: vna ſiquidem & eadem eſt hoſtia, idem qui per ſacerdotis miniſterium offert, idem Chriſtus qui immolatur. Sicut enim dicitur Agnus occiſus ab origine mundi, eo quod mortuus cenſeatur in figuris animalium, quæ in ipſius memoriam mactabantur: ita non immeritò eundem vocare poſſumus Agnum, qui quotidie occiditur vſque ad finem mundi, in hac nimirum ſuæ mortis repræſentatione, quæ duratura eſt, donec Mundus durabit. Ideò ſancti Patres mortis Chriſti memoriam hoc ſacrificium celebranti ſuper omnia neceſſariam eſſe affirmant dicente

Apo-

Apoſtolo, *Quotieſcunque manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annunciabitis, donec veniat*. Hoc ipſum autem idẽ Saluator noſter præcepit, cum inſtituto hoc ſacramento ait, *Hoc facite in meam commemorationem*. Quę verba Seraphicus Doctor ſolicitè expẽdens libro de puritate conſcientiæ cap. 9. exiſtimat ſacerdotẽ nullatenus debere Miſſę ſacrificium celebrare, quin prius paſſionem, & mortem Domini commemoret. Id, inquit, *quod pro meipſo retineo, eſt verbum illius qui hoc ſacramentum inſtituit, quem non credo illud fruſtra protuliſſe. Dixit enim, Hæc quotieſcunque feceritis, in mei memoriam facietis. Ex quo quidem verbo arguo mihi ipſi, quod quoties volo id agere quod ipſe inſtituit, & modo prædicto reliquit, timeo nequaquam ſine remorſu conſcientiæ ac præiudicio animæ ad illud poſſe accedere, niſi præmemorata ipſius inſtituentis charitate, ac eius paſſione & morte,*

in

in cuius memoriam perpetuò recolen-dam illud Sacramentum debere confi-fici & percipi ipſe præclarè aſſeruit & iniunxit. Sacerdos itaque, cum ad ſacrum faciendum ſe præparat, faſciculum ſibi colligat ex omnibus anxietatibus & amaritudinibus Domini, & inter vbera ſua collocet, cordiſque medullis inſerat; mente & affectu ſedulò reuoluens omnia tormenta, quæ ille pro ſalute noſtra perpeſſus eſt. Hæc frequenter in ore, hæc ſemper in corde habeat: & hęc ſit eius ſublimior Philoſophia, ſcire Chriſtum, & hunc crucifixum. Cum verò ad altare acceſſurus eſt, ſic oret ex toto corde.

ORATIO.

MEmoria memor ero, Clemētiſſime Pater, & tabeſcet in me anima mea: omniũque dolorũ & paſſionum, atque acerbiſſimæ mortis Filii tui Domini mei Ieſu Chriſti cum gemitibus & lacrymis

mis recordabor, quia ipſe ſalus & vita mea ante oculos meos pependit in ligno, offerens ſe tibi in holocauſtum pro mea & totius mundi ſalute. Hanc autem oblationem viuam, quam tu miſiſti in miſeratione multa ad altare crucis immolandam pro nobis, hanc eandem tibi nunc offero, paſſionem eius & mortem recolens ac repræſentans: ſicut ipſe præcepit, cum dixit, vt idem in eius commemorationem faceremus. Recordare itaque humilitatis eius, patientiæ, charitatis, mãſuetudinis, & obedientię. Reſpice labores eius, ieiunia, contẽptus, contumelias, vincula, irriſiones, & iniquam condemnationem. Reſpice in faciem Chriſti tui, & intuere ſpecioſum forma prę filijs hominum opprobrijs, iniuriis, verberibus, liuoribus, contuſionibus ita deformatum, vt non ſit ei ſpecies, neque decor. Vide caput nobiliſſimũ ſpinarũ pũctionibus tranſfoſsũ, & percuſſionibus attritũ. Vide

degenas modeſtiſſimas ſputis fœdatas, alapis cęſas, sãguine cruẽtatas. Vide oculos benigniſſimos lacrymis perfuſos, & ad ignominiã velatos. Vide os ſuauiſſimum ſiti ardentiſſima cruciatum, & felle, atque aceto potatum. Vide dorſum, ſupra quod fabricauerunt peccatores, verberibus dilaniatum, & humeros crucis pondere oppreſſos. Vide brachia amabiliſſima funibus deuincta, & in cruce crudeliter extenſa. Vide manus innocentiſſimas duriſſimis clauis perforatas. Vide pedes delicatos tot itineribus defatigatos, ac cruci tandem affixos. Vide corpus venerabile pro nobis in cruce ſuſpenſum, vulneratum, mortuum, & ſepultum. Vide ſanguinem pretioſiſſimum vſque ad minimam guttam pro noſtra ſalute misericorditer effuſum. Hæc enim tibi offero & repræſento, omni quo poſſum deuotionis affectu ſuppliciter orans, vt ipſa pietas, qua Filium

lium tuum pro nobis tradidiſti, te omnibus miſereri compellat, pro quibus ille factus obediens vſque ad mortem crucem ſubire dignatus eſt. Amen.

§. XIV.

Oratio ante Miſſam ad Patrem.

RESpice, Clementiſſime Pater, de ſanctuario tuo, & de excelſo cælorum habitaculo, & intuere hanc immaculatam hoſtiam, quam tibi offert magnus Pontifex noſter Ieſus Chriſtus Filius tuus Saluator mundi pro peccatis fratrum ſuorum, & eſto placabilis ſuper multitudinem malitiæ noſtrę, quia vox ſanguinis Domini noſtri clamat ad te de cruce. Hic eſt iuſtitia mea, & ſanctificatio, ac propitiatio mea. Auerte faciem tuam à peccatis meis, & reſpice in faciem Chriſti tui: eius enim meritum offero ad te, omnēque fiduciam in eo defixam habeo.

Im-

Digitized by Google

Impellit miniſtrãdi neceſſitas, terret conſcientia indebiti ſacerdotij. Sed rogo te, ne deſpicias mihi creditę diſpenſationis officium, licet in me boni operis teſtimonium non agnoſcas. Et quia me indignum mediatorem eſſe voluiſti inter te & populum tuum, ne me repellas à tua pietate cum diuiniſſimis donis tuis venientem ad te, vt inculpatè accedens ad gloriam tuam, dignus ſim qui operiar protectione Vnigeniti Filij tui, & illuminatione Spiritus ſancti tui, atque pro omnibus deprecans pro omnibus exaudiar, te prȩſtante, Deus meus, Pater miſericordiarũ, qui cum eodem Filio tuo in vnitate eiuſdem Spiritus ſancti viuis & regnas in ſecula ſeculorum.

Amen.

Ora-

Digitized by Google

§. XV.

Oratio ante Miſsam ad Dominum Ieſum Chriſtum.

GRatias ago tibi, Domine Ieſu Chriſte, pro ineffabili tua charitate, qua tranſiturus de hoc mundo ad Patrem menſam mihi paraſti in dulcedine tua, menſam prorſus regalem, omne delectamẽtum in ſe habentẽ; menſam prætioſiſſimam corporis & ſanguinis tui, vt adipe & pinguedine repleatur anima mea, & ſecreto illapſu nutritionis tuę roboretur infirmitas mea. Et vnde hoc mihi, Glorioſiſſime Fili Dei, vt me permittas venire ad te, & cum cæteris commenſalibus tuis epulari? Atque vtinam ab omni culpa liber, purus ab omni labe, ab omni vitio purgatus, & ab omni inordinata affectione perfectè emendatus eſſem, vt ad hanc menſam ſupercæleſtem accedere poſſem feruens cha-

charitate, niueus innocentia, & omnium virtutum decore exornatus. Sed quia miſerrimus ego ſum, & omni ornamento deſtitutus obſecro te in primis benigniſſime, Saluator, cuius charitas immenſa eſt, bonitas infinita, vt ſanguine tuo animam meam lauare, & ſuper niuem dealbare, meritis tuis induere, illoque igne ardentiſſimi amoris ſuccendere digneris, qui te à nobis diſceſſurum compulit ad hoc viuificum conuiuium inſtituẽdum. Obſecro deindè Beatiſſimam Virginem Matrem tuam, & omnes electos tuos, vt tibi pro me offerant charitatem, fidem & deuotionem, qua hoc Sacramentum ſuſceperunt ab initio inſtitutionis ejus vſque in præſentem diem. Et quia particeps ego ſum omnium, timentium te, offero tibi omnium ſacerdotum, omniumque fidelium hac die celebrantium & communicantium pietatem & puritatem. Offero omnium iuſtorum ab origine

gine mundi vſque ad eius conſummationem virtutes & merita, ac pios affectus erga te, dulciſſime, Ieſu, in Venerabili Sacramento exiſtentem: firmiſſimę nimirum, fidei, & viuę appręhenſionis earum rerum, quæ de hoc maximo myſterio credendæ ſunt: perfectiſſimæ charitatis, & intimæ tecum familiaritatis: famis & flagrantiſſimi deſiderij te omne bonum ſuſcipiēdi: filialis fiduciæ & ſpei de tua, miſericordia tam mirabili modo declarata: zeli diuinæ gloriæ & dilectionis proximi, pro cuius ſalute hoc ſacrificium offertur: admirationis tantę dignationis, & profundiſſimæ humilitatis: gaudij & iubili in te & de te: laudis, gratitudinis, adorationis, & deuotionis. Hos inquam, alioſque affectus offero tibi in ſupplementum, inſufficientiæ meæ, & eos ſi poſſem elicerem cum maxima intenſione ad laudem & gloriam tuam quia dignus es. Suſcipe Domine, hoc

charitate, niueus innocentia, & omnium virtutum decore exornatus. Sed quia miſerrimus ego ſum, & omni ornamento deſtitutus obſecro te in primis benigniſſime, Saluator, cuius charitas immenſa eſt, bonitas infinita, vt ſanguine tuo animam meam lauare, & ſuper niuem dealbare, meritis tuis induere, illoque igne ardentiſſimi amoris ſuccendere digneris, qui te à nobis diſceſſurum compulit ad hoc viuificum conuiuium inſtituēdum. Obſecro deindè Beatiſſimam Virginem Matrem tuam, & omnes electos tuos, vt tibi pro me offerant charitatem, fidem & deuotionem, qua hoc Sacramentum ſuſceperunt ab initio inſtitutionis ejus vſque in præſentem diem. Et quia particeps ego ſum omnium, timentium te, offero tibi omnium ſacerdotum, omniumque fidelium hac die celebrantium & communicantium pietatem & puritatem. Offero omnium iuſtorum ab origine

gine

gine mundi vſque ad eius conſummationem virtutes & merita, ac pios affectus erga te, dulciſſime Ieſu, in Venerabili Sacramento exiſtentem: firmiſſimę nimirum fidei, & viuę appręhenſionis earum rerum, quæ de hoc maximo myſterio credendæ ſunt: perfectiſſimæ charitatis, & intimæ tecum familiaritatis: famis & flagrantiſſimi deſiderij te omne bonum ſuſcipiẽdi: filialis fiduciæ & ſpei de tua miſericordia tam mirabili modo declarata: zeli diuinæ gloriæ & dilectionis proximi, pro cuius ſalute hoc ſacrificium offertur: admirationis tantę dignationis, & profundiſſimæ humilitatis: gaudij & iubili in te & de te: laudis, gratitudinis, adorationis, & deuotionis. Hos inquam, alioſque affectus offero tibi in ſupplementum inſufficientiæ meæ, & eos ſi poſſem elicerem cum maxima intenſione ad laudem & gloriam tuam quia dignus es. Suſcipe Domine,

hoc

hoc deſiderium meum, meritiſque placatus electorum tuorum, ne à menſa tua repellas me, quatenus hoc cibo ſatiatus, hoc recreatus potu vitam habeã,& abundãtiùs habeã, hic & in ęternũ. Amen.

§. XVI.

Alia Oratio ad eundem.

VEni, Domine Ieſu, vnica ſalus animæ meæ & infunde pectori meo multitudinem dulcedinis tuæ, vt nihil amem, nihil deſiderem præter te. Veni gaudiũ & felicitas mea, veni ſpes & robur meum, quia tecum ſunt diuitiæ & gloria, tu vita & conſolatio mea, tu paradiſus voluptatis. Atque vtinam te veniente ad me vertantur mihi in amaritudinem omnes mundi delicię, vt tibi vnitus in hoc cæleſti conuiuio à te nunquam ſeparer in æternum. Fruſtra expenderem argentum meum non in panibus, & laborem meũ

non

non in ſaturitate, licet omnes Aegypti eſcas compararem, ſi carerem hoc pane, qui præbet delicias Regibus, & vino tuo deſtitutus eſſem, cuius ſuauitas in infinitum excedit omnia huius ſeculi oblectamenta. Et vnde mihi tantum bonum, vt tecum epulari merear, Rex tremendæ maieſtatis, ego indigniſſimus ſeruus tuus, qui quotidie pecco & incorrigibilis perſeuero? Sed maior eſt in infinitũ miſericordia tua, quam miſeria mea: & tu dulciſſima refectio mea me in virum alterum transformas, & verbo virtutis tuæ ſanas omnes languores meos. Ad te igitur venio de tua pietate confiſus, & in te ſperans non confundar. Lætifica animam ſerui tui, & ſupple quod mihi deeſt, tu benigniſſime Saluator, qui omnes ad te vocare dignatus es dicens, *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiam vos*. Refice me teipſo, quia in te ſunt omnes

cæli

cæli deliciæ ex copioſiſſimo flumine gaudiorum Dei cum tanta plenitudine emanantes, vt omnes dignè ad te accedentes inexplicabili lętitia replere poſſint. Vni intimè tecum animam meam, & fac me dignum, vt huic menſæ supercæleſti cum debito virtutum ornatu aſſideam, & dulcedine perfruar præſentis Diuinitatis. Amen.

§. XVII.

Oratio ad Spiritum Sanctum.

VEni Sancte Spiritus, amor Patris & Filij, mundator ſcelerũ, curator vulnerum, fortitudo fragilium, mœrentium conſolator, fulgor intellectus, & vindex libertatis. Veni è patria felicitatis, & cordis mei penetralibus tam potenter illabere, vt vitia omnia & defectus tuo igne conſumas, & omnia peccata mea remittas. Emitte in animam meam lucis tuæ radium, quo illuminante in-

intellectum, quæ tibi ſunt placita videam: quo affectum inflammãte ad ea proſequenda tota virtute incumbam. Fac me dignum ſacris altaribus miniſtrum, meque torrente tuæ voluptatis inebria, vt cæleſti ſuauitate in hac diuiniſſima menſa deguſtata, nihil venenatæ mundi dulcedinis libeat amplius deguſtare. Imbuat me & perficiat ſeptiformis Spiritus tuus, & ad illum ſcientiæ gradum fac me pertingere, ad quem peruenit Apoſtolus tuus, cum dicebat ſe nihil ſcire, niſi Chriſtum & hunc crucifixum. Roboretur infirmitas mea fortitudine tua, vincat bonitas tua malitiam meam, & deformitas mea tua pulchritudine decoretur. Surſum erige me per æternorum affectionem, copula tecum per amoris vnitatem, conſerua per finalem perſeuerantiam; vt tuo ductu reuolet anima mea ad te principium & finem ſuum, à quo nunquam ſeparetur. Amen.

§. XVIII.

Oratio ad B. Virginem.

GLorioſiſſima Mater Dei Virgo Maria, tota fiducia mea, & vnicum ſolatium languentis animę meæ, precor te, vt mihi miſerrimo peccatori aſſiſtere hac hora digneris, qua pretioſiſſimum Filij tui corpus & ſanguinem ęterno Patri oblaturus ſum; ſicut amans & dolens eidem Filio tuo in Cruce pendenti & ſe pro noſtra ſalute offerenti aſtitiſti. Ne me deſpicias, Mater miſericordiæ, ob intollerabilem peccatorum meorum fœditatem; neque auertas faciem tuam à me, quem Filius tuus tanto amore dilexit, vt pro me mori dignatus ſit. Plena es gratiarum, plena rore cæleſti, innixa ſuper dilectum tuum, delitijs affluens. Ciba ergo pauperem tuum de ſuperefluenti menſa tua: tuarumque

vir-

tutum veſtibus indue me , vt his ornatus diuino conſpectui gratus appaream . Memento illius charitatis , qua Verbum Dei ex te carnem aſſumpſit , vt tu fieres mater noſtra . Aperi manum tuam , & imple me benedictionibus, quibus te Deus benedixit in æternum, vt te interueniente tremenda myſteria acceptabiliter perficere, & ſancta ſanctorum dignè merear deguſtare . Amen.

§. XIX.

Oratio ad Sanctos Angelos.

SAncti Angeli , puriſſimi ſpiritus , miniſtri Dei Altiſſimi,qui facitis voluntatem eius , & orantium preces in cælum defertis:Tuque præcipuè fideliſſime Cuſtos meus , ſtate mecum iuxta aram , in qua Deo Patri totius mundi pretium oblaturus ſnm , & in veſtris thuribulis incenſum orationũ

Digitized by Google

mearũ ſuſcipite, vt fumus aromatum huius diuini ſacrificij aſcendat per manus veſtras in conſpectu Dei. Purgate, illuminate, perficite, & dirigite me, veſtramque puritatem & innocentiã impetrate mihi, vt appaream coram Deo decenter ornatus.

Sancti Archangeli, duces illuſtriſſimi militiæ cæleſtis, inſtruite me vt hæc ſancta myſteria percipiam, fidemque viuam & efficacem huius ſacramenti in me excitate.

Altiſſimi Principatus, vera pace interna animam meam componite vt in ea iugiter commoretur Dominus, de quo ſcriptum eſt, *Et factus eſt in pace locus eius.*

Sanctiſſimæ Virtutes aſſiſtite mihi, vt proficiens de virtute in virtutem Deum deorum dignus ſim oculo fidei cernere, manibus contrectare, intus recipere, ac tandem in patria clarè vobiſcum intueri.

Inui-

Inuictiſſimæ Poteſtates dæmonum impetus cohibete, ne mihi appropinquent ſacrificanti, vt ſine impedimento dignè merear Deo ſeruire, & miniſtrare. Potentiſſimę Dominationes veram mihi & ſanctam libertatem obtinete, vt nec peccato ſeruiam, nec corporis mei appetitui, & ſenſibus ſubdar. Throni ſtabiles & ſublimes, ſedes pulcherrimæ Dei, diſcam à vobis veram humilitatem & ſubiectionem, vt fiat anima mea gratiſſimum domicilium Deo, qui ſuperbis reſiſtit, & ſuper humilem & quietum requieſcit.

Clariſſima & nobiliſſima cæli lumina Cherubim, illuſtrate mentem meam plenitudine ſcientiæ, vt ſummam vilitatem meam, huiuſque ſacrificij infinitam excellentiã agnoſcam.

Supremi ſpiritus Seraphim, ardentiſſimi amatores Dei, ſoluite gelu cordis mei, & veſtrum in eo

Digitized by Google

ignem ſuccendite, vt Deum vobiſcum ardenter amem, atque vtinã ſicut vos.

§. XX.

Inuocatio omnium Sanctorum.

SAncti Dei omnes, ciues ſupernæ patriæ, inclinate aures veſtras & demittite lumina ad me, meamque orationem exaudite. Ad vos clamo pauper, nudus, & infirmus, cui omnia deſunt ornamẽta virtutum: ad vos clamo, & veſtram imploro benignitatem; ſuccurrite infirmitati meę, fidem meam & ſpem roborate, excitate in me igniculum amoris veſtri, induite me veſte nuptiali, ornate donis, quibus abundatis, vt ſine rubore introire valeam in locum tabernaculi admirabilis, in aulam cæleſtis conuiuij, in conſpectu diuinæ maieſtatis.

Sancti Patriarchæ & Prophe-

te,

tæ, qui Chriſtum Dominum noſtrum dictis prophetaſtis, & ardẽtiſſimis deſiderijs è cęlo ad terram traxiſtis, huiuſque Sacramenti myſteria varijs typis & vmbris pręfiguraſtis, preces fundite pro me, vt ipſum Dei Filium ſanctè tractare poſſim, & puro corde cõplecti.

Sancti Apoſtoli, quos Chriſtus in vltima cœna noui Teſtamenti ſacerdotes creauit, ac primum ſeipſo cibauit, vos ſupplex exoro vt veſtra adiutus ope gratiam non negligam per manuum impoſitionem mihi collatam, ſed magno quotidie augeam incremento.

Sancti Martyres, qui Chriſto Regi pro nobis crucifixo vicem quam potuiſtis vitę oblatione per martyrium rependiſtis ipſum pro me orate, vt ignem ſui amoris accendat in corde meo, quo ſuccenſus & purificatus meipſum mactẽ Deo hoſtiam viuam & ei placentem; ſicque paratus & probatus ad hoc diuinum ſacrificium accedam.

Digitized by Google

Sancti Pontifices & Confeſſores, myſteriorum Dei fideliſſimi diſpẽſatores, qui hoſtiam placationis frequenter pro populo obtuliſtis; pro me obſecro intercedite, vt meũ quod oblaturus ſum ſacrificium Deo ſit acceptabile, mihique & omnibus, pro quibus illud offerã, propitiabile.

Sancti Monachi & Eremitæ, qui cibo potuque cæleſti ſæpius refecti prauas concupiſcentias, & vitæ huius pericula ſuperaſtis, adiuuate me orationibus veſtris, vt ſacris hiſce myſterijs armatus meipſum vincam, & omnes inimicos animę meæ conteram ſub pedibus meis.

Sanctæ Virgines Deo amabiles, quæ ſtudio caſtitatis dignũ in vobis Filio Dei habitaculũ præparaſtis, & nunc in cælo canticum nouum concinitis, quod nemo poteſt dicere, niſi fuerit Virginitatis prærogatiua eximius, impetrate mihi perfectiſſimam caſtitatẽ, qua corpus

pus & animam in omni puritate, contineam, vt Chriſto Domino, qui paſcitur inter lilia, gratum in corde meo exhibeam domicilium.

Sancti mei tutelares N. N. & vos Sancti N. N. quorum hodie memoriam veneramur, veſtro cõfiſus patrocinio accedo nunc ad immolandum corpus & ſanguinẽ Ieſu Chriſti Domini noſtri, comitamini me euntem ad altare, fulcite meritis veſtris, ornate virtutibus, vt hoc ſacrificium viua fide, feruenti charitate, & plena deuotione perficiam, perque eius continuum & ſalutiferum vſum veſtro dignus conſortio tandem inueniar. Amen.

CAP. V.

De Miſſæ celebratione.

§. I.

De proxima diſpoſitione ad Miſſam.

PEruulgatũ apud Sãctos Patres axioma eſt, quod talem ſe animę exhibet Deus, qualem ſe illa præparat Deo. Ideò Chriſtus in Euchariſtia alijs quidem eſt fructus vitæ, panis Angelorum, manna abſconditum, paradiſus deliciarum, ignis conſumens, & tertium cælum, in quo audiuntur arcana verba, quæ non licet homini loqui. Alijs verò eſt panis inſipidus, omni carens dulcedine, & vitali operatione, & nauſeat anima eorum ſuper cibo iſto: quia nimirum mors eſt malis, vita bonis; & ſicut quiſque erga Deum affectus eſt, talem ipſum erga ſe experitur. Pauci ſunt qui admi-

Digitized by Google

admirabiles huius ſacri conuiuij in ſe ſentiant effectus, quia pauci ſunt, qui ſe ad illos recipiendos ritè diſponant; qui ſeriò cogitent ſe ad ſancta ſanctorum accedere, ad altare Dei, ad Deum ipſum. Ideò multi infirmi ſunt & imbecilles, & dormiunt multi. Mortem olim sũmo ſacerdoti minabatur Deus, ſi auſus fuiſſet introire in ſancta ſanctorum ſine ſtrepitu tintinnabulorum, non radians gemmis, non fulgens auro, omniumque virtutum varietate circumamictus. Quã ergo pœnam merebitur nouæ legis ſacerdos, qui non ad arcam typicam, ſed ad Deum ipſum accedit, vt filium eius Dominum Ieſum Chriſtum immolet, tangat, comedat; niſi id faciat ea ſolicitudine, attentione, & apparatu, qui dignus ſit tali conuiuio, dignus Deo? Inſtante itaque celebratione totis viribus curare debet, vt in ara cordis ignem diuini amoris ſuccendat; actuſque eliciat diuerſarum

virtutum, qui heroici ſint, & tanto ſacrificio, eiuſque termino & obiecto, quantum fieri poterit, conuenientes.

Quia verò in hoc ſacrificio non ſolum animus, ſed etiam corpus occupatur, ipſum quoque oportet ab omni ſorde incontaminatum, cuſtodire. Si enim ſacerdos Moſaica ſacrificia, quæ non niſi infirma & egena elementa fuerunt, ac vmbra futurorum, oblaturus, ex Dei præſcripto nitidis veſtibus indui, corpuſque lauare tenebatur: quanto magis decet à ſordibus etiam corporeis Chriſtianum ſacerdotem expurgari, qui Domini ſui carnem,& ſangninem offert, comedit, bibit? Et primo quidē neceſſariæ celebraturo ſunt hę corporis diſpoſitiones, ieiunium ſcilicet, caſtitas, & carnis munditia, de quibus diſſerere ad ſcholaſticos ſpectat: veſtes item compoſitæ, & modeſtæ, quæ ſordibus careant & pompa, nec quicquam redoleant,

quod

Digitized by Google

quod à ſtatu ſacerdotis alienum ſit. Tum quia Chriſtus ante huius ſacramenti inſtitutionem lauit pedes diſcipulorum ſuorum, debet ſacerdos pedes animæ, qui ſunt affectus, ab omni macula expurgare, cor lacrymis abluere, & dum manus lauat actu feruentiſſimo contritionis omnem vel leuiſſimam culpam expiare. Cum verò lotis manibus hoſtiam patenæ imponat, intentionem renouabit, conſiderans quod ille panis mox fiet corpus Chriſti: tum ex ſuæ vilitatis & immenſæ dignitatis huius myſterij apprehenſione actus eliciet timoris & confuſionis.

§. II.

De Sacris Veſtibus, & earum ſignificatione.

SIcut Reges & Magiſtratus nõ vulgari & quotidiano veſtitu in publicis functionibus vti ſolent, ſed alio auguſtiore, quo poteſtas

ſtas eorũ appareat, & ipſis reuerẽtia cõcilietur: ita ſacerdos celebraturus ſacro & peculiari vtitur habitu, amictu ſcilicet, alba, cingulo, manipulo, ſtola, caſula, ſiue planeta, quibus & paſſio Christi ante ſacrificium recolenda repræſentatur, & eiuſdem virtutes exprimuntur, quibus ornari celebrantem par eſt, vt ſacerdotio fungatur in iuſtitia & ſanctitate veritatis. Cũ enim hoc ſacrificium incruentum idem ſit cum ſacrificio crucis, vt ſupra explicauimus, congruum eſt vt ſacerdos, qui Chriſti pro nobis morientis perſonam gerit, eius quoque ſimilitudinem habeat in veſtimentis; idque ad decus & reuerentiam ſacrificij adhibeatur, quod impius Iudæorum furor ad contumeliam intulit Saluatori. Porrò Amictus velamen illud ſignificat, quo facies Chriſti velata eſt, cum percutiebant eum illudẽtes & dicentes, *Prophetiza nobis, quis eſt qui te percuſſit?* Alba veſtem

albam

albam denotat, qua ab Herode tanquam ſtultus indutus fuit. Cingulum funes, quibus in horto vinxerunt eum; ſiue flagella, quibus columnę alligatum crudeliſſime cæciderunt. Manipulus vincula, quibus adſtrictæ ſunt manus eius tanquam hominis nefarij & ſcelerati. Stola funes collo eius iniectos, ſiue crucis patibulum humeris eius impoſitum, & in quo pro nobis pependit. Planeta veſtem purpuream, quam ei milites in domo Pilati tanquam ludicro Regi impoſuerunt. Cum igitur hæc indumenta ſigna ſint eorum, quæ Chriſtus pro nobis perpeſſus eſt, varij actus à ſacerdote, dum illis induitur, eliciendi ſunt, amoris, doloris, gratitudinis, & intenſiſſimi deſiderij eius patientiam & humilitatem imitandi in doloribus, afflictionibus, opprobrijs, alijſque aduerſitatibus ſuſtinendis.

Conſiderandę ſunt etiam virtu-

tes,

tes, quæ per eadem indumenta mysticè deſignantur, vt diſcat ſacerdos qua vitæ ſanctimonia & morum integritate prędit⁹ eſſe debeat: ſcriptum eſt enim, *Sacerdotes tui induantur iuſtitiam*, omnibus ſcilicet virtutibus ornati ſint, quas iuſtitiæ nomine paſſim ſacræ litterę comprehendunt.

Amictus itaque ſignificat oportere mentem in æternæ dumtaxat ſalutis, rerumq. cæleſtium conſideratione fixam habere, ab omnibus curis rerum caducarum amotam, & contra quoſcumque hoſtium incurſus ſpe & fiducia in Deum tanquam galea ſalutari cõmunitam. Refert etiam Amictus Chriſti Domini humanitatem, cuius caput Diuinitas eſt, quæ ab illa occultatur, ſicut Amictus caput tegit ſacerdotis. Neque enim oculi noſtri Solis iuſtitiæ infinitum ſplendorem intueri potuiſſent, niſi carnis nube operiretur. Quare ſacerdos, cum illum accipiens oſcula-

ſculatur & capiti imponit, ſe amoris oſculo ſacratiſſimam Chriſti Humanitatem tangere, & capiti imponere putet, vt ea ſe protegat & tueatur, dicens cum Propheta, *Domine virtus ſalutis meæ obumbraſti caput meum in die belli.* Obiter quoque per Amictum monetur ſacerdos maximam ſeruare oculorum modeſtiam, cum pergit ad Altare, & ibi manet, & ab eo redit, nihil prorſus aſpiciendo, niſi quod neceſſarium eſt; vt videat quod facit.

Alba totum corpus tegens innocentiam, ſimplicitatem, puritatem, animique candorem, & pulcritudinem indicat, quæ totum ſacerdotem complecti, & exornare intus & extra debet, atque in omnibus operibus eius ſplendere, vt ſit ſanctus & immaculatus in conſpectu Dei, ſeque talem ſemper exhibeat diuinis myſterijs celebrãdis.

Cingulum indicium eſt Caſtita-

tis,

tis, quæ in ſacerdote ita ſplendere debet, vt nullam prorſus tã in corpore quã in corde admittat labẽ. In cuius rei typũ iuſſit olim Deus, vt comedentes Agnum accingerent renes ſuos: & ipſe Chriſtus ait, *Sint lumbi veſtri præcincti*. Idem quoque B. Ioanni apparuit in Apocalypſi præcinctus zona aurea, vt nimirum intelligamus oportere nos omnes affectus purificare, & amorem carnalem vincere ſpirituali, quod eſt aurum charitatis.

Manipulus pręmiſſo crucis oſculo ſiniſtro brachio inſertus oſtendit lacrymas, dolorem, & pœnitentiam, quibus lugere peccata, ac perpetuò dolere ſacerdos debet; carnis item & ſpiritus mortificationem, & humilitatem, qua accedendum eſt ad altare; tum futuram bonorum operum retributionem, ſicut Pſalmographus cecinit: *Euntes ibant & flebant mittentes ſemina ſua: venientes autem venient*

cum

cum exultatione portantes manipulos ſuos.

Stola collo ſuperpoſita, & in modum crucis per medium pectoris ducta demonſtrat ſacerdotem teneri ſe Deo vnire & quodammodo colligare, ſuamque crucem Dei cauſa patienter ferre, diuinæ legi cum omni obedientia ſe ſubijcere, eiuſque iugum alacriter portare, ac ſemper memorem eſſe mandatorum Dei ad faciendum ea.

Caſula, quę cæteris veſtibus ſplẽdidior & pretioſior illis ſuperinduitur, ſignum eſt Charitatis, quæ reliquis virtutibus excelſior omnibus ſupereminet tanquam illarum Regina, & vinculum perfectionis. Omnes enim ſine ea ſunt imperfectæ, ab ea pendent omnia mandata diuinæ legis, & omnia bona in ipſa continentur. Sicut autem caſula in duas partes diuiditur, ita charitas duplex eſt, erga Deum & proximum: & ſicut

illa

lori ſanctitate hoc diuinum ſacrificium offerendum eſt, quo nihil sāctius, nihil excellentius, nihil diuinius eſſe poteſt. Ad hoc omni conatu niti debes, Christiane ſacerdos, ſi tam ſublimi, & tremendo miniſterio ritè & perfectè fungi deſideras. Qua in re vt tibi proſim, documenta quædam generalia præmittam: deinde ſigillatim proponam aliquot conſiderationes pro ſingulis ſacrificij partibus, ex quibus pios elicere affectus poſſis, & mentem vtiliter occupare, ne diſtrahatur. Neque deterrearis ſi huiuſmodi conſiderationes & affectus aliquantò fuſius explicauero: licet enim multis verbis deſcribantur, poſſunt tamen in momento elici, nec Miſſæ celebrationem ſolito prolixiorem reddent, vt re ipſa experieris; nam ipſo vſu memoriæ tenaciter infigentur, adeò vt eos quaſi naturaliter eliciturus ſis, abſque vlla confuſione, aut capitis fatigatione. Primum generale

nerale documentum eſt, ne toto ſacrificij tempore Deum offendas vllo peccato veniali: nec vllo defectu & imperfectione tam venerandi ſacrificij excellentiam contamines. Id verò aſſequeris, ſi ea reuerentia, attentione & deuotione celebraueris, quæ omnem vel leuiſſimam animi euagationem excludat: ſi exactiſſimè & ſcrupuloſiſſimè obſeruaueris quicquid in Miſſali præſcribitur circa ritus & cærimonias, eo modo quo à viris feriò perfectioni incumbentibus obſeruari ſolent.

Secundò, omnia verba, quæ ſiuè elata, ſiuè ſubmiſſa voce proferuntur, clarè, diſtinctè, feruenter, & abſque vlla feſtinatione pronunciabis, nihil interim mente reuoluens, quantumuis bonum & ſanctum videatur, quod à propria & litterali verborum ſignificatione alienum ſit, vt te menti Eccleſiæ conformes, quæ omnes Miſſæ preces, lectiones, & ſententias magno

cum

cum delectu ad ſacerdotis & aſtantium inſtructionem & deuotionem ſelegit. Ad hoc autem plurimum proderit omnes Miſſæ ritus perſpectos habere, eaque omnia probè intelligere, quæ tum in lectionibus, Collectis, Euangelio, Verſibus, & cæteris huiuſmodi; tum in canone continentur, quæ facilè diſces ex eorum lectione qui de officijs Eccleſiaſticis ſcripſerunt, quales ſunt Iſidorus, Amalarius, Rabanus, Berno, Hugo Victorinus, Rupertus Abbas, Dionyſius item in libro de Eccleſiaſtica Hierarchia, Germanus in Theoria rerum Eccleſiaſticarum, & ex recentioribus Gabriel Biel in Canonem, Durandus in Rationali, Ioannes Baptiſta Scortia de Sacrificio Miſſæ, & alij plures. Affectus verò elicies, quales infra proponam, eorum, quæ recitas & agis ſenſui & ſignificationi conuenientes.

Tertiò, ſicut in Miſſali præcipitur, antequam ſacris te veſti-

bus induas, Miſſam celebrandam perquires, perleges, & ad ea quæ dicturus es ſignacula ordinabis, ne te poſtea contingat aut in verbis hæſitare, aut in cærimonijs deficere, & perturbari.

Quartò, Proceſſurus ad Altare Crucifixum vel aliam imaginem humillima inclinatione ſalutabis, te tanto miniſterio indignum reputans, atque ideò ipſius Chriſti, ſanctorumque opem implorabis. Tum ipſum Chriſtum mente intuere, quaſi cruce onuſtum & ad Caluariæ montem iturum, ante te incedentem. Sequere ipſum primarium offerentem, cuius paſſio & mors à te debet repræſentari: ſequere, inquam cum modeſtia & grauitate, & agmina Angelorum te vndique ſtipantia venerare: teque exiſtima ex hoc mundo in cælum transferri.

Quintò, Cum perueneris ad Altare; cælum tibi deſuper veluti apertum contemplare, & curiam

cæ-

Digitized by Google

cælestem, Deumque ipſum ſpectã-tem te pro vniuerſa Eccleſia hoſtiã litantem immaculatam. Memineris pœnam mortis olim indictam beſtiæ quæ montem tetigiſſet, idque tibi applica hominũ peſſimo & timorẽ concipe. Mox in Deũ aſſurgens ſatage quantum potes feruentiſſimos actus charitatis elicere, cupiens in Chriſtũ totus conuerti, eique ſimillimus fieri virtutum imitatione. Cum denique librum aperis, memor eſto libri, quem aperuit Agnus, & ſeptem ſignaculorum eius; & deſidera Chriſti fidem in vniuerſum orbem propagari.

§. IV.

De initio Miſſæ vſque ad Introitum.

CAlice ritè collocato & Miſſali aperto ſtans pauliſper in medio Altaris, & facta cruci inclinatione te cum Abrahamo quaſi pulucrem & cinerem ante conſpectum Domini confiteberis, imitãs Chriſtum, qui cælos inclinauit &

deſcendit formam ſerui accipiens: quò enim humilior fueris, eò gratior & acceptior erit Deo oblatio tua. Mox deſcendens ad crepidinem Altaris Verbi æterni Incarnationem recole, eiuſque dilectionem & admirabilem promptitudinem ad opus noſtræ Redemptionis ſuſcipiendum. Iterata autem inclinatione te intimè humilia, & Deum adora pro omni creatura. Dum ſigno Crucis te ſignans dicis, *In nomine Patris & Filij, & Spiritus Sancti*; animaduerte quale & quantum ſit nomen, à quo ſacrificium auſpicaris, & ſic te gere vt tantam decet maieſtatem. Magni momenti eſt Sanctiſſimæ Trinitatis præſentiam initio concipere, & ab ea nunquam deflectere; ad ipsã enim & ad eius gloriam oblatio dirigitur, eiuſque memoria robur tribuit ad improbos hoſtium conatus elidendos, qui ſemper tentant varijs & inutilibus curis, atque imaginationibus mẽtẽ à ſacri-
ficio

ficio auocare. Sic concepta Dei præſentia, duos affectus raptim elicies, Fidei contra infideles Trinitatem negantes, & recordationis Crucis Chriſti, atque paſſionis in ea completæ, ex qua fluxerunt omnia bona. Hos autem affectus ad omne ſignum crucis renouabis.

Sequitur antiphona, *Introibo ad altare Dei*, quæ ter repetitur ante pſalmum, in ipſo, & poſt ipſum; vt intelligas ſpirituali impulſu, & alacritate, ac ſumma veneratione totam Miſſę actionem peragendam eſſe, omni abiecta tepiditate. Admirare Dei bonitatem, qui te vocauit ad Altare ſuum: quis enim es tu, vt audeas ad ipſum introire? Ora abſcondi in abſcondito faciei Domini à conturbatione malorum ſpirituum; ne immittentes tetra phantaſmata diuinum perturbent miniſterium. Ora etiam renouari in te animæ iuuentutem, quæ eſt feruor ſpiritus, ex quo vera & ſolida lætitia procedit.

Ad primum verſiculum pſalmi, *Iudica me Deus*, conſidera ea præparatione & diſpoſitione ad altare accedendum eſſe, vt Dei iudiciũ non pertimeſcas, vt diſcernaris à gente non ſancta & iniqua, ſiſque putus & ſine macula ante Deũ, quantum fert humana fragilitas. Hanc autem puritatem humiliter petes, cum certa fiducia eam meritis Chriſti obtinendi.

Ad 2. *Quia tu es Deus fortitudo mea.* Erubeſce quod toties tãti ſacramenti diuino alimento confortatus adhuc imbecillis es, adhuc triſtis incedis, & cuicumque leuiſſimæ tentationi turpiter ſuccumbis. Meritò ergo repellit te Deus, meritò te affligit inimicus, niſi ipſe vires ſuppeditet, qui eſt fortitudo tua & robur tuum.

Ad 3. *Emitte lucem tuam*. Pete diuinum lumen, vt veritatem à vanitate diſcernens, ipſam veritatem ſequaris, cuius ſplendoribus interior ſenſus illuſtratus cum ex-

terno

terno ſacrificio concordet. Mons verò ſanctus, qui in hoc verſiculo commemoratur, altare eſt Caluariæ montem indicans, quia in eo Chriſti paſſio & mors repręſentanda eſt.

Ad 4. *Et introibo*. Magnum renoua in te reuerentiæ affectum erga Altare & ſacrificium.

Ad 5. *Confitebor tibi in cithara*. Excita in te cordis lętitiam, quę per citharam ſignificatur: ſed ſtatim oculos ad tuam imperfectionẽ reflectens ingemiſce & dic, *Quare triſtis es anima mea, & quare conturbas me?*

Ad 6. *Spera in Deo*. Ne deſpondeas animum, reſtat enim ſpes in ſalutari tuo, in quo tota fiducia collocanda eſt, quoniam ipſe dabit vt obtenta culparum venia in ipſo gaudeas, & in eius laudibus perſeueres.

Hac ſpe excitatus dices cum ingenti feruore, *Gloria Patri & Filio*. caput inclinans & offerens

Digitized by Google

ad omnia aduerſa, & ad mortem pro Deo ſuſtinendam. Tum repetita antiphona *Introibo*. vt bene memineris quò ingrederis, & quid aggrederis, dices, *Adiutorium noſtrum*. vt diſcas non ponere fiduciam in tuis viribus & induſtria, ſed in eo *qui fecit cælum & terram*, à quo duplex adiutorium poſtulabis, pro conſequenda æterna ſalute & medijs ad eam neceſſarijs, & pro illa peculiari neceſſitate, pro qua offers ſacrificium.

Subditur ſtatim generalis confeſſio quia *iuſtus prior accuſator eſt ſui*, quã humiliter recitabis, actum eliciens contritionis, vt eſt diſtincta ab attritione; dolens ſcilicet de peccatis tuis & totius mundi ſuper omnia mala, idque pure propter Deum ſuper omnia bona dilectum: dabiſque operam vt verba illa, *mea culpa*, cum magno doloris ſenſu proferas, & cum bona ſpe diuinæ miſericordię pro tuis & aliorum peccatis. Confiteris autem

tem

rem non ſolum Deo Creatori, Redemptori, & Iudici tuo; ſed etiam B. Virgini, cuius innocentem filium ſceleribus tuis interfeciſti: B. Michaeli Archangelo, cuius obſequijs te ingratum exhibuiſti: B. Ioanni Baptiſtæ & alijs Sanctis, quorum monita & exempla contempſiſti: fratribus quoque, quibus ſcandalo fuiſti. Agnoſcens autem fragilitatem tuam & neceſſitatem, auxilium eorum imploras quibus confeſſus es, vt pro te orēt, quod humiliter facies: & cum aſtantes preces pro te fundunt dicentes, *Miſereatur*, dum etiam ipſi confitentur, dum ſequentes verſiculos recitas, illum in te ſpiritum excitabis, quem verba ſonant, magno animi ardore & deuotione.

Oſculum altari ſemper figes tenero amoris affectu erga Dominū Ieſum Chriſtum, cum intenſo deſiderio ſemper ei adhærēdi, & ideò breuem ſed feruentiſſimum amoris actum elicies.

§. V.

De Introitu vſque ad Epiſtolam.

INtroitum & ea quæ ſequuntur ſedatè, attentè, & deuotè recitabis, adhibitis magna cum honeſtate præſcriptis cæremonijs, vt ſpiritualem ac diuinam rem agi omnes intelligant. Attendes autẽ ad ſenſum verborum, & cum dicis *Gloria Patri* Sanctiſſimam Trinitatem adorabis optando vt omnes illi ſeruiant. *Kyrie eleiſon* ad ſingulas tres perſonas mente in cęlum erectus diriges petens remiſſionem peccatorum cordis, oris, & operis pro te & alijs: & quia nouies repetitur quot ſunt Angelorum chori ipſorum vocibus tuam coniunges, & cor ad illos eleuabis. Ad *Gloria in excelſis* miraberis quomodo peccator in terra aliena canticum Angelorum canere præſumas: tum alios affectus adiunges laudis, adorationis, gratiarum

rum actionis, fidei, ſpei, amoris, zeli gloriæ Dei, petitionis & obſecrationis, iuxta ſenſum verborum. Hæc autem verba, *Tu ſolus ſanctus, Tu ſolus Dominus, Tu ſolus Altiſſimus Ieſu Chriſte*, intenſiori affectu charitatis & reuerentiæ erga Chriſtum Dominum pronunciabis, deſiderans, vt ab omnibus ametur, honoretur, glorificetur.

Hymno abſoluto ſequitur ſalutatio populi per hæc verba, *Dominus vobiſcum*. Quoties autem ea dices, optabis intimo affectu Eccleſiæ Dei & toti mundo omnẽ Dei benedictionem, per quam ſingulis animabus id, quod maximè indigent, conferatur. Dicturus Collectas erubeſces, quod mediator inter Deũ & populum eſſe audeas, qui toties alios ad malum pertraxiſti. Cum dicis *Per Dominum*, offeres Deo omnia merita Chriſti cum magna fiducia quia ſcriptum eſt, *Quicquid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis*.

Expendes autem verba Orationũ, quæ & per ſe magni ponderis & efficaciȩ ſunt, & cum in perſona Eccleſiȩ à celebrante recitantur, facilius poſtulata impetrant ob ſacrificij prȩſtantiam.

§. VI.

De Epiſtola, Euangelio, & Symbolo.

ABſoluto Introitu ſequitur inſtructio populi in fide, per doctrinam Prophetarum & Apoſtolorum in Epiſtola, per verba Chriſti in Euangelio, per articulos fidei in ſymbolo; quæ omnia myſteriorum ſanctificationi, vt nos purgent & præparent, præmittuntur.

Ipſam verò Epiſtolam & Euangelium lecturus mente elice hunc actum humilitatis. Egone in Eccleſia diuina depromam oracula, qui tamdiu ſedi in Cathedra peſtilentiȩ? Ego Euangelium promulgabo, qui factis & exemplis Euã-

Digitized by Google

gelium impugnaui ? Deinde conſidera beatos nos eſſe, quia vt ait Baruch Propheta, quæ Deo placent manifeſta ſunt nobis. Deus enim voluntatem ſuam nobis reuelauit per Prophetas & Apoſtolos in eorum libris & epiſtolis, & per Filium ſuum in Euangelio. Ideò hęc omnia magna cum attentione & reuerentia legenda ſunt tanquã ſermones Dei, gratias ei agendo, quod mundum doctrina ſua illuminare & inſtruere dignatus ſit: prõptumq. animum offerendo ad ſeruanda ipſius mandata tam in proſperis, quam in aduerſis. De hoc autem nós monent in Epiſtolę lectione manus ſuper librum poſitæ, & veluti operi admotæ.

Graduale etiam, & cætera quæ ſequuntur, exequendi deſiderium ſignificant, & aſcenſum ad apicem Chriſtianæ perfectionis, qui ſunt fructus Propheticæ & Apoſtolicæ prædicationis. Quidam deuotus Sacerdos dicebat ſe quotidie dua-

bus concionibus intereſſe elegantiſſimis & efficaciſſimis , lectioni nimirum Epiſtolæ, & Euangelij : quas ſic audiendas aſſerebat, ac ſi Apoſtolus & Chriſtus præſentes forent, & loquerentur , cum firmiſſimo propoſito exequẽdi quod docent. Turpiſſima enim eſſet eius præcepti trãſgreſſio, quod ab Apoſtolo & à Chriſto ea die auditum fuit, nam videretur Verbi Diuini ſtatim oblitus eſſe , & tantos Concionatores neglexiſſe .

Initio Euangelij librum & te ipſum ſignabis ſigno crucis cum tenero affectu erga Chriſti paſſionem & mortem . Fit autem ipsũ ſignum in fronte ſede pudoris , ne Euangelium erubeſcas : in ore vt palam annuncies & confitearis : in pectore vt illud in corde ſemper conſerues, nec vlla diaboli ſuggeſtio fructum eius impedire queat . In fine librum ibi oſculaberis , vbi prius crucem formaueras, ad ſignificandum amorem, quò ea doctri-

na

na amplectenda & executioni mandanda eſt: ideoque propones factor verbi eſſe, & non tantum auditor; actu feruentiſſimo amoris elicito erga Deum eiuſque legem.

Certis diebus lectionem Euangelij excipit Symbolum, vt fides excitetur, & ſicut corde ad iuſtitiam creditur, ſic ore confeſſio fiat ad ſalutem. Actus igitur fidei exercebis verbis correſpondentes, & contrarias hæreſes deteſtaberis. Chriſto item gratulaberis ob eius gloriam, dum ipſius Reſurrectio, Aſcenſio, & iudiciaria poteſtas commemoratur, & gaudebis, quia regni eius non erit finis. In illis verbis, *Qui cum Patre & Filio ſimul adoratur*, Spiritum ſanctum adorabis, & intimo animi ſenſu ſanctiſſimam Trinitatem glorificabis ob ſingula beneficia naturæ, gratiæ, & glorię omnibus creaturis conceſſa & concedenda. Demum cum dicis, *Et vitam venturi ſeculi*, ſpem firmam concipies

vi-

vitam æternam meritis Chriſti obtinendi.

§. VII.

De Offertorio vſque ad Canonem.

HActenus inſtructio fidelium, & Miſſa Catechumenorum, qui deinceps adeſſe non poterant, indicente eis Diacono vt exirent. Iam ſequitur Miſſa fidelium, & quia hic inchoatur actio ſacrificij incruenti, maiori feruore & igneo pietatis ſenſu ſingula verba proferenda ſunt. Exordiris autem ab oſculo altaris, in quo diuinum ſacramentum perfici debet, vt hac amoris & honoris exhibitione Dei quodammodo captes beneuolentiam. Sed quia Dei amor annexam habet erga Proximum charitatem, ſequitur populi ſalutatio tanquam commune amicitiæ ſignum, quo oſtendis te omni odio & diſſentione carere, pręcepit enim Dominus non eſſe offerendum mu

nus, niſi præuia cum fratribus, qui aliquid habent contra offerentem, reconciliatione. Aſtantes etiam mones vt ſimul tecum orent, dicens, *Oremus*, & hoc feruenter facies reſpiciens in cælum ad Deum Patrem, deinde ad teipſum, tuumque nihilum, qui peccator cum ſis omnium notarum ęterno Patri Filium ſuum offerre debes.

Quando patenam cum hoſtia in manibus accipies, pones in ea cor tuum, & omnium circunſtantium, omniumque fidelium, vt ea quoque Deo offeras hac intentione, quod ſicut panis, quem offers, mox conuertetur in corpus Chriſti; ita cor tuum & omnium fidelium, in ipſum Chriſtum per amorem & imitationem transformentur, adeò vt dicere omnes poſſint, *viuo ego iam non ego, viuit verò in me Chriſtus*. Idem repetere poteris in calicis oblatione.

Dum vinum calici infundis, gratias ages Deo, quod ſub his ſpe-

ciebus

ciebus ſe occultare voluerit pro amore tuo: & cum miſces aquam, deſiderium excitabis te totum immergendi in abyſſum meritorum Chriſti; atque ad intimam cum Deo vnionem ſuſpirabis. In oratione autem *Deus qui humanæ ſubſtantiæ dignitatem.* tres veluti mixtiones ſeu coniunctiones prorſus admirabiles celebrari obſeruabis, primam in humanæ naturę creatione, cum mortali corpori immortalis anima copulata eſt: alteram in eiuſdem à Verbo facta aſſumptione, cum duo extrema infinitè diſtantia in vnitate perſonæ coniuncta ſunt: tertiam in eius eleuatione ad gratiam & gloriam, ad conſortium ſcilicet & participationem Diuinitatis, quam ardentiſſimè concupiſces.

Quamuis hoc ſacrificium vnicum ſit, duabus tamen partibus conſtat, corpore videlicet Chriſti, ſub ſpeciebus panis, eiuſque ſanguine ſub ſpeciebus vini. Ideò pa-

ne

ne iam oblato, ſeorſim procedis ad vini oblationem. Vtramque verò extendes ad omnes fines propter quos hoc ſacrificium inſtitutum fuit, qui cum ſint maximi momenti, cum ſummo deuotionis feruore hæ oblationes fieri debent, ac ſi tu ſolus eſſes in toto mundo ſacerdos, & ab hoc ſacrificio omnium hominum ſalus penderet.

Subditur breuis precatio. *In ſpiritu humilitatis* ex longiori decerpta, quam Azarias vnus ex tribus pueris inter flammas fornacis Babilonicę concepit, animo verè cõtrito & ſummę humilitatis affectu recitanda. Sequitur alia oratio *Veni ſanctificator*, qua Deum inuocas omnis ſanctificationis auctorem, vt non ſolum ſacrificium iam præparatum perficere, ſed ſua etiã benedictione complere dignetur.

Dum manus lauas, proteſtaberis te velle purè ac mundè viuere, & à minimis etiã defectibus emundari: tum

tum gratias ages quod Chriſti ſanguine lotus ſis, alioſque affectus elicies verborum ſenſui conformes.

In oratione *Suſcipe Sancta Trinitas* non nudam & aridam beneficiorum Redemptionis noſtræ, quæ ibi commemorantur, memoriam facies, ſed quæ intimæ gratitudinis affectum includat. Quare totus in demiſſiſſimam gratiarum actionem effuſus hanc hoſtiam infinitæ dignitatis te poſſe offerre, gaudebis ad Dei gloriam, & ad honorem B. Virginis, & omnium Sanctorum, vt ipſi in cælis ante thronum Dei incenſum orationum tuarum pro tua aliorumque ſalute repræſentent.

Poſtea memor imbecillitatis tuę & conſiderans quanti momenti ſit tantum ſacrificium diuinæ maieſtati offerre, ad circumſtantium confugiens ſuffragia ipſos admones vt pro te orent. Manus autem extendis, ac ſi omnibus viſcera pandas: & rurſum iungis, quaſi

intra

intra pectus receptos complectaris. Ipſe verò, qui alios ad orandum hortatus es, ſecreto quoque oras, vt tuum à Deo ſacrificium acceptetur. Porrò inter hæc congruos his cõſiderationibus affectus excitabis.

Secretis orationibus abſolutis ſtatim clara voce dicis, *Per omnia ſecula ſeculorum* nihil ſonans temporale, ſed ſublime & ęternum. Tum populum ſalutans non te ad eum pro more conuertis, quia iam debes à terrenis abductus totus Deo intentus eſſe, Iubes autem *Surſum corda* attolli, ac ſi diceres, Eleuamini omnes creaturę ad Deũ, emergite è fœce terræ, & quæ ſurſum ſunt quærite, quæ ſurſum ſunt ſapite, non quæ ſuper terram. Corda verò ad ſuperna ſubuecta ad gratias Deo agendas hortaris, quia nihil dignius, nihil magis æquum & ſalutare, quã beneficiorum memorem eſſe. Ideò cor tuũ expandes ad omnes creaturas, & ad omnia beneficia illis collata,

gra-

gratiarum enim actio potiſſima eſt ad ampliorem gratiam diſpoſitio. Succedit Præfatio, quaſi proloquium, ſeu præparatio quędam ad eam actionē, quæ propriè ſacrificiũ cōtinet, in qua Deũ impēſius laudas, aduocatis etiā cæleſtibus ſpiritibus, vt tecũ cōcinant. Ne tamen temerè in Angelorum choros te ingeras, facultatem a Deo petis humili ſupplicatione dicens, *Cum quibus & noſtras voces vt admitti iubeas deprecamur*. Ita Angelicis iunctus agminibus ſacrum Triſagion pſalles cum ſumma reuerentia & feruore, qui tantus ſit, vt quantum fieri poteſt, ſupernorum ſpirituum affectui correſpondeat, & adæquetur. Si enim *tremunt Poteſtates*, quæ ſunt veluti cæli columnæ, quanto debes horrore ac tremore concuti tu viliſſimus terræ vermiculus, qui Deum toties & tam enormiter offendiſti? Porrò continet hic hymnus tres laudes, & duas petitiones. Nam pri-

primò laudas ſanctitatẽ, potentiã, ac ſupremum Dei dominium, cum dicis *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaot*. Secundò celebras gloriam eius, quæ in tot creaturis in cælo & in terra tam mirabiliter elucet, his verbis: *Pleni ſunt cæli & terra gloria tua.* Tertiò magnificas Chriſtum Dominũ dicens, *Benedictus qui venit in nomine Domini*: & cum hoc dicis, ipſum inuitabis in animam tuam affectu omnium Sanctorum. Duę verò petitiones inſunt verbis iſtis, *Hoſanna in excelſis*, quę bis repetuntur, & illis ſalutem poſtulas, & quæ ad eam ſunt neceſſaria, primò à Deo, deinde à Chriſto. Hic autem hymnus ideò Canoni præmittitur, vt ex ipſo admonearis te in maximi momenti negotio coram throno diuinæ Maieſtatis conſiſtere, ac veluti in Sancta ſanctorum introire: & ſi hactenus oportuit te purum & feruentem eſſe, iam memineris te deinceps debere tanto

ardore

ardore inflammari, vt eo poſſis omnes circunſtantes, imò vniuerſum terrarum orbem ſuccendere.

§. VIII.

De Canone vſque ad Conſecrationem.

HAec pars Miſſæ Canon dicitur, ideſt Regula, quæ in ſacrificij oblatione ſeruanda eſt. Conſtat autem, vt teſtatur Tridentinum Concilium, ex ipſis verbis Domini, ex Apoſtolorum traditionibus, ac Summorum Pontificum inſtitutionibus; nihilque cõtinet quod non maximam redoleat pietatem & ſanctitatem, atque offerentium mentes in Deum erigat, vt cum eo coniungantur. Submiſſa voce recitatur, vt per ſilẽtium tum grauitas negotij, quod quaſi ſecretò cum Deo tractatur; tum compoſitus, pacatuſque animi ſtatus, qui ad hanc functionem ritè peragendam neceſſarius eſt, intelligatur. Eius verba attentè & deuotè prolata ipſa literali ſignificatio

catione pios affectus ſuppeditabũt. Per particulam *igitur* connectitur cum pręcedentibus: cum enim tibi Angelorum miniſterio, quorum vocibus tuas adiungi in Præfatione rogaſti, iã quaſi pateat ad cælum via; ſtatim fiducialiter ad thronum Dei accedis, & eleuatis ſurſum oculis, expanſiſque manibus, preces tuas ad Deum effundis, per Chriſtum eum rogans, vti accepta habeat *hæc dona* ab ipſo nobis collata, *hæc munera* à nobis ipſi oblata, *hæc ſancta ſacrificia*, quæ pro peccatis noſtris offeruntur. Et primo quidem perſonam commemoras, cui oblatio dirigitur nempè Deum Patrem: ſecundò, Mediatorem Chriſtum Ieſum: tertiò, offerentes, eorumque affectum: quartò, res oblatas, quas petis vt Deus acceptet & benedicat: quintò, eos pro quibus offertur, Eccleſiam ſcilicet, ſummum Pontificem, & alios; ſextò, ea omnia, quę conſequi hac oblatione deſideras

deras

Digitized by Google

deras, redemptionem, ſalutem, incolumitatem: ſeptimò, Beatam Virginem, & pręcipuos Pri cipes Curiæ cęleſtis, quorum ſuffragia memor tuæ imbecillitatis implores, vt Deum tibi propitium reddant.

Vt omnium recordari poſſis, pro quibus orare debes, poſtquam dixiſti, *Memẽto Domine famulorũ, famularũque tuarũ*: vtque ipſæ preces vim habeant efficaciorem, multum proderit cum Chriſti Domini cruciatibus illas ſociare, hunc ferè in modum. Primò, pro te ipſo orabis per ſanguinem pro nobis effuſum, vt per illum expieris à peccatis, & eas virtutes obtineas, quę tibi maximè ſunt neceſſariæ, & finalem perſeuerantiam. 2. Per latus transfixum Eccleſiam commẽdabis, quæ ex eo orta eſt. 3. Per caput ſpinis coronatum, Summũ Pontificem, omneſque Principes, & Antiſtites. 4. Per vulnus dexteræ manus, amicos, conſanguineos, &

bene-

benefactores. 5. Per vulnus ſiniſtrę, omnes qui te oderunt, vel aliqua moleſtia aut ſcandalo affecerunt. 6. Per dextrum pedem trãsforatum, perſonas, & negotia à ſuperioribus commendata. 7. Per ſiniſtrum, omnes qui ſunt in peccato mortali, vt in dexteram partem transferantur. 8. Per flagella, ſputa, & alapas, ethnicos, hæreticos, cæteroſque infideles, qui Deum contumelijs afficiunt. 9. Per crucifixionem, Religioſos omniũ ordinum, vt crucem voluntarię aſperitatis libenter ferant. 10. Per ſitim, eos omnes qui tuas preces expetunt. 11. Per angorem, quem in horto pati voluit; omnes qui in aliqua calamitate, periculo, neceſſitate, tentatione, aut moleſtia verſantur. 12. Per mortem & ſepulturam, iuſtos omnes, vt cum ipſo ſepulti ſemper in iuſtitia perſeuerent. Speciatim verò pro illis orabis, quorum te Deus meminiſſe vult, tu neſcis;

pro his quos Deus maximè diligit, licèt eorum numerum, & nomina ignores; id enim gratiſſimum illi eſt, vt amicorum eius memor ſis. Ab his autem orationibus te breuiſſimè expedies, imitatus Eccleſiam, quæ pauciſſimis verbis ſe ipſam, Summum Pontificem, & Antiſtitem, omneſque orthodoxos commendat. Neque enim decet priuatas cauſas prolixiùs quam publicas tractare, præſertim apud eum Principem, qui omnia ſcit, & nos admonuit, ne orantes multum loquamur. Conſultiùs itaque erit pro omnibus ante Miſſam fuſius orare, vt in ipſa breuior ſis.

Poſtquam verò priuatę deuotioni ſatisfeciſti, rurſum publicas Eccleſiæ preces aſſumis pro circunſtantibus & pro offerentibus, ſiue præſentes ſint, ſiue abſentes: & quia ſacrificium iam oblatum fuit in expiationẽ culparum, in gratiarum actionem, & impetrationem

tionem omnium beneficiorum, iã primarius eius finis exprimitur hac oratione, *Hanc igitur oblationem ſeruitutis noſtræ,* qua proteſtaris & agnoſcis ſupremum Dei dominium, & infimam noſtram ſeruitutem ac ſubiectionem; expanſis manibus ſuper oblata veteri ritu, vt ea transferas in Dei poteſtatem, ipſum exorans, vt *ab æterna damnatione nos eripi iubeat, & in electorum ſuorum grege numerari.* Tum ipſi commendas ſacrificij oblationem, vt eam *in omnibus benedictam,* & inter dona ſibi grata *adſcriptam & ratam,* ſiue approbatam, & confirmatam: atque *rationabilem,* diuinis ſcilicet rationibus congruentem, ac tandem *acceptabilem,* ideſt dignam, quæ non ſolum ex parte doni, ſed etiã ex parte miniſtri offerentis à Deo acceptetur non quidem ex noſtris meritis habere, ſed ſua gratia facere dignetur. Porrò ad illa verba, *Vt nobis corpus & ſanguis fiat*

dilectiſſimi Filÿ tui Domini noſtri Ieſu Chriſti; actualem & expreſſam intentionem renouabis conſecrandi corpus & sãguinem Chriſti per tranſubſtantiationem panis & vini Chriſti verbis conficiendam.

§. IX.

De Conſecratione vſque ad Orationem Dominicam.

POſt multas oblationes verbis hactenus expreſſas, ſequitur tãdem realis oblatio, qua idem Chriſtus incruentè immolatur, qui in ara crucis ſemel ſeipſum cruentè obtulit. Quod ſi hactenus neceſſaria fuit puritas, humilitas & reuerentia; multò maior nunc requiritur, cum ad tremendum myſterium non ſine timore & horrore perficiendum appropinquas. Humilia te igitur quantum potes, & recordare quid acciderit Ozæ: tum ea Chriſti verba tibi ad aurem dici exiſtima *ecce appropinquat hora*

&

& filius hominis tradetur in manus peccatoris. Conſidera te hic Chriſti perſonam gerere, totumque hominem internum & externum ad eius maieſtatem & ſanctitatem compone: & cura ne quid ſit in te diſſonum à perſona quam ſuſtines.

Hæc verba, *Qui pridie quam pateretur*, proferuntur hiſtoricè, & recitatiuè, vt inſpicias & facias ſecundum exemplar, quod tibi à Chriſto Domino monſtratum eſt. Cum dicis, *Accepit panem in ſanctas ac venerabiles manus ſuas*, conſiderabis quam puræ debeant eſſe manus, quæ tantum pignus attrectant, & hinc diſces hoc opus eſſe diuinæ omnipotentiæ. Cum oculos in cælum eleuas, illuc transferes vniuerſas animæ vires & cogitationes. Cum dicis *gratias agens*, gratias item ages ob huius ſanctiſſimi ſacramẽti inſtitutionem. Verba conſecrationis prolaturus conſidera te ea formaliter & enunciatiuè

tiuè proferre in perſona Chriſti. Ipſis autem prolatis penetra oculis fidei id quod latet ſub ſpeciebus ſacramentalibus: tum genua flectens aſpice iiſdem oculis fidei exercitum Angelorum te circundantem, & cum illis adeò profunda reuerentia Chriſtum adora, vt cor tuum vſque ad abyſſum humilies. Ad eleuationem, Chriſtum in cruce exaltatum contemplare, & ora vt omnia trahat ad ſeipſum. Varios etiam virtutum actus, eoſque intenſiſſimos elicies, nunc hos, nunc illos, fidei, ſpei, amoris, adorationis, humilitatis, & ſimiliũ, mente dicendo, *Ieſu fili Dei miſerere mei. Dominus meus & Deus meus. Amo te Deus meus, & adoro toto corde & affectu*. Poteris etiã renouare intentionem pro qua celebras, & ſacrum offerre ſecundum quatuor fines. Specialiter verò cum calicem eleuas, memor eris cum ſenſu doloris & lacrymis ſanguinem Chriſti pro te effuſum fuiſ-

ſe

Digitized by Google

ſe, & à te ſæpè contemptum: ipſúque adorabis veluti in compenſationem præteritorum contemptuũ. S. Petrus Martyr in calicis eleuatione gratiam petebat martyrij & obtinuit: tu aduerſitatũ incruentum martyrium poſtulabis.

Ad illa verba, *Hæc quotieſcunque feceritis*, paſſionis & mortis Chriſti recordaberis, quã cõſecratio panis à cõſecratione vini ſeiuncta repræsẽtat. Et quia peracta conſecratione ſtatim adſunt ſancti Angeli, & perſeuerant venerabundi, donec ſacrificium ſit conſummatum; tu horum reuerentiam æmulare. Nam ſi cælum eſt, vbi eſt Deus, cęlum ſine dubio efficitur ſacrum altare, in quo tantum peragis myſterium, tuque admirabili ſummi boni participatione quodammodo deificaris. Quoties verò hoſtiam tanges aut calicem, Chriſtum complectere & cordi tuo adſtringe omni poſſibili amoris affectu.

Poſt conſecrationem ſequitur

Digitized by Google

Oratio , *Vnde & memores* . qua Chriſti paſſionem, reſurrectionem, & glorioſam aſcenſionem commemoras , quibus myſterijs excitatur fides , ſpes roboratur . Sperare enim debes per merita tam beatæ paſſionis , è qua omnis beatitudo noſtra promanat,te aliquando participem futurum reſurrectionis , & aſcenſionis in cęlum , ac gloriæ ſempiternæ . Nec nudam ſolummodo adfers myſteriorum commemorationem , ſed ſimul cum hoſtia pura , ſancta , & immaculata , corpore ſcilicet & ſanguine Chriſti : licet enim propter ſpecies ſacramentales panem adhuc nomines , non tamen panem qui prius erat , ſed *panem vitæ æternæ , & calicem ſalutis perpetuæ* . Elicies autē actus gaudij propter Chriſti glorificationem , & cum dicis , *ſuprà quæ propitio ac ſereno vultu* , offeres Deo omnia antiqua ſacrificia.

Cum inclinatus Deum rogas , vt ſacrificium perferri iubeat in-

ſu-

ſublime altare ſuum per manus ſancti Angeli ſui, ad ſummam interiorem humilitatem te excitabis, & ipſos beatiſſimos ſpiritus orabis, ac nominatim S. Michaelem, vt opem tibi ferant. Cum dicis, *Omni benedictione & gratia repleamur*, ingens deſiderium elicies conſequendi ex meritis Chriſti omnia poſſibilia dona, quibus maximè poſſis Deum glorificare. In *Memento* mortuorum orabis primò pro conſanguineis: tum pro ijs, qui tibi cauſa fuerunt alicuius crucis, ſeu moleſtiæ: deinde pro benefactoribus, poſtea pro aliquo recenter mortuo; aut ſpecialiter commendato: demum pro ijs, qui neminem habent, cuius ſuffragijs nominatim iuuentur.

In illa oratione, *Nobis quoque peccatoribus*, agnoſce te peccatorem eſſe circundatum infirmitate, & time: licet enim nihil tibi conſcius ſis, non tamen in hoc iuſtificatus es. Spem igitur erige ob

multitudinem miſerationum Dei, & magno animi ardore partem aliquam & ſocietatem cum ſanctis tibi donari humillimè pete, atque in eorum conſortium admitti, optando eximiam vitę ſanctitatem pro maiori Dei gloria in Chriſto Ieſu Domino noſtro. *Per quem*, ais conſequenter, *hæc omnia, Domine, ſemper bona*, panem ſcilicet & vinum *creas*, quia per ipſum omnia facta ſunt: *ſanctificas*, cum in prima oblatione ſacrificio ſunt deſtinata: *viuificas* mediante tranſubſtantiatione: *benedicis*, quia per hæc ſacramenta copioſam acquirimus gratiam; *& præſtas nobis* in cibum & redemptionem. Porrò hæc verba valdè feruenter pronunciabis; itemque ſequentia, quia per Chriſtum, cum Chriſto, & in Chriſto eſt *Deo Patri omnipotenti omnis honor & gloria*. Hic autem gratulari poteris toti Sanctiſſimæ Trinitati gloriam quam habet per Chriſtum: & dum tenes hoſtiam

ſuper

ſuper calicem offeres SS. Euchariſtiam, quam ſub vtraque ſpecie, in manibus habes, in laudem & gloriam Dei, pro omnibus beneficijs, in expiationem culparum, & pro omnium bonorum impetratione.

§. X.

De Oratione Dominica vſque ad Communionem.

ABſoluto Canone iam te ad cõmunionem præparare debes facto initio ab oratione Dominica, quam cum tremore, & filiali erga Deum affectus recitabis oculis in ſacramentum intentis, quia Chriſtus ſimul cum Patre preces tuas audit & exaudit. Septem ſunt eius petitiones, in quibus ſummatim continentur res omnes à Deo petendæ, & pro quarum impetratione hoc ſacrificium offertur. In prima petitione deſiderium excitabis eximiæ tuæ & aliorum ſan-

ctitatis, vt gloria Dei augeatur, vt ab omnibus ametur & timeatur, eiuſque ſanctitas, bonitas, ſapientia vbique innoteſcat. In ſecunda optabis Deum in tua, & cæterorum voluntate regnare, ſimulque petes ad regnum ſuum feliciter peruenire. In tertia rogabis, vt omnes homines ſic Deo ſeruiãt & obediant in terris, ſicut ei ab Angelis ſeruitur in cælis, nunquã peccando, & quæ illi grata ſunt ſemper feruentiſſimè faciendo. In quarta omnia neceſſaria pro victu, veſtitu, cæteriſque temporalibus poſtulabis. In quinta, implorata Dei liberalitate pro alimentis, eiuſdem clementiam pro remiſſione peccatorum deprecaberis, elicito actu contritionis, & ſinceræ dilectionis omnium inimicorum, & aliorum, qui tibi cauſa fuerunt alicuius moleſtiæ, purè illos amãdo propter Deum. In ſexta diffidens de proprijs viribus, & timẽs malitiam & inconſtantiam tuam,

petes

Digitized by Google

petes à Deo, vt te præſeruet à tentationibus, ne forte in eas inductus ab eius gratia & amicitia excidas. In ſeptima à malis culpæ & pœnæ liberari precaberis, atque ab omnibus aduerſitatibus, quas diabolus & mundus contra te moliuntur.

Hæc poſtrema petitio fuſius explicatur in ſequenti oratione, *Libera nos quæſumus Domine*, in qua mala enumerantur, à quibus poſtulas liberari, præterita ſcilicet, præſentia, & futura. Mala autem preterita ſunt peccata, de quibus ſcriptum eſt, *Fili peccaſti, ne adijcias iterum, ſed de præteritis deprecare vt tibi dimittantur.* Præſentia ſunt quotidiana peccata, & aliæ calamitates. Futura ſunt tentationes, & aliæ imminentes miſeriç, quæ ſine ſpeciali Dei adiutorio euitari non poſſunt. Ad hæc impetranda opem flagitas B. Virginis, Sanctorumque Apoſtolorum Petri, Pauli, & Andreæ & o-

omnium

mniũ Sanctorum: & ſignans te ſigno crucis pacem petis, quam Chriſtus nobis ſua paſſione promeruit.

Sequitur fractio hoſtiæ in tres partes, quarum vnam dum calici immittis, intimam cum Deo vnionem poſtulabis. Pacem populo annuncians triplicem cunctis pacem deſiderabis: pacem ſcilicet vniuſcuiuſque cum Deo, quę in eius gratia & amicitia cõſiſtit: pacem cum ſeipſo, quę in concordia appetitus cum recta ratione ſita eſt, vt quod iſta dictat, ille exequatur: pacem cum proximo ſuo, vt nemo alteri præbeat offenſæ occaſionem, ſed omnes potius Chriſtianæ charitatis officijs ſibi deuinciat.

Ad primum *Agnus Dei* elicito actu fidei ergà Chriſtum ibi præſentem, qui eſt verè Agnus Dei pro nobis in cruce immolatus, liberari & præſeruari petes ab omnibus miſerijs ſpiritualibus, qua-

les

les ſunt habitus praui, tepiditas in obſequio Dei, incōſtantia in benè cœptis. Ad ſecundum liberari item & præſeruari petes à miſerijs temporalibus, à peſte, fame, bello, morbis, & perſecutionibus, quatenus à ſeruitio & cultu pacifico Dei nos impediunt. Ad tertium pacem poſtulabis, quam parit bona conſcientia, dominium ſui, omniumque rerum creatarum contemptus.

§. XI.

De Communione.

RECtè Pſalmographus de Domino loquens dixit, *& factus eſt in pace locus eius*: & Apoſtolus etiam ait, *Pacem habete, & Deus pacis & dilectionis erit vobiſcum*. Non ergò mirari debes, ſi ſæpius repetita implorationе docet Eccleſia proximè ante communionē pacem à Deo petere, quæ & omnia bona in ſe cōplectitur, & di-

gnum

gnum Altiſſimo præparat habitaculum. Hanc petitionem continet prima ex tribus orationibus, quæ communioni præmittuntur; poſtquam in ſecunda remiſſionem poſtulas peccatorum, & donum perſeuerantiæ. Tertia verò timorem in te excitat ne panis vitæ & potus æternæ ſalutis *proueniat tibi in iudicium & condemnationem*: ſed mox fiduciam concipies ſperans vt meritis Chriſti *tibi proſit ad tutamentum mentis & corporis*, *& ad medelam percipiendam*. Tum genuflexus Deum adorabis ardentiſſimum concipiens deſiderium ipsũ in ſacramento ſuſcipiendi, cum verſiculum illum profers, *Panem cæleſtem accipiam & nomen Domini inuocabo*.

Cum dicis, *Domine non ſum dignus*, confitere indignitatem tuam, ſed ſimul agnoſce Dei omnipotentiã & miſericordiam ſequentibus verbis, *ſed tantum dic verbo & ſanabitur anima mea*. Te

autem

autem indignum fateberis, primò propter peccata tua, ſecundò ob vilitatem naturæ tuę, tertiò quia ex te nihil es, nihil habes, nihil potes.

Ante communionē ſubſiſte aliquantulum, & præcipuarum virtutum humilitatis, fidei, ſpei, charitatis, contritionis, abnegationis, & adorationis actus breuiter elice, quos ſequenti vel ſimili modo formabis. Quamuis autem longiuſculi videantur, ſi tamen memoriæ benè impreſſos habebis, fient tibi ex ipſo vſu & agilitate à Deo tributa adeò familiares, vt quaſi in inſtanti eos mente depromas.

Ita eſt, Domine Ieſu, indigniſſimus ſum, quia omnibus peccatoribus, & ipſis damnatis deterior ſum, indignus omni bono, & dignus omni malo. Fretus tamen pietate & miſericordia tua infinita, te ſumere præſumo. Credo Domine, quicquid credit à te edocta S. Romana Eccleſia, & quicquid illa damnat ego pariter damno

mno & anathematizo. Spero à te, & peto omnia auxilia neceſſaria pro conſequenda mea perfectione & ſalute æterna tuis infinitis meritis, & Sanctorum tuorum opitulationi ac communioni innixus. Gaudeo & exulto de omni bono & gloria tua, eiuſque propagationem quam maximam deſidero. Omnia peccata mea quantum poſſum deteſtor propter te, paratus pro ijs pleniſſimè in hac vita ſatisfacere, vt anima mea puriſſimum tuæ Maieſtatis habitaculum ſemper ſit. Parco omnibus qui me aliqua moleſtia affecerunt, aut deinceps afficient, & eos propter te ſincerè amo. Offero me ad omnia mala pœnæ iuxta beneplacitum tuum tolleranda, renuncians voluntati, iudicio, amori proprio, ac libertati, meque tibi reſignans cum omnimoda indifferentia. Te denique ſummum bonum meum ſuppliciter adoro, & precor per illam amaritudinem, quam ſuſtinuiſti pro me in cruce, maximè in illa hora, quando anima tua egreſſa eſt de corpore tuo, vt miſeraris

ani-

animæ meæ in egreſſu ſuo.

Hæc poſtrema verba addita ſunt, vt impetres bonam mortem, & cum ea dicis Chriſti corpus ſumere intendes per modum Viatici, ſi ipſa die te mori contingat.

Sumpturus ſanguinem conſidera te nihil habere, quo dignè poſſis pro Chriſti corpore, quod ſumpſiſti, gratias agere; & ideò paris valoris ſanguinem offerens dices magno ſpiritu verba illa, *Quid retribuam Domino*, cum ſequentibus orationibus quæ ſumpto ſanguine dici debent.

Quia verò poſt Communionem aliqua mora intercedit, dum abluitur calix, complicatur corporale, extenditur velum; ea durante eos affectus breuiter & feruenter elicies, qui magnis Principibus exhiberi ſolent, cum alicuius domum dignantur inuiſere. Primò itaque tantum hoſpitem adorabis in eius Diuinitate & Humanitate. 2. Gratias ages, quod ad te tam indignum

gnum venire dignatus ſit, & pro alijs beneficijs generalibus & particularibus. 3. Splendidè eum tractabis præbendo illi omnia, quæ à te deſiderat, deteſtando ſcilicet omnia peccata; renouando vota, & bona propoſita; proponendo ab ijs abſtinere, quæ illi diſplicent, & facere ſemper quod melius eſt; offerendo te paratum ad omnem crucem & moleſtiam. 4. Petes à tanto Rege qui omnia poteſt, quicquid tibi & alijs, viuis & defunctis eſt neceſſarium.

§. XII.

De Poſtrema parte Miſſæ vſque ad finem.

PEracta communione ſequitur gratiarum actio, quæ eſt vltima Miſſæ pars incipiens à Verſiculo, qui communio dicitur, eo quod olim caneretur, dum populus communicabat. Sequentes autem orationes, non ſolum gratia-

rum

rum actionem continent, ſed etiã poſtulationem vt dona accepta in te permaneãt, & maius quotidie ſumant incrementum. Tum dimittitur Populus, & dum ille reſpondet, *Deo gratias*, iterum gratias ages Deo. Ad orationem *Placeat tibi*, rurſum offeres ſacrificium puriſſima intentione, & cum omni deſiderio triumphantis ac militantis Eccleſiæ, pro vt ipſa verba ſonant. Deinde Populo benedicens vberem à Deo omnibus fidelibus benedictionem, omniumque cæleſtium gratiarum abundantiam ex animo precaberis, vt nunc in via, poſtea in patria Sanctiſſimam Trinitatem omnes glorificent.

Leges demum in fine initium Euangelij ſecundum Ioannem cum reuerentia & affectu gratitudinis pro beneficio Incarnationis, & vocationis ad fidem, & cum deſiderio gloriæ Dei, vt ab omnibus agnoſcatur, & glorificetur. S. Auguſtinus, vt grauiſſimi auctores teſtã-

teſtantur, hoc Euangelium aureis literis conſcribendũ, & per omnes Eccleſias in loco eminenti proponendum eſſe dicebat. Idem antiqui Chriſtiani tanti faciebant, vt plerique collo appenſum ferrent, tanquam alterum Chriſtianæ fidei ſymbolum, ac veluti amuletum contra Dæmonum vexationes. In prima huius Euangelij parte agnoſces, quantus ſit hoſpes, quem ſub panis & vini velamine latentem ſuſcepiſti, nempè Verbũ æternum, per quod omnia facta ſunt, Filius Dei, Patri conſubſtantialis, hominum lux & vita per quem & in quo omnes viuunt & illuminantur. Expendes deinde ne fortè ad te pertineant verba quæ ſequuntur, *Lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt.* Sicut enim homini cæco præſens eſt ſol, ſed ipſi ſoli abſens eſt: ſic homines terrenis affectibus veluti tenebris obuoluti intimam Dei lucem non vident, nec ab ea

illu-

illuminantur. Hæc etiam verba ponderabis, *In mundo erat, & mundus eum non cognouit: In propria venit, & ſui eum non receperūt:* ne & hæc forſitan in te locum habeant, quod ne contingat, Deum precaberis & timebis. In vltimis denique verbis attendes quod dicitur, *Dedit eis poteſtatem Filios Dei fieri*, & hoc in te adimpleri rogabis: & quia verbum diuinum plenum eſt gratiæ & veritatis, ex hac plenitudine vbertim haurire ſatages quicquid tibi ad ſalutem & perfectionem eſt neceſſarium.

CAP. VI

Quid agendum poſt Miſſam.

§. I.

Diſceſſus Sacerdotis ab Altari, & quædam exercitia poſt Miſſam.

QVIA finis bonorum operum debet eſſe gratiarum actio, ab Altari poſt ſa-

crum

Digitized by Google

crum diſceſſurus Canticum incipis trium puerorum, quo ad gratias pro tanto beneficio Deo agendas omnes creaturas inuitas. Ipſum itaque recitabis dum pergis in ſacriſtiam, dum te ſacris veſtibus exuis, omni poſſibili deuotione atque ardentiſſimo affectu Deum, benedicendi & ſuperexaltādi propter ipſius infinitam bonitatem. Quo abſoluto in perſona Eccleſiæ, quæ illo concludi ſacrificium pręcepit, in locum te recipies ab omni ſtrępitu & diſtractione remotum, in quo clauſo oſtio cordis tui, cæteriſque cogitationibus excluſis ſoli Deo vacabis, nec ab eo recedes, donec benedixerit tibi. Sunt quædam orationes varijs affectibus plenæ, poſt Miſſam recitandę, quas Sancti Doctores Thomas & Bonauentura compoſuerunt. Has ſi deuotè & ſedatè recitaueris, ponderatis verbis & ſenſibus, non erũt inutiles & infructuoſæ. At ſi eas celeriter percurreris, vt nonnulli

ſolent

ſolent, ſtatimque receſſeris, nulla protracta cum Chriſto mora; vide & conſidera, quam plenè tuæ conſcientię ſatisfacias. Nullum certè pietatis ſenſum habere conuincitur, qui non libenter cum Deo manet. Nec valent prætextus negotiorum vel ſtudij, quibus ſe tepidi excuſant; quod enim grauius & vtilius negotium, quam de animæ ſalute cum Deo tractare? Vel quid poſſunt docere libri, quod non Deus præſens melius doceat? Sicut igitur poſt prandium neceſſaria eſt quies à negotijs & laboribus, vt natiuus calor cibum ſubigat, & in ſubſtantiam aliti conuertat; ita poſt hoc conuiuium quies requiritur ab externis & humanis occupationibus, vt diuinũ ſacramentum vim ſuam & virtutem in animam diffundat.

Et primò quidem diuerſarum virtutum actus elicies: *Fidei*, confitendo Chriſtum à te ſuſceptum eſſe verè Deum, & hominem cu-

ius diuinitati & humanitati ea omnia conueniant, quæ credit & docet Eccleſia. *Spei*, ſperando ab ea multa bona naturæ, gratiæ, & gloriæ. *Charitatis*, elicito erga illum feruentiſſimo amoris affectu: gaudendo quod eius Diuinitas tantæ ſit eminentię, vt nullo modo comprehendi poſſit: dolendo quod tot peccata contra illum & tu olim commiſeris, & paſſim committantur. *Humilitatis*, conſiderando quis venerit, & ad quem: ponderando magnitudinem huius beneficij, attentis peccatis tuis præteritis, ſtatu præſenti, & perfectiſſimo gradu vitę ſpiritualis, ad quem tendere debes, & à quo adhuc lõgiſſimè diſtas. *Deſiderij & Zeli*, optando vt ceſſent peccata, impij conuertantur, iuſti multiplicentur & proficiant, & Deus ab omnibus glorificetur.

Deinde quinque ſenſus internos animę circa Dominum pręſentem exercebis. Et primò inſpice illum

in

Digitized by Google

in te, eius maieſtatem, & ſplendorem, manuſque, pedes, & latus cum quinque ſplendidiſſimis vulneribus: aſpice quod ipſe ſit Deus, ſplendor paternę gloriæ, & figura ſubſtantiæ eius, tam excellentis pulchritudinis, vt omnes ipſum videntes beatos faciat. Concipe affectus nunc reuerentiæ & humilitatis auertens oculos à conſpectu tantæ maieſtatis: mox gaudij & exultationis: tum laudis, & gratiarum actionis. 2. Audi quid loquatur in te, & diſce ab eo veram morum emendationem, & veras virtutes. 3. Percipe odorem virtutum eius & poſt eum curre, atque illum imitare: conſidera quoque quanta ſit fragrantia oblati ſacrificij, quod ſuauiſſimè olet æterno Patri. 4. Guſta quam ſuauis ſit Dominus, & dulciſſimo conuiuio corporis & ſanguinis eius recreatus propone mundi viliſſimos cibos nunquam amplius deguſtare: cumque ipſe ſit ſumma iucun-

ditas, ſtatue de cætero non affici erga aliquam creaturam. 5. Tange eum, & ora vt perluſtret cor tuum & omnia in teriora tua, & virtus de ipſa exeat ad ſanandum & viuificandum quicquid morbidum & vitioſum in te repererit: Pete etiam humiliter oſculum eius & dic cum ſponſa, *Oſculetur me oſculo oris ſui*; & ſuſpira ad intimam cum ipſo vnionem. Oſcula quoque ſpiritualia figes pedibus, manibuſque transfixis, & cæteris membris, quæ grauioribus tui cauſa doloribus & vulneribus excruciata fuerunt.

His demum alia exercitia adiũges, vel quę infra deſcribuntur, vel quæ tibi deuotio ſuggeſſerit; quibus peractis, ſingulari cura cor tuum & ſenſus cuſtodire ſatages, tantam Dei dignationem crebrò per diem in memoriam reuocabis, pijs affectibus & aſpirationibus acceptam gratiam conſeruabis, atque in omnibus te ita geres, vt in

Chri-

Digitized by Google

Chriſtum, quem ſuſcepiſti, omnino transformatus videaris, virtutum ipſius imitatione, morum grauitate, & rerum omnium abdicatione.

§. II.

Actus Amoris poſt Miſſam.

AMo te, Domine Ieſu, iucunditas mea, & requies mea; amo te ſummum & vnicum bonũ meum ex toto corde, ex tota mente, ex tota anima, ex totis viribus meis: & ſi tu vides me in hoc deficere, ſaltem deſidero amare te: & ſi ſatis id non opto, ſaltem deſidero id multum deſiderare. Succende, Domine, igne tuo ardentiſſimo viſcera mea, & quandoquidem non niſi amorem petis à me, da quod iubes & iube quod vis. Niſi enim dederis mihi velle & perficere, peribo vtique in infirmitate mea. Sonet vox tua in auribus meis, vox illa dulciſſima & efficacis.

ciſſima, Volo. Nam ſi vis potes me mundare, & illuminare; potes me ad ſupremum amoris gradum eleuare. Sicut voluiſti pro me pati & mori; ita etiam velis, vt appareat in me fructus paſſionis & mortis tuæ. Memento verbi tui ſeruo tuo, in quo mihi ſpem dediſti: tu enim dixiſti, qui manducat meam carnem & bibit meum ſanguinem, in me manet & ego in eo. O dulciſſimum verbum, tu in me, & ego in te! O quantus amor, tu in me viliſſimo peccatore, & ego in te, Deus meus, cuius maieſtas incomprehenſibilis eſt! Vnum eſt mihi neceſſarium, & hoc ſolum quæro, in te viuere in te quieſcere, à te nunquam ſeparari. Felix eſt, qui te quærit, felicior qui te poſſidet; feliciſſimus qui in hac poſſeſſione perſeuerat & moritur. O dies infelices, quos turpiter tranſegi diligens vanitatem, & recedens à te! Et nunc Domine, qui veniſti in hunc mundum, vt pec-

peccatores ſaluos faceres, redime animam meam in ſola fiducia miſerationum tuarum reſpirantem, & aufer a me omnia amoris tui impedimenta. Procul ſit a me omnis terrena delectatio, nihil ſapiat mihi, nihil me alliciat niſi tu. Viue & regna ſemper in me, fideliſſime amator animæ meę, in te enim ſunt omnia bona, & iam deinceps paratus ſum omnia potius mala perpeti, quam vt vnquam ceſſem amare te. O corpus ſacratiſſimum quinque vulneribus ſauciatũ, pone te vt ſignaculum ſuper cor meum, & imprime illi charitatem tuam. Obſigna pedes meos, vt ſequar veſtigia tua: obſigna manus, vt bona ſemper opera exerceam: obſigna latus, vt feruentiſſimos amoris tui actus proferam in æternum. O ſanguis pretioſiſſime, qui omnem hominem abluis & purificas, laua animam meam, & pone ſignum in faciem meam, vt nullum preter

te amatorem admittam. O dulcedo cordis mei & vita animæ meæ, ſicut tu in Patre, & Pater in te eſt; ita ego per gratiam tuam vnus tecum ſim amore & voluntate; mihique mundus crucifixus ſit, & ego mundo. Amen.

§. III.

Gratiarum Actio poſt Miſſam.

GRatias tibi ago, benigniſſime Deus, quod me viliſſimum peccatorem admittere dignatus ſis ad viuificum tuę menſę conuiuium. Et quis ſum ego puluis & cinis, vt apponeres erga me cor tuum, inclinans cælos tuos & deſcendens, vt ſanguine tuo puriſſimo ſordes meas lauares, & deficientem præ fame animam meam non manna de cælo, ſed carne tua immaculata reficeres & ſatiares. Si cæli cælorum te capere non poſſunt, & Angeli non ſunt mundi in conſpectu tuo, quis ego ſum, & quę do-

mus

Digitized by Google

nimus mea, vt ad me venire, & indignis manibus meis contrectari, ac in me commorari volueris? Quid in me inueniſti, rex tremendæ maieſtatis, quod à templo gloriæ tuę traheret te, & deſcendere faceret in abyſſum miſeriarum? Vos Angeli ſancti, Vos omnes electi Dei, venite, audite, & narrabo vobis, quanta fecit Deus animæ meæ: cum enim eſſem pauper & abominabilis, nec auderem oculos meos leuare ad cælũ præ multitudine iniquitatum mearum, ille me de puluere ſuſcitauit, erexit de ſtercore, vt ſederem cum Principibus, & de menſa eius comederem omnibus diebus vitæ meæ. Gratias illi agite ex me vos amici mei fideliſſimi, ego enim puer ſum non annis, ſed ſenſu, & neſcio loqui, nec verba inuenio, quibus poſſim, vt par eſt, tam copioſum munus gratiæ extollere, & prædicare. Quis enim amor infinitæ charitatis eius à me reddi poteſt, à

qui frigus & gelu dici, non autē amor mereatur? Quæ laus, quæ adoratio, quale obſequium meum erit, quod nullum non reddat infinita eius perfectio & dignitas; & ima ac ſumma indignitas mea? Sed tu Domine miſerator & clemens, & immēſæ bonitatis, tu noſti figmentum meum, nec deſpicies humillimam gratiarum actionem, quam tibi offero de paupertate mea, & ſacrificium laudis meę honorificabit te. Tua eſt magnificentia, tua eſt gloria, & tibi laus in perpetuas æternitates pro tam excelſo & incomparabili beneficio. Tibi laudes concinant, tibi mecum gratias agant vniuerſi populi, tribus & linguæ; omnes Angeli & Sancti tui, quoniam miſericordia tua magnificata eſt ſuper me, & miſerationes tuæ ſuper omnia opera tua. Iubilēt tibi omnes creaturæ, quæcunque cæli, terræ, & abyſſi ambitu continentur, & laudem tibi perpetuam dicant, quę

à te exiens in te refluat omnium rerum principium & finem. Iubilent tibi & gratias agant cor meũ & anima mea, vires, ſenſus, potentię, & omnia membra corporis mei: tibique ſoli ſit honor & gloria, à quo, per quem, & in quo omnia: qui es Deus benedictus & laudabilis in ſecula ſeculorum. Amen.

§. IV.

Oblatio poſt Miſſam.

SEruus tuus ego ſum, Domine Deus meus, & pro tributo ſeruitutis meæ aliquid tibi offerre vellem, quod maieſtate tua dignum & acceptabile foret: ſed excedit omnem facultatem meam debitum meum, quia tantum tibi debeo, quanti tu vales, qui infinitus es. Et ex me quidem nihil poſſum, nihil ſum: habeo tamen ex gratia tua donum præclariſſimum, quod nullo modo recuſare potes:

habeo dilectiſſimum filium tuum Dominum meum Ieſum Chriſtum, qui ita ſe mihi communicauit, vt ego in illo, & ille in me ſit. Quare verba Prophetæ tui aptiſſimè vſurpabo & dicam; *Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me ſunt nomini ſancto eius.* Ipſe enim Filius tuus dignè pro me nomini tuo benedicet, teque amabit, & glorificabit, nam intra me ſacramentaliter exiſtens factus eſt vnũ mecum, & ego vnum cum illo. Ipſum igitur offero tibi velut thymiama ſuauiſſimi odoris ad maximam tui gloriam & honorem, in gratiarum actionem pro vniuerſis beneficijs tuis; in remiſſionem peccatorum meorum, & totius mundi; ad impetrandum mihi & omnibus, pro quibus oraui & orare debeo, omnia ſubſidia vitæ temporalis & æternæ, & pro animabus omnium fidelium defunctorum. Suſcipe, Domine, cum hac ſacratiſſima oblatione animã meam,

&

& corpus meum, omnes vires & affectus meos, vt ſim perpetuum holocauſtum iugiter ardens Maieſtatis tuę. Præſta vt deinceps nec membra, nec ſenſus, nec potentias, nec vitam habeam, niſi vt te amem & ſeruiam tibi. Tu ſapientia mea, tu lux mea es; tu fortitudo mea & robur meum: doce me, illumina me, corrobora me, vt cognoſcam & faciam volũtatem tuã. Offero me tibi in ſeruum perpetuum, meque totum reſigno in beneplacitum tuum, abiecta de me omni cura & ſolicitudine. Quicquid mihi euenire permiſeris, à diuina manu tua amantiſſimè ſuſcipiam. In tempore & in æternitate id volo, quod tu ab æterno de me decreuiſti, ſiue proſperum illud ſit, ſiue aduerſum. Viuat ſemper & regnet ſuper me beneplacitum tuum, quod in omni verbo, actione, cogitatione, & leuiſſimo quoque motu implere deſidero. Domine ante te omne

de-

Digitized by Google

deſiderium meum, & gemitus meus à te non eſt abſconditus. Deſunt enim mihi verba, quibus explicem affectum meum, ſed proijcio me in ardentiſſimam fornacem amoris tui, quo ſuccenſus ad me venire dignatus es, & manſionem apud me facere. Succende me, Domine, inflamma cor meum, viſcera combure, vt iugiter tibi ardeam, in te viuam, & in te moriar. Amen.

§. V.

Petitiones poſt Miſſam.

DVlciſſime amator, Domine, Ieſu Chriſte, qui me corpore tuo immaculato, & pretioſiſſimo ſanguine refeciſti, ignoſce, obſecro indignitati meæ, & quicquid deliqui in huius Miſſæ celebratione miſericorditer indulge. Agnoſco enim & confiteor præſumptionem meam, quia ad hoc tremendum myſterium accedere

auſus

Digitized by Google

auſus ſum ſine debita præparatione, reuerentia, humilitate, & charitate. Reſpice in me oculis miſericordiæ tuę, & ſupple exceſſu meritorum tuorum meam nimiam imperfectionem. Heu quoties veniſti ad me, vt pauperrimam animam meam donis tuis locupletares? Ego autem contempſi te, & abij in regionem diſſimilitudinis poſt praua deſideria cordis mei. Cumque inutiliter diſſipata omni ſubſtantia ad te nudus & fame cõſumptus reuerſus ſum, tu ſuſcepiſti me, & omnium iniquitatum mearum oblitus es. Bonum mihi quod amaſti me amore æterno & infinito: niſi enim infinita eſſet bonitas tua, nullo modo poſſes tolerare miſeriam meam. Vincat igitur & abſorbeat bonitas tua malitiam meam. Riga me lacrymis, quas fudiſti pro me; vnge me myrrha doloris tui, aſtringe vinculis, ablue ſanguine, cruce erige, morte viuifica. Penetret amor

tuus

tuus viſcera mea, & omnem alienum amorem expellat. Abſcedat phantaſmatum multitudo, meque totum in te transforma, vt in te pereat omnis ſubſtantia mea, meque amplius non inueniam niſi in te. Imprime cordi meo amorem crucis & humiliationis, qui vt me redimeres nec vno quidem momento ſine cruce eſſe voluiſti. Ne patiaris me ſine fructu à te recedere, ſed operare mecum mirabilia tua, ſicut cum ſanctis tuis operatus es: & fac me ambulare in fortitudine cibi iſtius vſque ad montem perfectionis. Succende me ignita vi amoris tui, vt ſim tecum conſummatus in vnum, omninò abſtractus à me ipſo, & ab omni creatura. Omnibus quoque famulis tuis, pro quibus obtuli hoc ſacrificium, & pro quibus orare debeo, ſeu tu rogari vis, da pacẽ, ſalutẽ, & tuã benedictionem. Conuerte miſeros peccatores ad te, reuoca hæreticos atque ſchiſmaticos

cos

cos, illumina infideles te ignorantes. Adeſto omnibus qui in aliqua neceſſitate, & tribulatione conſtituti ſunt. Eſto propitius propinquis & benefactoribus meis. Miſerere omnium aduerſantium mihi, vel qui me aliqua moleſtia affecerunt. Succurre illis qui ſe meis precibus commendarunt. Da viuis veniam & gratiam, da fidelibus defunctis lucem & requiem sẽpiternam. Amen.

§. VI.

Aſpirationes poſt Miſſam ad B. Virginem, Angelos, & Sanctos.

RESpice in me, Glorioſiſſima Virgo Maria, quia dignum obiectum oculorum tuorum nunc factus ſum. Loquere pro me bona dilectiſſimo Filio tuo, qui ſme corpore & ſanguine ſuo ſuauiſſimè refecit, & offer ei merita tua in ſupplementum imperfectionis meæ. Gratias age ei pro me, & im-

impetra mihi vt ſacramentali ſua pręſentia non diſcedat à me, niſi relinquat poſt ſe animæ meæ largiſſimam benedictionem.

Angeli ſancti, miniſtri Dei altiſſimi, facientes verbum illius, aſpicite Primogenitum Patris ęterni, quem introeũ̃tem in orbem terrarum iuſſu Patris adoraſtis, & facite me in eo ſpiritu & veritate illi ſeruire, qua vos eidem in hac vita miniſtraſtis, & nunc in cæleſti patria ſeruitis.

Sancti Patriarchæ & Prophetæ, viri deſideriorum, conſcii ſecretorum Dei, intuemini promiſſum ab initio mundi Redemptorem, quem tam ardenter deſideraſtis, & tanto tempore expectaſtis, nec videre potuiſtis: facite me toto affectu ad ipſum ſuſpirare, vt reliquæ promiſſiones eius fideles inueniantur, & ſentiam promiſſos huius ſacramenti effectus.

Apoſtoli Ieſu Chriſti, eiuſque Euangelij clariſſimi Prædicatores, aſpi-

aſpicite in me ipſum dilectiſſimum magiſtrum veſtrum, quem tantoperè dilexiſtis; & impetrate mihi vt intimis viſceribus ipſum ſuper omnia amem, eiuſque feruoris particeps fiam, quem tunc experimentaliter guſtaſtis, quando hoc cibo de manu eius refecti fuiſtis.

Inuictiſſimi martyres, Chriſtum reſpicite crucifixum, pro cuius amore ſanguinem veſtrum tam libenter fudiſtis, ipſumque orate, vt me ſemper in cruce viuere & mori faciat, quatenus vicem quam poſſum eius dilectioni rependam.

Beati Pontifices, dominici gregis paſtores Agnum cernite immaculatum, quem omnipotenti Deo in ſacro altari toties immolaſtis; & veſtris precibus facite me tanti ſacrificij dignum miniſtrum, vt me ipſum bonis operibus perpetuò immolem tam ſacræ oblationi aſſociatum.

Serui fideles Chriſti, Sancti Monachi & Eremitæ, videte dulciſſimum

ſimum Dominum veſtrum, pro quo omnia huius mundi oblectamenta, & affectû & re ipſa reliquiſtis; & facite me pro eiuſdem amore proſpera mundi deſpicere, nulla eius aduerſa formidare, & ad faſtigium ſancticatis quãtocius peruenire.

Puriſſimæ Virgines, ſponſum veſtrum intuemini, cui cum ſumma exultatione Virginitatem veſtram conſecraſtis, illibatam mihi mentis & corporis puritatem obtinete, vt huius vitæ curſu peracto mundus ab omni labe in conſpectu Domini merear præſentari.

Omnes Sancti & Sanctæ Dei, conſolatio pauperculæ animæ meę, vos præſertim patroni & protectores mei, aſpicite magiſtrum, auctorem, & præmium ſanctitatis veſtræ, ac vniuerſam veſtram felicitatem intra viſcera mea manentẽ, mihique ab ipſo, cui vos tantoperè verbo & exemplo in hac vita conformaſtis, veſtris interceſſioni-

bus

bus impetrate, vt veſtra ſemper veſtigia ſequar, & vt ad ſcopum mihi propoſitæ perfectionis, ac tandem plenus meritis ad veſtrum merear conſortium peruenire.

CONCLVSIO EXERCITIORVM POST MISSAM.

ANima Chriſti ſanctifica me: Corpus Chriſti ſalua me: Sanguis Chriſti inebria me: Aqua lateris Chriſti laua me: Paſſio Chriſti conforta me: O bone Ieſu exaudi me: Intra tua vulnera abſcõde me: Ne permittas me ſeparari à te: Ab hoſte maligno defende me: In hora mortis meæ voca me: & iube me venire ad te: vt cum ſãctis tuis laudem te, In ſecula ſeculorum. Amen.

Recedo à te modicum, Domine Ieſu, ſed non ſine te, conſolatio, felicitas, & omne bonum animæ meæ, & me ampliſſimæ dilectioni tuæ cum omnibus fratribu,

bus, amicis & inimicis meis humillimè commendo. Ama nos, Domine, & transforma quam ſimillimè in te. Totus occuper in te, & propter te nihilque ſit obiectum verborum actionumque mearum internarum & externarum, niſi tu amor meus. Qui viuis & regnas per omnia ſecula ſeculorum, Amen.

§. VII.

Cur multi ex frequenti celebratione non proficiant.

CVm multi ſint Sacerdotes, qui frequenter, multi etiam qui quotidie celebrant; & nihilominus huius viuifici ac diuini ſacramenti admirabiles fructus non percipiũt, neceſſarium procul dubio eſt tanti mali cauſas inueſtigare. Vnde enim in cura ſalutis tanta tepiditas, tanta in ſtudio perfectionis negligentia; cum dicat Chryſoſtomus oportere nos ab hac menſa recedere dæmonibus terribiles, & ignẽ

omni ex parte ſpirantes ? Si Deus noſter ignis conſumens eſt, venitque in terras ſuum ignem ferens, qui ardeat & omnium corda comburat: cur ipſo intra nos recepto, nec frigus à nobis expellitur, nec ardorem eius ſentimus ? Nonne mortis indicium eſt, vel grauiſſimæ ægritudinis ignem habere in ſinu, & omni calore deſtitui ? Si olim non potuit coram arca Domini ſtatua Dagon ſubſiſtere, ſed ſtatim corruit & contrita eſt: cur Chriſti præſentia amoris proprij tyrannicè in anima dominantis idolum non atterit & confringit ? Cur tanta Chriſti demiſſio ſuperbię ſpiritũ nõ elidit? Cur tãta eius mãſuetudo irã nõ cõpeſcit? Cur tãtus amor ad eius ſequenda veſtigia non impellit ? Effectus Euchariſtię ſunt præſeruare à peccatis, augere gratiam, terrenorum odium infundere, ad æternorum amorẽ mentem eleuare, illuminare intellectum, ſuccendere affectum, con-

mun ferre

ferre animæ & corpori puritatẽ, conſcientiæ pacem & lætitiam, atque inſeparabilem cum Deo vnionem. Plerique tamen poſt frequentem celebrationem his effe-ctibus non fruuntur, ad quos nimirum ſpectat Aggæi Prophetæ obiurgatio dicentis, *Comediſtis & non eſtis ſatiati: bibiſtis & non eſtis inebriati*. Defectus autem non in cibo & potu eſt, ſed in praua edentis & bibentis diſpoſitione. Et hæc prima tanti mali cauſa eſt, quia aliud comedimus aliud eſurimus: comedimus panem Angelorum, & immundorũ animalium ſiliquas eſurimus, deteriores Iſraelitis, qui dum manna comederẽt in deſerto, ad ollas Aegypti ſuſpirabant. Quid igitur miramur, ſi fauces amaritudine infectæ mellis dulcedinem non percipiunt? Purganda eſt anima à delectationibus carnis & ſenſuum, à tepeditate, ab omni affectu ad creaturas, vt poſſit diuinum ſacramen-

tum

tum ſuos in ea effectus operari. Nam cor terrenis occupatum delectatio ſancta declinat, nec datur diuina conſolatio admittentibus alienam.

Altera cauſa eſt omiſſio neceſſariæ præparationis: plerique enim ad tantum miniſterium accedere non verentur perfunctoriè, ex conſuetudine, ex motiuo humano, lucri potius quam deuotionis cauſa, non conſiderantes quanti oneris ſit vel ſemel celebrare. Cum vir Apoſtolici ſpiritus Ioannes Auila quemdam Sacerdotio paulò ante initiatum immatura morte deceſſiſſe audiſſet, ſtatim quæſiuit num aliquando celebraſſet: reſpondenti verò ſemel dumtaxat; Multum inquit deferet ante Iudicem. Timere itaque oportet quia nemo dignè Sacerdotio fungi, nemo huius ſacramenti fructus percipere poteſt, niſi, quantum fert humana fragilitas, ſe ad illud diſponat ea puritate, amore, & deuotione,

Digitized by Google

quæ ſupra à nobis explicatæ ſunt.

Tertia demum cauſa eſt, quia multi ſacro peracto ad exteriora ſtatim diuertunt, nec ſinunt vt ſacramentum ſuam in eis virtutem exerceat. Iſti reuera gratiam Dei in vacuum recipiunt, nec de menſa cæleſti fructum reportant; quia tantum Dominum ad ſe venientem indignè excipiunt, nec reuerentur, aut gratias agunt; imò protinus ab eo recedunt ipſumque contriſtant, maieſtatem eius, & incomprehenſibilem dignitatem paruipendentes; nec aduertentes quanta ſit fœditas, vilitas, & miſeria ipſorum ad quos venire dignatus eſt. Quod ſi adhibita omni diligentia ad dignè & deuotè celebrandum, contingat aliquẽ huius conuiuij fructibus minimè perfrui, id admirabili ſapientiæ Dei adſcribendum eſt, qui hoc permittit, vt ſuæ induſtriȩ non tribuat homo hoc gratiæ donum,

ſed

Digitized by Google

ſed cautè illud cuſtodiat, & ſe illo ſemper indignum profiteatur.

CAP. VII.

Praxis celebrandi, cum quis prolixius orare non poteſt.

§. I.

De Præparatione.

QVAMVIS humana negotia diuinis functionibus nullo modo ęquari, nec dum præferri debeant: quia tamen ſunt aliqui ſacerdotes publicis vtilitatibus inſeruientes, qui neceſſarijs & ineuitabilibus occupationibus ita aliquando detinentur, vt prolixius orare nequeant; breuem illis & expeditam praxim proponere neceſſarium duxi, qua vti poſſint, cum celebrare voluerint, ne minus dignè diuinum ſacrificium offerentes, eius fructibus priuentur. Hęc autem

tria tempora complectitur, id quod Miſſam antecedit, id quo perficitur, & quod proximè ſubſequitur.

Ante miſſam præmittenda præparatio duplex, remota & proxima. Pro remota hæc ſeruanda. Veſpere præcedenti cogitet ſe die craſtina hoſtiam ſalutarem omnipotenti Deo oblaturum, eique cogitationi indormiat. Addat breuem aliquem affectum reuerentiæ, amoris, & deſiderij. Sequenti die in eadem cogitatione & affectu euigilet; caueatque diligenter, ne animus ita ſe negotijs immergat, & ad externa dilabatur, vt cum tempus celebrandi aduenerit, ad ſe reuocari & recolligi non poſſit. Proximè ante ſacrum terrenis omnibus cogitationibus abiectis, omnique ſepoſita rerum agendarum ſolicitudine, mentem erigat ad cæleſtia. Perpendat qua deuotione ſe ſentiat ad celebrandum incitari, quo fine moueatur. Conſcientiam excutiat

&

Digitized by Google

& ſi aliquam ei maculam ineſſe deprehenderit, ſacramentali confeſſione eluat cum intimo doloris ſenſu, & firmo propoſito emendationis. Tum breue aliquod tempus ſumat, quo fidem myſterij excitet, charitatem accendat, paſſionem Domini commemoret, dirigat intentionem, & Dei opem ſibi & alijs flagitet. Auxilium quoque B. Virginis & Sanctorum feruenter & humiliter implorabit. Horum actuum & affectuum formulas ſupra deſcripſimus cap. 4. quas ſibi quiſque in breuiſſimas aſpirationes redigere poterit pro ſuo captu & deuotione.

§. II.

De Celebratione.

Miſſæ celebrationi tres comites adiunget, reuerentiam, attentionem, & deuotionem. Reuerentia omnes motus exteriores cōponit, vt modeſtè grauiterque fiant,

ant, præſcriptis cæremonijs exactiſſimè ſeruatis, ſummaque adhibita humilitate, quę omnino neceſſaria eſt hoſtiam immaculatam offerenti in conſpectu Dei & Angelorum. Attentio mentem coercet, & ijs qua aguntur affigit, ne ad alia defluat & euagetur. Deuotio voluntatem inflammat, ne languidè & ex conſuetudine ſacris operetur, ſed cum ingenti feruore, ſolertique ſtudio Deum placandi & colendi. Quia verò animus parum tenax recti facilè diſtrahitur, quibuſdam quaſi vinculis adſtringi debet, & in ſe retineri, qualia ſunt à me ſupra propoſita capite quinto, quę vt ibidem notaui, breuitati Miſſæ nullum afferunt impedimentum. Sunt etiam aliqui, qui in ſeptem veluti ſtationes Miſſam partiuntur, vt in ſingulis congruos excitent affectus, & renouent attentionem. Prima dicitur *Contritionis*, quæ ante gradus Altaris peragitur, vbi ſacerdos tã-

quam

quam reus ſe ſummi Iudicis tribunali corde contrito præſentat, & generali confeſſione noxas expiat. Secunda *Glorificationis*, quæ Miſſæ introitu, Angelorum cantico, & reliquis vſque ad Epiſtolam continetur. Tertia *Doctrinæ* ſiuè inſtructionis, quæ Epiſtolam & Euangelium complectitur, monita ſcilicet ſalutis à Prophetis, ab Apoſtolis, & ab ipſo Chriſto nobis tradita, & cum ingenti reuerentia ſuſcipienda. Quarta *Fidei*, quæ ſymbolo abſoluitur. Quinta *Oblationis*, hoſtiæ ſalutaris oblationem continens, omniumque fidelium, pro quibus oramus & offerimus, commemorationem. Sexta *Communionis* ab illis verbis *Cõmunicantes* vſque ad poſt communionem, qua ſacerdotis animus in ſublime erigitur, varijſque affectibus ad diuinam vnionem, quæ cõmunione peragitur, ſe diſponit. Septima, *Gratiarum actionis* à poſtcommunione vſque ad finem. Porrò

rò in ſingulis ſtationibus varij affectus excitari poſſunt, raptim quidem & breuiter, ſed breuitatem intenſio affectuum, atque ardor deuotionis compenſabunt.

§. III.

De gratiarum actione.

QVatuor poſt Miſſam pręſtanda sunt, quorum primum & præcipuum eſt Gratiarũ actio, ſecundum Oblatio, tertium Petitio, quartum Propoſitum digne coram Deo ambulandi. Gratiarum actio quanto exactius fiet, tanto erit copioſior oblati ſacrificij fructus. Sicut enim ingratitudo fontem diuinæ largitatis exiccat, ita gratitudo torrentem aperit cæleſtium benedictionum. Poteſt autem hic affectus multis & varijs modis excitari, quos vnctio ſuggeret, & ingenioſa pietas excogitabit. Hoc vnum eſt, quod à nobis expectat Deus, vt grati ſimus,

Digitized by Google

mus ; & memores beneficiorum eius. Sequitur oblatio, qua par pari Deo reddere Sacerdos poteſt filium eius Vnigenitum & cõſubſtantialem ei offerendo. Seipſum quoque offeret Patri & Chriſto holocauſtum acceptabile in odorẽ ſuauitatis : & quo gratior ſit oblatio, merita ei addet B. Virginis & omnium Sanctorum, ac ipſius Chriſti, qui eſt ſalus, redemptio, & tota fiducia noſtra. Quia verò cũ Filio omnia nobis Pater donauit, ipſum pro ſuis & aliorum neceſſitatibus humiliter & feruenter deprecabitur. Horum actuum formula in promptu habenda erit, poteſtque ex his excerpi, quæ ſuperiori capite deſcripta ſunt. Tandem concludet efficaci propoſito eundi de virtute in virtutem in conſpectu Dei, donec ad apicem Chriſtianę perfectionis perueniat.

Aſpi-

§. IV.

Aſpirationes poſt Miſsam ſæpè per diem repetendæ.

QVis me ſeparabit à charitate tua Domine Deus meus? Nõ timor mortis, quia tu es vita mea: non amor mundi, quia ipſum ſperno & omnes pompas eius: non tribulatio, quia tu dum tribulor mecum es: non fames, non nuditas, non paupertas, quia tu es cibus meus, operimentum meum, & diuitiæ meæ: non perſecutio, non gladius, quia hæc dulcia mihi sũt propter te: non creaturæ, quia ante te nihil ſunt.

Quando educes me de iſto carcere, cui te relicto adhæſit anima mea? quando trahes me poſt te captum ſpecie tua & pulchritudine tua? Quando mihi & toti mundo mortuus ero, vt in te ſolo viuam; & tu viuas in me? O ſi ſemper te amarem, te ſemper poſſiderem,

ſiderem, à te nunquã diſcederem, in te prorſus conuerterer?

Quid poſſum extra te deſiderare, cum in te ſint omnia bona? Nimis auarus eſt, cui tu non ſufficis.

O amor qui omnia potes, quãdo facies vt diligam te toto corde, tota anima totis viribus?

Quid mihi eſt in cęlo, & à te quid volui ſuper terram? Iam plenum eſt deſiderium meum, plenum gaudium cordis mei, quia tu es plenitudo mea, omne bonum & deſideriũ meum.

Refice Domine eſurientem animam meam, accende frigiditatẽ meam igne amoris tui, illumina cæcitatem meam claritate pręſentiæ tuæ.

Verte mihi omnia terrena in amaritudinem, omnia infima & creata in contemptũ & obliuionẽ.

Erige cor meum ad te in cælum, & ne permittas me vagari ſuper terram.

Penetret quæſo huius ſacramenti

Digitized by Google

ti virtus omnia intima mea , & quicquid in me prauum , quicquid vitioſum eſt , mortificet & eradicet.

In te Ieſu ſuauiſſime, ſit omnis delectatio mea : tædeat me gaudij quod eſt ſine te , amara mihi ſit omnis quies , quę non eſt in te.

Emitte ex te, benigniſſime Ieſu, amoris tui radios qui me ſuccendant , & quicquid terrenum in me eſt comburant & conſumant , vt igne inextinguibili charitatis tuæ ardeam, & vetus in me homo totus deficiat .

Vtinam me rapiat ignita vis amoris tui, quæ me transformet in te, & in te abſorbeat , ac me tecum vnum efficiat .

FINIS.

Digitized by Google

INDEX

CAp. I. Quædam præmittuntur de ipſo Miſſæ ſacrificio.

§. 1. Quale Sacrificiũ ſit Miſſa. pag 1.

§. 2. De his qui offerũt hoc ſacrificiũ. 4.

§. 3. De vi effectiua huius ſacrificij. 7.

§. 4. De valore & fructibus ſacrificij. 11

§. 5. Quæ praxis ſeruanda in applicatione Miſſæ. 17.

Cap. II. De requiſitis in Sacerdote ad ritè & piè celebrandum.

§. 1. De puritate vitæ. 23.

§. 2. De rectitudine intentionis. 26.

§. 3. De actuali deuotione. 29.

Cap. III. Variæ cõſiderationes ante miſſam.

§. 1. Quanta ſit Sacerdotũ dignitas, & quanta debeat eſſe ſanctitas. 32.

§. 2. De excellentia huius ſacrificij. 36.

§. 3. De eiuſdem neceſſitate. 39.

§. 4. Qua reuerentia celebrandũ ſit. 43.

§. 5. Aliæ conſiderationes ad pios affectus in celebrante excitandos. 48.

Cap. IV. De his quæ Miſſæ celebrationem proximè antecedunt.

§. 1. De neceſſitate præparationis. 52.

§. 2. De præmittenda confeſſione ſacramentali. 55.

§. 3.

Digitized by Google

INDEX.

§.3. *Modus confitendi.* 59.
§.4. *Oratio ante confeſſionē & actus contritionis.* 63.
§.5. *Oratio poſt confeſſionem.* 66.
§.6. *Directio intentionis ante Miſſam.* 68.
§.7. *Deprecatio pro omnium neceſſitatibus.* 72.
§.8. *Specialis oblatio ſacrificij quatenus eſt latreuticum.* 77.
§.9. *Oblatio ſacrificij quatenus eſt Euchariſticum.* 79.
§.10. *Oblatio ſacrificij quatenus eſt propitiatorium.* 86.
§.11. *Oblatio ſacrificij quatenus eſt impetratorium.* 88.
§.12. *Actus diuerſarum virtutum ante Miſſam.*
Fidei. 94.
Spei. 96.
Charitatis. 97.
Deſiderij. 99.
Gratitudinis. 101.
Timoris. 103.
Humilitatis. 105.
§.13. *Commemoratio Dominicæ Paſſionis ante Miſſam.* 108.
§ 14. *Oratio ante Miſſam ad Patrem.* 113.

§. 15.

Digitized by Google

INDEX.

§. 15. *Oratio ante Miſſam ad Dominum Ieſum Chriſtum.* 115.
§. 16. *Alia Oratio ad eundem.* 118.
§ 17. *Oratio ad Spiritum Sanctũ.* 120.
§. 18. *Oratio ad B. Virginem.* 122.
§. 19. *Oratio ad Sanctos Angelos.* 123.
§. 20. *Inuocatio omniũ Sanctorũ.* 126.
Cap. V. De Miſſæ celebratione.
§. 1. *De proxima diſpoſitione ad Miſſam.* 130.
§. 2. *De ſacris veſtibus, & earum ſignificatione.* 133.
§ 3. *De acceſſu Sacerdotis ad altare.* 140
§. 4. *De initio Miſſæ vſque ad Introitum.* 145.
§. 5. *De Introitu vſque ad Epiſtolam.* 152.
§. 6. *De Epiſtola, Euangelio, & Symbolo.* 154.
§. 7. *De Offertorio vſq. ad Canonẽ.* 158.
§. 8. *De Canone vſque ad Conſecrationem.* 166.
§. 9. *De Conſecratione vſq. ad Orationem Dominicam.* 172.
§. 10. *De Oratione Dominica vſque ad Communionem.* 179.
§. 11. *De Communione.* 183.
§. 12. *De poſtrema parte Miſſæ vſque ad finem.* 188.

Cap. VI.

Digitized by Google

Cap. VI. Quid agendum poſt Miſſam.
§. 1. *Diſceſſus Sacerdotis ab altari & quædam exercitia poſt Miſſam.* 191.
§. 2. *Actus Amoris poſt Miſſam.* 197.
§. 3. *Gratiarũ Actio poſt Miſſam.* 200
§. 4. *Oblatio poſt Miſſam.* 203.
§. 5. *Petitiones poſt Miſſam.* 209.
§. 6. *Aſpirationes poſt Miſſam ad B. Virginem, Angelos, & Sanctos.* 209.
Concluſio exercitiorũ poſt Miſſam. 213.
§. 7. *Cur multi ex frequenti celebratione non proficiant.* 214.
Cap. VII. Praxis celebrandi, cum quis prolixius orare non poteſt.
§. 1. *De præparatione* 219.
§. 2. *De celebratione.* 221.
§. 3. *De Gratiarum actione.* 224.
§. 4. *Aſpirationes poſt Miſſam.* 226.

ERRATA SIC CORRIGENDA.

P*Ag.* 6. *lin.* 12. *lege*, cauſaliter. *pag.* 40. *lin.* 13. obiectis. *pag.* 42. *lin.* 12. vexatur. *pag.* 53. *l.* 6. parares. *p.* 59. *lin. vlt.* peccatorum. *p.* 65. *l.* 15. euitare. *lin. vlt.* ſepara. *pag.* 70. *lin.* 1. tuam. *pag.* 89. *l.* 15. Filij. *p.* 90. *l.* 11. diſſenſiones. *pag.* 102. *l.* 12. tribuam. *p.* 133. *lin.* 11. imponet. *p.* 179. *l.* 15. affectu. *p.* 196. *lin.* 5. ipſo. *p.* 201. *l. vlt.* charitati.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

8-1

Digitized by Google